

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE OLOMOUCKÉHO KRAJE

2019

Regionální statistiky

Olomouc, 31. 8. 2020

Kód publikace: 330135-20

Č. j.: CSU-011594/2020-83

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Olomouci

Ředitel odboru: Kamila Vepřková

Kontaktní osoba: Jarmila Benešová, e-mail: jarmila.benesova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 163
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislb@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

ISBN 978-80-250-2993-0 (pro tištěnou publikaci)

ISBN 978-80-250-3023-3 (pro soubor v pdf)

© Český statistický úřad, Olomouc, 2020

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků	5
1. Demografický vývoj.....	8
2. Sociální vývoj.....	22
3. Ekonomický vývoj	44
4. Životní prostředí.....	67
5. Mezikrajské srovnání	75
Tabulková příloha.....	87
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	88
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj	89
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj	90
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí	91
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje v letech 2001–2019	92
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – demografický vývoj	94
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj.....	95
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – ekonomický vývoj.....	96
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – životní prostředí	100
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Olomoucký kraje v roce 2014 a 2019	101
Zkratky krajů a okresů.....	104

Úvod

Nové zpracování tradiční analytické publikace přináší kvantifikovaný obraz vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Olomouckého kraje v roce 2019, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2014). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu uvádíme nejen vývoj na území kraje, ale i srovnání s ostatními kraji České republiky. Mimo to jsme opět zařadili také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat, v době uzávěrky v některých oblastech nebyly ještě k dispozici kompletní údaje za rok 2019. Proto v některých tématech (především makroekonomika a některé sociální statistiky) uvádíme časový pohled pouze do roku 2018, v některých dalších oblastech jsou údaje za rok 2019 pouze předběžné a budou se ještě zpřesňovat.

Z územního hlediska jsme analýzu neomezili na kraj jako celek, ale snažili jsme se postihnout i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů, správních obvodů obcí s rozšířenou působností nebo velikostních skupin obcí.

Obdobné analytické materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky, a to podle jednotné osnovy. Tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Zařazen je rovněž dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od roku vzniku současné podoby krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz>, případně můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.olomouc.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji a jeho dílčích územních celcích poskytuje Statistická ročenka Olomouckého kraje, kterou pravidelně vydáváme ve druhé polovině měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o vývoji regionu v průběhu roku nabízí Statistický bulletin Olomouckého kraje, který vždy vychází 95. kalendářní den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 24. 8. 2020. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Hodnotové údaje jsou uvedeny v běžných cenách, pokud není uvedeno jinak.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- V Olomouckém kraji žilo k 31. 12. 2019 celkem 632,0 tis. obyvatel, tj. nejméně od vzniku kraje. Třetina z nich měla trvalé bydliště ve čtyřech největších městech – v Olomouci, Prostějově, Přerově a Šumperku. Ve 30 městech se počet obyvatel opět snížil, a to na 353,4 tis. (tj. 55,9 % z celku).
- Zatímco přirozený přírůstek byl již devátý rok za sebou záporný, přírůstek stěhováním byl po 11 letech opět kladný. V kraji se živě narodilo o 555 dětí méně, než kolik osob zemřelo. Počet přistěhovalých byl o 78 osob vyšší než počet vystěhovalých.
- V průběhu roku 2019 se v kraji živě narodilo 6 359 dětí, z toho 51,7 % chlapců. Průměrný věk prvorodiček se dočkal netradičního meziročního snížení a činil 28,8 let. Již třetím rokem v řadě klesl podíl dětí narozených mimo manželství. Zatímco v roce 2001 dosahoval úrovně 22,4 %, v roce 2019 činil 49,4 %.
- V roce 2019 zemřelo v Olomouckém kraji 6 914 osob, z toho 51,0 % mužů. Nejčastější příčinou úmrtí zůstaly nemoci oběhové soustavy. Celkem 81,5 % zemřelých bylo starších 65 let a 45,6 % zemřelých mělo více než 80 let. Při narození se naděje dožití mužů zvýšila na 75,7 let a naděje dožití žen na 82,1 let.
- Během roku 2019 se v kraji uskutečnilo 3 213 svateb, tj. nejvíce za uplynulých 12 let. Hrubá míra sňatečnosti vzrostla na druhou nejvyšší hodnotu od roku 2001. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se v případě ženichů zvýšil na 32,5 let, v případě nevěst vzrostl na 29,8 let.
- V roce 2019 bylo v kraji rozvedeno 1 377 manželství, tj. nejméně od vzniku kraje. Průměrný věk manželů při prvním rozvodu byl u mužů 43,8 let a u žen 41,1 let.
- Počty přistěhovalých (5 410 osob) i vystěhovalých (5 332 osob) vzrostly na 12leté maximum.
- V roce 2019 byla populace Olomouckého kraje 4. nejstarší v ČR. Meziročně se mírně zvýšil počet dětí do 14 let, klesl počet osob v produktivním věku 15 až 64 let a vzrostl počet osob ve věku 65 a více let. Více seniorů (130,9 tis. v roce 2019) než dětí (98,8 tis. v roce 2019) charakterizuje kraj od roku 2006.
- Podle projekce by měl počet obyvatel v Olomouckém kraji klesnout do roku 2070 na 506,6 tis. osob. Hlavním důvodem úbytku bude pokles počtu obyvatel přirozenou měnou, kterou podpoří také záporné vnitřní stěhování. Počet osob ve věku 65 a více let by měl v roce 2070 činit 152,7 tis. (tj. 30,1 %).

Sociální vývoj

- V roce 2019 žilo v kraji 314 tis. ekonomicky aktivních osob, z toho bylo 7,7 tis. osob nezaměstnaných. Míra zaměstnanosti se meziročně snížila na 57,4 % a byla 5. nejnižší v mezikrajském srovnání. V roce 2019 byla průměrná obecná míra nezaměstnanosti (2,4 %) nejnižší od roku 1993.
- Podle údajů Úřadu práce ČR dosáhl k 31. 12. 2019 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 2,94 %. Evidováno bylo 12,8 tis. uchazečů o zaměstnání, což bylo o necelé 2 tisíce méně než na konci roku 2018.
- Podle šetření Životních podmínek domácností dosáhl průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu v roce 2018 v kraji 186,9 tis. Kč. Oproti výsledkům z minulého roku se zvýšil o 6,0 %. Podíl domácností v kraji s čistým měsíčním příjmem na osobu do 6 000 Kč činil 2,1 %.
- Průměrná hrubá měsíční mzda zjišťovaná z podnikového výkaznictví dosáhla podle předběžných výsledků v roce 2019 v Olomouckém kraji hodnoty 30 784 Kč s meziročním nominálním růstem 7,5 %. Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané v Olomouckém kraji se v roce 2019 meziročně snížil o 0,2 % na 225,0 tis. osob.

- Podle dat ze strukturální statistiky medián mezd zaměstnanců v Olomouckém kraji činil 29 613 Kč. Ve srovnání s výsledky z předchozího roku 2018 se zvýšil o 8,7 %. Medián mezd mužů byl ve výši 31 644 Kč a žen 26 852 Kč.
- Situace ve školství je obrazem demografického vývoje. Počet dětí navštěvujících mateřskou školu trvale rostl až do roku 2013, kdy bylo dosaženo absolutního maxima. V následujících 4 letech počet dětí začal mírně klesat. V posledních dvou letech zaznamenaly školky v kraji opět mírný nárůst počtu dětí.
- Na středních školách způsobil nástup slabých populačních ročníků snížení počtu studentů. Za posledních 10 let se počet studentů středních škol vč. konzervatoří snížil o 7,6 tisíc. Obdobný vývoj je i ve vysokém školství. S klesajícím počtem vysokoškolských studentů klesá i počet absolventů.
- Ve zdravotnických zařízeních v Olomouckém kraji působilo 3 211 lékařů. V 9 nemocnicích bylo k dispozici 3 458 lůžek. Zaznamenáno bylo 142,9 tis. případů hospitalizace (v roce 2018).
- Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti meziročně vzrostl na 94,6 tis. událostí. Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti činila v kraji 46,1 kalendářních dnů. Na dávkách nemocenského pojištění byly vyplaceny téměř dvě miliardy korun.
- Částka vyplacená na dávkách státní sociální podpory překročila hodnotu 2 miliard korun. Nejvyšší částka v objemu vyplacených dávek připadla na rodičovský příspěvek.
- Mezi obyvateli kraje bylo 21 600 osob, které vlastnily průkaz osoby se zdravotním postižením. Mezi držiteli bylo více žen.
- V kraji bylo provozováno 35 domovů pro seniory s kapacitou 2 632 lůžek, 19 domovů se zvláštním režimem s kapacitou 1 073 lůžek a 10 domovů pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 993 lůžek.
- V kraji bylo 112 034 příjemců starobního důchodu sólo. Průměrná výše důchodu činila 14 339 Kč v případě mužů a 12 012 Kč v případě žen.
- Počet zjištěných trestných činů byl za posledních 10 let druhý nejnižší. V relativním vyjádření byla nejvyšší kriminalita registrována v okresech Olomouc a Jeseník. Většina trestných činů byla klasifikována jako obecné trestné činy.
- Nehodovost na silnicích Olomouckého kraje meziročně vzrostla a byla za posledních 10 let nejvyšší. Při dopravních nehodách zemřelo 34 osob, 103 osob bylo těžce zraněno a 1 382 osob utrpělo lehké zranění. Nejčastější příčinou nehod byl nesprávný způsob jízdy.
- Hasičské záchranné sbory ČR likvidovali na území kraje 980 požárů. Při požárech byla způsobena škoda ve výši 185,9 mil. Kč. Uchráněn byl majetek v hodnotě 568,7 mil. Kč.

Ekonomický vývoj

- Hrubý domácí produkt Olomouckého kraje vzrostl v roce 2018 na nejvyšší hodnotu v historii kraje. V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl HDP v kraji 78,4 % republikového průměru. Vypočtená hodnota byla čtvrtá nejnižší v mezikrajském pohledu.
- Příjmy i výdaje místních rozpočtů byly v roce 2018 nejvyšší v historii kraje. Rozdíl mezi příjmy a výdaji místních rozpočtů zůstal v Olomouckém kraji již sedmým rokem kladný.
- Podíl výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji na krajském HDP činil v roce 2018 celkem 1,67 % a byl 5. nejvyšší v ČR.
- K internetu bylo v roce 2018 připojeno 74,4 % domácností v kraji, což byl druhý nejnižší podíl mezi kraji.

- Podle registru ekonomických subjektů mělo na konci roku 2019 v Olomouckém kraji sídlo 102 velkých podniků s 250 a více zaměstnanci, 612 středních podniků s 50–249 zaměstnanci, 2 364 malých podniků s 10–49 zaměstnanci a 11 413 mikropodniků s 1–9 zaměstnanci.
- Z vybraných zemědělských plodin se v roce 2019 v kraji sklídilo 307,6 tis. tun pšenice (6,4 % z celkové sklizně v ČR), 189,3 tis. tun ječmene (11,0 % z ČR) a 725,0 tis. tun cukrovky technické (19,8 % z ČR). Chov skotu zůstává dlouhodobě na stejné úrovni, počty chovaných prasat nadále klesají.
- Lesní pozemky tvořily 35,3 % rozlohy kraje. Jejich nejvyšší podíl v ČR byl v okrese Jeseník. I v roce 2019 pokračovala v kraji vysoká nahodilá těžba dřeva z důvodů živelní a hmyzové kalamity.
- Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v běžných cenách, bez DPH) dosáhly v roce 2019 v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Olomouckém kraji 140,3 mld. Kč a tvořily 3,7 % republikových tržeb.
- Podle Energetického regulačního úřadu (ERÚ) bylo v elektrárnách na území kraje vyrobeno 1 455,3 GWh elektřiny (brutto), tj. pouze 1,7 % republikové produkce. Spotřeba elektřiny v Olomouckém kraji činila 3 192,8 GWh (netto), tj. 5,4 % republikové spotřeby.
- Objem stavebních prací na území kraje zaujímal 5,5 % z celkové hodnoty stavebních prací v republice.
- Celkový počet vydaných stavebních povolení (4 429 stavebních povolení a ohlášení) v Olomouckém kraji vzrostl na nejvyšší hodnotu za uplynulých 7 let a tvořil 5,1 % všech vydaných stavebních povolení v České republice. Orientační hodnota povolených staveb v roce 2019 byla nejvyšší v historii kraje.
- V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 1 984 bytů. V porovnání s rokem 2018 došlo k nárůstu o 21,7 % na nejvyšší hodnotu za uplynulých 10 let. Počet zahájených bytů v kraji (2 089 bytů) byl druhý největší za posledních 11 let po rekordním počtu v roce 2017.
- V hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu se na území Olomouckého kraje v roce 2019 ubytovalo 761,6 tis. hostů. Ti zde strávili 2,3 mil. nocí. Od revize statistiky cestovního ruchu v roce 2012 nezaznamenala návštěvnost kraje lepších výsledků.

Životní prostředí

- Rozloha Olomouckého kraje na konci roku 2019 dosáhla 5 271,5 km², a to řadí kraj na 8. místo mezi čtrnácti kraji republiky. Každoročně dochází k úbytku orné půdy.
- Výměra zvláště chráněných území zaujímal k 31. 12. 2019 z celkové rozlohy kraje 12,0 %.
- U sledovaných znečišťujících látek, které se uvolňují do ovzduší ze stacionárních i mobilních zdrojů znečišťování v kraji, ukazují zjištěné hodnoty setrvalý pokles a byly pod republikovým průměrem.
- Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů se zvýšil na 93,4 %. Průměrná cena pitné vody se každoročně zvyšuje, v roce 2019 dosáhla hodnoty 34,1 Kč/m³, v mezikrajském srovnání se jednalo o nejnižší cenu. Průměrná spotřeba vody činila 84,3 l/os./den v kraji.
- Z celkového počtu obyvatel kraje bydlelo 85,6 % v domech napojených na kanalizaci. Cena stočného (bez DPH) činila v kraji 33,9 Kč/m³ a pohybovala se pod republikovým průměrem.
- V roce 2018 bylo v kraji vyprodukováno 857,9 tis. tun podnikových odpadů a 228,9 tis. tun komunálního odpadu. Na 1 obyvatele připadlo 362 kg komunálního odpadu, z toho bylo 14,8 % odděleně sbíraných složek.
- Na ochranu životního prostředí bylo v roce 2018 přímo v kraji investováno 1 201 mil. Kč. Po přepočtu na 1 obyvatele dosáhla hodnota pořízených investic částky 1 899 Kč, což byla třetí nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání.

1. Demografický vývoj

Demografie Olomouckého kraje se od roku 2000 v řadě ukazatelů změnila.

Jubilejní 20. výročí novodobého krajského uspořádání je vhodnou příležitostí k demografickému ohlédnutí. Zatímco některé ukazatele statistiky obyvatelstva se měnily pouze mírně, změny řady jiných byly v čase zcela zásadní. Trvalým trendem zůstává postupné stárnutí obyvatelstva a prodlužující se naděje dožití. Jaké však byly krátkodobé i dlouhodobé trendy sledovaných demografických událostí?

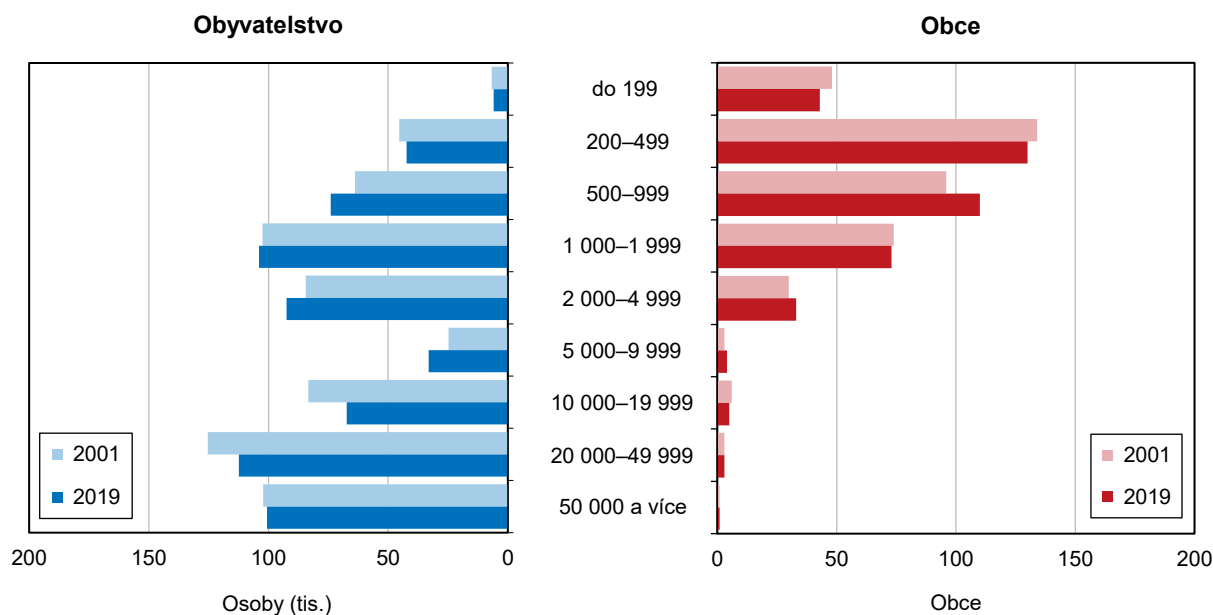
Územní změny, sídelní struktura

Sídelní struktura Olomouckého kraje se v roce 2019 zásadně nezměnila.

Olomoucký kraj zůstal osmým nejrozlehlejším ze 14 krajů České republiky. K 31. 12. 2019 se rozkládal na ploše 5 272 km² a tvořil 6,7 % z rozlohy státu. Od novodobého vzniku Olomouckého kraje v roce 2000 se jeho výměra měnila zásadním způsobem třikrát. V roce 2002 se rozšířila v souvislosti se změnou hranic vojenského újezdu Libavá. K nejviditelnějšímu překreslení hranic kraje došlo v roce 2005, kdy se k 1. lednu jeho území rozšířilo o obce Moravský Beroun, Norberčany a Huzová ze sousedního kraje Moravskoslezského. O 11 let později se do krajských hranic promítly územní změny vojenských újezdů Libavá a Březina. Část Vojenského újezdu Libavá byla z okresu Olomouc připojena do okresu Opava v Moravskoslezském kraji. Naopak část Vojenského újezdu Březina přešla z okresu Vyškov v Jihomoravském kraji do okresu Prostějov. Těmito změnami bylo území Olomouckého kraje zvětšeno o 4,5 km².

Graf 1. 1 Sídelní struktura Olomouckého kraje v letech 2001 a 2019 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

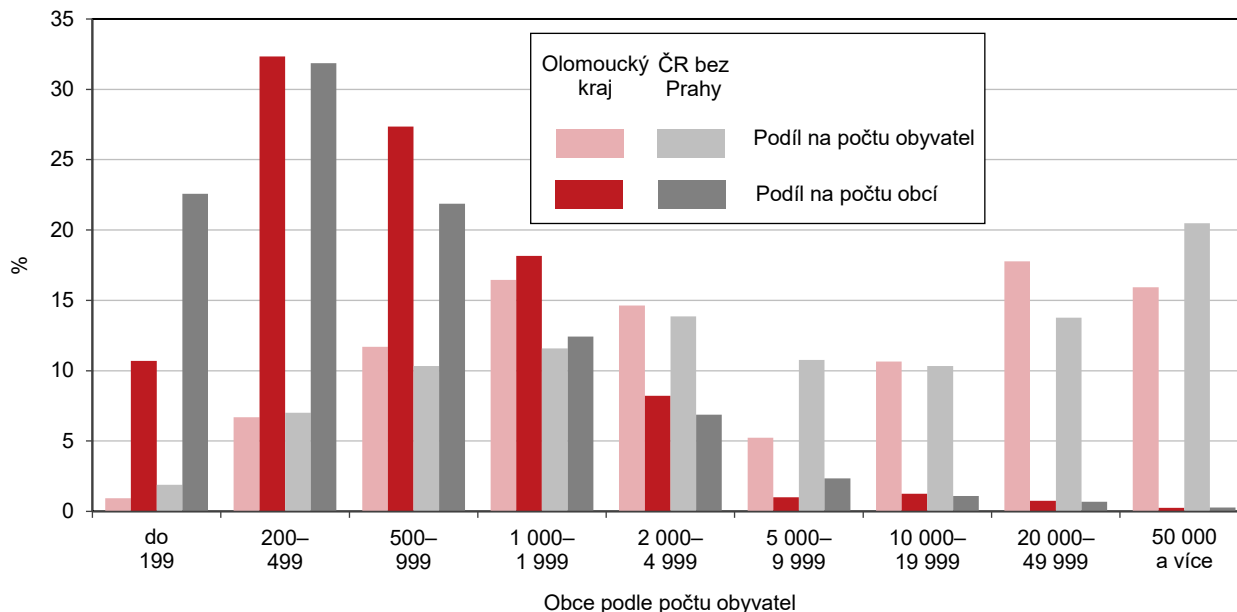
Kraj zůstal vymezen katastrálním územím 402 obcí, z nichž 30 mělo v roce 2019 statut města.

Z administrativního hlediska se Olomoucký kraj člení na 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). V roce 2019 byl Olomoucký kraj vymezen katastrálním územím 402 obcí, které se členily na 768 částí. Počet obcí se naposledy změnil 1. ledna 2016, kdy v souvislosti s optimalizací vojenských újezdů vznikly tři nové obce – Město Libavá, Kozlov a Luboměř pod Strážnou. Z celkového počtu 402 obcí bylo k 31. 12. 2019 v kraji ustanoveno 30 měst, 12 městysů a 1 vojenský újezd. Města Olomouc, Prostějov a Přerov jsou městy statutárními, přičemž Olomouc je současně krajským městem Olomouckého kraje.

Graf 1. 2 Sídlní struktura Olomouckého kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2019

Zdroj: ČSÚ

Rozlohou největší obcí v kraji zůstal vojenský újezd Libavá, nejmenší obcí Strukov.

Výměrou největším okresem Olomouckého kraje je okres Olomouc, který k 31. 12. 2019 zaujímal plochu 1 608 km². Okres Olomouc je největším na Moravě a pátým nejrozlehlejším okresem v České republice. Druhým největším okresem v kraji je okres Šumperk s výměrou 1 313 km². Mezi spíše menší okresy v České republice se řadí trojice okresů Přerov (854 km²), Prostějov (777 km²) i Jeseník (719 km²). Rozlohou největší obcí Olomouckého kraje zůstal vojenský újezd Libavá, který se k 31. 12. 2019 rozkládal na ploše 235,5 km². V dalším pořadí následovalo krajské město Olomouc (103,3 km²) a dvě sousední horské obce Loučná nad Desnou (94,3 km²) a Bělá pod Pradědem (92,2 km²) tvořící hranici mezi Moravou a Slezskem. Na opačném pólu pořadí se umístila obec Strukov (0,5 km²), která leží v trojúhelníku měst Šternberk, Uničov a Litovel. Po blanenské obci Závist je Strukov obcí s druhou nejmenší výměrou v České republice. Dalšími nejmenšími obcemi Olomouckého kraje byla dvojice obcí situovaných na levém břehu řeky Bečvy při spojnici měst Přerov a Lipník nad Bečvou, tj. Oldřichov (0,9 km²) a Grymov (1,0 km²).

Vývoj počtu obyvatel

Olomoucký kraj zůstal 7. nejlidnatějším krajem v České republice.

K 31. 12. 2019 žilo v Olomouckém kraji 632 0 tis. obyvatel, tj. o 9,4 tis. méně než ke stejnému dni v roce 2001. I přes déletrvajícím pokles zůstal Olomoucký kraj sedmým rokem v řadě 7. nejlidnatějším krajem v České republice – hned za krajem Jihočeským (644,1 tis.) a před krajem Plzeňským (589,9 tis.). Populačně největším v České republice je kraj Středočeský (1 385,1 tis.) a naopak nejmenším je kraj Karlovarský (294,7 tis.). Jiný žebříček nabízí pořadí všech čtrnácti krajů podle průměrné hustoty osídlení. Suverénně největší hustota náležela výměrou nejmenšímu kraji hl. m. Praze (2 668,8 obyv./km²). Naopak nejnižší osídlení charakterizovalo druhý nejrozlehlejší kraj Jihočeský (64,0 obyv./km²). Průměrná hustota obyvatel Olomouckého kraje klesla na 119,9 obyv./km², což odpovídalo osmé největší hustotě v mezikrajském srovnání. V celé České republice žilo k poslednímu dni loňského roku 10 693,9 tis. obyvatel při průměrné hustotě 135,6 obyv./km².

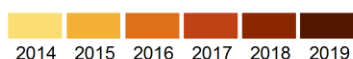
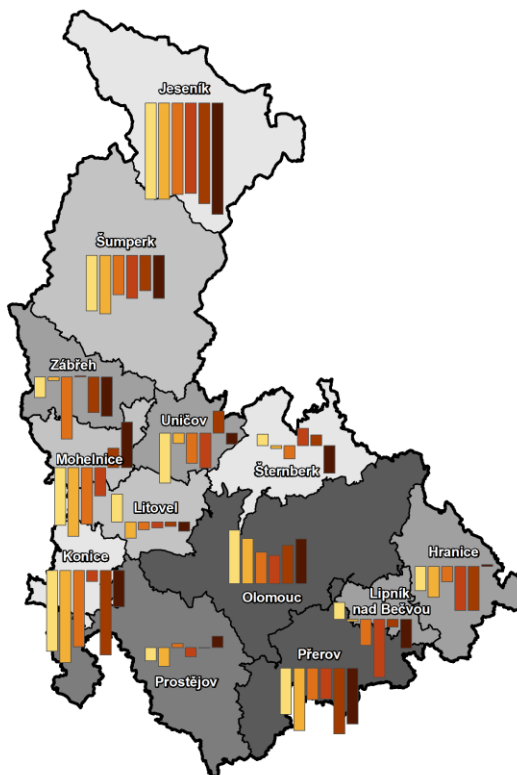
Ve městech kraje žilo 353,4 tis. obyvatel, tj. 55,9 % krajské populace.

Třetina obyvatel Olomouckého kraje má trvalé bydliště ve čtyřech největších městech. Zatímco v krajském městě Olomouci (100 663) se počet obyvatel opět mírně zvýšil a již pátým rokem v řadě se nachází nad stotisícovou hranicí, města Prostějov (43 651), Přerov (42 871) a Šumperk (25 836) zaznamenala meziroční populační úbytky. K 31. 12. 2019 žilo ve 30 městech kraje 353,4 tis. obyvatel, tj. 55,9 % z celku. Počet obyvatel ve městech se meziročně snížil o 1 014 osob, což potvrdilo dlouhodobý trend vylidňování měst. Od roku 2006, kdy se počet měst v kraji nezměnil, se stav městské populace snížil o 16,5 tis. osob.

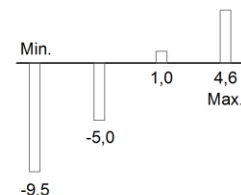
Pohyb obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Olomouckého kraje v letech 2014 až 2019

Hustota zalidnění (počet obyvatel na km²) k 31. 12. 2019

- Méně než 75
- 75–99
- 100–149
- 150–199
- 200 a více

Přírůstek/úbytek obyvatel na 1 000 obyvatel středního stavu

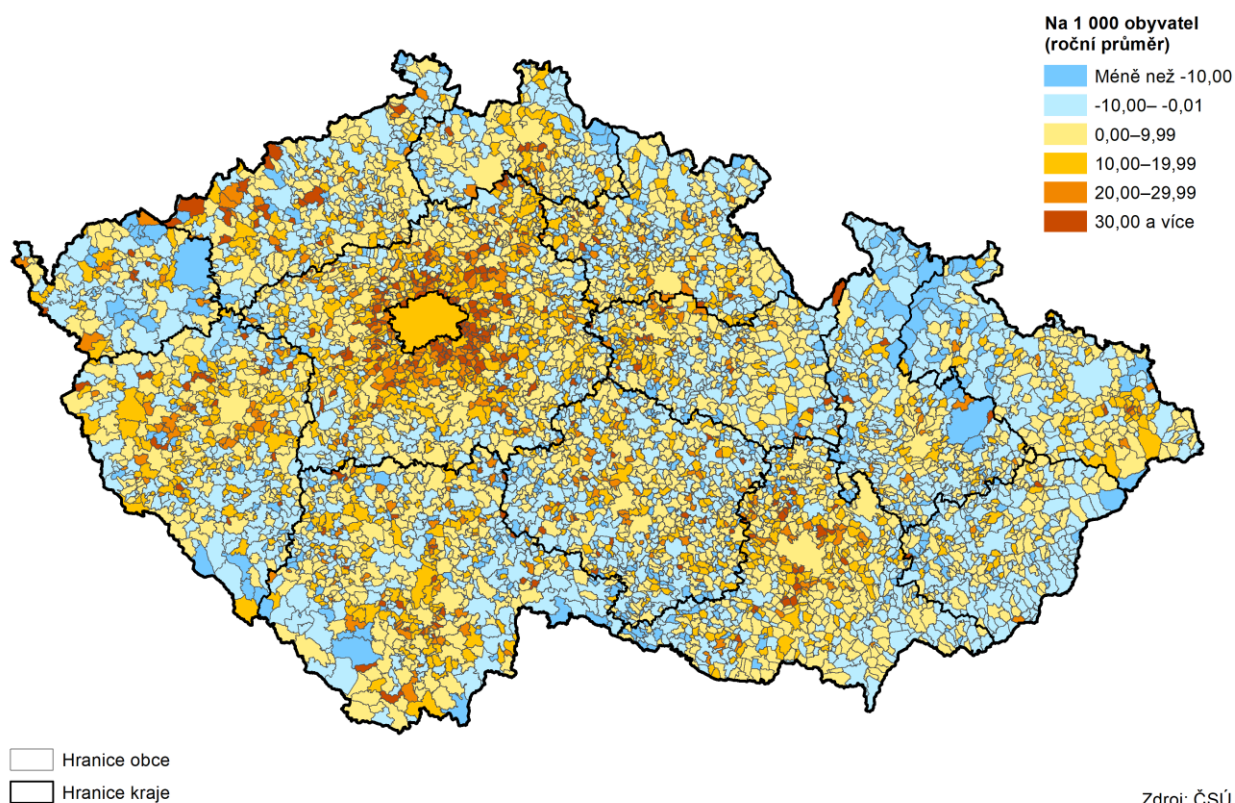
Zdroj: ČSÚ

Od roku 2001 ubylo nejvíce obyvatel ve správních obvodech ORP Přerov, Šumperk a Jeseník.

K relativně nejvýraznějšímu snížení počtu obyvatel došlo v roce 2019 v okrese Jeseník, kde celkový úbytek 362 osob odpovídal poklesu 9,5 osob na 1 000 obyvatel středního stavu (nejvyšší relativní snížení v ČR). Pokles obyvatel byl na Jesenícku dán jak stěhováním, tak přirozenou měnou. Souběh záporné migrace a záporné přirozené měny obyvatel charakterizoval v kraji také okresy Přerov a Šumperk. V okrese Přerov ubylo 413 obyvatel (3,2 osob na 1 000 obyvatel), což odpovídalo absolutně největšímu poklesu obyvatel v Olomouckém kraji. Populace okresu Šumperk se snížila o 294 obyvatel (2,4 osob na 1 000 obyvatel). Opačný trend zaznamenaly zbývající dva okresy Prostějov a Olomouc. V okrese Prostějov se počet obyvatel zvýšil o 59 osob (0,5 osob na 1 000 obyvatel), neboť kladné migrační saldo převážilo již tradiční zápornou přirozenou měnou. Nejvýznamnější populační růst v kraji charakterizoval opět okres Olomouc. Počet obyvatel zde vzrostl o 533 osob vlivem kladné migrace i kladné přirozené měny. V relativním pohledu přibýlo na Olomoucku 2,3 osob na 1 000 obyvatel středního stavu. Z pohledu nižších územních jednotek došlo k úbytku populace v devíti ze třinácti správních obvodů ORP Olomouckého kraje. O relativně nejvíce obyvatel přišel v loňském roce SO ORP Jeseník následovaný SO ORP Přerov, Šumperk a Zábřeh. Čtyřmi SO ORP s populačními růsty byly Mohelnice, Olomouc, Prostějov a Hranice.

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2014 až 2019

Zdroj: ČSÚ

Demografické události

Počet živě narozených dětí v kraji byl v roce 2019 opět nižší než počet zemřelých.

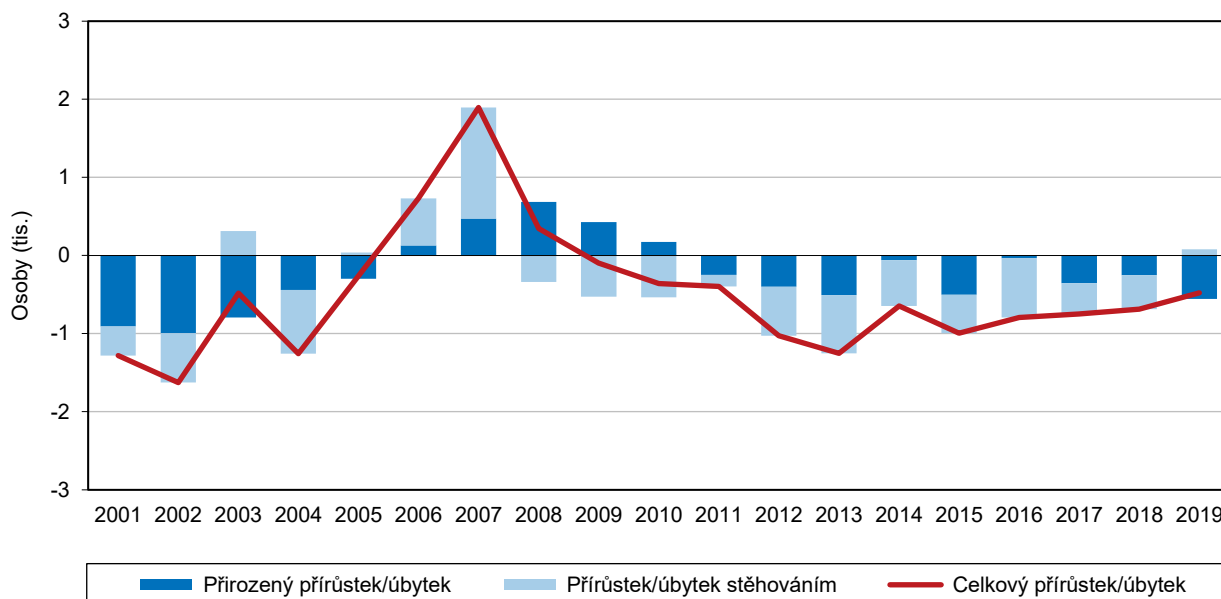
Přirozený přírůstek, který vyjadřuje rozdíl mezi živě narozenými a zemřelými, dosáhl v roce 2019 záporné hodnoty -555 osob. Záporný byl ve všech okresech kraje s výjimkou okresu Olomouc (115 osob). Za hlavní příčinu přirozeného úbytku lze označit měnící se věkovou skladbu obyvatelstva a především jeho dlouhodobé stárnutí. I přes zvýšenou úhrnnou plodnost se díky nižšímu počtu žen v reprodukčně aktivním věku počet živě narozených dětí v letech 2016 až 2018 zvýšil jen velmi nepatrně. V roce 2019 se i přes stále vyšší úhrnnou plodnost počet živě narozených v kraji snížil na šestileté minimum. Naopak počet osob ve věku 80 a více let, které v roce 2019 tvořily 45,6 % všech zemřelých, roste konstantně. Zatímco v roce 2001 jich bylo 16,5 tis., o 18 let později jejich počet vzrostl na 27,9 tis. S tím souvisí i vyšší počet zemřelých v této věkové skupině, který nebyl doprovázen adekvátním úbytkem v nižších věkových skupinách. S vysokou pravděpodobností na dlouhou dobu posledním rokem s převahou živě narozených nad zemřelými byl v Olomouckém kraji rok 2010.

Po 11letém období v kraji opět převýšil počet přistěhovalých nad počtem vystěhovalých.

Přírůstek stěhováním, který vyjadřuje rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými, dosáhl v loňském roce kladné hodnoty 78 osob. Kladné migrační saldo vykázal kraj po 11 letech, a to zásluhou zvýšeného počtu přistěhovalých, který dosáhl 12letého maxima. V rámci kraje dosáhly kladného přírůstku stěhováním okresy Olomouc a Prostějov. Záporná migrační salda byla zaznamenána v okresech Jeseník, Přerov a Šumperk. V dlouhodobém pohledu let 2001 až 2019 dosáhl úbytek stěhováním v Olomouckém kraji 5,0 tis. osob. Mezi roky 2008 a 2018 přišel kraj o 5,6 tis. obyvatel.

Graf 1. 3 Pohyb obyvatel v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

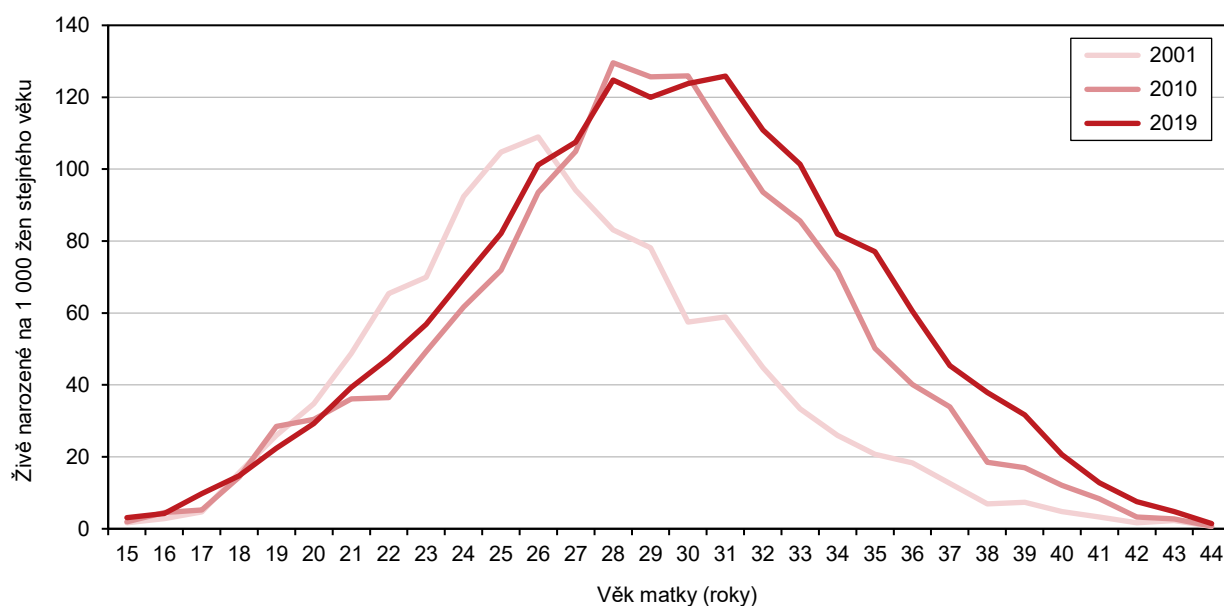

Porodnost v kraji zůstává pod celostátním průměrem.

V souladu s republikovým trendem se počet živě narozených v kraji meziročně snížil. Opačná tendence vloni charakterizovala pouze kraje Pardubický, Karlovarský, Kraj Vysočina a Středočeský. Hrubá míra porodnosti meziročně mírně klesla na 10,1 živě narozených na 1 000 obyvatel středního stavu a byla nejnižší za posledních 6 let. Relativně nejvíce dětí se v rámci kraje narodilo opět v okrese Olomouc (10,7 ‰), který jako jediný překonal republikový průměr 10,5 živě narozených na 1 000 obyvatel. I přes tuto skutečnost se na Olomoucku narodilo relativně nejméně dětí od roku 2007. Relativně nejméně dětí v kraji se v roce 2019 narodilo v okrese Jeseník (9,2 ‰). Úhrnná plodnost se i přes meziroční pokles udržela na třetí nejvyšší úrovni od vzniku kraje (1,680), přesto zůstala pod celostátním průměrem (1,709).

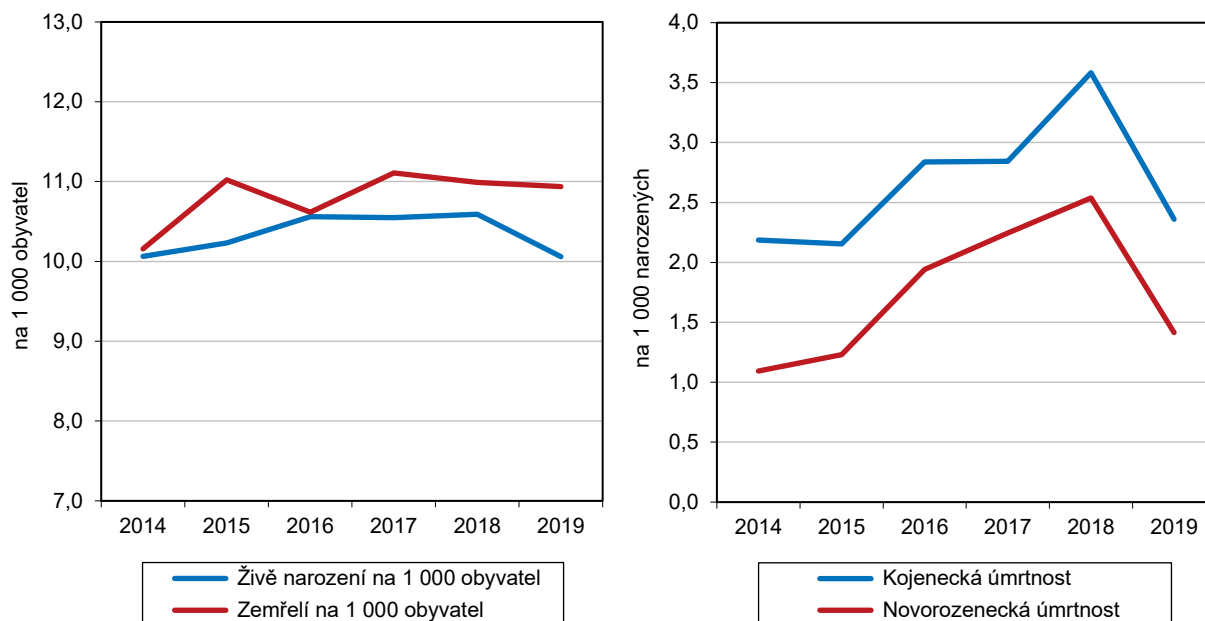
Graf 1. 4 Míry plodnosti podle věku matky v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Graf 1. 5 Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

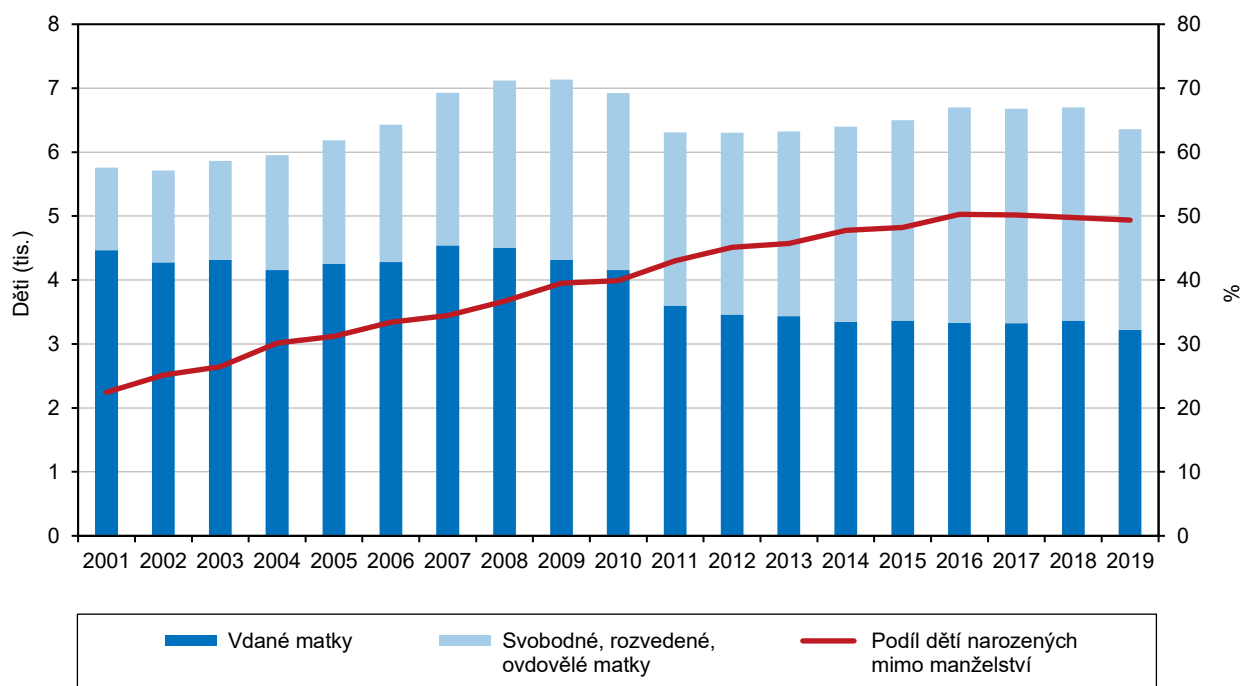

Nejnižší úmrtnost v kraji náležela okresu Olomouc, tj. populačně nejmladšímu okresu Olomouckého kraje.

Mírný meziroční pokles charakterizoval vedle hrubé míry porodnosti také hrubou míru úmrtnosti, která v roce 2019 dosáhla úrovně 10,9 zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu. V mezikrajském pohledu byla pátá nejvyšší, a to po kraji Karlovarském, Moravskoslezském, Ústeckém a Kraji Vysočina. Ve čtyřech z pěti okresů Olomouckého kraje byla hrubá míra úmrtnosti vyšší než hodnota republikového průměru (10,5 ‰). Relativně nejvíce zemřelých charakterizoval okres Jeseník (12,3 ‰) s průměrně nejstarší populací mezi všemi okresy ČR. Relativně nejméně zemřelých v kraji vykázal opět okres Olomouc (10,2 ‰).

Graf 1. 6 Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

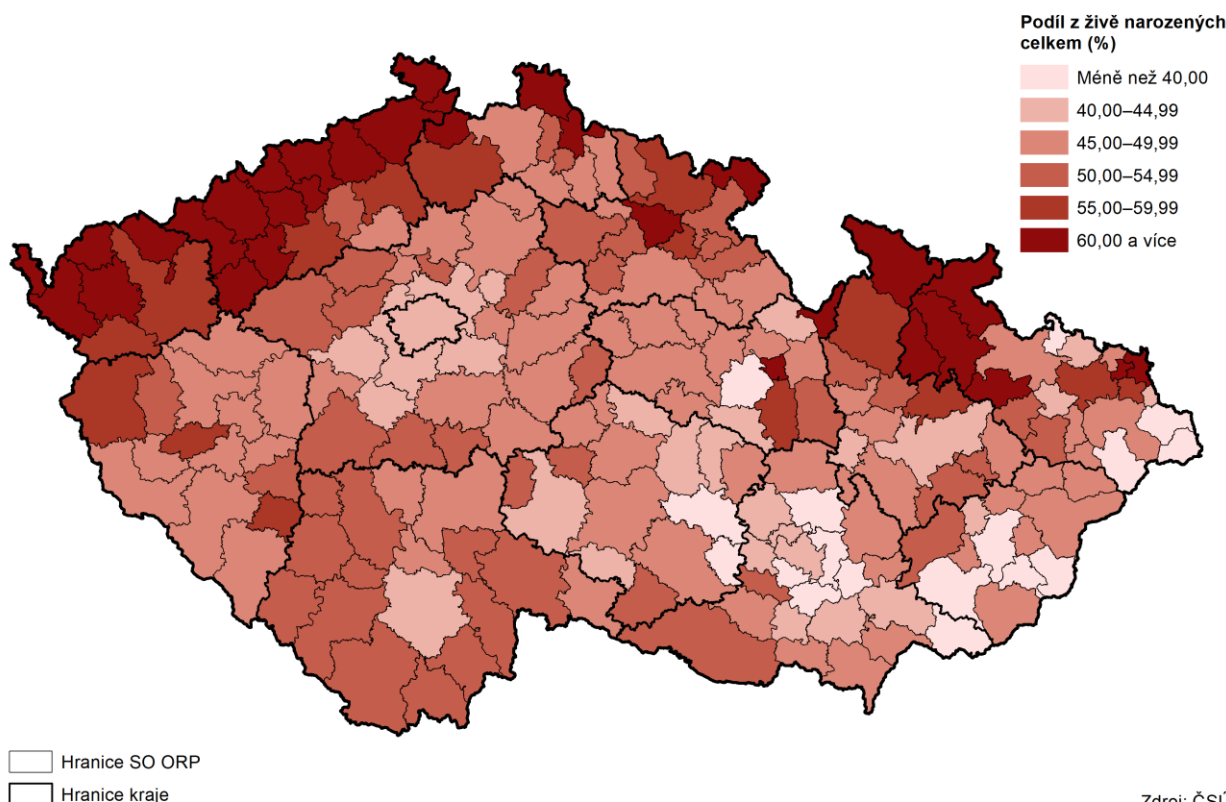
Počet živě narozených dětí klesl v kraji na šestileté minimum.

Z počtu 6 359 živě narozených dětí v roce 2019 bylo 3 286 chlapců a 3 073 dívek. Necelá polovina dětí se narodila jako první v pořadí (47,1 %). Druhorozených dětí bylo 37,4 % a třetírozených 11,1 %. Průměrný věk prvorodiček v kraji se dočkal netradičního meziročního snížení z 28,9 let na 28,8 let a setrval pod republikovým průměrem (29,2 let v roce 2019). Průměrný věk všech matek při narození dítěte činil v Olomouckém kraji 30,6 let. Z celkového počtu porodů bylo 80 dvojčat, vícečetnější porody se vloni neuskutečnily. Již třetím rokem v řadě poklesl podíl dětí narozených mimo manželství. Zatímco v roce 2001 dosahoval úrovně 22,4 %, v roce 2019 činil 49,4 %. Více než polovina dětí se narodila mimo manželství v letech 2016 (50,3 %) a 2017 (50,2 %). Nejvyšší podíl živě narozených dětí mimo manželství měl v rámci kraje okres Jeseník (63,1 %). Nejnižší podíl náležel okresu Olomouc (44,9 %).

V 90 z 206 správních obvodů ORP v ČR vloni převažovaly živě narozené děti mimo manželství.

V celé republice se mimo manželské svazky narodilo 48,2 % dětí. Mezní hodnoty příslušely okresům Zlín (39,9 %) a Most (70,7 %). Z pohledu nižších územních jednotek byl nejvyšší podíl živě narozených mimo manželství ve správních obvodech ORP Bílina (73,2 %), Varnsdorf (71,7 %), Litvínov (70,8 %) a Most (70,7 %) z Ústeckého kraje. Na opačném pólu pořadí se umístil správní obvod ORP Kravaře (33,9 %) z Moravskoslezského kraje.

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2019

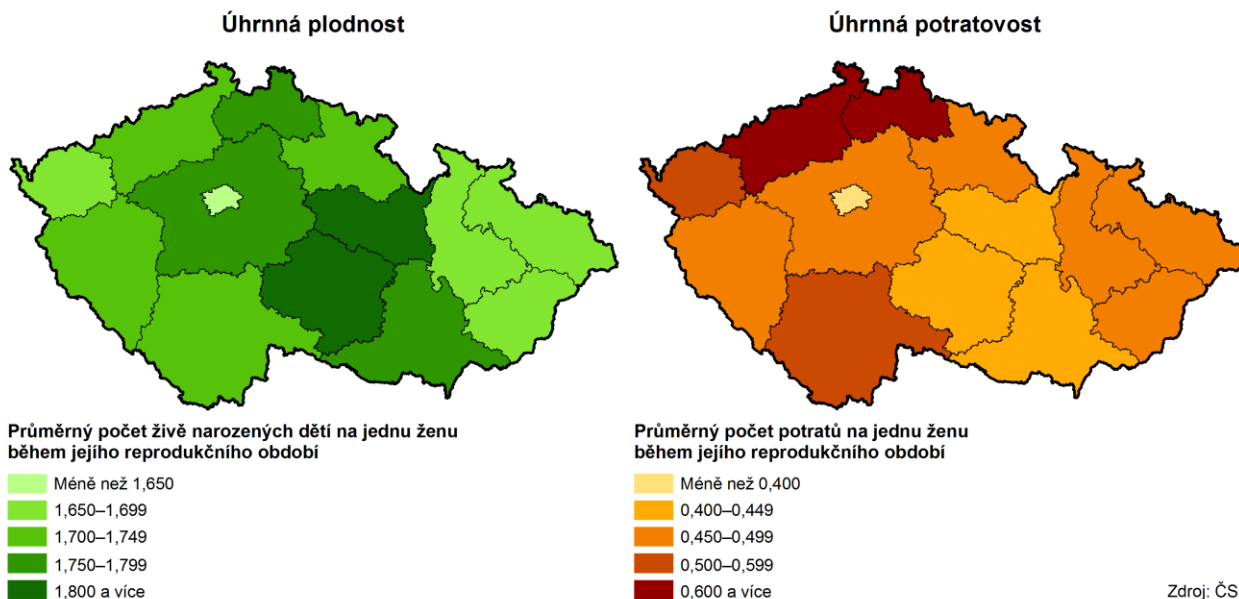

Počet potratů klesl na nejnižší hodnotu v historii Olomouckého kraje.

V roce 2019 bylo provedeno 1 872 potratů, z toho 999 umělých přerušení těhotenství. V meziročním srovnání se počet potratů snížil o 24 případů zásluhou poklesu samovolných potratů. Přes dvě třetiny z celkového počtu potratů se týkaly žen ve věku 25–39 let a polovina potratů připadala na svobodné ženy. I přes vloni nejnižší počet potratů v historii kraje se úhrnná potratovost meziročně mírně zvýšila na 0,489 potratu. V porovnání s republikovým průměrem (0,483 potratu) byla mírně vyšší, což je v posledních letech jev spíše ojedinělý.

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v krajích v roce 2019

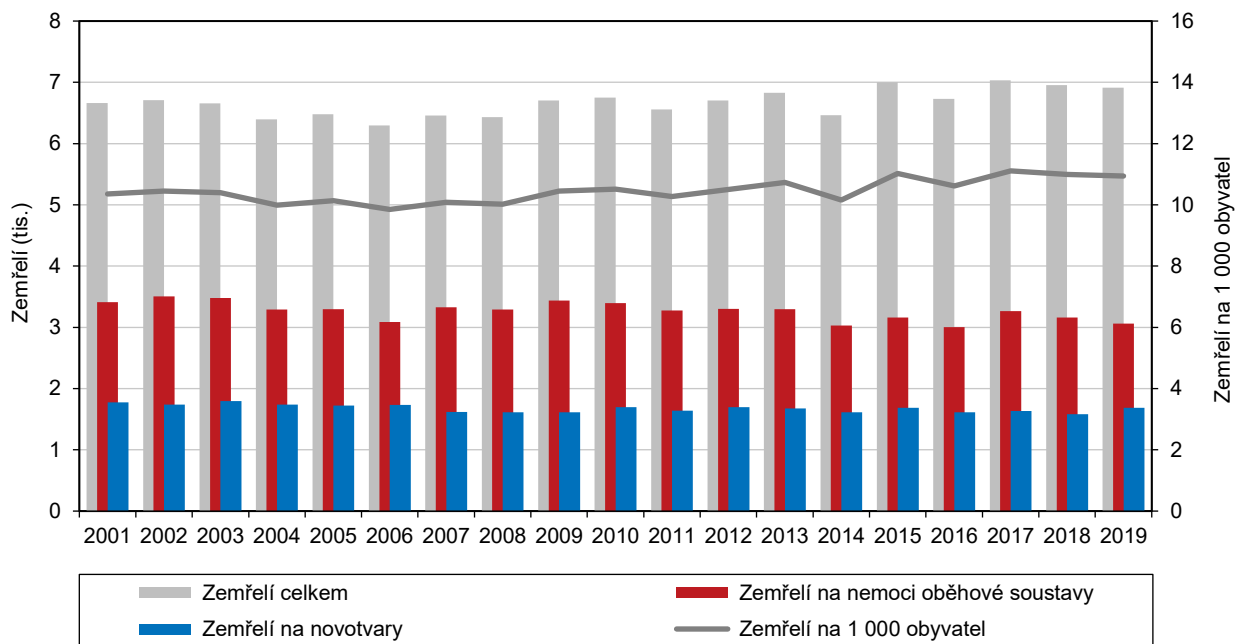

Přes 45,6 % zemřelých bylo starších 80 let.

V průběhu roku 2019 zemřelo v Olomouckém kraji 6 914 osob, tj. 3 529 mužů a 3 385 žen. Celkem 81,5 % zemřelých bylo starších 65 let a 45,6 % zemřelých mělo více než 80 let. Zatímco v případě mužů bylo starších 80 let jen 34,1 % zemřelých, v případě žen činil podíl 57,7 %. Vysoká diference zemřelých podle věku a pohlaví vychází z různé věkové skladby mužů a žen v populaci. Hodnoty novorozenecké i kojenecké úmrtnosti byly nižší než republikový průměr. V kraji zemřelo 9 dětí do 28 dnů po narození a dalších 6 dětí zemřelo do 1 roku věku. Naděje dožití mužů při narození činila 75,7 let a byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejnižší. V případě žen při narození činila 82,1 let, což byla sedmá nejnižší hodnota ze 14 krajů.

Graf 1. 7 Zemědělců v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

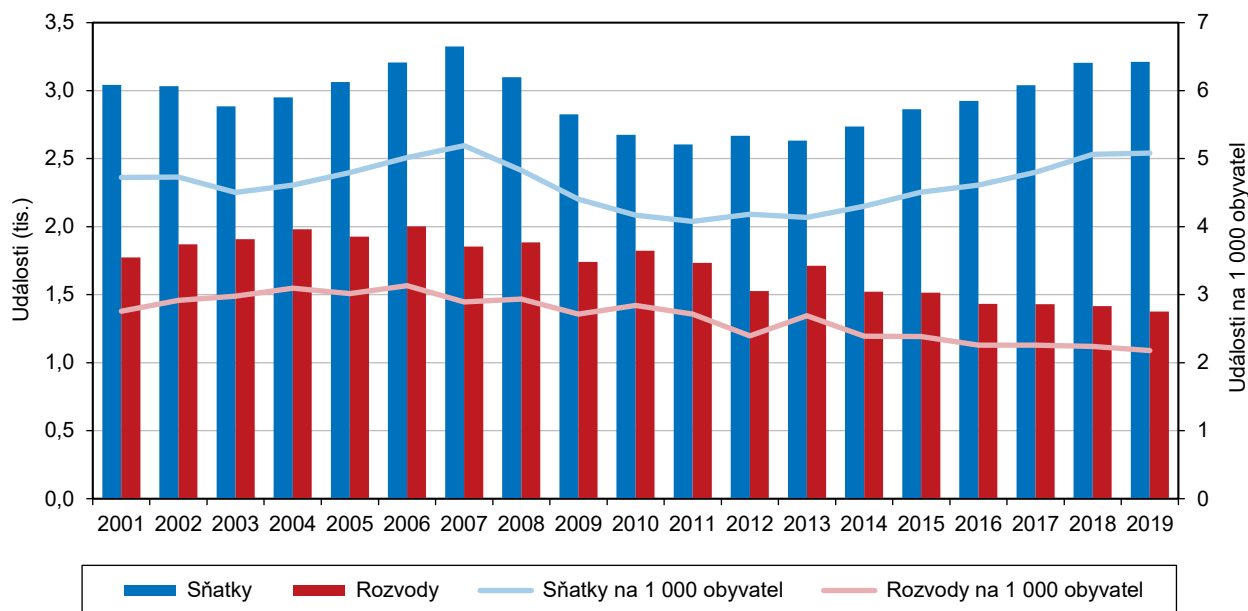

Počet sňatků v kraji vzrostl na druhou nejvyšší hodnotu od roku 2001.

Do svazku manželského vstoupilo v loňském roce 3 213 párů, tedy o 9 párů více než v předchozím roce 2018. Celkový počet svateb dosáhl díky meziročnímu růstu o 0,3 % 12letého maxima. V relativním pohledu bylo uzavřeno 5,08 sňatku na 1 000 obyvatel středního stavu. Ačkoliv hrubá míra sňatečnosti vzrostla na druhou nejvyšší hodnotu od roku 2001, zůstala opět pod úrovní republikového průměru (5,14 ‰). Převážná většina ženichů (77,8 %) i nevěst (78,4 %) vstupovala do manželství poprvé. Průměrný věk novomanželů při prvním sňatku se v případě ženichů zvýšil na 32,5 let, v případě nevěst vzrostl na 29,8 let. Mezi „náctileté“ manžele se vloni zařadilo 6 mužů a 20 žen, jejichž věk byl v den sňatku nižší než 20 let. Z druhého úhlu pohledu mělo pět ženichů a jedna nevěsta více než 80 let. U dvou třetin svateb byl ženich starší než nevěsta. Opačný věkový poměr snoubenců charakterizoval více než pětinu sňatků. Nejčastěji byl ženich starší o 1–4 roky (1 186 svateb) a o 5–9 let (682 svateb). Při 29 obřadech byl ženich starší než nevěsta o více než 20 let. Naopak při jedné svatbě byl ženich o více než 20 let mladší než nevěsta.

Graf 1. 8 Sňatky a rozvody v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet rozvodů byl nejnižší od vzniku Olomouckého kraje.

V roce 2019 bylo rozvedeno 1 377 manželství, což bylo o 2,8 % méně než v roce 2018. Loňská rozvodovost (2,18 rozvodu na 1 000 obyvatel středního stavu) byla nejnižší od vzniku Olomouckého kraje. Výrazný meziroční pokles počtu rozvodů zaznamenal v rámci kraje především okres Šumperk. Jako nejčastější příčinu rozvratu manželství uváděli muži i ženy rozdílnost povah, názorů a zájmů. Pro většinu rozvedených mužů (85,2 %) i žen (84,7 %) se jednalo o první rozvod v jejich životě. Průměrný věk manželů při prvním rozvodu byl u mužů 43,8 let a u žen 41,1 let. Téměř v polovině případů se rozvedla manželství trvajících déle než 15 let. Naopak v deseti případech netrval manželský svazek ani jeden rok. V roce 2019 bylo rozvedeno 837 manželství s nezletilými dětmi (60,8 % z celkového počtu rozvodů). Nejčastěji se jednalo o rozvedená manželství se dvěma nezletilými dětmi (394 rozvodů) nebo jedním nezletilým dítětem (388 rozvodů).

Osoby ve věku 20 až 39 let tvořily 49,5 % ze všech přistěhovalých.

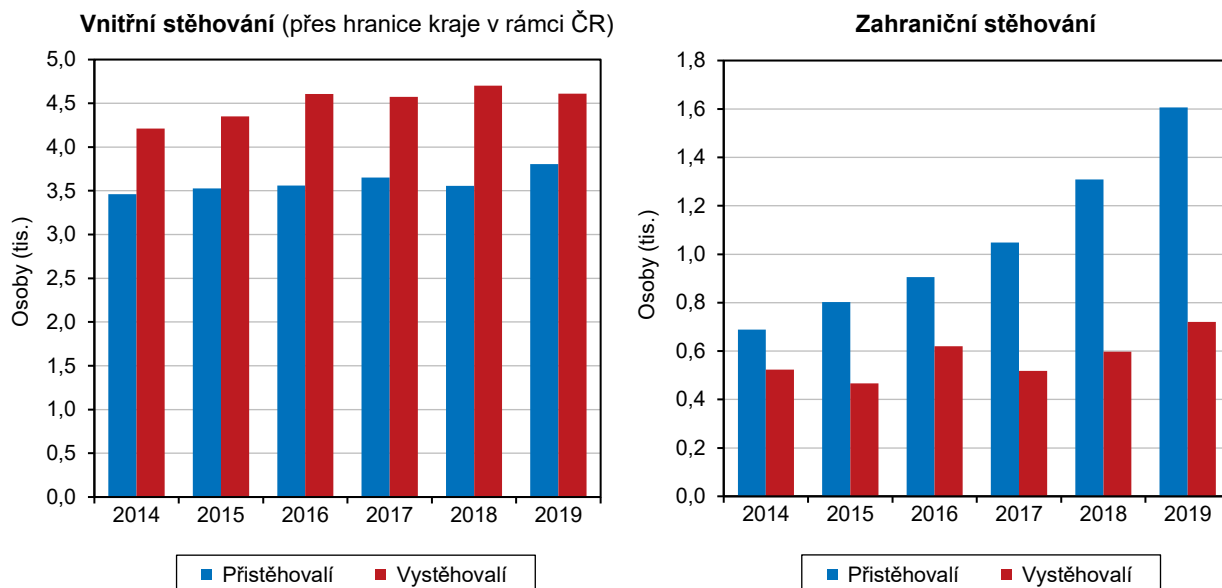
Počet přistěhovalých do kraje se meziročně zvýšil o 11,2 % na 5 410 obyvatel (tj. 8,6 osob na 1 000 obyvatel středního stavu). Nejvíce obyvatel se přistěhovalo do okresu Olomouc (3 266 osob), a to i v relativním pohledu (13,9 osob

na 1 000 obyvatel středního stavu). Absolutně nejméně osob se přistěhovalo do okresu Jeseník (413 osob) a relativně nejméně do okresu Šumperk (8,2 osob na 1 000 obyvatel středního stavu). Již třetím rokem v řadě převažují mezi všemi přistěhoválými muži. V roce 2019 činil jejich podíl 51,1 %. Podle pětiletých věkových skupin převládaly osoby ve věku 25–29 let (15,0 %) a 30–34 let (13,2 %). Z ciziny se do Olomouckého kraje přistěhovalo 1 606 osob (tj. 29,7 % z celku), což bylo nejvíce za posledních 12 let.

Graf 1. 9 Migrace v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Osoby ve věku 20 až 39 let tvořily 52,0 % ze všech vystěhovalých.

Počet vystěhovalých z kraje se meziročně zvýšil o 0,6 % na 5 332 obyvatel. Většina z nich našla nové trvalé bydliště v jiném kraji ČR, pouze 721 obyvatel (tj. 13,5 % z celku) se odstěhovalo do zahraničí. Z 1 000 obyvatel středního stavu se z kraje vystěhovalo 8,4 osob. Absolutně nejvíce obyvatel se vystěhovalo z největšího okresu Olomouc (2 848 osob). Relativně nejvíce obyvatel se vystěhovalo z okresu Jeseník (17,2 osob na 1 000 obyvatel středního stavu). Naopak relativně nejméně vystěhovalých registroval okres Šumperk (9,4 osob na 1 000 obyvatel středního stavu). Mezi všemi vystěhovalými převažovaly jako obvykle ženy (52,4 %) a podle pětiletých věkových skupin osoby ve věku 25–29 let (17,1 %) a 30–34 let (16,8 %).

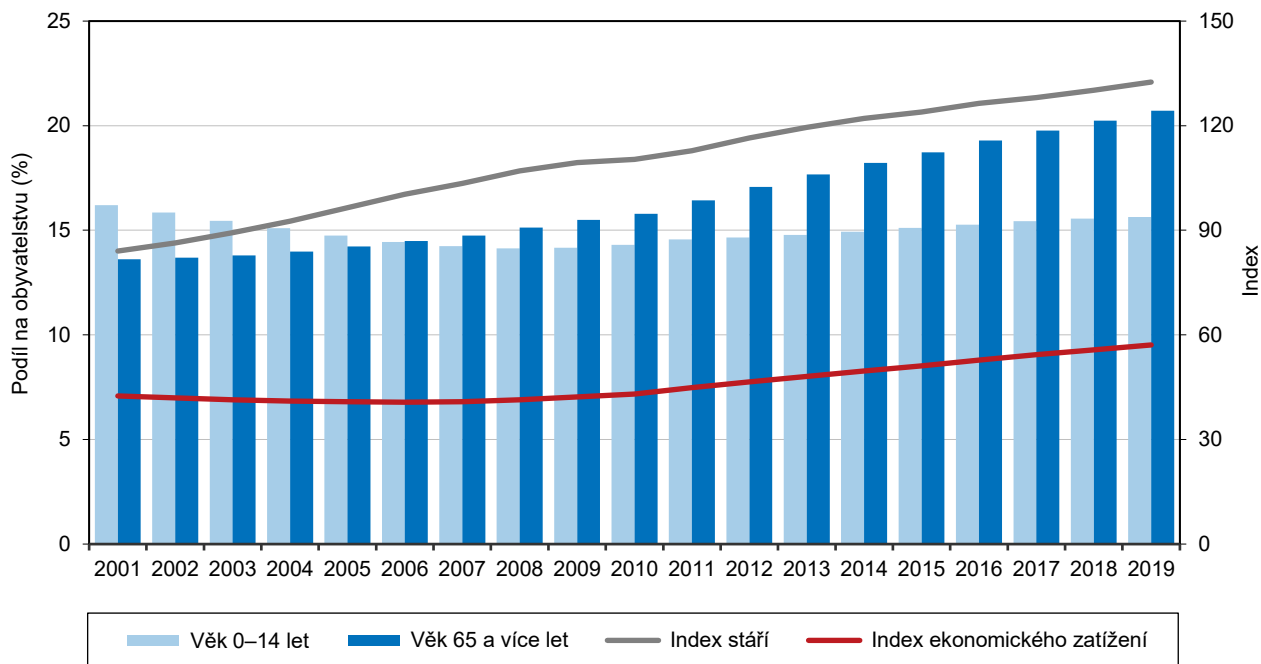
Věková struktura, index stáří, naděje dožití

Populace Olomouckého kraje 4. nejstarší v ČR, po kraji Zlínském, Královéhradeckém a Karlovarském.

Pokračující trendy ve věkovém rozložení krajské populace přinesly navýšení počtu dětí a seniorů při současném snížení počtu osob v produktivním věku. Průměrný věk obyvatel Olomouckého kraje opět vzrostl, a to na 43,0 let. Průměrný věk mužů dosáhl na konci loňského roku 41,4 let, průměrný věk žen 44,5 let. Ke konci roku 2019 žilo v kraji 98,8 tis. dětí (0–14 let) a jejich podíl na celkovém počtu obyvatel činil 15,6 %. V produktivním věku (15–64 let) se na konci loňského roku nacházelo 402,3 tis. osob (63,6 %), tj. o 53,5 tis. méně než v roce 2007, kdy jich bylo v historii kraje nejvíce. Tradičního nárůstu se dočkal počet osob v postproduktivním věku. Na konci roku 2019 žilo v kraji 130,9 tis. seniorů, tj. o 36,3 tis. více než v roce 2007 a o 43,4 tis. více než v roce 2001. Podíl obyvatel ve věku 65 a více let se tímto zvýšil z 13,6 % v roce 2001 na 20,7 % v roce 2019.

Graf 1. 10 Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

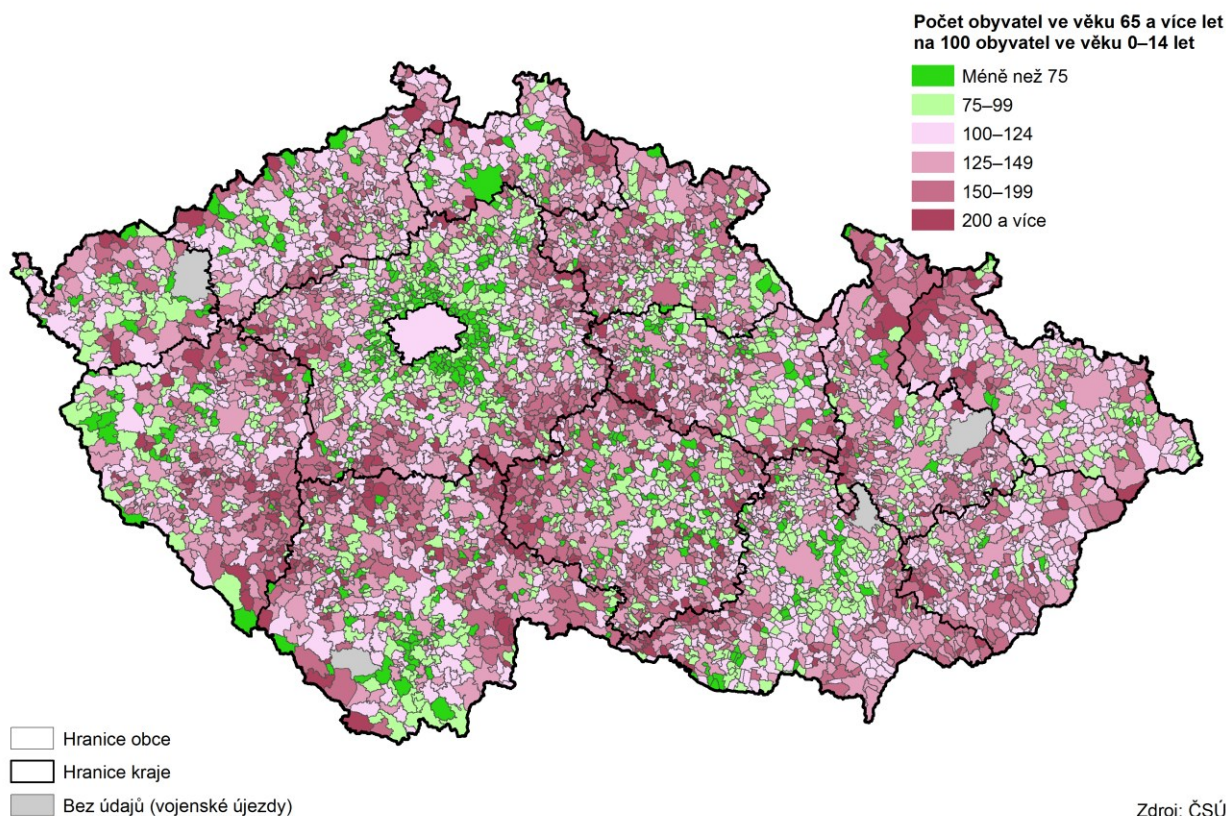
Zdroj: ČSÚ

Na 100 dětí připadalo 133 osob starších 65 let.

Již od roku 2006 žije v Olomouckém kraji více seniorů než dětí. Ukazatel indexu stáří, definovaný jako podíl obyvatel ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0–14 let, se dočkal dalšího meziročního zvýšení. Na konci roku 2019 připadalo na 100 dětí přes 133 seniorů. Index stáří mužů činil 108 a index stáří žen 158.

Index stáří v obcích k 31. 12. 2019

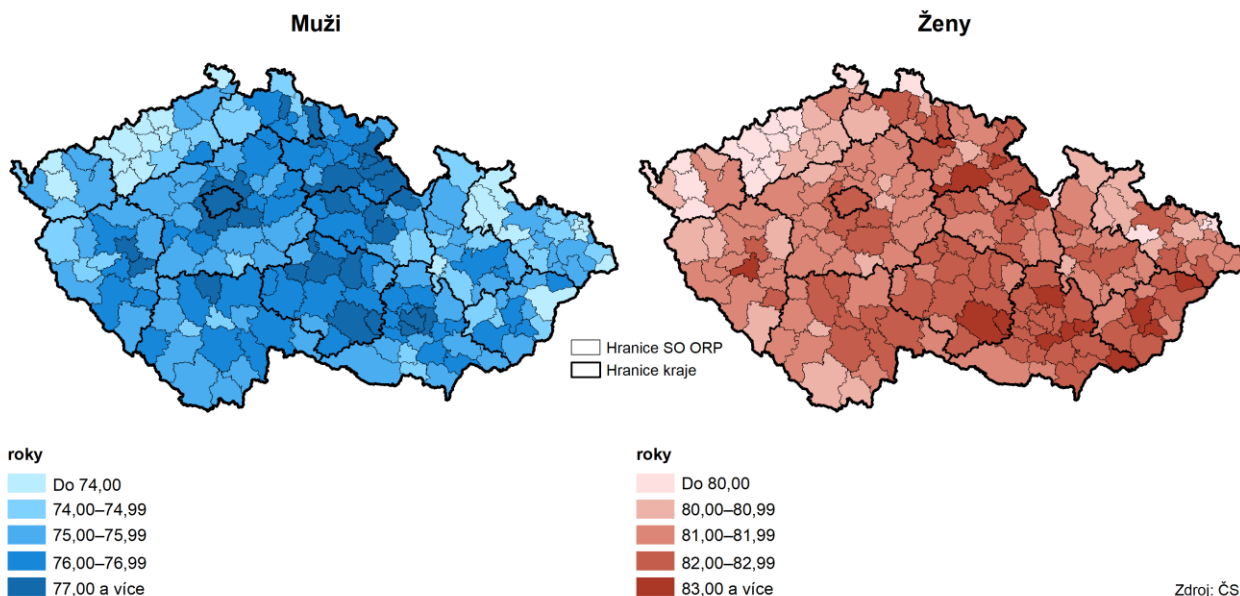
Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší index stáří byl na Jesenicku, nejnižší na Olomoucku.

V mezikrajském pohledu byla loňská hodnota indexu stáří zjištěná v Olomouckém kraji čtvrtá nejvyšší, a to po kraji Královéhradeckém (139), Zlínském (137) a Karlovarském (134). Zcela nejnižší index stáří příslušel kraji Středočeskému (104). V rámci kraje nejvyšší index stáří charakterizoval okres Jeseník (157). Ačkoliv v letech 2001–2011 byl na Jesenicku podíl seniorů na dětech nejnižší v kraji, v roce 2019 byl již popáté v řadě nejvyšší. Nejnižší index stáří zaznamenal v roce 2019 okres Olomouc (122), a to již poosmé v řadě.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2015 až 2019

Projekce obyvatel

Na konci roku 2019 zveřejnil ČSÚ novou projekci obyvatelstva v krajích.

Počet obyvatel v Olomouckém kraji by měl do roku 2070 klesnout na 506,6 tis. osob. Hlavním důvodem úbytku bude v letech 2019 až 2070 pokles počtu obyvatel přirozenou měnou (o 130,1 tis.), kterou podpoří také záporné vnitřní stěhování (o 22,6 tis.). Kladná bilance je naopak očekávána u stěhování zahraničního (o 26,8 tis.). Vedle postupného snižování počtu obyvatel se předpokládají výrazné změny ve věkové struktuře nebo rostoucí naděje dožití mužů i žen.

V roce 2071 se předpokládá pokles obyvatel v kraji na 506,6 tis. obyvatel.

Zatímco na počátku roku 2001 žilo v Olomouckém kraji 644,1 tis. obyvatel, o 19 let později jejich počet klesl na 632,0 tis. Nová projekce předpokládá, že úbytek obyvatel bude pokračovat i nadále, avšak výrazně rychlejším tempem. Při naplnění hypotetického vývoje jednotlivých složek populačního vývoje dosáhne celkový úbytek v následujících 17 letech hodnoty 34,1 tis. osob. Díky tomu by měl v roce 2037 počet obyvatel v Olomouckém kraji poprvé klesnout pod šeststetisícovou hranici na 597,9 tis. osob. V posledním roce projektovaného období by mělo v Olomouckém kraji žít 506,6 tis. obyvatel, tj. o 125,4 tis. méně než letos.

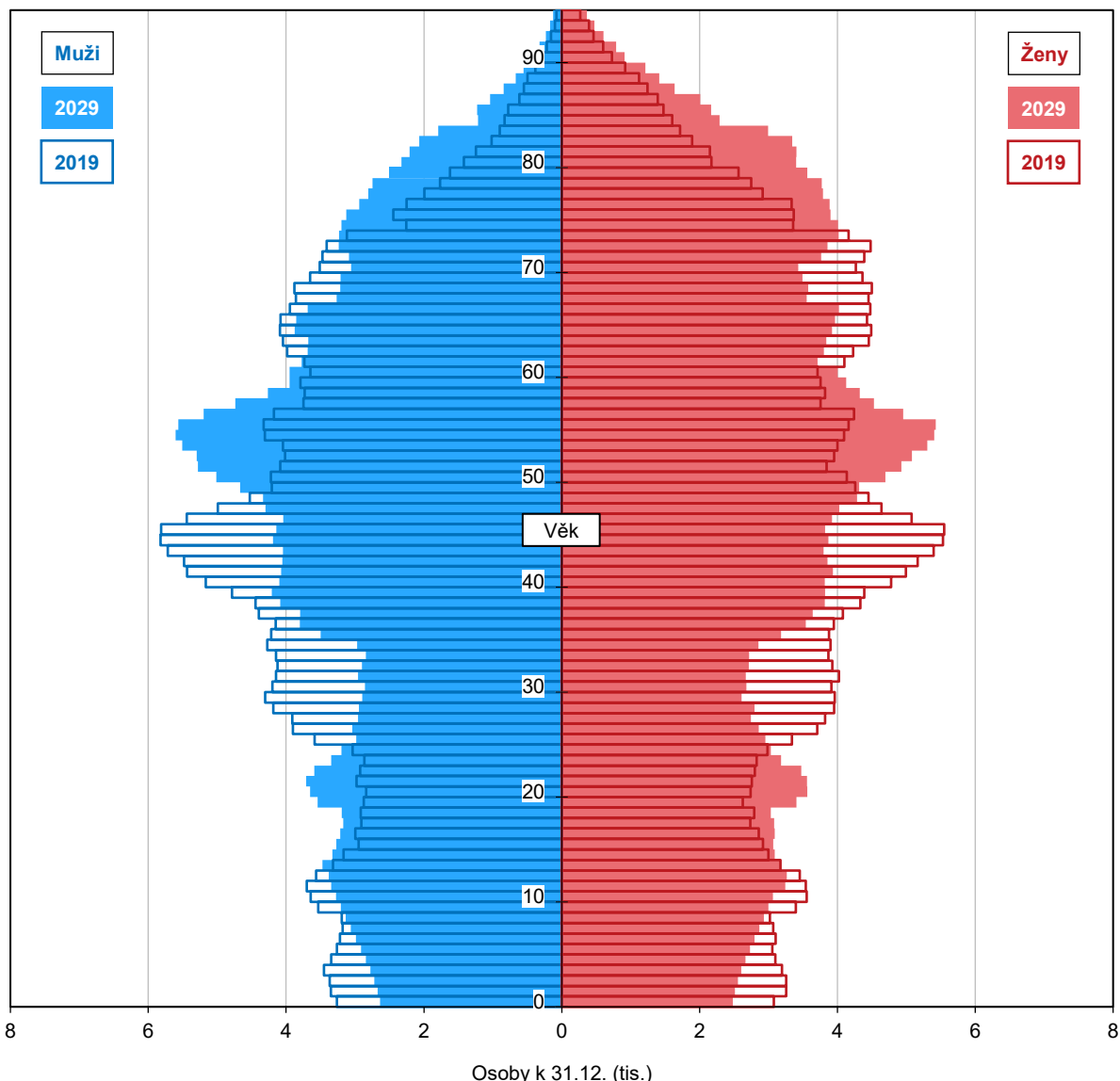
Zásadní proměnou bude dotčena věková struktura obyvatelstva.

Předpokládaný vývoj budoucího počtu dětí má převažující sestupný trend. S výjimkou letošního roku a desetiletého cyklu 2041 až 2050, kdy se očekává stagnace či velmi mírný nárůst dětské složky v populaci, klesne k 1. lednu 2071 počet dětí o 30,4 % na 68,8 tis. Relativně stejně vysoký úbytek se předpokládá u obyvatel ve věku 15 až 64 let. Jejich počet se mezi oběma mezními roky sledovaného období sníží o 29,1 % na 285,2 tis. S jedinou výjimkou by měl počet osob tohoto věku klesat každým rokem v celém následujícím půlstoletí. U nejstarší

složky populace se naopak konstantní trend neočekává. Počet osob ve věku 65 a více let by sice měl v následujících 38 letech trvale růst, v posledních 14 letech projektovaného období se však předpokládá pokles. Zlom trendu pravděpodobně nastane k 1. lednu 2057, kdy by měl počet osob ve věku 65 a více let dosáhnout svého maxima (178,4 tis.). O dalších 14 let později se očekává pokles jejich počtu na 152,7 tis. Na horizontu projekce, tj. ke dni 1. ledna 2071, by měl podíl dětí v krajské populaci činit 13,6 % a podíl osob ve věku 15 až 64 let 56,3 %. Tyto podíly budou v porovnání s Českou republikou podprůměrné. Podíl osob ve věku 65 a více let bude naopak nadprůměrný a měl by činit 30,1 %.

Graf 1. 11 Věkové složení obyvatel Olomouckého kraje v letech 2019 a 2029

Zdroj: ČSÚ

Kraj se v posledních letech zařadil mezi populačně starší kraje a bude jím pravděpodobně po celé následující půlstoletí.

Výše uvedené změny ve věkové skladbě se výrazným způsobem promítnou do tematicky příbuzných ukazatelů, kterými jsou například index stáří nebo průměrný věk. Index stáří poukazuje na vzájemný poměr nejstarší a nejmladší složky populace. K 1. lednu 2020 činil index stáří v Olomouckém kraji 133, přičemž u mužů (108) byl výrazně nižší než u žen (158). O 51 let později se zvýší na 222. V případě mužů by měl činit 199 a v případě žen 247. Předpokládané nejvyšší hodnoty indexu stáří byly vypočteny k 1. lednu 2060, a to jak pro celou populaci (234), tak pro muže

(209) i ženy (262). Olomoucký kraj se v posledních letech zařadil mezi populačně starší kraje a bude jím pravděpodobně po celé následující půlstoletí. Zatímco na začátku roku 2020 byl průměrný věk obyvatel v kraji 43,0 let (4. nejvyšší v ČR), o 51 let později vzroste na 48,2 let (3. nejvyšší v ČR). Průměrný věk mužů se pravděpodobně zvýší na 46,9 let a průměrný věk žen na 49,5 let.

Naděje dožití mužů by se měla během půlstoletí zvýšit o 8,8 let a naděje dožití žen o 6,9 let.

Vedle velmi mírného růstu průměrného věku matek při narození dítěte spojeného se slabým růstem či stagnací plodnosti je jedním z klíčových vstupních předpokladů rostoucí trend střední délky života ve všech krajích, tj. pokles intenzity úmrtnosti. Naděje dožití mužů při narození by se v Olomouckém kraji měla zvýšit ze 75,7 let na 84,5 let v roce 2070 a naděje dožití žen z 82,1 let na 89,0 let v roce 2070.

Růst počtu obyvatel se v následujících 50 letech očekává pouze u čtveřice krajů.

Od vzniku současného krajského uspořádání v roce 2000 až do závěru roku 2013 byl Olomoucký kraj 6. nejlidnatějším krajem České republiky. Následně jej předběhl kraj Jihočeský a Olomoucký kraj se posunul na 7. místo. Toto postavení by měl pravděpodobně udržet až do roku 2036, ve kterém jej Plzeňský kraj odsune na pozici 8. nejlidnatějšího kraje v zemi. V následujícím půlstoletí se předpokládá, že ve čtveřici krajů (hl. m. Praha, Středočeský, Plzeňský a Jihomoravský) se počet obyvatel zvýší a ve zbývajících desítkách krajů se naopak sníží. Nejvyšší populační přírůstky by měl vykazat kraj Středočeský (o 495,4 tis.) a Praha (o 411,3 tis.). Zcela nejvyšší populační úbytek se očekává u kraje Moravskoslezského (o 320,7 tis.).

2. Sociální vývoj

V rámci sociálního vývoje se zaměříme na zhodnocení celé škály ukazatelů týkajících se podmínek života lidí v kraji. K dispozici jsou data zahrnující informace o situaci na trhu práce, o životních podmínkách domácností i o sociálním zabezpečení včetně dat o negativních jevech ve společnosti. V roce 2019 došlo k příznivému vývoji většiny sledovaných ukazatelů charakterizujících sociální vývoj na krajské úrovni.

Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity

Míra ekonomické aktivity v kraji sice meziročně poklesla, ale od roku 2003 to byla druhá nejvyšší hodnota.

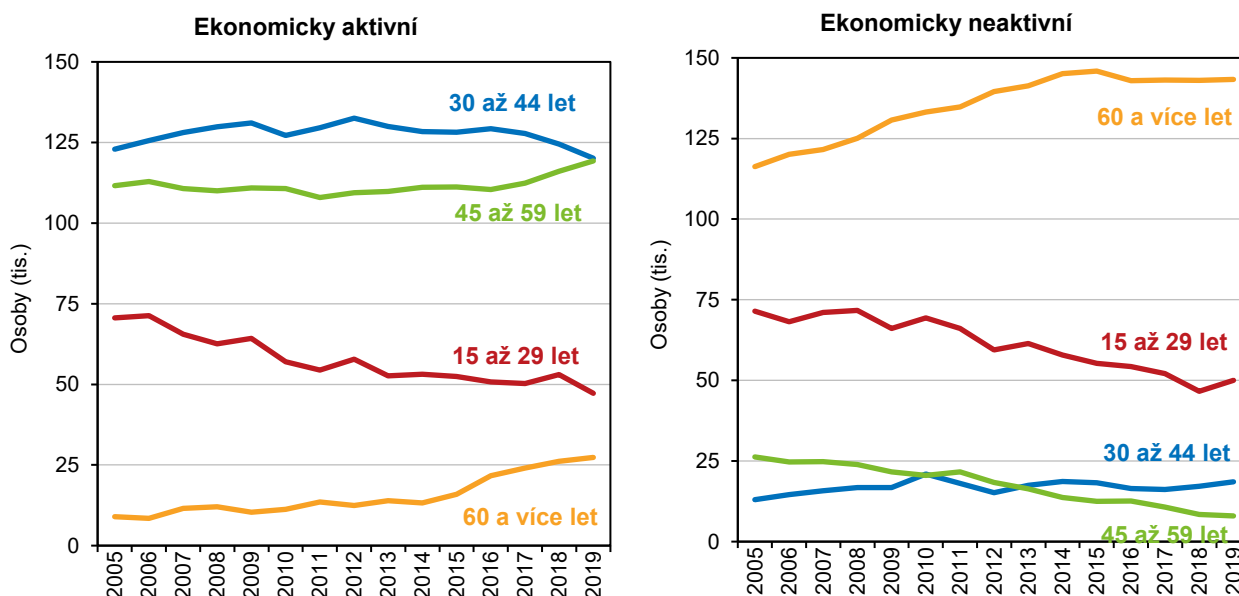
Vývoj v zaměstnanosti obyvatel kraje můžeme posoudit z výsledků výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

V roce 2019 v kraji žilo 314,0 tis. ekonomicky aktivních osob. Jejich počet meziročně poklesl o 1,8 %. V kraji poklesl i podíl ekonomicky aktivních na celkovém počtu obyvatel starších 15 let, tj. míra ekonomické aktivity, na 58,8 %. Pokles míry ekonomické aktivity se netýkal mužů, u nichž došlo naopak k mírnému zvýšení hodnoty ukazatele (na 67,8 %), ale pouze žen. V roce 2019 byla ekonomicky aktivní polovina z žen ve věku 15 a více let (50,3 %).

Jedním z důvodů poklesu míry ekonomické aktivity je i demografický vývoj. Projevuje se pokles počtu ekonomicky aktivních v nejmladších věkových skupinách. Mezi pracující vstupují početně nízké ročníky dětí narozené v 90. letech, které plně nenahrazují generaci odcházející z trhu práce. V posledním období se sice zvyšuje počet pracujících po 60 letech věku z důvodu prodlužující se doby odchodu do starobního důchodu, ale nahradit chybějící nestačí.

Graf 2. 1 Obyvatelstvo Olomouckého kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Ekonomicky neaktivních obyvatel kraje starších 15 let, zahrnujících důchodce, žáky a studenty a osoby pečující o rodinu, bylo zjištěno 219,9 tisíc. Ze dvou třetin se

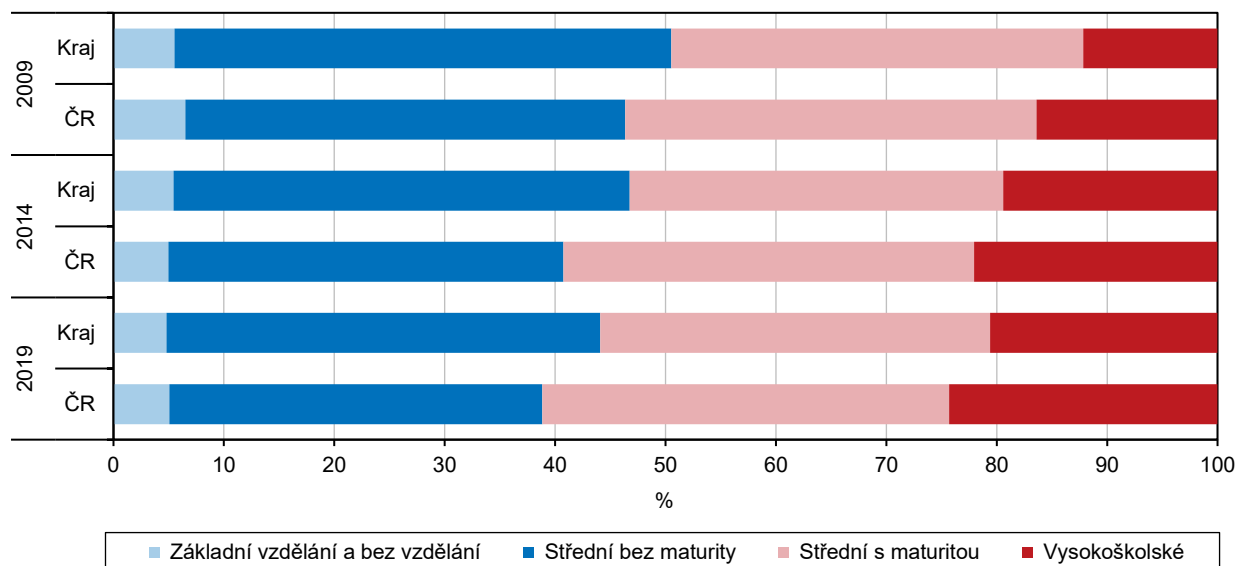
jednalo o osoby starší 60 let (65,2 %) a převažovaly ženy (62,1 % z ekonomicky neaktivních). Největší podíl žen byl hlavně ve věkové skupině 30 až 44 let zahrnující matky pečující o děti (87,9 % žen v dané skupině).

Vysokoškolské vzdělání má v kraji více žen (47,6 tis.) než mužů (36,8 tis.).

Z výsledků šetření jsou také patrné údaje o vzdělanostní struktuře obyvatel kraje. Každoročně je vidět zvyšující se počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním (84,4 tis. v roce 2019), vyšší počet obyvatel se středním vzděláním bez maturity (195,4 tis. osob) než s maturitou (170,5 tis. osob) a přibližně 15% zastoupení osob se základním vzděláním v populaci (82,4 tis. osob.). Vysoký podíl osob se základním vzděláním či bez vzdělání pozorujeme především v nejstarších věkových kategoriích. Ve vzdělanostní struktuře ekonomicky aktivních tvořil podíl osob se základním vzděláním pouze necelých 5 % (4,8 % v roce 2019). Jedna pětina pracovní síly kraje dosáhla vysokoškolského titulu (20,6 %), další třetina pak dokončila studium maturitou (35,3 %) a střední vzdělání bez maturity měly dvě pětiny z ekonomicky aktivních obyvatel kraje (39,3 %).

Graf 2. 2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Míra zaměstnanosti byla 5. nejnižší v mezikrajském srovnání.

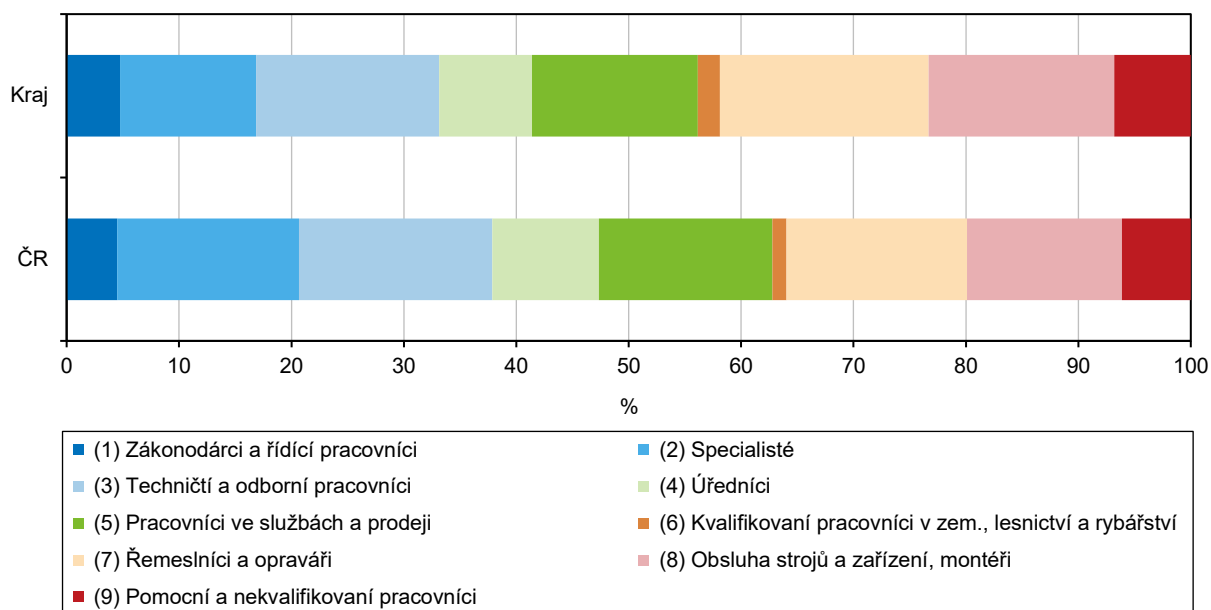
Z celkového počtu ekonomicky aktivních z Olomouckého kraje bylo v roce 2019 zaměstnaných 306,3 tis. osob a nezaměstnaných 7,7 tis. Míra zaměstnanosti se meziročně snížila o 0,9 p. b. na 57,4 %. Republiková míra zaměstnanosti činila 59,2 %. Zatímco míra zaměstnanosti mužů se v roce 2019 zvýšila na 66,4 %, míra zaměstnanosti žen poklesla pod 50 % (48,9 %).

Ženy převládaly mezi úředníky, pracovníky ve službách a prodeji, ale také mezi specialisty (učitelé, lékaři, zdravotní sestry atd.).

Ve složení zaměstnaných podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO překročil počet nemanuálních vysoce kvalifikovaných pracovníků (v nejvyšších třídách zaměstnanosti 1 až 3) stotisícovou hranici (100,4 tis. osob) a tvořil třetinu zaměstnaných, což bylo méně než činil republikový podíl (33,1 % oproti 37,9 % za ČR). Meziročně nižší počet byl zaznamenán v případě nemanuálních pracovníků s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5). Jejich podíl v kraji byl také nižší než v ČR (23,0 % oproti 24,9 %). Naopak byl v kraji vyšší podíl manuálních kvalifikovaných zaměstnanců (třída 6 až 8), kteří zaujímali 37,0 % z celkového počtu zaměstnaných v kraji, zatímco v republice 31,1 %. Meziroční nárůst byl evidován u manuálních nekvalifikovaných pracovníků (třída 9), jejichž počet dosáhl 20,7 tis. a podíl byl opět vyšší než u výsledků za republiku (6,7 % oproti 6,1 % za ČR).

Graf 2. 3 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Olomouckém kraji a ČR v roce 2019

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Z hlediska postavení v zaměstnání bylo v kraji nejvíce zaměstnanců včetně členů produkčních družstev (83,1 %). Meziročně vzrostl jen počet pracujících na vlastní účet (39,0 tis. osob), ostatní kategorie zaznamenaly pokles. Týkalo se to také pomáhajících rodinných příslušníků (2,8 tis. osob) i zaměstnavatelů, kterých bylo v roce 2019 v kraji 10,1 tisíc. Druhé další zaměstnání bylo sledováno u 7,8 tis. zaměstnaných, rozdělených přesně na polovinu mezi muže a ženy.

Z kraje více zaměstnaných vyjíždělo za prací než do něj za prací přijíždělo.

Z dostupných dat z VŠPS bylo zjištěno, že převážná většina zaměstnaných osob měla pracoviště přímo v kraji (95 %). Z Olomouckého kraje za prací vyjíždělo více osob než naopak. Zaměstnaní s bydlištěm v kraji nacházeli nejčastěji uplatnění v Jihomoravském a Zlínském kraji anebo také zamířili za prací přes hranice. Naopak zaměstnaní do kraje přijížděli hlavně z Moravskoslezského a Zlínského kraje

Celkově pracovalo v roce 2018 na pracovištích v kraji 311,1 tis. osob. Počet zaměstnaných v zemědělství, lesnictví a rybolovu zůstával dlouhodobě stabilní a pohyboval se kolem 13 tis. osob. Podíl zaměstnaných v primárním sektoru byl v kraji vyšší než v republice (4,2 % vs. 3,0 %), stejně tak byl vyšší i podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru (40,4 % vs. 36,5 %). V průmyslu a stavebnictví bylo zaměstnáno v kraji 125,6 tis. osob. Nejvíce ze zaměstnaných 172,5 tis. pracovalo ve službách. Jejich podíl ze zaměstnaných v kraji zaujímal 55,4 %, kdežto v republice 60,6 %. Od roku 2013 se počet zaměstnaných v sekundárním (s výjimkou v roce 2017) i v terciárním sektoru každoročně zvyšoval.

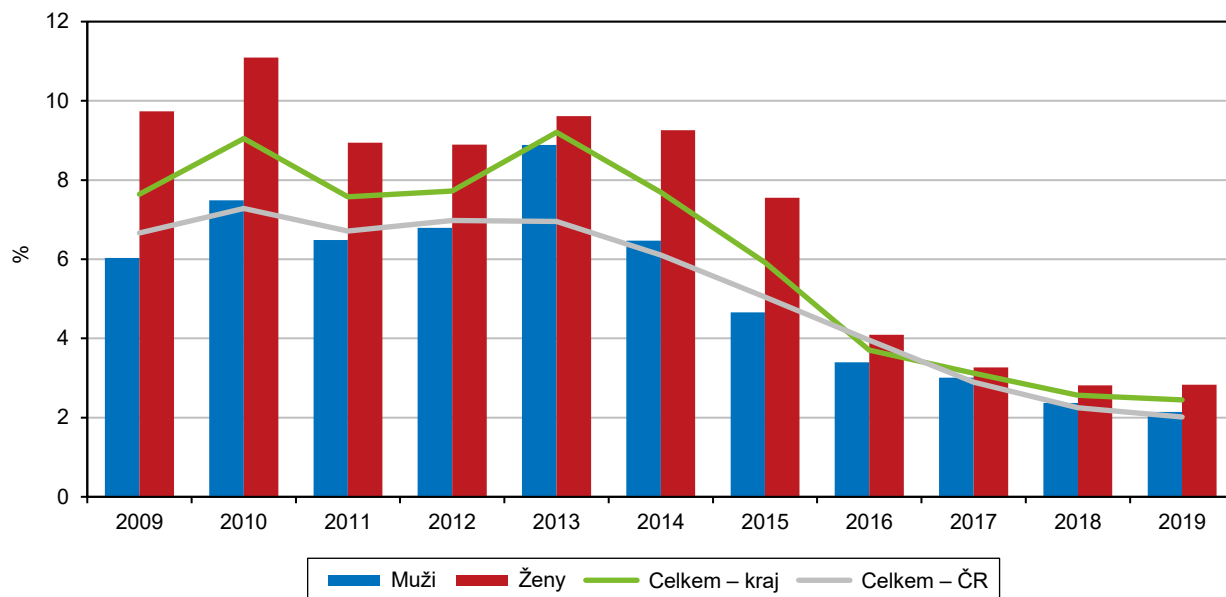
V roce 2019 dosažená průměrná obecná míra nezaměstnanosti byla nejnižší od roku 1993.

V roce 2019 byl v rámci šetření VŠPS zjištěn nejnižší počet nezaměstnaných v kraji od začátku tohoto šetření v roce 1993. V kraji bylo vypočteno 7,7 tis. nezaměstnaných, z toho bylo 3,9 tis. žen. Obecná míra nezaměstnanosti se rovnala 2,4 %, u mužů 2,1 % a u žen 2,8 %. Republiková míra nezaměstnanosti dosáhla hodnoty 2,0 %. Obecná míra nezaměstnanosti za Olomoucký kraj byla 4. nejvyšší, vyšší byla stanovena v Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Graf 2. 4 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

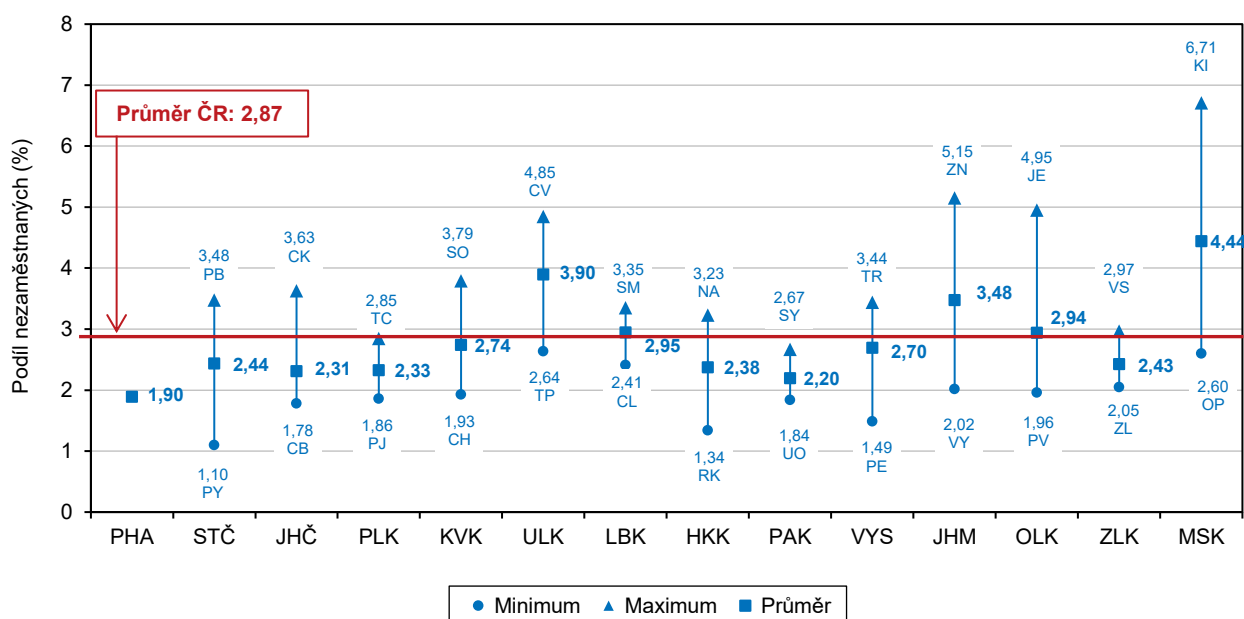
Nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných na konci roku 2019 představoval nejnižší prosincovou hodnotu v historii kraje.

Podle údajů Úřadu práce ČR dosáhl k 31. 12. 2019 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 2,9 %, což bylo stejně jako republikový průměr. V meziročním srovnání se podíl nezaměstnaných osob v kraji snížil o 0,4 p. b. Pozitivní klesající trend charakterizoval všech pět okresů Olomouckého kraje. Při meziokresním srovnání podílů nezaměstnaných osob v ČR zaujal okres Prostějov 15. místo (2,0 %), okres Olomouc 37. místo (2,6 %), okres Přerov 57. místo (3,3 %), okres Šumperk 59. místo (3,4 %) a okres Jeseník 73. místo (5,0 %).

Graf 2. 5 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

Meziročně poklesl počet uchazečů o zaměstnání

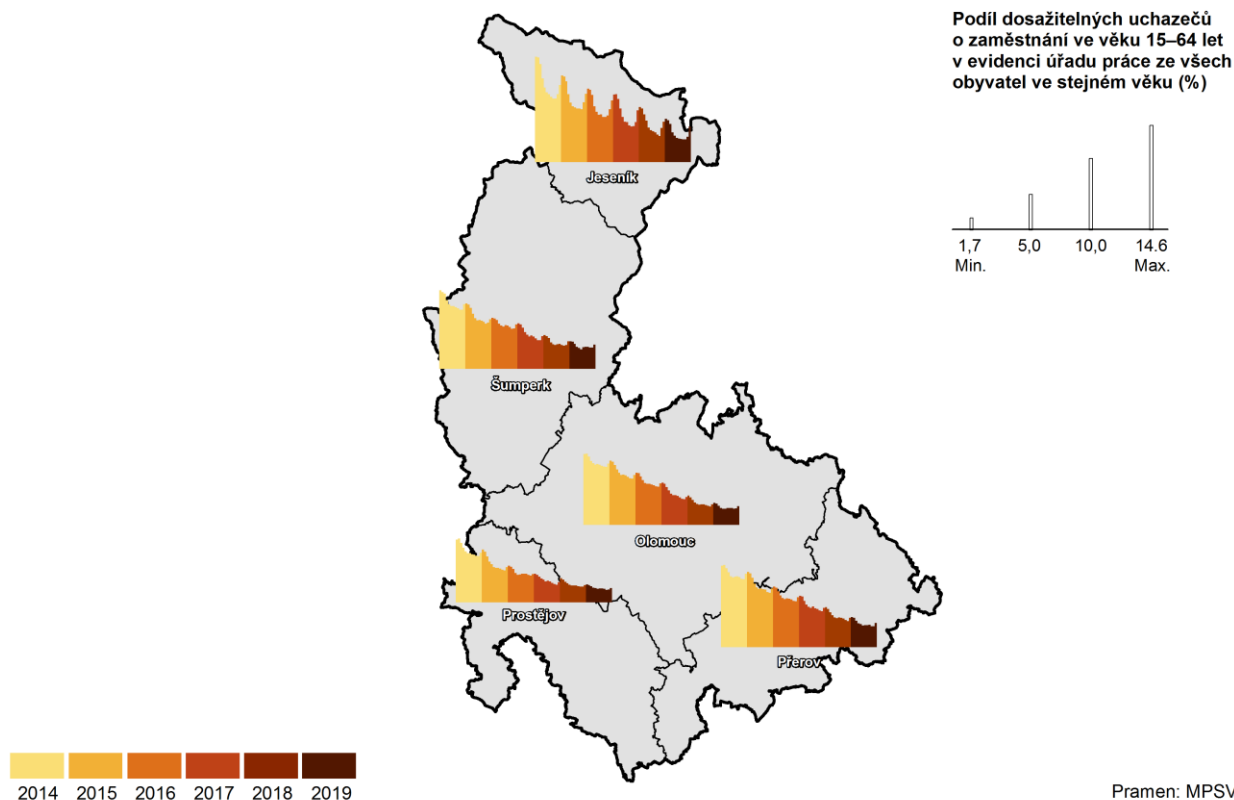
Úřad práce ČR evidoval k 31. 12. 2019 v Olomouckém kraji 12,8 tis. uchazečů o zaměstnání. Z tohoto počtu bylo 6,4 tis. žen (49,6 %). Z celkového počtu uchazečů

v kraji o 2 tis. osob, tj. o 13,4 %.

bylo 4,9 % absolventů a mladistvých a 16,4 % osob se zdravotním postižením. K 31. 12. 2019 bylo v kraji evidováno 11,9 tis. dosažitelných uchazečů (tj. 92,5 % z celku), meziročně o 13,6 % méně.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti mělo v Olomouckém kraji 5,3 tis. uchazečů (tj. 41,5 % z celku). Její průměrná měsíční výše činila 7 627 Kč. Celkem 23,4 % uchazečů s přiznanou podporou pobíralo měsíčně do 4,5 tis. Kč, naopak 18,4 % uchazečů mělo nárok na více než 10,5 tis. Kč za měsíc.

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Olomouckého kraje v letech 2014 až 2019 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Déle než 1 rok bylo na konci roku 2019 v evidenci 2,2 tis. uchazečů o zaměstnání.

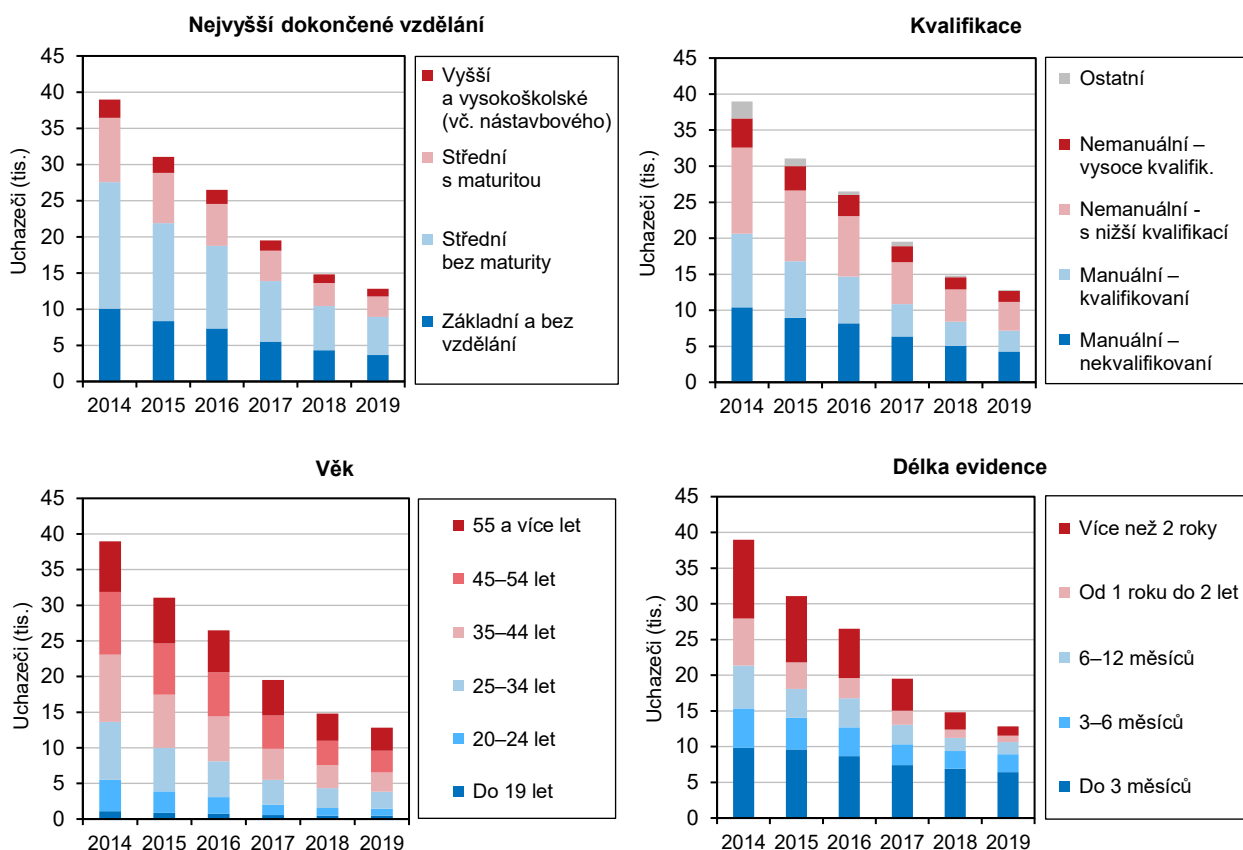
Ze struktury uchazečů v posledních letech vyplývá, že se meziročně v kraji zvyšuje podíl krátkodobě registrovaných uchazečů na úkor dlouhodobě registrovaných. Zatímco ještě v prosinci 2016 tvořil podíl uchazečů s evidencí do 3 měsíců 32,7 %, o tři roky později vzrostl na 50,1 %. Ve stejném časovém období se naopak snížil podíl uchazečů s evidencí nad 24 měsíců, a to z 26,0 % na 9,9 %. Průměrná délka evidence uchazeče s ukončenou evidencí činila 186 dní.

Pro Olomoucký kraj bylo k 31. 12. 2019 charakteristické nižší zastoupení uchazečů ve věku do 39 let (39,3 %), které bylo o 2,0 p. b. pod republikovým průměrem. Zvýšený podíl byl naopak zaznamenán především u věkové skupiny 55 až 59 let (15,5 %). To se promítlo do vyššího průměrného věku uchazeče v Olomouckém kraji (43,3 let), který byl třetí nejvyšší v ČR. Základní vzdělání mělo v kraji 3,5 tis. registrovaných uchazečů (tj. 27,2 %). Střední odborné vzdělání s výučním listem charakterizovalo 4,8 tis. uchazečů (tj. 37,2 %) a úplné střední s maturitou (bez vyučení) 1,9 tis. uchazečů (tj. 14,4 %). Akademický či vědecký titul mělo 0,9 tis. registrovaných uchazečů (tj. 7,2 %). Podle hlavních tříd zaměstnání převažovali mezi uchazeči pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (4,3 tis., tj. 33,4 %) a pracovníci ve službách a prodeji (2,6 tis., tj. 20,4 %).

Graf 2. 6 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Olomouckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Pouze v okrese Prostějov bylo více volných míst než uchazečů o zaměstnání (0,54 uchazečů na 1 volné pracovní místo).

Nabídka volných pracovních míst v evidenci Úřadu práce ČR obsahovala k 31. 12. 2019 v Olomouckém kraji 9,7 tis. míst a byla nejnižší od března 2018. Meziročně se počet volných pracovních míst snížil o 11,4 %. Z celkového úhrnu bylo 28,7 % míst určeno pro absolventy a mladistvé a 5,4 % míst pro osoby se zdravotním postižením. Na trhu práce v Olomouckém kraji v závěru loňského roku mírně převyšovala poptávka nad nabídkou. Díky tomu se na jedno volné pracovní místo hlásilo 1,23 dosažitelného uchazeče, což představovalo nejnižší prosincovou hodnotu v historii kraje.

Příjmy a životní podmínky domácností

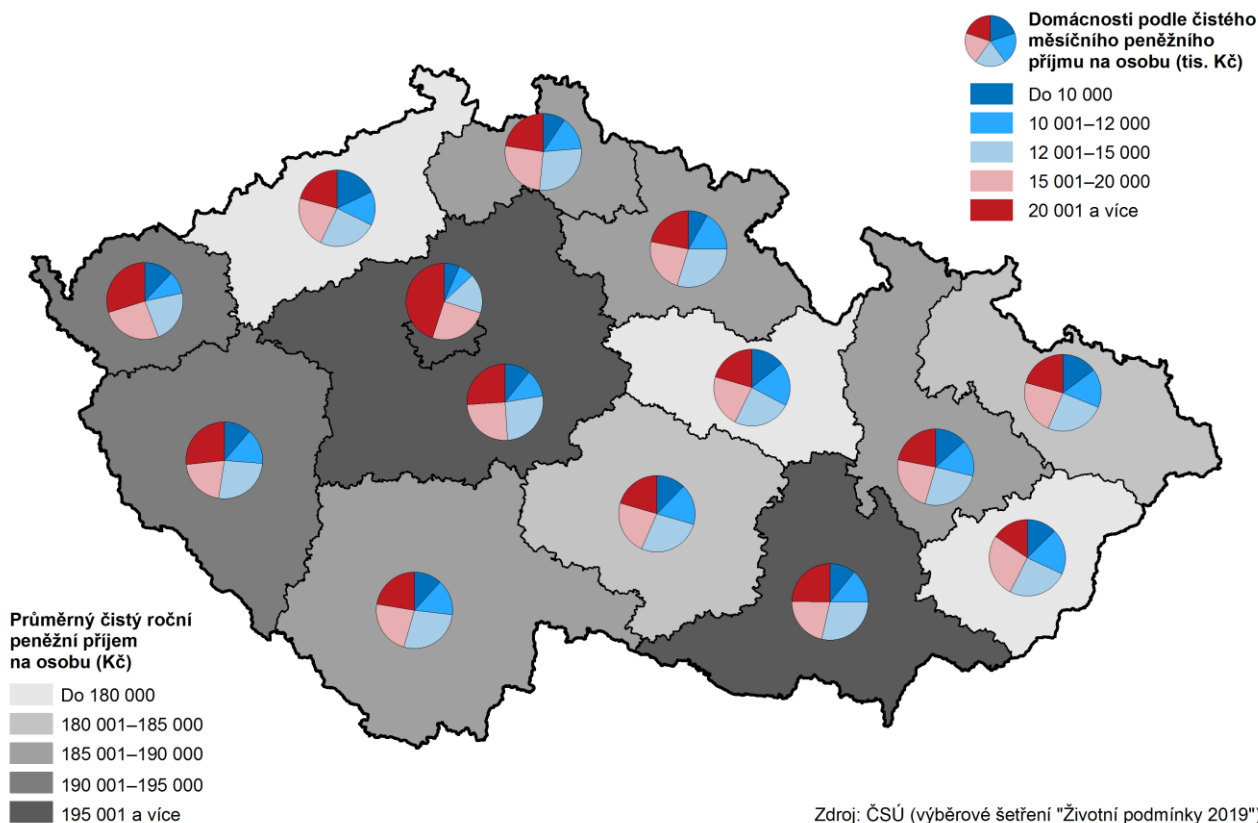
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele dosahoval v kraji 90,7 % republikového průměru.

K ukazatelům hodnotícím životní úroveň obyvatel můžeme zařadit čistý disponibilní důchod domácností, který je bilancí příjmů a výdajů zachycených na účtu druhotného rozdělení důchodů a vystihuje úroveň materiálního bohatství obyvatel trvale bydlících ve vymezeném území. V Olomouckém kraji se v roce 2018 zvýšil na 141,3 mld. Kč. Jednalo se o nejvyšší hodnotu v historii kraje. V roce 2000 činil 72,5 mld. Kč a stomiliardovou hranici překonal poprvé v roce 2007. V roce 2018 se Olomoucký kraj na čistém disponibilním důchodu domácností v České republice podílel z 5,4 %. V relativním pohledu připadal na 1 obyvatele Olomouckého kraje čistý disponibilní důchod 223,4 tis. Kč. V mezikrajském srovnání byl po krajích Ústeckém a Moravskoslezském třetí nejnižší v zemi. Za hodnotou republikového průměru 246,4 tis. Kč/obyv. zaostal o více než 22,9 tis. Kč/obyv.

Finanční situace domácností se podle výsledků šetření zlepšuje.

Podrobnější údaje o příjmech domácností přináší každoroční šetření ČSÚ s názvem „Životní podmínky domácností“. Výsledky tohoto šetření jsou získávány zpracováním dat výběrového šetření v domácnostech a jedná se o statistické odhady zatížené určitou chybou a nikoliv přesná čísla.

Příjmy domácností v krajích v roce 2018

Podíl domácností v kraji s čistým měsíčním příjmem na osobu do 6 000 Kč činil 2,1 %.

Podle šetření dosáhl průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu v roce 2018 v kraji 186,9 tis. Kč. Oproti výsledkům z minulého roku se zvýšil o 6,0 %. Ve srovnání s průměrnou hodnotou za ČR byla krajská částka nižší o 8 tis. Kč a ve srovnání s průměrným příjmem v hlavním městě Praze byla nižší o 64 tis. Kč.

Čtvrtina domácností Olomouckého kraje (25,9 %) podle čistého měsíčního příjmu na osobu spadala do příjmového pásma 12 až 15 tis. Kč. Největší podíl domácností v kraji se posunul o jedno pásmo výš (v roce 2017 spadalo nejvíce domácností do příjmového pásma 10 až 12 tis. Kč). Došlo také ke snížení podílu domácností, u kterých čistý měsíční příjem nepřekonal částku 12 tis. Kč. V roce 2018 podíl domácností s uvedeným příjmem činil 28,6 %, zatímco rok předtím to bylo 41,8 %.

V rámci subjektivních názorů 14,3 % domácností z kraje uvedlo, že mělo obtíže zajistit se svým příjmem chod domácnosti, nicméně více než polovina domácností neměla problém vyjít s dosaženým příjmem (54,9 %). Více než čtvrtina domácností (28,5 %) by si se svým příjmem nemohla dovolit zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 11 200 Kč. Stejný podíl domácností (28,5 %) také uvedl, že by si nemohly dovolit odjet jednou za rok na týdenní dovolenou mimo domov.

Měsíční náklady na bydlení meziročně vzrostly na 5 220 Kč. V průměru tvořily 14,6 % z čistých peněžních příjmů domácností. Pro 17,9 % domácností byly náklady na bydlení velkou zátěží a určitou zátěží byly tyto náklady pro 70,8 % domácností.

Mzdy

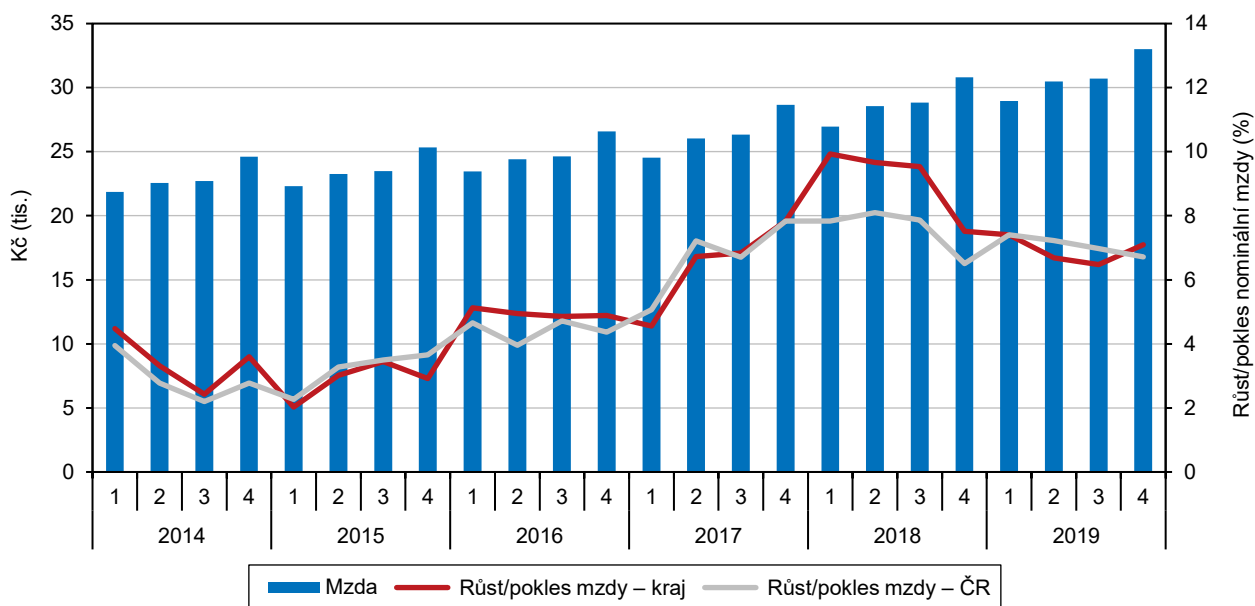
Podle podnikového výkaznictví se v roce 2019 snížil evidenční počet zaměstnanců v kraji, mzdy se zvýšily.

Průměrná hrubá měsíční mzda zjišťovaná z podnikového výkaznictví dosáhla podle předběžných výsledků v roce 2019 v Olomouckém kraji hodnoty 30 784 Kč. Meziroční nominální růst činil 7,5 %. Vzhledem k růstu spotřebitelských cen v České republice o 2,8 % dosáhl reálný růst mezd v kraji 4,6 %. V České republice se průměrná hrubá měsíční mzda zvýšila o 7,1 % na 34 125 Kč. Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji byla 4. nejnížší v mezikrajském srovnání. Průměrně nižší mzdové úrovně dosáhli pouze zaměstnanci v kraji Karlovarském, Zlínském a Pardubickém.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané v Olomouckém kraji se v roce 2019 meziročně snížil o 0,2 % na 225,0 tis. osob. Na celkovém počtu zaměstnanců přepočtených na plně zaměstnané v národním hospodářství se Olomoucký kraj podílel z 5,5 %.

Graf 2. 7 Průměrná hrubá měsíční mzda*) a její meziroční změny podle čtvrtletí v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

*) podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2019 předběžné údaje

Podle strukturální statistiky byl rozdíl v hodnotě průměrné mzdy mužů a žen druhý nejnížší mezi kraji (5 613 Kč).

Další informace k vývoji mezd jsou k dispozici z výsledků strukturální statistiky získanými ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR. Strukturální šetření přímo sleduje mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoliv celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Výsledky jsou proto odlišné od dat z podnikového výkaznictví, ale poskytují podrobnější detaily. Podle výsledků tohoto šetření činila průměrná mzda v roce 2019 v Olomouckém kraji 32 668 Kč s meziročním navýšením 8,6 %. V mezikrajském srovnání byla 3. nejnížší po Karlovarském a Pardubickém kraji. Z výsledků máme i informace o průměrné mzdě podle pohlaví. Průměrná mzda mužů dosáhla hodnoty 35 226 Kč a průměrná mzda žen 29 613 Kč.

Podle pořadí na tom byli muži stejně jako u hodnoty průměrné mzdy celkem, kdežto krajská hodnota průměrné mzdy žen byla 8. nejvyšší ze 14 krajů.

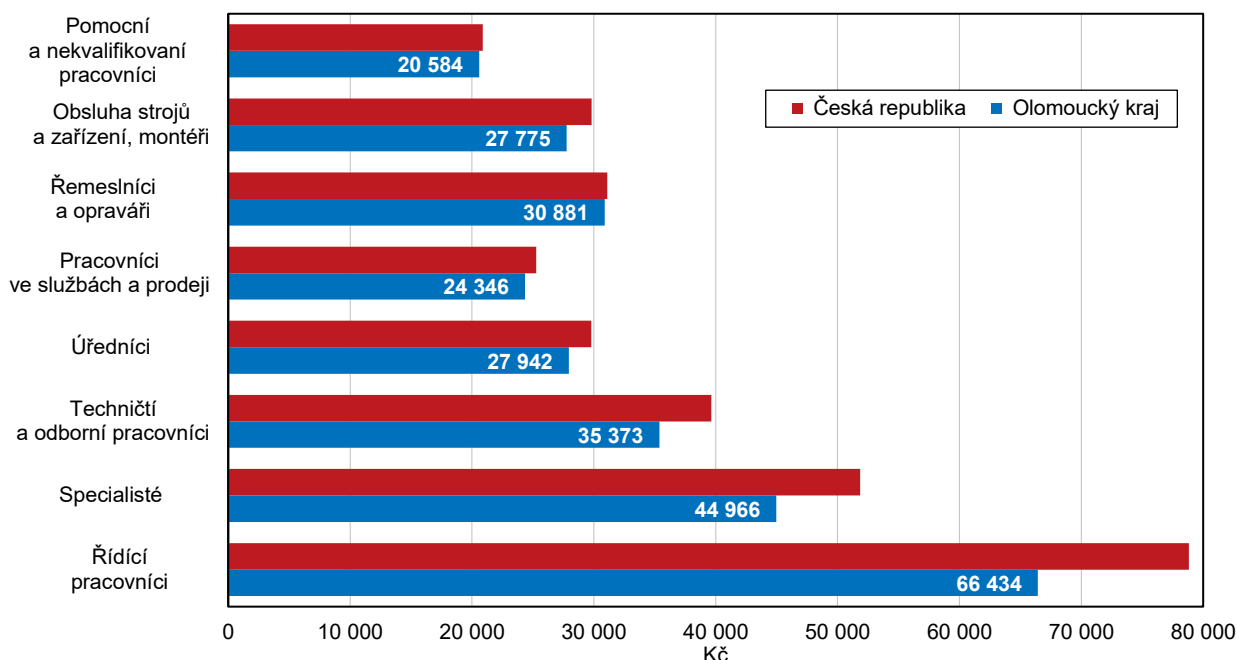
Z výše uvedené průměrné hrubé mzdy v Olomouckém kraji připadlo na základní složku 69,0 %, prémie a odměny tvořily 13,5 %, náhrady mzdy 11,2 % a zbývajících 6,4 % představovaly příplatky za práci přesčas, pohotovost a ostatní příplatky.

Hodnota mediánu mezd v kraji byla o 1 821 Kč nižší než republiková hodnota.

Dalším ukazatelem ze strukturální statistiky je medián mezd, tj. prostřední hodnota mzdy zaměstnanců (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián). Medián mezd zaměstnanců v Olomouckém kraji činil 29 613 Kč. Ve srovnání s výsledky z předchozího roku 2018 se zvýšil o 8,7 %. Nižší hodnoty mediánu mezd byly zjištěny v Karlovarském, Zlínském a Jihočeském kraji. Medián mezd mužů byl ve výši 31 644 Kč druhým nejnižším po hodnotě z Karlovarského kraje. Medián mezd žen 26 852 Kč byl zase vyšší než medián zjištěný ve Zlínském a Moravskoslezském kraji.

Graf 2. 8 Průměrné mzdy podle hlavních tříd zaměstnání v Olomouckém kraji a ČR v roce 2019

Pramen: MPSV, MF

Meziročně mzda vzrostla pracovníkům ve všech třídách zaměstnání.

Ze strukturálního šetření máme údaje i o průměrných hrubých měsíčních mzdách podle zaměstnání, které vychází z klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO). Ve srovnání s ostatními kraji nepatří mzdy vyplácené v kraji mezi nejvyšší. Největší absolutní meziroční nárůst byl vykázán u průměrných mezd zaměstnanců v manažerských pozicích, kterým přínáležela 5. nejvyšší pozice v mezikrajském srovnání. Největší relativní nárůst zaznamenali pracovníci ve službách a prodeji, jejichž mzda byla po Zlínském kraji 2. nejvyšší. Techničtí a odborní pracovníci pobírali nejvyšší průměrnou mzdu právě v Olomouckém kraji. A montéři a obsluhující stroje a zařízení měli po kraji Karlovarském také druhou nejvyšší mzdu. Žádná hodnota průměrné mzdy podle hlavních tříd zaměstnání v kraji nepřekročila hodnotu republikového průměru. Nejbližší k průměrné hodnotě měla mzda řemeslníků a opravářů, která byla v mezikrajském srovnání 6. nejvyšší.

Vzdělávání

V posledních dvou letech zaznamenaly školky mírný nárůst počtu dětí.

Situace ve školství je obrazem demografického vývoje. V minulých letech se postupně zvyšovaly nároky na kapacity mateřských škol. Počet dětí navštěvujících školku trvale rostl až do roku 2013, kdy bylo dosaženo absolutně nejvyššího počtu dětí v mateřských školách (23,3 tisíc dětí). V následujících 4 letech začal počet dětí ve školkách mírně klesat. V posledních dvou letech zaznamenaly školky v kraji opět mírný nárůst počtu dětí. V roce 2019 navštěvovalo školky 22,9 tisíc dětí, což bylo o 264 dětí více než v předchozím roce.

Počet žáků základních škol se s odstupem 10 let zvýšil o 6,5 tisíc.

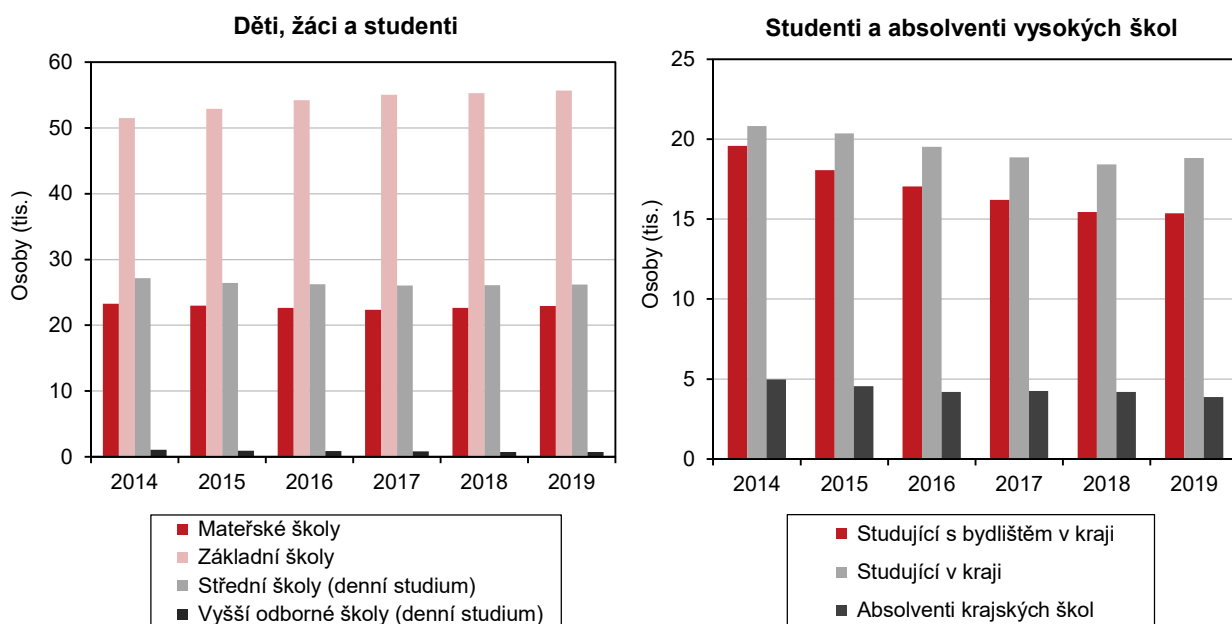
Základní školy se až do roku 2010 potýkaly s poklesem počtu žáků (snížení až na 48,6 tisíc žáků). Následující roky docházelo ke zvyšování počtu dětí až na 55,7 tisíc ve školním roce 2019/2020. Meziročně počet žáků základních škol vzrostl o 392 dětí a proti stavu před 10 lety byl vyšší o 6,5 tisíc.

Počet studentů středních škol se za 10 let snížil o 7,6 tisíc.

Proti stavu v mateřských a základních školách byla situace na školách středních opačná. Za 10 let se počet studentů středních škol vč. konzervatoří (denní forma studia) snížil o 7,6 tisíc. Nástup slabých populačních ročníků na střední školy způsobil, že ze stavu 33,8 tisíc žáků v roce 2009 se jejich počet postupně snížil až na 26,2 tisíc v roce 2019.

Graf 2. 9 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet vyšších odborných škol se snížil meziročně o 2 zařízení.

Počet vyšších odborných škol se v kraji za posledních 10 let neměnil až do posledního sledovaného období, kdy došlo ke snížení o dvě školy. Ve školním roce 2019/2020 nabízelo vyšší odborné vzdělání v kraji 6 škol. I přes pokles počtu škol se počet studentů meziročně výrazně nezměnil a poklesl z 939 studentů v roce 2018 na 930 studentů v roce 2019. Většina studentů (78,6 %) se vzdělávala denní formou studia.

S klesajícím počtem vysokoškolských studentů klesá i počet absolventů.

Obdobný vývoj jako na středních školách probíhal i ve vysokém školství. V roce 2009 studovalo v Olomouckém kraji 21,9 tisíc studentů s českým občanstvím. V kraji mělo trvalé bydliště 23,0 tisíc studentů vysokých škol. O deset let později, tj. v roce 2019, se počet vysokoškolských studentů v kraji snížil o 3,0 tisíc studentů na 18,8 tisíc. Zároveň o 7,6 tisíc poklesl i počet vysokoškoláků s bydlištěm v kraji.

V roce 2012 byl zaznamenán nejvyšší počet absolventů vysokých škol. Studium dokončilo 5 751 vysokoškoláků se státním občanstvím ČR a s bydlištěm v Olomouckém kraji. V následujících letech se počet absolventů vysokých škol s bydlištěm v kraji postupně snižoval až na 3 482 absolventů v roce 2019.

Zdravotnictví

V kraji působí přes 3 tisíce lékařů.

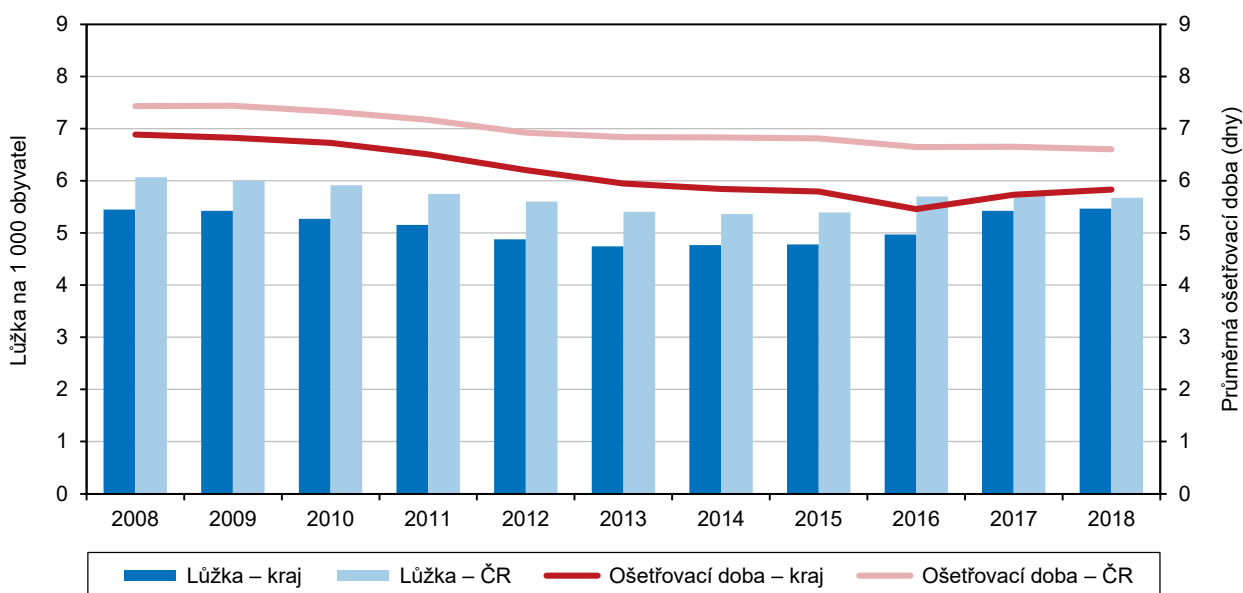
Údaje o zdravotnických zařízeních a počtech lékařů za rok 2019 nejsou doposud k dispozici, proto jsou uvedeny údaje z předchozího roku. Ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních Olomouckého kraje pracovalo v roce 2018 celkem 3 211 lékařů (počet přepočtený na plně zaměstnané), z toho 42,9 % pracovalo v nemocnicích. Počet lékařů se za posledních 10 let postupně zvyšoval až na dosavadní maximum 3 211 lékařů (meziroční nárůst o 4,9 %). Výjimkou byly roky 2015 a 2017, ve kterých došlo k meziročnímu mírnému poklesu počtu lékařů.

Počet lékařů přepočtený na 1 000 obyvatel středního stavu byl mezi kraji třetí nejvyšší.

Relativní ukazatel, počet lékařů na 1 000 obyvatel středního stavu, dosáhl v roce 2018 maximální hodnoty 5,1 a mezi kraji ČR byl třetí nejvyšší hned za hl. městem Praha (8,0 lékařů na 1 000 obyvatel) a Jihomoravským krajem (5,3 lékařů na 1 000 obyvatel). Mezi okresy kraje existují výrazné rozdíly. Zatímco v okrese Olomouc připadlo na 1 000 obyvatel 7,3 lékařů, v okrese Šumperk se jednalo pouze o 3,2 lékaře. Zdravotnickou péči v kraji zajišťovalo v roce 2018 i 7 552 pracovníků (přepočtený počet), kteří pracovali jako střední zdravotnický personál. Jejich počet se za posledních 10 let zvýšil o 1 189 osob.

Graf 2. 10 Lůžka a ošetrovací doba v nemocnicích v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Průměrná délka ošetrovací doby byla mezi kraji druhá nejnižší.

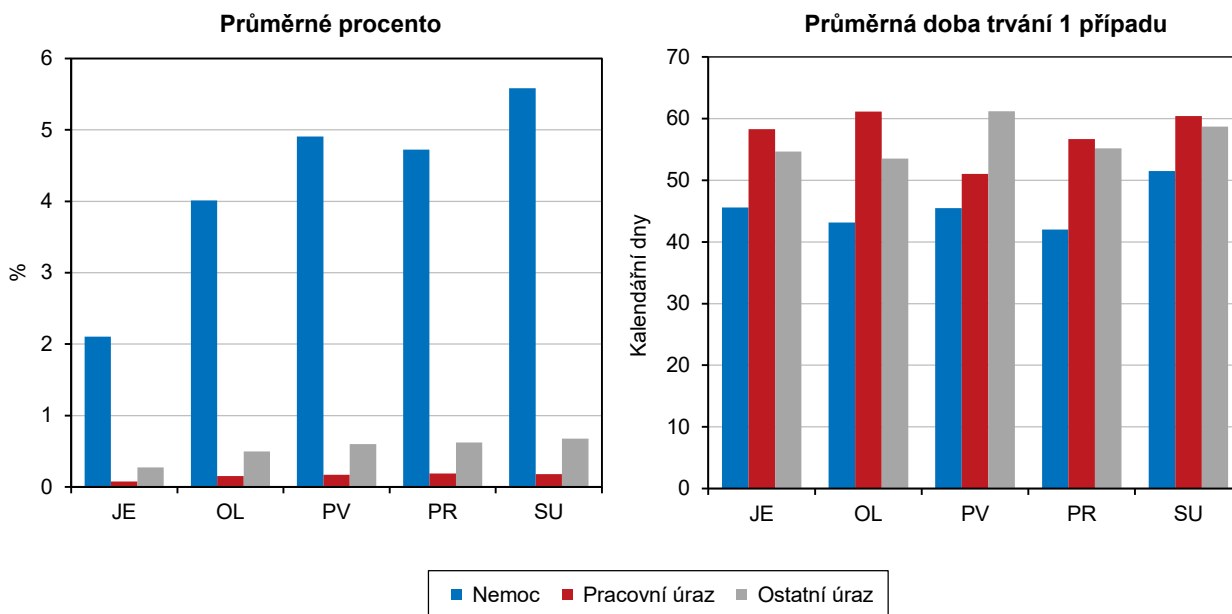
V roce 2018 bylo v kraji v provozu 9 nemocnic, 3 léčebny dlouhodobě nemocných a 10 odborných léčebných ústavů. V nemocnicích vč. ambulantní části bylo k dispozici 3 458 lůžek. V nemocnicích bylo registrováno 142,9 tis. hospitalizací pacientů. Průměrná délka ošetrovací doby v nemocnicích trvala 5,8 dne a mezi kraji byla druhá nejnižší hned za krajem Karlovarským. Využití lůžkového fondu (tj. podíl počtu ošetrovacích dnů a průměrného počtu stanovených lůžek) bylo nižší než republikový průměr (243,5 dnů) a činilo 240,9 dnů.

Data o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz se od roku 2012 získávají zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení. Tato statistika zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Od roku 2013 jsou ukazatele nemocnosti ovlivněny zřízením centrální mzdové účtárny na kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR v Jeseníku pro provádění mzdového účetnictví pěstounů v celé ČR.

Graf 2. 11 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Olomouckého kraje v roce 2019

Pramen: ČSSZ

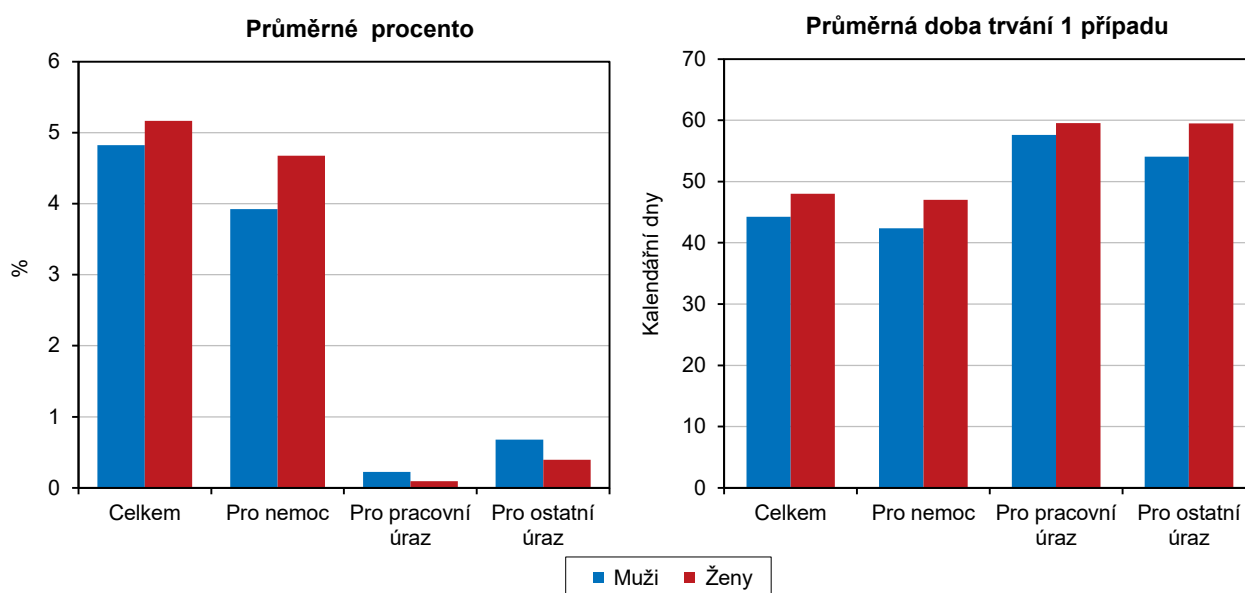

Průměrný počet nemocensky pojištěných osob meziročně mírně vzrostl.

V roce 2019 bylo v kraji evidováno 239,3 tis. nemocensky pojištěných osob. Jejich počet meziročně vzrostl o 222 osob. Ženy se na celkovém počtu nemocensky pojištěných podílely 50,3 %.

Graf 2. 12 Dočasná pracovní neschopnost podle pohlaví v Olomouckém kraji v roce 2019

Pramen: ČSSZ

Většina nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti byla z důvodu nemoci.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti, které udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz, se v Olomouckém kraji meziročně zvýšilo ze 4,697 v roce 2018 na 4,995 v roce 2019. Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti celkem vzrostl v kraji z 89,7 tis. v roce 2018 na 94,6 tis. v roce 2019 (nárůst o 4 860, tj. o 5,4 %). Většina nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti byla z důvodu nemoci (83,8 tis., tj. 88,6 % z celku). Počet případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc meziročně vzrostl o 5,6 %. Dočasná pracovní neschopnost v důsledku pracovního úrazu tvořila 2,5 % z celku a v 8,9 % případů se jednalo o ostatní úrazy.

Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti byla mezi kraji třetí nejdelší.

V roce 2019 bylo v kraji denně v průměru 11 953 práce neschopných osob (o 724 osob více ve srovnání s předchozím rokem). Průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v kalendářních dnech se v kraji zvýšila o 0,4 dne na 46,1 dne a mezi kraji byla třetí nejdelší za kraji Moravskoslezským (48,7 dne) a Zlínským (49,5 dne). V meziokresním srovnání byla nejkratší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v okrese Přerov (43,6 dne), nejdelší v okrese Šumperk (52,4 dne). Ženy byly v dočasné pracovní neschopnosti v průměru o 3,7 dne déle než muži. Delší dobu trvání mají každoročně případy pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy.

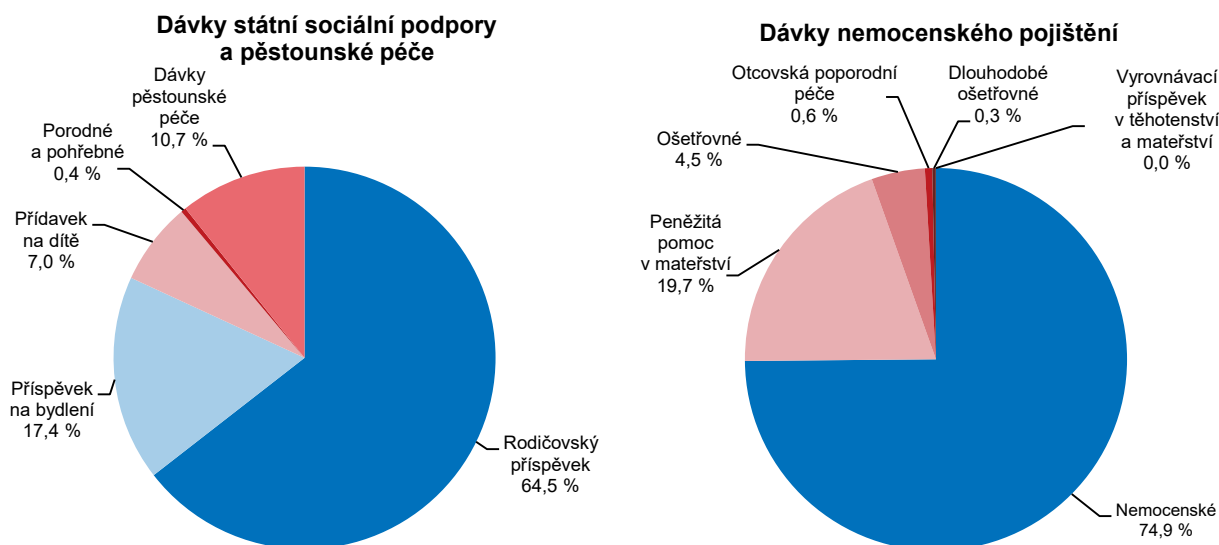
Nemocenské pojištění

Dávky nemocenského pojištění dosáhly v průměru 3 093 Kč na jednoho obyvatele.

Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech, jako je např. dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci, úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě. Výdaje na dávky nemocenského pojištění vyplácené v Olomouckém kraji se za posledních 7 let každoročně navyšovaly. V roce 2019 jejich objem dosáhl téměř dvě miliardy Kč, což meziročně představovalo 16,1% nárůst (tedy navýšení o 271,2 mil. Kč). Hodnota dávek nemocenského pojištění přepočtená na 1 obyvatele dosáhla v kraji průměrné hodnoty 3 093 Kč a mezi kraji byla pátá nejnižší za kraji Královéhradeckým, Ústeckým, Středočeským a Karlovarským.

Graf 2. 13 Výdaje na dávky státní sociální podpory a nemocenského pojištění v Olomouckém kraji v roce 2019

Pramen: MPSV

Největší díl z dávek nemocenského pojištění připadá na výplatu nemocenské.

Největší část nemocenského pojištění v roce 2019 (stejně jako v předchozích letech) připadla na výplatu nemocenské (74,9 %), následovala částka na peněžitou pomoc v mateřství (19,7 %) a na ošetřovné 4,5 %. Od roku 2018 byly nově zavedeny dávky otcovská poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné. V rámci dávek otcovské poporodní péče bylo v roce 2019 vyplaceno 12,2 mil. Kč. Osobám, které dlouhodobě ošetřovaly člena rodiny, který potřeboval celodenní péči, bylo v roce 2019 na dávkách nemocenského pojištění vyplaceno 5,7 mil. Kč. Z jednotlivých položek se v absolutním i relativním vyjádření nejvíce zvýšily dávky nemocenského (nárůst o 239,3 mil. Kč, tj. 19,5 %).

Státní sociální podpora

Na dávkách státní sociální podpory vč. pěstounské péče byly vyplaceny více než 2 mld. Kč.

Mezi dávky státní sociální podpory patří přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám pěstounské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji vyplaceno 521,6 tis. dávek státní sociální podpory a pěstounské péče v celkové výši 2,2 mld. Kč. Na jednoho obyvatele v kraji připadla v průměru částka 3 437 Kč.

Nejvyšší částka v objemu vyplacených dávek připadla na rodičovský příspěvek.

V počtu vyplacených dávek státní sociální podpory tvořily největší část rodičovský příspěvek (39,5 % z celkového počtu všech vyplacených dávek státní sociální podpory) a přídavek na dítě (37,8 %). V objemu vyplacených dávek státní sociální podpory nejvyšší částka připadla na rodičovský příspěvek (72,2 %). Ve srovnání s předchozím rokem počet vyplacených dávek klesl o 39,1 tisíc (o 7,0 %). Výše vyplacených dávek se meziročně snížila o 76,6 mil. Kč, tj. o 3,4 %.

Zařízení sociálních služeb

Zařízení sociálních služeb jsou zařízení, která poskytují některou z forem sociálních činností, např. pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, poskytnutí ubytování, stravování, ošetřování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Obecně se rozlišují tři typy sociálních služeb, a to pobytové, ambulantní a terénní. Pobytové služby jsou spojené s ubytováním v zařízení sociálních služeb, ve kterém člověk žije. Patří sem např. domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem nebo domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let připadlo v domovech pro seniory v průměru 20 lůžek.

Domovy pro seniory jsou zpravidla určeny pro osoby starší 65 let, které mají sníženou soběstačnost především z důvodu věku a jejich situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji provozováno 35 domovů pro seniory s kapacitou 2 632 lůžek. Meziročně se počet lůžek v domovech pro seniory snížil o 68, tj. o 2,5 %. Průměrný počet lůžek na jedno zařízení (75,2 lůžek) řadil kraj na 6. nejvyšší místo v mezikrajském srovnání a pohyboval se nad celorepublikovým průměrem (70,0 lůžek na 1 zařízení).

V porovnání s ostatními regiony ČR se Olomoucký kraj v počtu lůžek v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let umístil na 5. pozici (v průměru 20 lůžek na 1 000 seniorů). Nejvíce lůžek na 1 000 obyvatel daného věku vykázal kraj Jihočeský (22 lůžek), nejméně příznivá situace byla zjištěna v hl. městě Praze (11 lůžek).

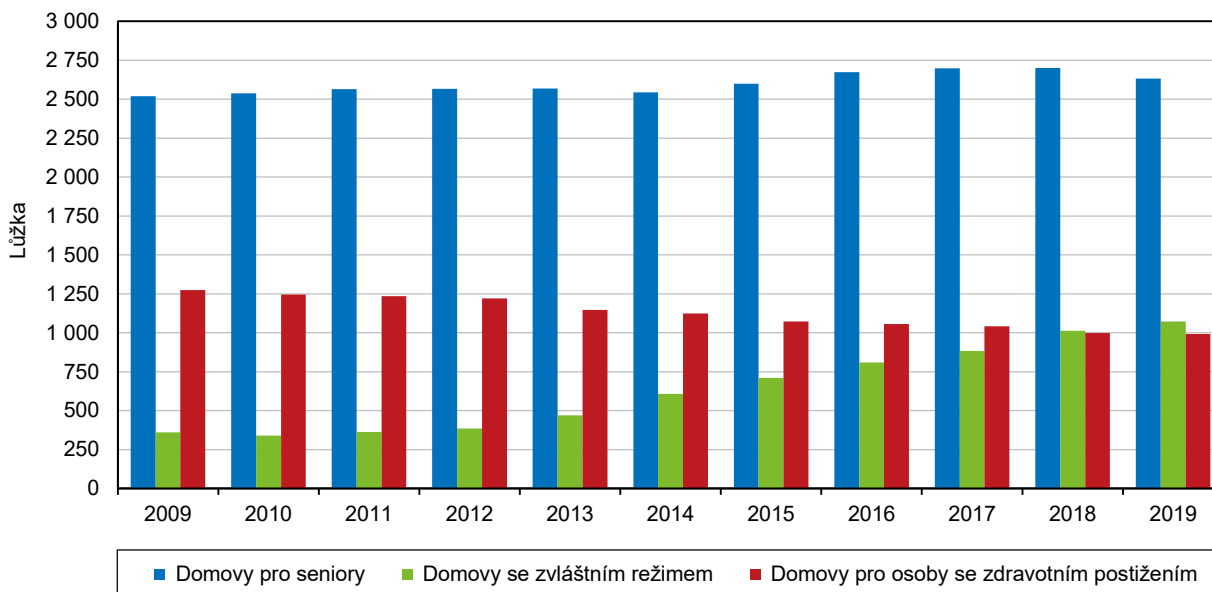
Průměrná kapacita v domovech se zvláštním režimem činila 56,5 lůžek na jedno zařízení.

Domovy se zvláštním režimem poskytují celoroční pobytovou službu pro osoby trpící duševní nemocí, Alzheimerovou chorobou nebo jinou formou demence. Takových zařízení bylo v roce 2019 v Olomouckém kraji 19 s kapacitou 1 073 lůžek.

V dlouhodobém pohledu došlo k navýšení jejich počtu z 9 zařízení v roce 2009 na zmíněných 19 zařízení v roce 2019

Graf 2. 14 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Olomouckém kraji

Pramen: MPSV

V kraji byla nejvyšší lůžková kapacita na jedno zařízení pro osoby se zdravotním postižením.

Dalším zařízením sociální péče pro osoby se sníženou soběstačností vyžadující pravidelnou a komplexní péči, jsou domovy pro osoby se zdravotním postižením. V kraji bylo těchto zařízení 10 s kapacitou pro 993 klientů. Průměrná lůžková kapacita na jedno zařízení byla mezi kraji ČR nejvyšší (99,3 lůžek). Průměr za ČR byl 58,1 lůžek na jedno zařízení.

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

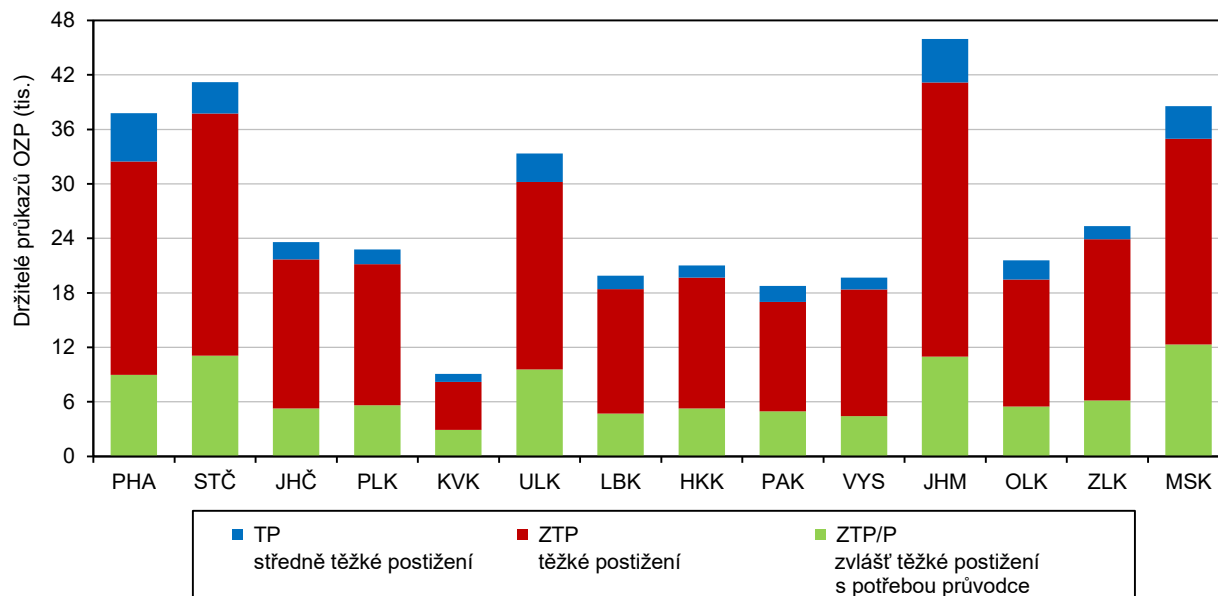
Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba starší jednoho roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“ (průkaz TP) má osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Průkaz ZTP má osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Průkaz ZTP/P má osoba se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra.

V Olomouckém kraji vlastnilo průkaz osoby se zdravotním postižením 21 600 osob.

V roce 2019 (stav v prosinci) žilo mezi obyvateli Olomouckého kraje 3,4 % osob, které vlastnily průkaz osoby se zdravotním postižením. Celkem se jednalo o 21 600 osob, které byly kvůli zdravotním problémům dlouhodobě omezeny ve vykonávání běžných činností. Počty držitelů průkazů osob se zdravotním postižením se každoročně zvyšují. Meziročně se počet držitelů průkazů zvýšil o 842 osob, tj. o 4,1 %. Největší skupinu tvořili držitelé průkazů ZTP (64,8 % z celkového počtu držitelů průkazů), průkaz ZTP/P vlastnilo 25,4 % osob se zdravotním postižením a zbývajících 9,8 % mělo průkaz TP

Graf 2. 15 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením dle typu průkazu v krajích k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

Žen bylo mezi držitelkami průkazů více.

Ženy se na celkovém počtu držitelů průkazů podílely 52,0 %. Ve věku do 65 let bylo evidováno více mužů (držitelů průkazů). Tento poměr se v závislosti na rostoucím věku obrací a ve věkové skupině nad 65 let dominují mezi držitelkami průkazů ženy, což souvisí s tím, že se ženy dožívají vyššího věku.

Z tisíce obyvatel v kraji mělo 34 průkaz osoby se zdravotním postižením.

V přepočtu na 1 000 obyvatel žilo v Olomouckém kraji 34,2 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením. Tato hodnota byla mírně pod republikovým průměrem (35,5 osob) a řadila kraj na 5. nejvyšší pozici v mezikrajském srovnání.

Důchodci, důchody

Starobní důchod v kraji na konci roku 2019 pobíralo téměř 150 tisíc osob.

V prosinci roku 2019 bylo v Olomouckém kraji podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí evidováno celkem 149 866 příjemců starobního důchodu (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým, dle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu). Ženy se na celkovém počtu podílely 61,0 % (91 437 příjemkyň starobního důchodu). Oproti roku 2014 vzrostl počet příjemců starobního důchodu o 3 656 osob, tj. o 2,5 %. Výrazněji vzrostl počet mužů, a to o 3 636 osob (6,6 %), počet žen se téměř nezměnil (zvýšení pouze o 20 osob).

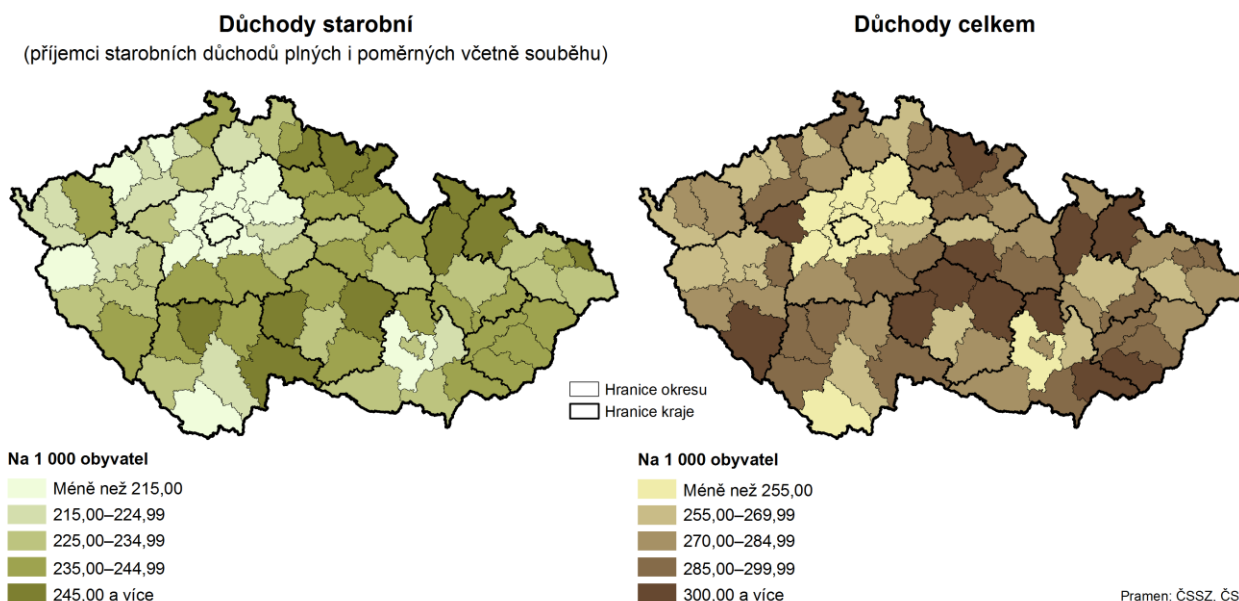
Počet příjemců starobního důchodu přepočtený na 1 000 obyvatel byl v roce 2019 v Olomouckém kraji roven 237,1 osob. Ve srovnání s ostatními kraji byla tato hodnota čtvrtá nejvyšší hned za kraji Zlínským (240,6 příjemců starobního důchodu), Krajem Vysočina (242,4) a krajem Královéhradeckým (245,6). Nejnižší hodnota příslušela hl. městu Praze (199,9 příjemců starobního důchodu).

Necelá třetina důchodců pobírala předčasný důchod.

Mezi příjemci starobního důchodu (vč. souběhu) bylo v roce 2019 celkem 45 616 příjemců předčasného důchodu (20 068 mužů a 25 548 žen). Tento počet byl oproti roku 2014 o 15,8 % vyšší. Počet žen mezi příjemci předčasného starobního důchodu vzrostl v absolutním vyjádření výrazněji (o 3 401 osob, tj. 15,4 %), relativní nárůst byl však vyšší u mužů (o 16,5 %, tj. o 2 838 osob). V roce 2019 podíl příjemců předčasného starobního důchodu na celkovém počtu příjemců starobního důchodu

dosáhl 30,4 % a proti roku 2014 vzrostl o 3,5 procentních bodů. U mužů byl podíl příjemců předčasných důchodů výrazně vyšší (34,3 % proti 27,9 % u žen).

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2019

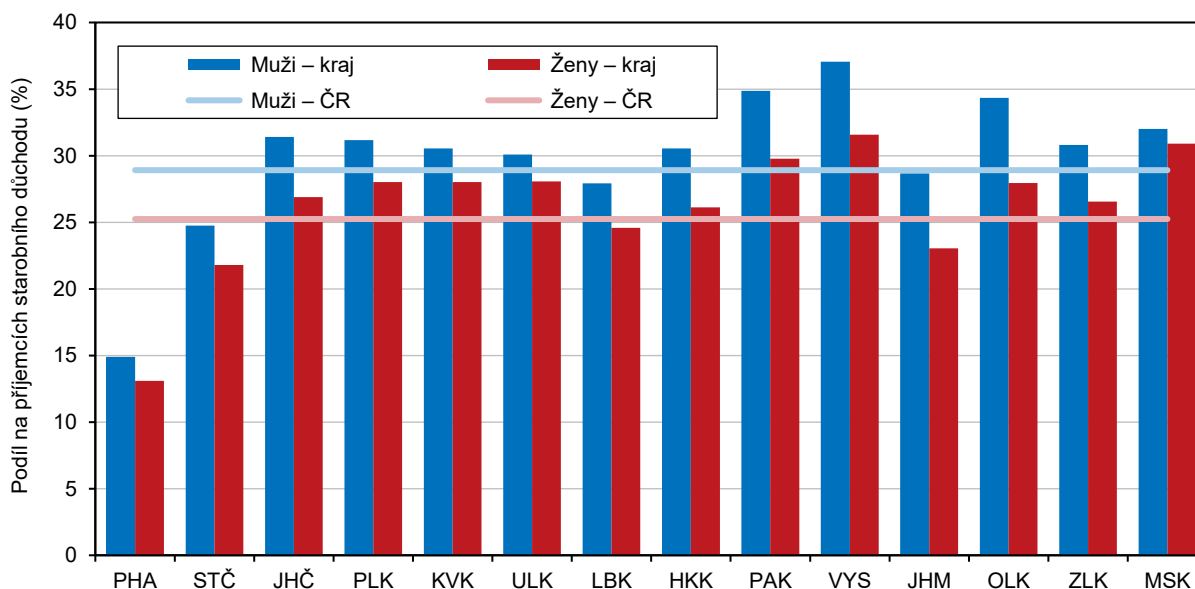

Samotný starobní důchod pobíralo 112 tisíc osob.

Z celkového počtu příjemců starobního důchodu bylo v roce 2019 v kraji 112 034 příjemců starobního důchodu sólo (bez souběhu s vdovským či vdoveckým důchodem, podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu). Meziročně se jejich počet zvýšil o 674 osob.

Graf 2. 16 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2019

Pramen: ČSSZ

Muži pobírali v průměru vyšší částky než ženy.

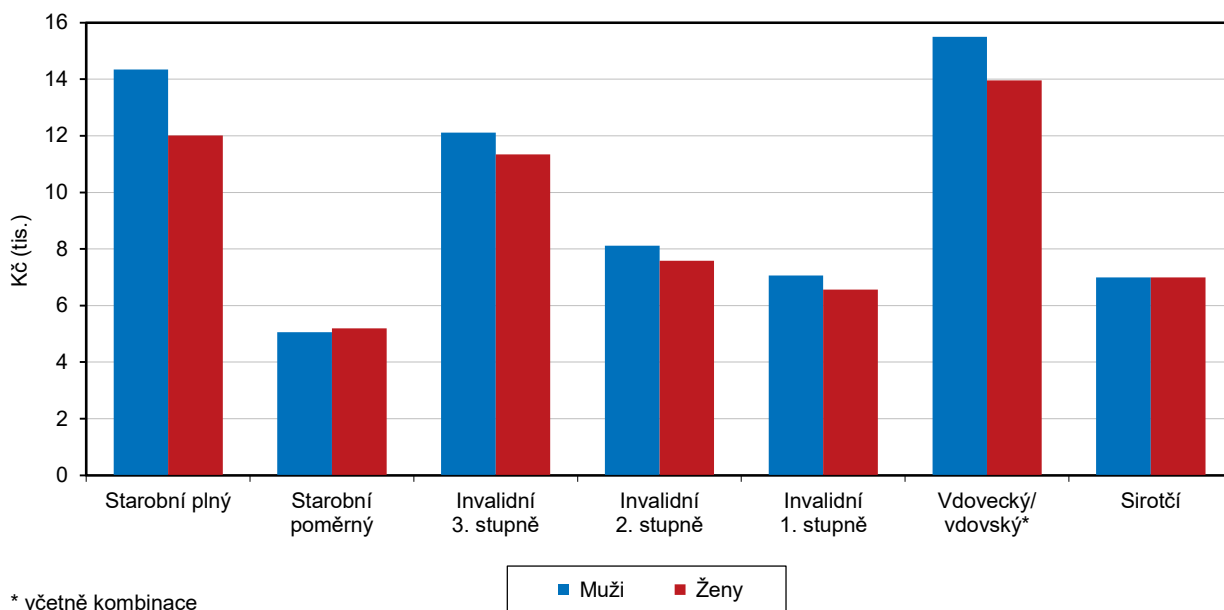
Průměrný měsíční starobní důchod sólo v Olomouckém kraji v prosinci roku 2019 činil 13 108 Kč a byl o 379 Kč nižší než celorepublikový průměr. Muži pobírali v průměru vyšší částky (14 339 Kč) než ženy (12 012 Kč). Rozdíl v důchodech mužů a žen se každoročně zvyšují. V roce 2014 činil rozdíl 2 021 Kč, v roce 2019 to bylo

již 2 327 Kč. V rámci kraje jsou nejvyšší důchody vypláceny v okrese Olomouc (13 316 Kč), nejnižší částky jsou vypláceny starobním důchodcům v okrese Jeseník (12 703 Kč).

Graf 2. 17 Průměrné důchody podle druhu důchodu a pohlaví v Olomouckém kraji v prosinci 2019

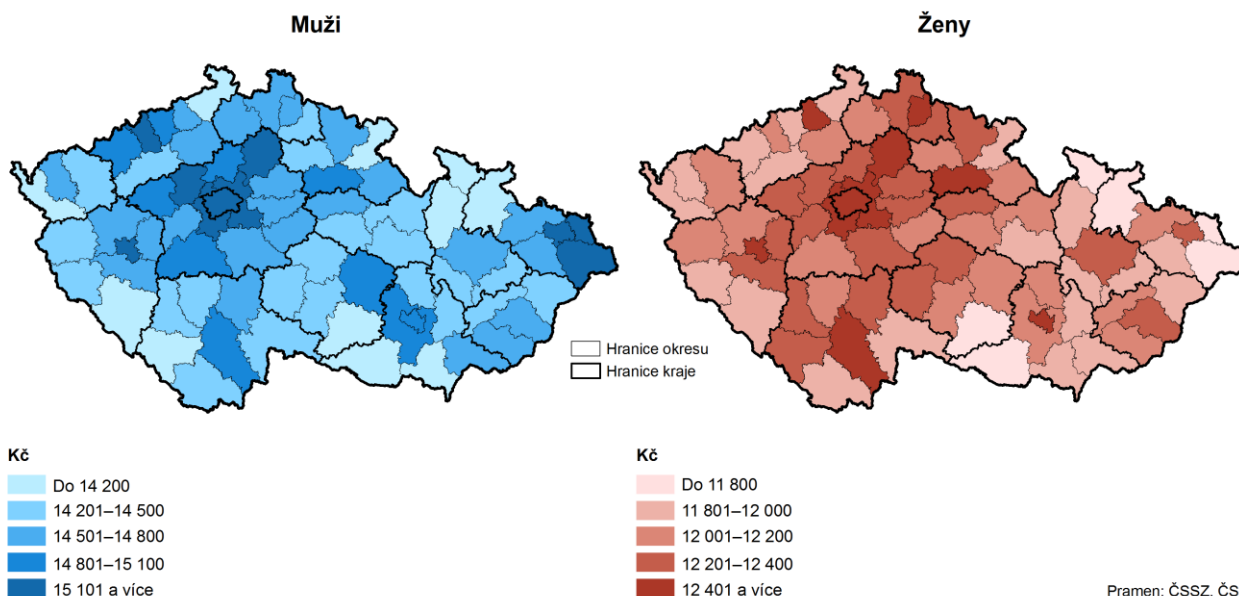
Pramen: ČSSZ

Výše průměrného důchodu se vzdaluje od mediánu mezd.

Výši průměrného starobního důchodu sólo (bez souběhu) lze posuzovat i ve vztahu k mediánu průměrné mzdy v kraji. V roce 2014 tvořil průměrný důchod 49,6 % mediánu průměrného výdělku, v roce 2019 to bylo 44,3 %.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2019

Pramen: ČSSZ, ČSÚ

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Počet zjištěných trestných činů v kraji byl za posledních deset let druhý nejnižší.

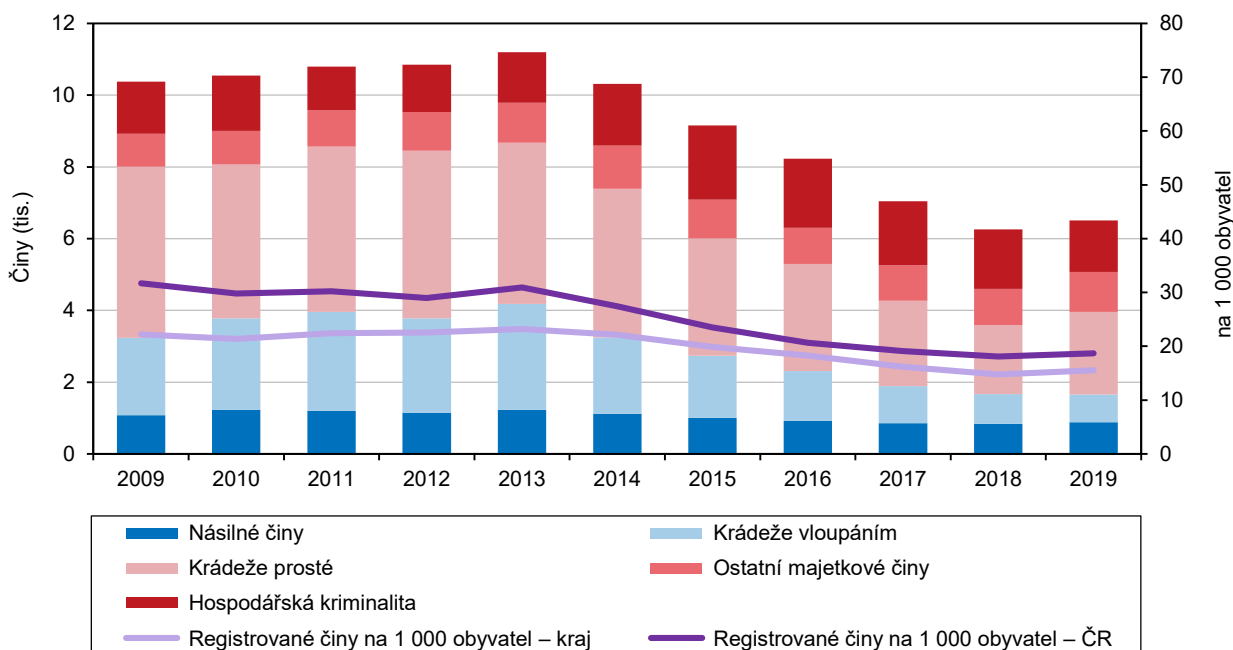
Podle předběžných údajů Policejního prezidia ČR bylo v roce 2019 v Olomouckém kraji spácháno 9 838 trestných činů, tj. 4,9 % z celkového počtu trestných činů v ČR. Ve srovnání s předchozím rokem se jejich počet zvýšil o 506 činů, tj. o 5,4 %. Za uplynulých 10 let se jednalo o druhý nejnižší počet registrovaných trestných činů hned po roce 2018 (9 332 trestných činů). Nejvíce trestných činů za posledních 10 let bylo evidováno v roce 2013 (14 768 trestných činů). Počet spáchaných trestných činů meziročně vzrostl ve většině krajů, z toho nejvíce v kraji Karlovarském (o 13,9 %) a nejméně v kraji Jihomoravském (o 1,0 %). Nárůst v Olomouckém kraji byl čtvrtý nejvyšší.

Nejvyšší kriminalita na 1 000 obyvatel byla registrována v okresech Olomouc a Jeseník.

Počet registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu byl v kraji osmý nejvyšší. V roce 2019 dosáhl tento ukazatel hodnoty 15,6 případů a byl o 3,1 případů nižší než hodnota za celou ČR (18,7 případů). V rámci mezikrajského srovnání bylo nejvíce registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel zaznamenáno v hl. městě Praze (37,9). Naopak mezi kraje s nejnižším počtem registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel patřil Zlínský kraj (10,6), Pardubický kraj (10,8) a Kraj Vysočina (10,9). V rámci okresů Olomouckého kraje bylo nejvíce registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel středního stavu evidováno v okrese Olomouc (17,5 případů) a okrese Jeseník (17,0 případů). Nejméně registrovaných trestných činů v přepočtu na 1 000 obyvatel měl okres Přerov (13,4 případů). V okresech Prostějova a Šumperk byla kriminalita přepočtená na 1 000 obyvatel stejná, a to 14,5 případů.

Graf 2. 18 Registrované trestné činy v Olomouckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Většina trestných činů je klasifikována jako obecné trestné činy.

Z hlediska klasifikace trestných činů patřila většina trestných činů mezi obecné trestné činy (násilné, mravnostní, majetkové trestné činy a ostatní kriminalita). V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji celkem 6 540 činů klasifikováno jako obecné. Jejich podíl na celkovém počtu spáchaných trestných činů představoval v loňském roce 66,5 %. Hospodářské činy tvořily 14,6 % z celku a na zbývající kriminalitu připadlo 18,9 % z celkového počtu trestných činů.

Více než třetinu objasněných trestných činů mají na svědomí recidivisté.

Z celkového počtu registrovaných trestných činů se jich v roce 2019 podařilo objasnit 5 738, což představovalo objasněnost 58,3 % (pokles proti roku 2018 o 2,0 p. b.). Dodatečně bylo objasněno 677 trestných činů (dodatečně objasněné skutky jsou ty, u nichž bylo trestní stíhání zahájeno již v předešlém roce či předešlých letech). Z úhrnu objasněných trestných činů v kraji (6 415 činů) bylo 112 činů spácháno nezletilými (osoby ve věku do 14 let) a 205 trestných činů spáchali mladiství (osoby ve věku 15 až 17 let). Více než třetinu objasněných trestných činů spáchaly opakovaně trestané osoby (2 293 činů, tj. 35,7 % z krajského úhrnu). Celkem 1 131 činů bylo spácháno pod vlivem návykových látek, z toho 954 trestných činů pod vlivem alkoholu.

Počet dopravních nehod se meziročně zvýšil a za posledních 10 let byl nejvyšší.

Na silnicích Olomouckého kraje došlo v roce 2019 k 5 508 dopravním nehodám. Za posledních 10 let se jednalo o nejvyšší počet dopravních nehod. V porovnání s předchozím rokem jejich počet vzrostl o 4,9 %. Relativně nejvíce nehod bylo hlášeno v okrese Jeseník (11,8 nehod na 1 000 obyvatel), naopak tomu bylo v okrese Prostějov (6,7 nehod na 1 000 obyvatel). Meziročně se zvýšila nehodovost v okresech Přerov (o 12,6 %), Olomouc (o 7,5 %) a Šumperk (2,7 %). Nižší nehodovost zaznamenali dopravní policisté v okresech Prostějov (meziroční pokles o 4,2 %) a Jeseník (o 2,8 %).

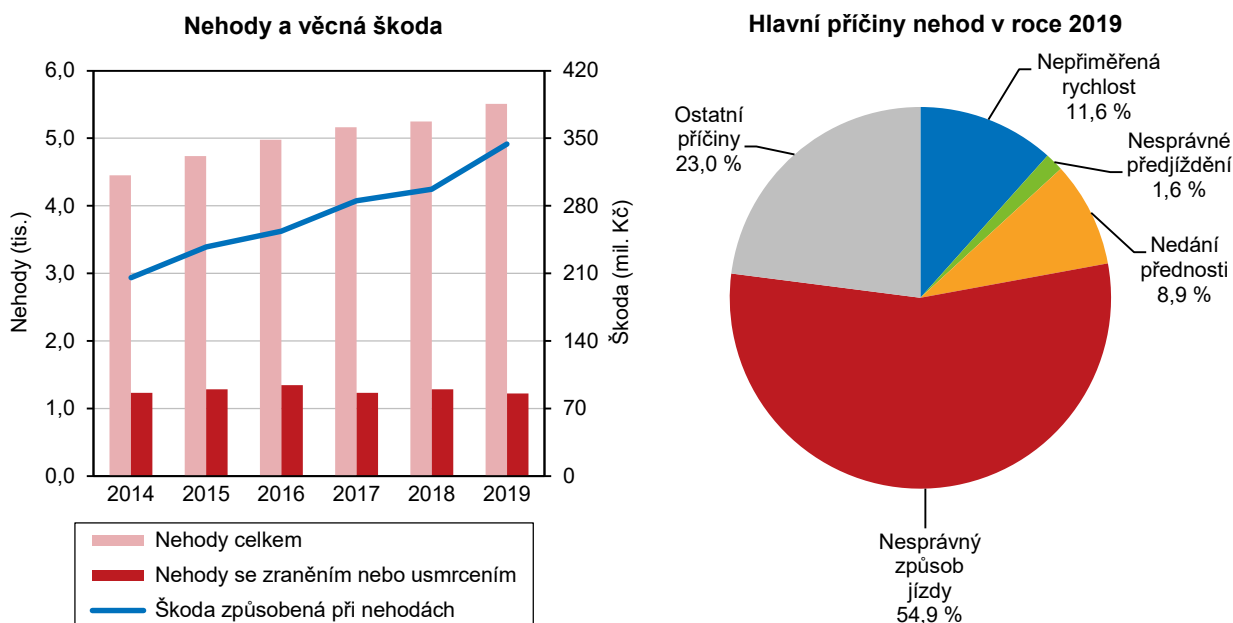
Počet dopravních nehod přepočtený na tisíc obyvatel dosáhl v Olomouckém kraji hodnoty 8,7 ‰ a ve srovnání s ostatními kraji byl osmý nejvyšší. Nejvíce havárií evidovali policisté v hl. městě Praze (16,3 ‰). Nehodovost přesahující 10,0 ‰ vykazaly také kraje Ústecký (13,8 ‰), Středočeský (11,6 ‰) a Liberecký (10,7 ‰). Nehodovost v Olomouckém kraji byla pod průměrem České republiky (10,1 ‰).

Při dopravních nehodách v kraji v roce 2019 zemřelo 34 osob.

Při dopravních nehodách bylo v roce 2019 usmrceno 34 osob (osoby, které zemřely do 24 hod. po nehodě). Počet 103 těžce zraněných osob byl ve srovnání s předchozím rokem o 10 vyšší a počet 1 382 lehce zraněných meziročně klesl o 104 osob. Za uplynulých 10 let na silnicích v Olomouckém kraji zemřelo 369 osob.

Graf 2. 19 Dopravní nehody v Olomouckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

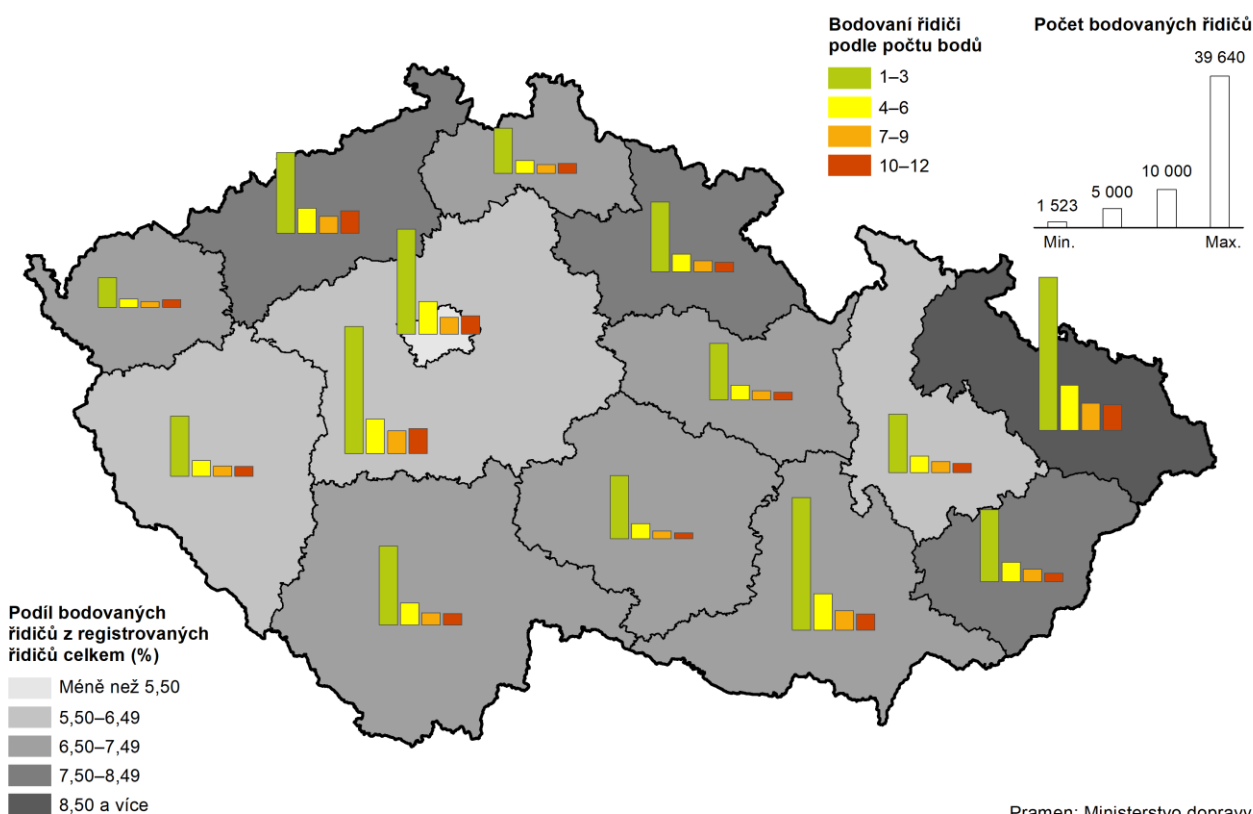
Při dopravních nehodách v Olomouckém kraji byla v roce 2019 způsobena škoda v celkové výši 344,1 mil. Kč. Průměrná výše škody na jednu dopravní nehodu

dosáhla částky 62,5 tis. Kč a ve srovnání s předchozím rokem byla téměř o 6 tisíc vyšší.

Za hlavní příčinu dopravních nehod byl označen nesprávný způsob jízdy.

Celkem 295 dopravních nehod v Olomouckém kraji bylo spácháno pod vlivem alkoholu, tj. 5,4 % z celkového počtu nehod. Při těchto nehodách zemřelo 8 osob, dalších 15 bylo těžce zraněno a 131 osob utrpělo lehké zranění. Hmotná škoda dosáhla výše 19,5 mil. Kč. Mezi nejčastější hlavní příčinu dopravních nehod byl označen nesprávný způsob jízdy (54,9 % z celkového počtu dopravních nehod), následovala nepřiměřená rychlost, při které bylo způsobeno 11,6 % dopravních nehod.

Bodové hodnocení řidičů v krajích k 31. 12. 2019

Ke konci roku 2019 nasbíralo všech 12 bodů 7,7 % ze všech bodovaných řidičů.

K 31. 12. 2019 bylo v centrálním registru řidičů evidováno 472 942 řidičů (6,9 % ze všech registrovaných řidičů), kteří měli na svém kontě alespoň 1 bod. Bodový systém obecně řečeno spočívá v zaznamenávání bodů za určité přestupky a trestné činy řidičů motorových vozidel. V Olomouckém kraji se jednalo o 24 541 řidičů, tj. 6,2 % registrovaných řidičů v kraji. Nejvyšší podíl bodovaných řidičů byl evidován v Moravskoslezském kraji (8,9 % z celkového počtu řidičů), nejnižší pak v hl. městě Praze (5,1 %). Olomoucký kraj se s výše uvedenou hodnotou zařadil na třetí nejnižší příčku za hl. městem Prahou a Středočeským krajem. V celé ČR bylo v evidenci 39 906 řidičů s dvanácti body (8,4 % všech bodovaných řidičů). V Olomouckém kraji nasbíralo 12 bodů 1 898 řidičů (7,7 % ze všech bodovaných v kraji). Největší skupinu tvořili řidiči se dvěma body (8 710 řidičů, tj. 35,5 %).

Hasiči v kraji likvidovali v roce 2019 celkem 980 požárů.

Podle údajů zpracovaných Hasičskými záchrannými sbory ČR bylo na území Olomouckého kraje v roce 2019 likvidováno celkem 980 požárů. Ve srovnání s předchozím rokem jejich počet klesl o 1,2 %. K nejvyššímu počtu požárů za posledních 10 let došlo v roce 2012 (1 173 požárů), nejnižší počet byl evidován

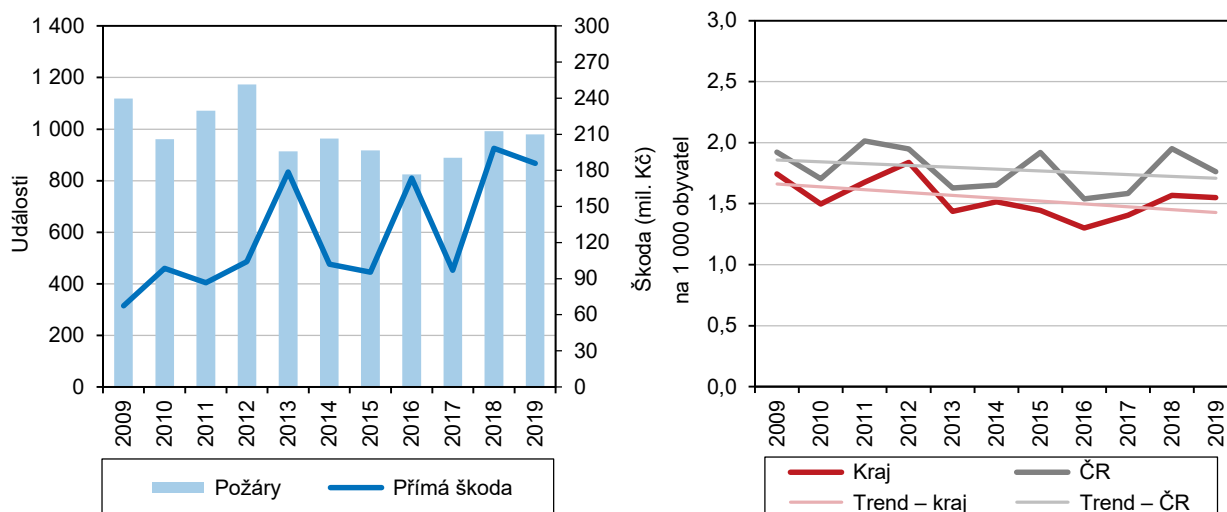
v roce 2016 (824 požárů). V Olomouckém kraji připadlo v přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu 1,6 požárů, což byla mezi kraji 5. nejnižší hodnota. Smutné prvenství patřilo Ústeckému kraji (2,6 požárů na 1 000 obyvatel středního stavu). Počet požárů meziročně klesl ve všech krajích s výjimkou Jihočeského kraje a Kraje Vysočina.

V relativním vyjádření bylo nejvíce požárů evidováno v okrese Jeseník.

V meziokresním srovnání došlo v roce 2019 k nejvíce požárům v okrese Olomouc (426 požárů, tj. 43,5 % krajského celku). V relativním vyjádření bylo nejvíce požárů evidováno v okrese Jeseník, kde na 1 000 obyvatel středního stavu připadly dva požáry. Meziroční pokles požárů byl zaznamenán v okresech Prostějov, Přerov a Šumperk. Oproti tomu na Olomoucku a Jesenícku došlo ke zvýšení jejich počtu. V okrese Jeseník dokonce o jednu třetinu.

Graf 2. 20 Požáry v Olomouckém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

Při požárech byla způsobena škoda ve výši 185,9 mil. Kč.

Přímá škoda způsobená požáry v roce 2019 dosáhla v Olomouckém kraji hodnoty 185,9 mil. Kč a byla o 12,4 mil. Kč nižší než v předchozím roce. Za posledních 10 let se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu přímé škody v kraji. Nejvyšší hodnota byla evidována v roce 2018 (198,3 mil. Kč). Jedním požárem byla v roce 2019 v průměru způsobena škoda ve výši 189,7 tisíc Kč. Tato hodnota byla mezi 14 kraji ČR nejvyšší. Hodnota majetku uchráněného před požáry v kraji v roce 2019 dosáhla částky 568,7 mil. Kč a představovala trojnásobek hodnoty přímých škod.

Při požárech bylo zraněno 49 osob a dalších 5 osob při požárech zemřelo.

Při požárech vznikají škody nejen na majetku, ale i na zdraví. V souvislosti s požáry bylo v roce 2019 zraněno v kraji 49 osob, tj. o 6 méně než v předchozím roce. Z pohledu okresů se nejvíce osob zranilo při požárech v okresech Přerov (16 zraněných) a Olomouc (15 zraněných). Usmrčeno bylo 5 osob, z toho všechny v přímé souvislosti s požárem. Mezi usmrčenými bylo jedno dítě. Pouze v okrese Šumperk nezemřela při požáru žádná osoba. Za uplynulých 10 let při požárech v kraji zahynulo 52 osob a zraněno bylo v součtu 534 osob.

3. Ekonomický vývoj

Ekonomický vývoj Olomouckého kraje je charakterizován širokým spektrem ukazatelů.

Ekonomickou výkonnost menších územních celků je možné měřit různými nástroji. Jedním z nejsledovanějších ukazatelů využitelným i pro mezinárodní srovnání je hrubý domácí produkt (HDP). Tento makroekonomický indikátor zachycuje hodnotu produkováných statků a služeb na sledovaném území. Hrubý domácí produkt za regiony soudržnosti (NUTS2) a kraje (NUTS3) představuje klíčový výstup regionálních účtů, které jsou regionální specifikací účtů národních. Vedle řady makroekonomických ukazatelů lze ekonomický stav kraje posuzovat i z mnoha dílčích statistik, mezi které patří salda místních rozpočtů nebo výdaje na výzkum a vývoj. Skladbu podnikatelských subjektů, zejména podle právních forem, odvětví činnosti nebo velikosti, popisuje organizační statistika. Ekonomické prostředí sledovaného území je vedle geografie či sídelní struktury ovlivněno také objemem zemědělské produkce, rozsahem a strukturou průmyslu či stavebnictví. V neposlední řadě patří mezi základní charakteristiky kraje výsledky bytové výstavby a cestovního ruchu. Změna trendů zachycená v bytové výstavbě je považována za jednu z nejrychlejších předzvěstí změny fáze hospodářského cyklu.

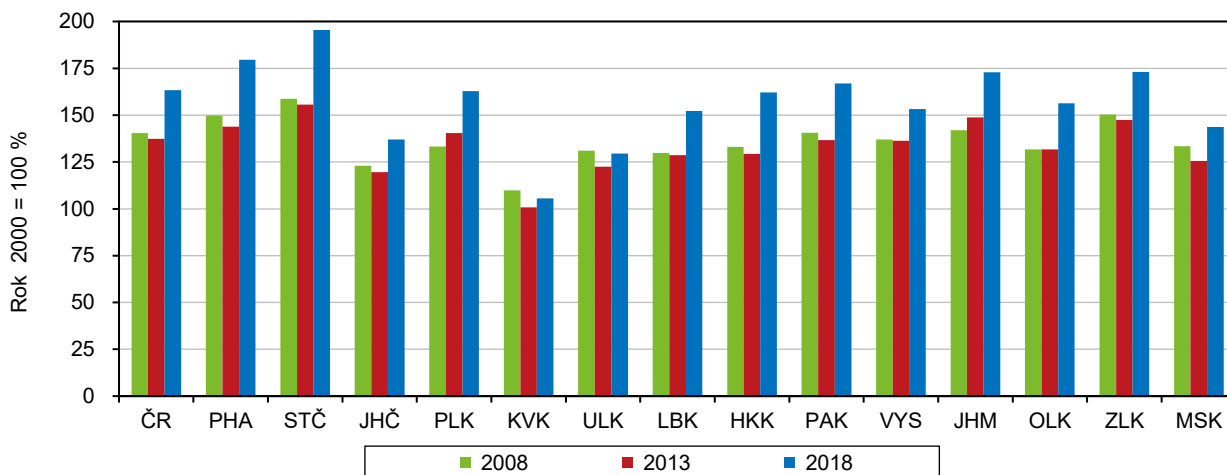
Makroekonomický rámec

Hrubý domácí produkt Olomouckého kraje vzrostl v roce 2018 na nejvyšší hodnotu v historii kraje.

Hrubý domácí produkt (HDP) Olomouckého kraje vzrostl v roce 2018 na 248,5 mld. Kč (v běžných cenách). Díky meziročnímu zvýšení o 11,9 mld. Kč dosáhl svého nového maxima. Zatímco v roce 2000 činil hrubý domácí produkt v kraji 117,8 mld. Kč, o 18 let později byla jeho hodnota více než dvojnásobná. Podíl Olomouckého kraje na celkovém HDP České republiky se mezi roky 2000 a 2018 snížil z 5,0 % na 4,7 %. Pokles podílu charakterizoval 11 ze 14 krajů v zemi. Opačný trend se týkal pouze Prahy a krajů Středočeského a Jihomoravského.

Graf 3. 1 Hrubý domácí produkt ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

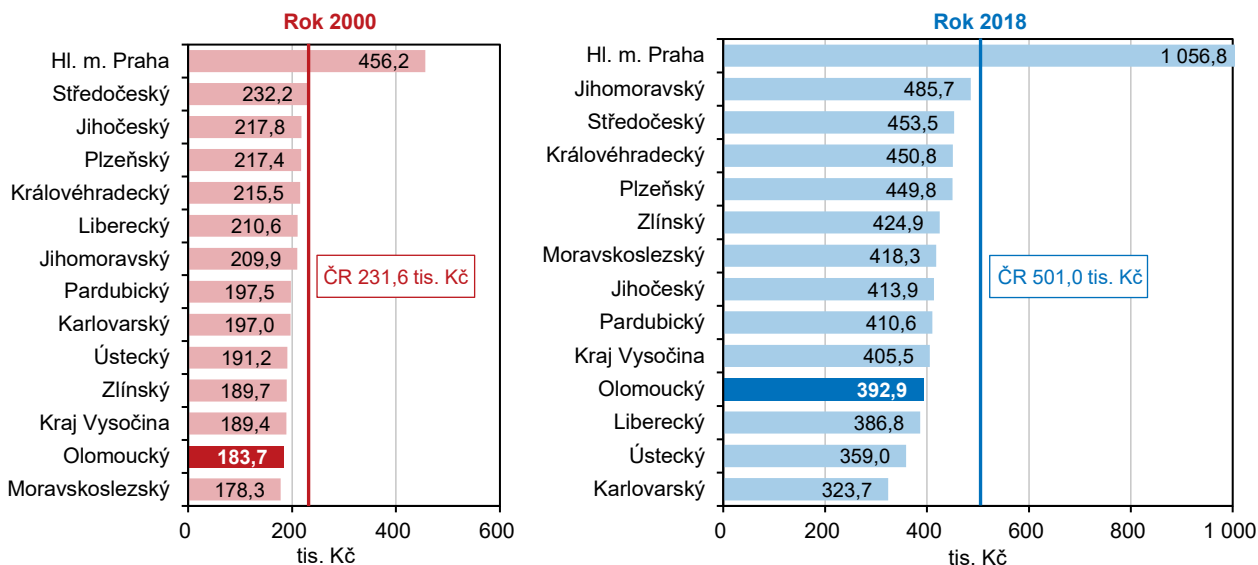
V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl HDP v kraji 78,4 % republikového průměru.

V přepočtu na 1 obyvatele se hrubý domácí produkt Olomouckého kraje v roce 2018 zvýšil na 392,9 tis. Kč. V důsledku meziročního přírůstku o 5,1 %, který odpovídal republikovému tempu, vzrostl na nejvyšší hodnotu v historii kraje. V mezikrajském pohledu byl přepočtený hrubý domácí produkt čtvrtý nejnižší, a to po krajích Karlovarském (323,7 tis. Kč/obyv.), Ústeckém (359,0 tis. Kč/obyv.) a Libereckém (386,8 tis. Kč/obyv.). Na opačném pólu se umístila Praha (1 056,8 tis. Kč/obyv.), která jako jediný kraj překonala republikový průměr 501,0 tis. Kč/obyv. S velkým odstupem následoval kraj Jihomoravský (485,7 tis. Kč/obyv.).

Graf 3. 2 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele podle krajů

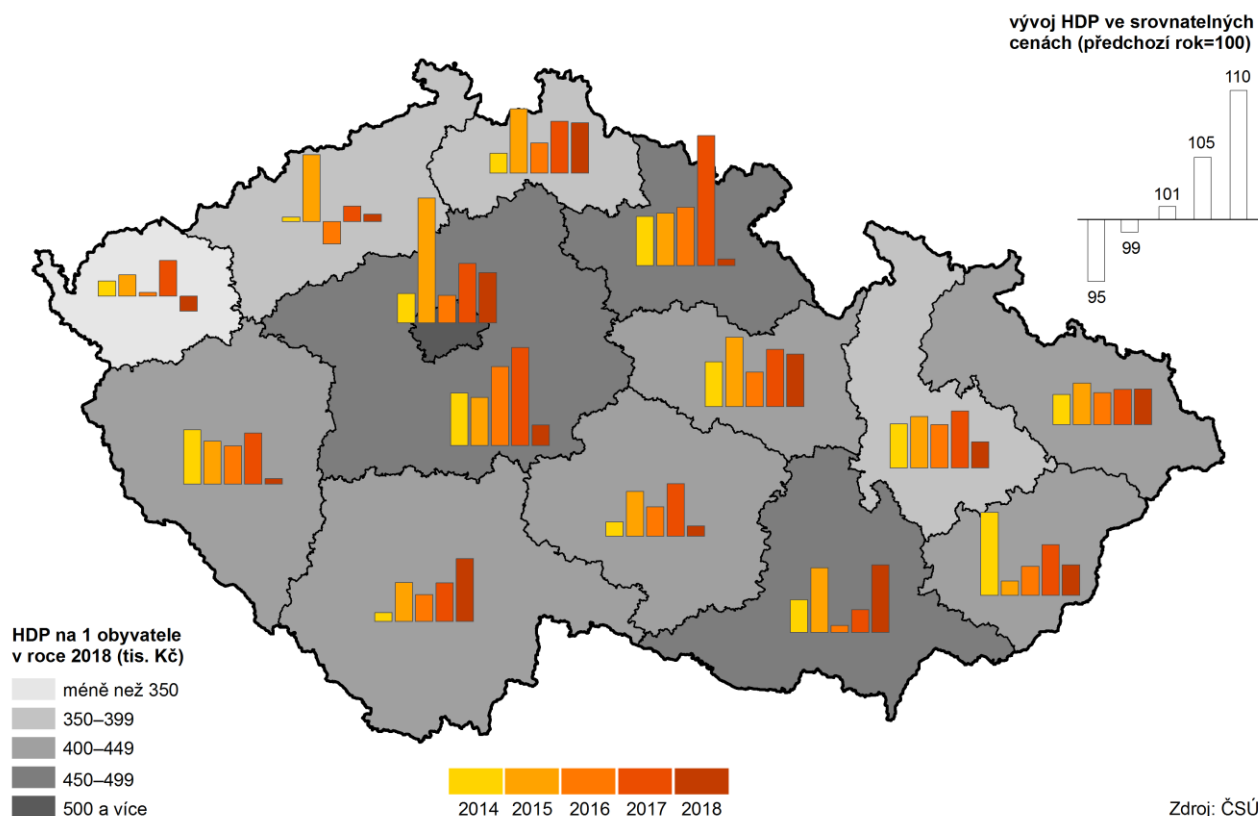
Zdroj: ČSÚ

Ekonomická výkonnost Olomouckého kraje se podle HDP přiblížila evropskému průměru.

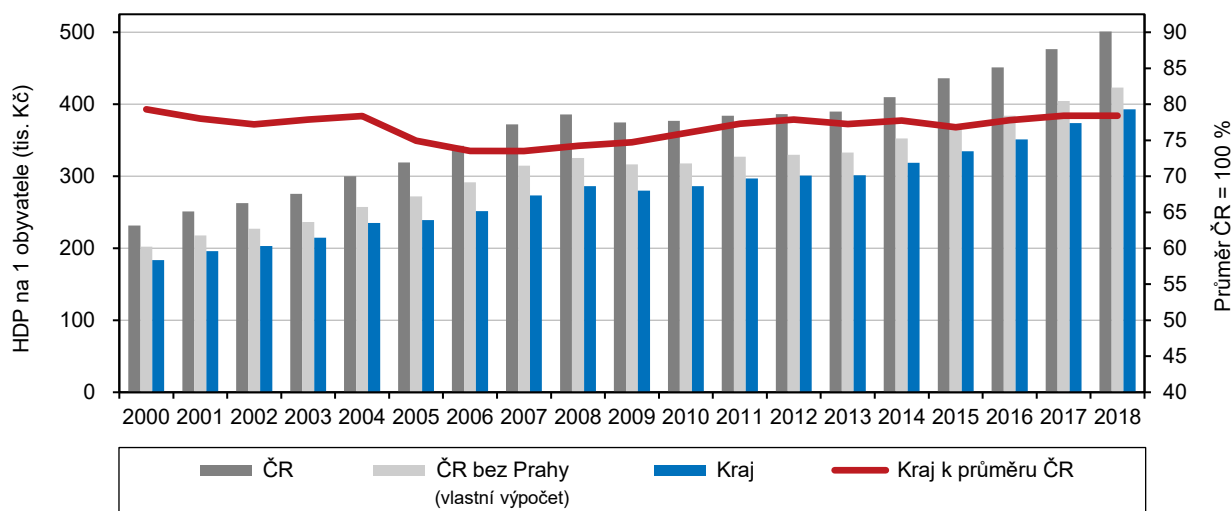
Ačkoliv významný ekonomický růst v posledních letech příliš nezměnil postavení Olomouckého kraje mezi ekonomicky nejslabšími oblastmi České republiky, evropskému průměru se kraj přiblížil. Zatímco v roce 2013 se Olomoucký kraj podle HDP přepočteného na obyvatele ve standardu kupní síly nacházel na úrovni 64,5 % průměru EU 28, o pět let později již dosáhl na 71,0 %. Nižší ekonomickou úroveň vykázal v roce 2018 pouze kraj Karlovarský (58,5 %), Ústecký (64,8 %) a Liberecký (69,9 %). Jediným krajem, který překonal evropský průměr, zůstala v České republice Praha (190,9 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2014 až 2018

Graf 3. 3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Olomouckém kraji a České republice

Zdroj: ČSÚ

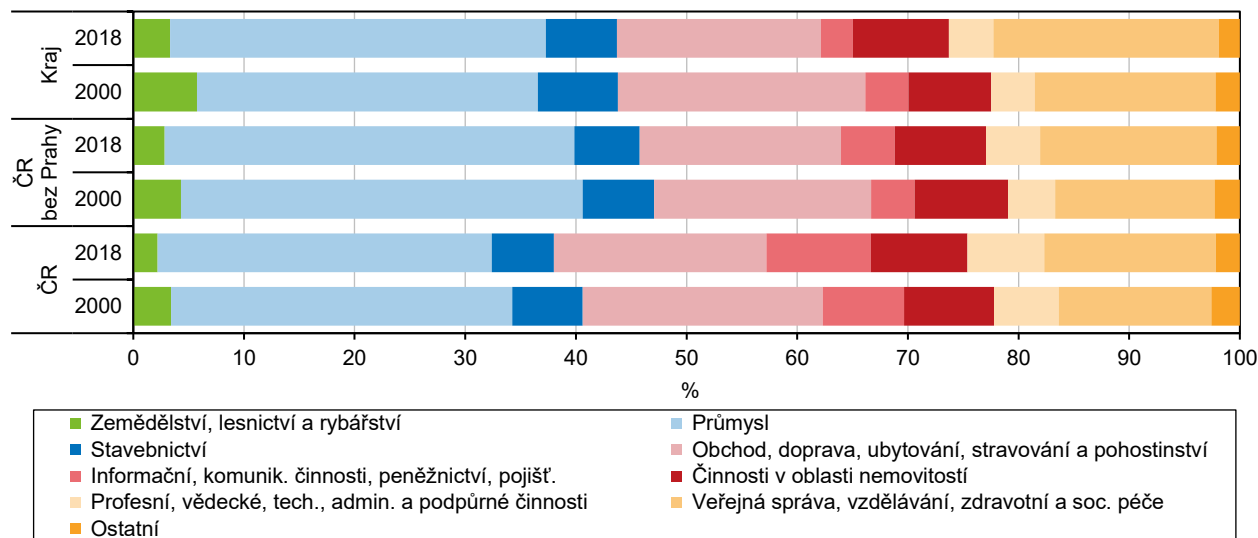

V roce 2018 vzrostla hrubá přidaná hodnota v kraji na 223,5 mld. Kč.

Vývoj hrubého domácího produktu přímo souvisí s vývojem hrubé přidané hodnoty (HPH), která tvoří jeho elementární základ. Hrubá přidaná hodnota představuje nově vytvořenou hodnotu, tj. rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou. Jelikož se vyjadřuje v běžných cenách, je její vývoj ovlivněn také cenovými vlivy. V roce 2018 činila hrubá přidaná hodnota v Olomouckém kraji 223,5 mld. Kč (v běžných cenách). Díky meziročnímu růstu o 11,2 mld. Kč dosáhla nejvyšší hodnoty v historii kraje. Podíl Olomouckého kraje na HPH České republiky činil 4,7 % a byl osmý nejvyšší v mezikrajském srovnání. Nižší podíl vykazovaly šest krajů (Karlovarský, Liberecký, Kraj Vysočina, Pardubický, Zlínský a Královéhradecký). Čtvrtina hrubé přidané hodnoty České republiky byla vytvořena v Praze.

Graf 3. 4 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Podíl primárního sektoru se snížil na úkor podílu sekundárního.

Ve skladbě krajské hrubé přidané hodnoty podle sektorů je mezi roky 2000 a 2018 patrný pokles podílu primárního sektoru na úkor sektoru sekundárního. Zastoupení terciárního sektoru na HPH Olomouckého kraje bylo v roce 2018 téměř stejné jako v roce 2000. Meziroční vývoj však již tak stabilní nebyl a vliv jednotlivých sektorů na hrubé přidané hodnotě meziročně kolísala.

Ačkoliv podíl terciárního sektoru na HPH v kraji byl v roce 2018 pod národním průměrem, byl 4. nejvyšší mezi všemi kraji.

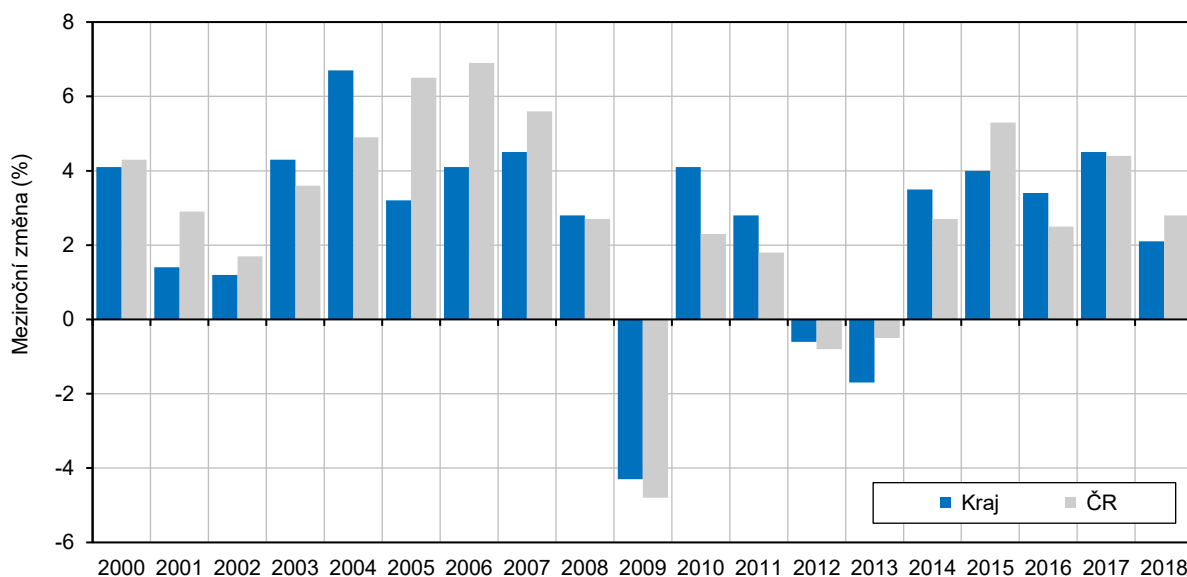
Nejvyšší podíl primárního sektoru, tj. zemědělství, lesnictví a rybnářství, na hrubé přidané hodnotě Olomouckého kraje byl v letech 2000 až 2018 sledován v roce 2000 (5,8 %). Naopak nejnižší byl v roce 2010 (2,4 %). V případě sekundárního sektoru, tj. průmyslu a stavebnictví, náležely mezní hodnoty roků 2016 (42,2 %) a 2003 (37,8 %). Nejvyšší podíl terciárního sektoru, tj. služeb, byl zaznamenán v roce 2010 (58,1 %). Jeho nejnižší podíl charakterizoval rok 2015 (53,9 %). V posledním sledovaném roce 2018 byla hrubá přidaná hodnota v Olomouckém kraji generována v primárním sektoru z 3,3 % (3. nejvyšší podíl v ČR), v sekundárním sektoru z 40,4 % (5. nejnižší podíl v ČR) a v terciárním sektoru z 56,3 % (4. nejvyšší podíl v ČR).

Již 5 let v řadě připadá více než polovina HPH v kraji na zpracovatelský průmysl a veřejnou správu, vzdělání, zdravotní a sociální péči.

Více než dvě třetiny z hrubé přidané hodnoty Olomouckého kraje tvořil v roce 2018 zpracovatelský průmysl (30,6 %), veřejná správa, vzdělání, zdravotní a sociální péče (20,4 %) a obchod, doprava, ubytování a pohostinství (18,4 %). V porovnání s republikovou strukturou HPH vynikal Olomoucký kraj vyšším zastoupením zpracovatelského průmyslu (o 4,9 p. b.) a veřejné správy, vzdělání, zdravotní a sociální péče (o 4,9 p. b.). Nižší podíl vykázal kraj zejména v odvětví informačních a komunikačních činností (o 3,6 p. b.), peněžnictví a pojišťovnictví (o 3,0 p. b.) a profesních, vědeckých, technických a administrativních činností (o 2,9 p. b.). Zastoupení zemědělství, lesnictví a rybnářství na krajské HPH bylo v Olomouckém kraji 3. nejvyšší v ČR (po Kraji Vysočina a Jihočeském kraji). Podíl veřejné správy, vzdělání, zdravotní a sociální péče byl dokonce 2. nejvyšší (po kraji Karlovarském).

Graf 3. 5 Hrubý domácí produkt v Olomouckém kraji a ČR (ve srovnatelných cenách)

Zdroj: ČSÚ

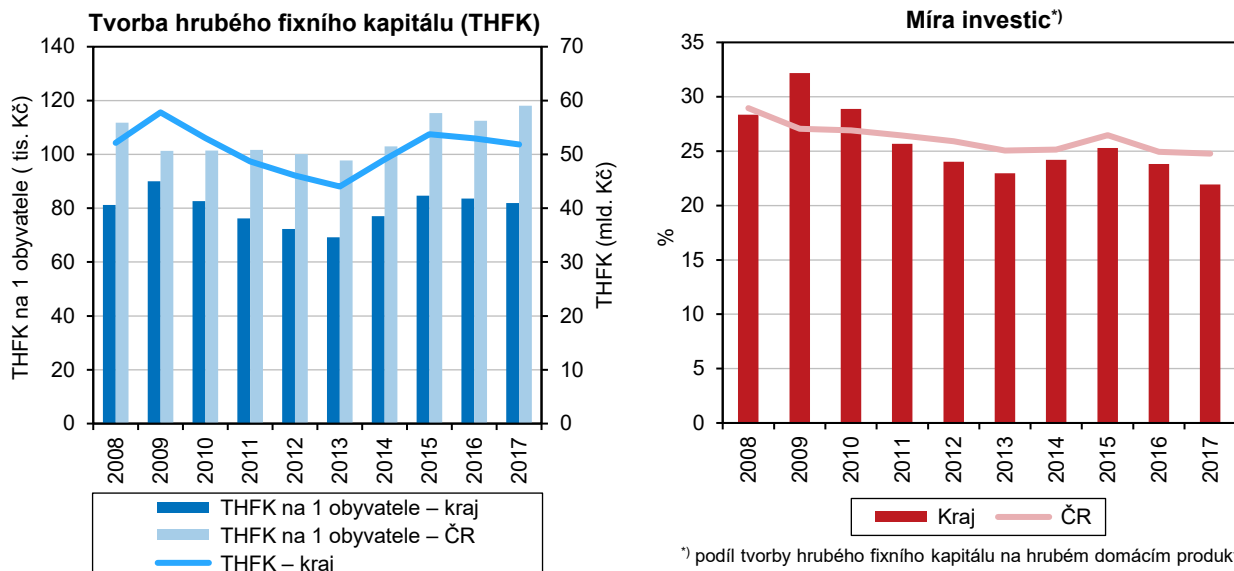

THFK na 1 obyvatele klesla na 69,4 % průměru ČR, což bylo nejméně od roku 2000.

Investiční aktivita vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) dosáhla v Olomouckém kraji v roce 2017 úrovně 51,9 mld. Kč. Ačkoliv se jednalo o tříleté minimum, od roku 2000 byla její hodnota šestá nejvyšší. Vyšší tvorbu hrubého fixního kapitálu vykázal Olomoucký kraj pouze v letech 2008 až 2010 a v letech 2015 a 2016. Nejnižší investiční aktivita byla sledována v roce 2000 (36,6 mld. Kč). Na 1 obyvatele v kraji připadal v roce 2017 THFK ve výši 81,9 tis. Kč. Nižší hodnoty zaznamenaly pouze kraje Karlovarský (67,9 tis. Kč/obyv.) a Liberecký (75,5 tis. Kč/obyv.). Republikový průměr (118,1 tis. Kč/obyv.) byl překonán pouze v Praze (310,0 tis. Kč/obyv.) a kraji Středočeském (121,1 tis. Kč/obyv.).

Graf 3. 6 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Míra investic v kraji zůstala již šestým rokem v řadě pod republikovým průměrem.

Míra investic vyjádřená jako procentní podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu klesla v Olomouckém kraji v roce 2017 na 21,9 %. Ačkoliv se jednalo o šestou nejvyšší míru v mezikrajském srovnání, její hodnota byla nejnižší od roku 2000. Nejvyšší investiční míru zaznamenal Olomoucký kraj v roce 2001 (41,4 %). Již šest let v řadě současně trvá období, ve kterém míra investic v kraji nedosahuje průměrné úrovně v ČR. Opačný jev nastal naposledy v roce 2010.

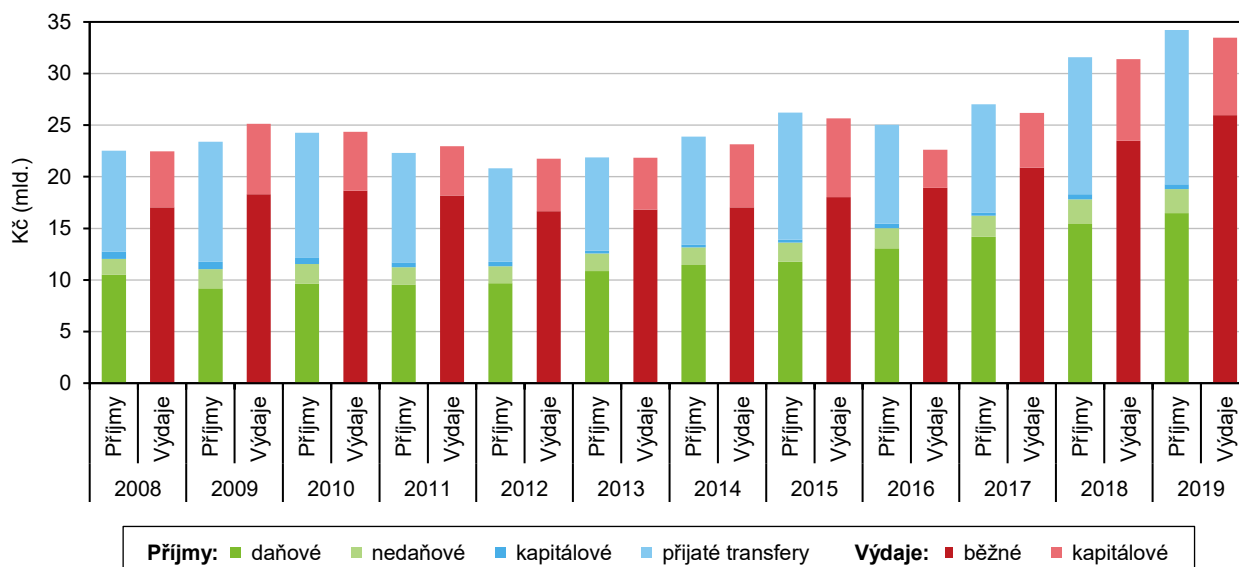
Místní rozpočty

Příjmy i výdaje místních rozpočtů byly v roce 2018 nejvyšší v historii kraje.

Do místních rozpočtů se řadí příjmy a výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí. Údaje jsou přebírány z Ministerstva financí a jsou uváděna po konsolidaci. V roce 2019 dosáhly příjmy místních rozpočtů v Olomouckém kraji 34,2 mld. Kč a výdaje 33,5 mld. Kč. Největší část příjmů tvořily příjmy daňové (16,5 mld. Kč) a přijaté transfery (15,0 mld. Kč). Mezi výdaji dominovaly výdaje běžné (26,0 mld. Kč).

Graf 3. 7 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Olomouckém kraji

Pramen: Ministerstvo financí

Místní rozpočty v kraji zůstaly v roce 2019 v přebytku 758,4 mil. Kč.

Rozdíl mezi příjmy a výdaji místních rozpočtů zůstal v Olomouckém kraji již sedmým rokem kladný a činil 758,4 mil. Kč. V deficitu skončily místní rozpočty naposledy v roce 2012 (-934,2 mil. Kč). Mezi roky 2003 a 2019 bylo nejvyššího přebytku dosaženo v roce 2016 (2 421,3 mil. Kč). Nejvyšší deficit byl sledován v roce 2009 (-1 741,5 mil. Kč). Kumulativní saldo místních rozpočtů v kraji bylo v letech 2003 až 2019 kladné a dosáhlo sumy 1 808,9 mil. Kč.

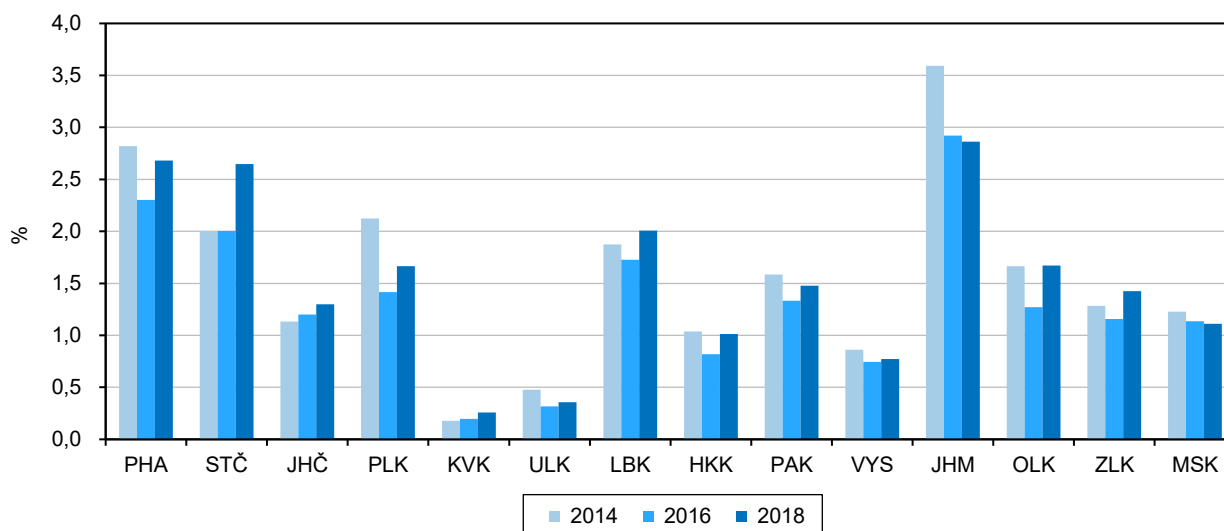
Věda, IT

V roce 2018 bylo na VaV v kraji vynaloženo 4,2 mld. Kč, tj. nejvíce prostředků od počátku publikování v roce 2005.

Výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v Olomouckém kraji dosáhly v roce 2018 hodnoty 4,2 mld. Kč. Díky meziročnímu zvýšení o 23,4 % (nejvyšší mezi kraji) tvořil podíl kraje na celkových výdajích v České republice 4,0 % (6. nejvyšší podíl v ČR). Nejdůležitějším centrem výzkumu a vývoje zůstala Praha (36,9 mld. Kč), s odstupem následovaná krajem Jihomoravským (16,5 mld. Kč) a Středočeským (16,3 mld. Kč). V těchto třech krajích byly realizovány více než dvě třetiny všech výdajů na výzkum a vývoj v České republice, které v roce 2018 činily 102,8 mld. Kč. Podíl výdajů na VaV v Olomouckém kraji na krajském HDP činil v roce 2018 celkem 1,67 % (5. nejvyšší podíl v ČR). Zcela nejvyšší byl v kraji Jihomoravském (2,86 %), přičemž celorepublikový průměr představoval 1,93 %.

Graf 3. 8 Podíl výdajů na výzkum a vývoj na regionálním HDP podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Již 13 let v řadě je podíl výdajů na VaV v sektoru vysokoškolském v kraji nejvyšší v ČR.

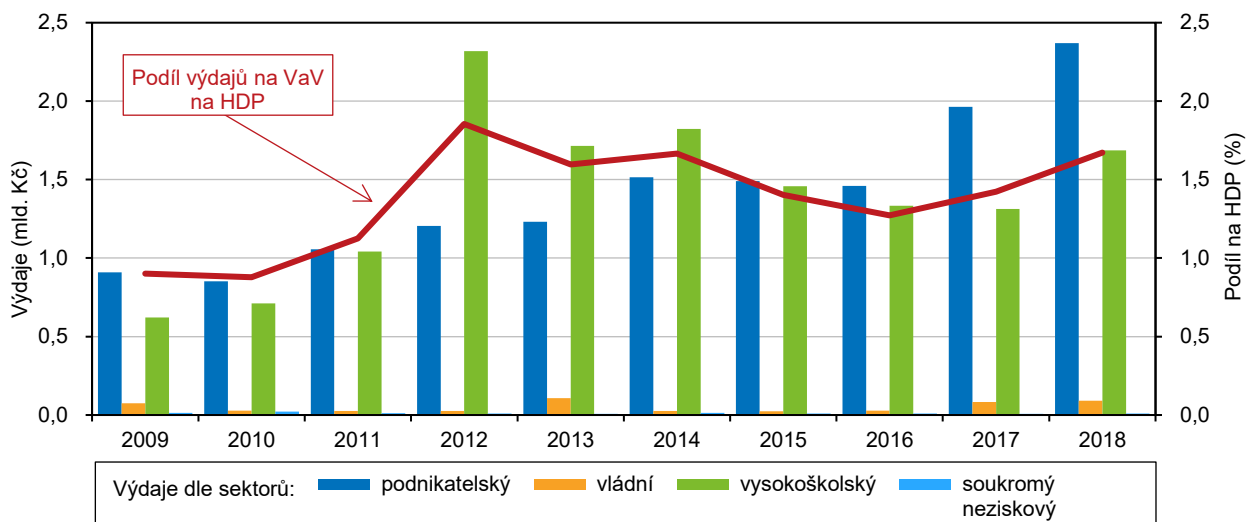
Celkem 57,0 % všech výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji bylo v roce 2018 vynaloženo v podnikatelském sektoru (2,4 mld. Kč). V mezikrajském pohledu se jednalo o 3. nejnižší podíl. Ve vysokoškolském sektoru bylo vynaloženo 40,6 % všech krajských výdajů, což odpovídalo opět nejvyššímu podílu v zemi. Výdaje ve vysokoškolském sektoru v Olomouckém kraji (1,7 mld. Kč) tvořily 7,6 % z výdajů tohoto sektoru v České republice.

Podíl investičních výdajů v kraji na investičních výdajích v ČR klesl v roce 2018 na 2,6 %.

Ve struktuře předloňských výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji zaujímaly běžné výdaje 3,9 mld. Kč, tj. 93,2 % z celku (2. nejvyšší podíl v ČR), a investiční výdaje 0,3 mld. Kč, tj. 6,8 % z celku (2. nejnižší podíl v ČR). Z 3,9 mld. Kč běžných výdajů tvořily největší díl mzdové výdaje (2,2 mld. Kč). Z 0,3 mld. Kč výdajů investičních bylo 53,8 % vydáno ve vysokoškolském sektoru. Převaha investičních výdajů ve vysokoškolském sektoru nad investičními výdaji v podnikatelském sektoru charakterizovala vedle Olomouckého kraje již pouze kraj Královéhradecký.

Graf 3. 9 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

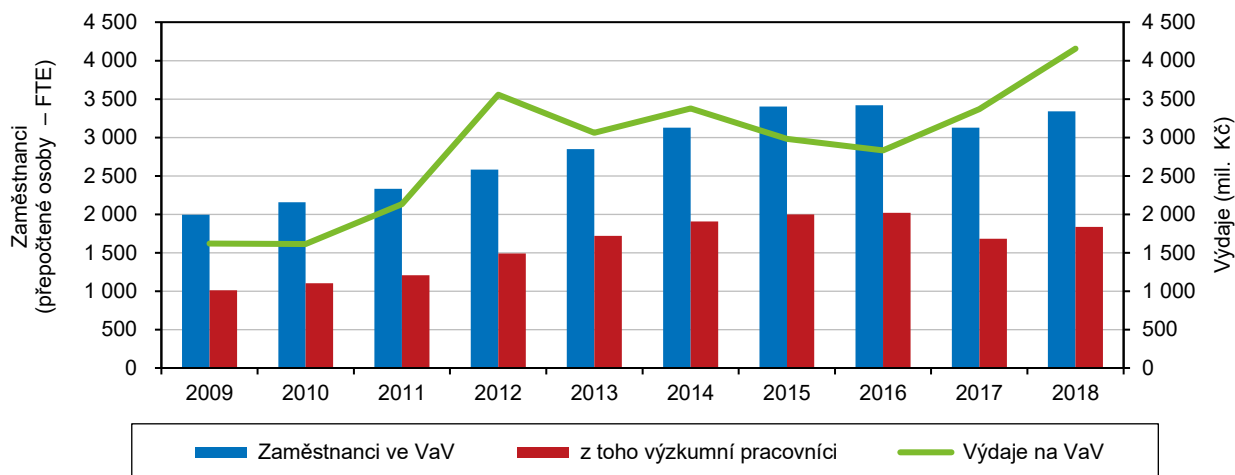

Na aplikovaný výzkum bylo v kraji vynaloženo 23,2 % výdajů, tj. relativně nejméně v ČR.

Struktura výdajů v Olomouckém kraji je oproti České republice dlouhodobě odlišná také v členění podle typu VaV činnosti. V roce 2018 bylo 33,7 % výdajů v kraji vynaloženo na základní výzkum, což po kraji Jihočeském a Praze odpovídalo třetímu nejvyššímu podílu v zemi. Na aplikovaný výzkum směřovalo 23,2 % výdajů a na experimentální vývoj 43,1 % výdajů.

Graf 3. 10 Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V Olomouckém kraji bylo v roce 2018 zaměstnáno 1 835 výzkumných pracovníků, čtvrtinu z nich tvořily ženy.

Výzkumem a vývojem se v Olomouckém kraji v roce 2018 zabývalo 3 341 zaměstnanců (přepočteno na plnou roční pracovní dobu plně věnovanou VaV činností). Na celkovém počtu zaměstnanců výzkumu a vývoje v České republice se podíleli ze 4,5 %. V podnikatelském sektoru bylo v kraji zaměstnáno 1 813 zaměstnanců, z toho 941 výzkumníků (tj. 51,9 %). Z 1 408 zaměstnanců ve vysokoškolském sektoru bylo 841 výzkumníků (tj. 59,8 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda specialistů byla v roce 2018 na 136,7 % průměrné hrubé měsíční mzdy v kraji.

V tříletém klouzavém průměru let 2016 až 2018 mělo v Olomouckém kraji bydliště 5,8 tis. specialistů v oblasti vědy a techniky (fyzické osoby). Jejich průměrná hrubá měsíční mzda se v roce 2018 zvýšila na 41 097 Kč. V roce 2018 absolvovalo přírodovědný obor na některé z vysokých škol v České republice 236 osob s bydlištěm v kraji. Technický obor absolvovalo 646 osob s bydlištěm v kraji.

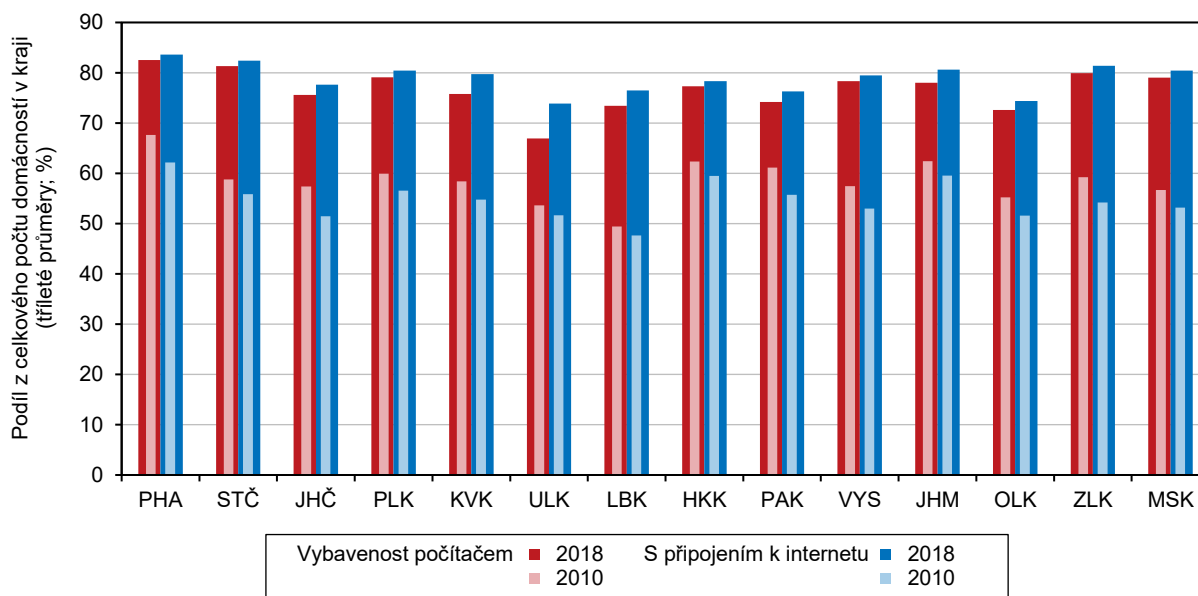

K internetu bylo v roce 2018 připojeno 74,4 % domácností v kraji, průměr ČR činil 79,6 %.

Podle výsledků Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (tzv. VŠIT) bylo 72,6 % domácností Olomouckého kraje vybaveno v roce 2018 počítačem. Po kraji Ústeckém se jednalo o druhý nejnižší podíl v České republice. Vzhledem k tomu, že přístupu k internetu dnes vedle počítačů využívá celá řada dalších zařízení, je podíl domácností s internetem obvykle mírně vyšší než podíl domácností s počítačem. V Olomouckém kraji bylo k internetu připojeno 74,4 % domácností, což odpovídalo druhému nejnižšímu podílu mezi kraji.

Graf 3. 11 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Každá druhá osoba starší 16 let využívala v kraji v roce 2018 mobilní telefon s internetem.

Alespoň jednou za poslední 3 měsíce použilo internet v kraji v roce 2018 celkem 74,4 % osob starších 16 let. Zjištěný podíl byl nejnižší v mezikrajském srovnání. Pohodlnou dostupnost internetu zvýšil v posledních letech prudký rozmach chytrých mobilních telefonů. Zatímco v roce 2010 využívalo v Olomouckém kraji internet na mobilním telefonu pouze 4,3 % jednotlivců, o 8 let později se jejich podíl zvýšil na 51,8 %. I přes výrazný nárůst se jednalo o druhý nejnižší podíl v České republice.

Internetové bankovníctví využívalo v roce 2018 v kraji 50,4 % osob starších 16 let, tj. nejméně mezi všemi kraji ČR.

V roce 2018 nakoupilo přes internet alespoň jednou za posledních 12 měsíců 49,7 % jednotlivců starších 16 let v Olomouckém kraji. To odpovídalo druhému nejnižšímu podílu mezi kraji. V obecném pohledu nakupují na internetu nejčastěji mladší lidé a osoby s vyšším vzděláním. Rostoucí význam má v posledních letech také internetové využívání finančních služeb. Dominantní postavení má mezi nimi internetové bankovníctví. Zatímco v roce 2010 jej v Olomouckém kraji používalo jen 19,4 % osob starších 16 let, o 8 let později činil jejich podíl 50,4 %. Obdobně jako v případě nakupování na internetu je také internetbanking nejvíce rozšířen mezi vysokoškoláky.

Organizační struktura

V kraji mělo na konci roku 2019 sídlo 5,0 % všech subjektů evidovaných v ČR.

Podle registru ekonomických subjektů (RES), který je na základě zákona o státní statistické službě spravován Českým statistickým úřadem, bylo v Olomouckém kraji k 31. 12. 2019 evidováno 143 478 ekonomických subjektů. Jejich počet se po šestiletém růstu meziročně snížil o 494 subjektů, tj. o 0,3 %.

Více než třetina všech subjektů v kraji měla sídlo v Olomouci, Prostějově nebo Přerově.

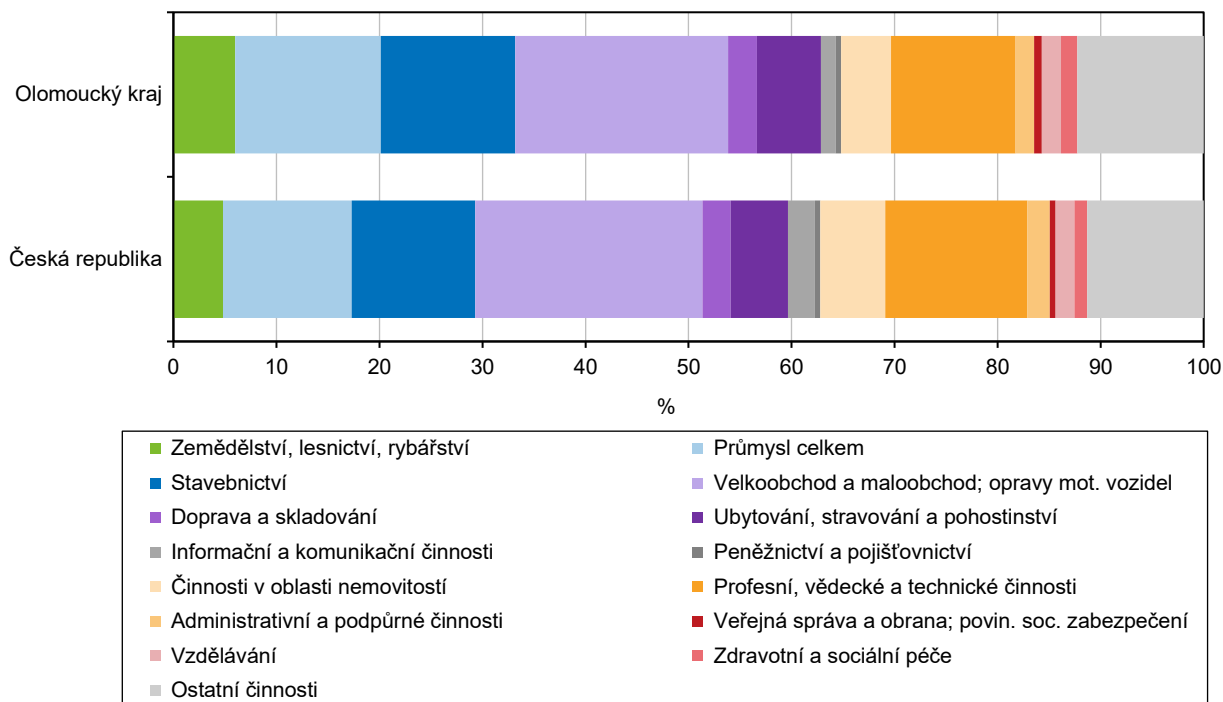
Z pohledu 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) bylo nejvíce subjektů zapsáno na Olomoucku (44,7 tis.) a Prostějovsku (21,6 tis.). Naopak nejnižší počet byl sledován v SO ORP Konice (2,1 tis.) a Lipník nad Bečvou (3,3 tis.). Zcela nejvíce ekonomických subjektů sídlilo ve městech Olomouc (30,6 tis.), Prostějov (10,7 tis.), Přerov (9,2 tis.), Šumperk (6,4 tis.), Hranice (3,9 tis.) a Jeseník (3,5 tis.).

Mezi 30,8 tis. právnickými osobami bylo 17,1 tis. obchodních společností, z toho 16,0 tis. společností s ručením omezeným.

Z krajského úhrnu tvořilo 30 845 subjektů osoby právnické. Jejich počet vzrostl o 2,4 %. Na meziročním zvýšení počtu právnických osob se podílel neustále rostoucí počet obchodních společností. Dynamika růstu posledních let sice není tak vysoká jako v 90. letech minulého století, přesto byl růstový trend zachován. K 31. 12. 2019 mělo v kraji sídlo 17 059 obchodních společností, tj. o 4,1 % více než ke stejnému dni předchozího roku. Jednalo se o 3. nejvyšší relativní zvýšení mezi všemi kraji. Téměř 93,6 % obchodních společností v kraji měly právní formu společnosti s ručením omezeným (16,0 tis.). Více než třetina z nich sídlila v krajském městě (5,6 tis.).

Graf 3. 12 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Olomouckém kraji a ČR k 31. 12. 2019

Zdroj: ČSÚ

Z počtu 814 akciových společností v kraji mělo 346 z nich sídlo v Olomouci.

Na konci roku 2019 bylo v kraji registrováno 814 akciových společností, tj. o 14 společností méně než na konci roku 2018. Jejich nejvyšší počet sídlil ve městě Olomouci (346), Prostějově (84) a Přerově (73). Na celkovém počtu 26 556 akciových společností v České republice se Olomoucký kraj podílel opět z 3,1 %. Časový vývoj počtu státních podniků dosahuje na rozdíl od obchodních společností trendu přesně opačného. Jestliže v roce 1990 bylo v České republice 3 505 státních podniků, vloni jejich počet klesl na 147 podniků. Obdobně se situace vyvinula také v Olomouckém kraji, ve kterém měly k 31. 12. 2019 sídlo 3 státní podniky. Po obchodních společnostech tvořily nejpočetnější podskupinu právnických osob spolky (5,3 tis.), společenství vlastníků jednotek (3,6 tis.), pobočné spolky (1,6 tis.) a příspěvkové organizace (0,7 tis.).

V kraji bylo registrováno 104,7 tis. živnostníků, tj. 5,4 % republikového součtu.

Na území Olomouckého kraje bylo k poslednímu dni roku 2019 evidováno 112 633 fyzických osob. V meziročním pohledu došlo po třiletém růstu k poklesu o 1 219 osob, tj. o 1,1 %. Téměř 93,0 % fyzických osob tvořili živnostníci. Podle stavu k 31. 12. 2019 bylo v kraji registrováno 104 723 živnostníků, tj. o 1,4 % více než ke stejnému dni předchozího roku. Jejich počet vzrostl meziročně ve všech 13 správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Olomouckém kraji. Nejvyšší relativní růst zaznamenal SO ORP Mohelnice (o 3,9 %). Ve městě Olomouci bylo zapsáno 19,9 tis. živnostníků, v Prostějově 7,4 tis., v Přerově 6,5 tis., v Šumperku 4,4 tis., v Hranicích 2,8 tis. a v Jeseníku 2,5 tis.

Ve městě Olomouci mělo sídlo 196 subjektů s 50 a více zaměstnanci. Více jich sídlilo pouze v Praze, Brně, Ostravě a Plzni.

Z hlediska převažující činnosti CZ-NACE převládalo mezi všemi ekonomickými subjekty v kraji odvětví velkoobchodu a maloobchodu, oprav a údržeb motorových vozidel (28,4 tis. subjektů). Následoval průmysl (19,4 tis.), stavebnictví (17,9 tis.) a profesní, vědecké a technické činnosti (16,6 tis.). V rámci průmyslu dominovaly subjekty zpracovatelského průmyslu (18,0 tis.). K 31. 12. 2019 mělo v Olomouckém kraji sídlo 102 velkých podniků s 250 a více zaměstnanci, 612 středních podniků s 50–249 zaměstnanci, 2 364 malých podniků s 10–49 zaměstnanci a 11 413 mikropodniků s 1–9 zaměstnanci. Bez zaměstnanců mělo v kraji sídlo 45 967 subjektů. Zbývajících 83 020 subjektů (tj. 57,9 % z celku) neměl počet zaměstnanců uveden.

Největšími zaměstnavateli se sídlem v kraji zůstaly Fakultní nemocnice Olomouc a Univerzita Palackého v Olomouci.

Největším zaměstnavatelem se sídlem v Olomouckém kraji zůstala podle stavu ke konci roku 2019 Fakultní nemocnice Olomouc. Více než 4 tis. zaměstnanců měla také Univerzita Palackého v Olomouci. Přes 2 tis. osob zaměstnávala mohelnická společnost HELLA AUTOTECHNIK NOVA, s. r. o., zaměřující se na výrobu elektrických osvětlovacích zařízení, prostějovská společnost Středomoravská nemocniční, a. s., zahrnující nemocnice v Prostějově, Přerově a Šternberku, a přerovská společnost Meopta – optika, s. r. o., věnující se výrobě optických a fotografických přístrojů a zařízení.

Zemědělství

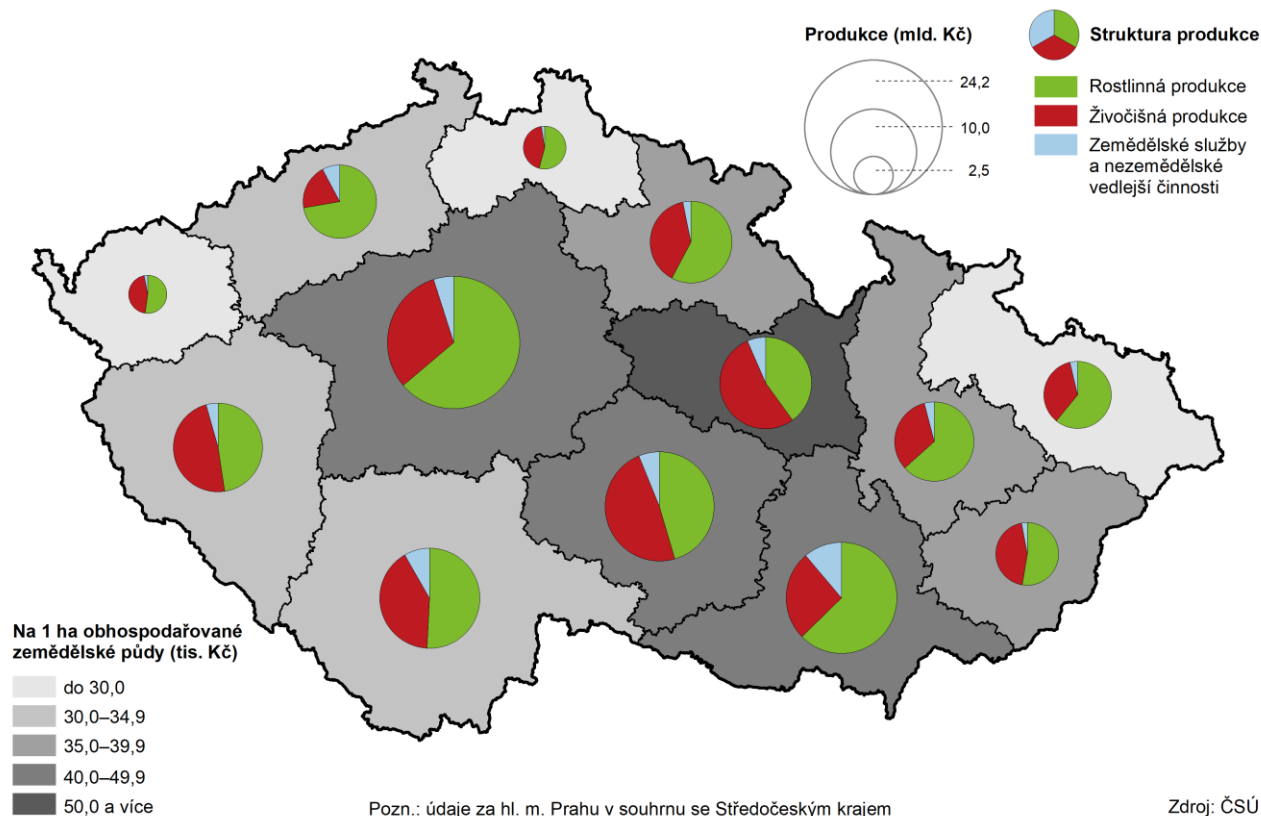
Zemědělská produkce v kraji vyjádřená ve stálých cenách byla v roce 2018 druhá nejnižší od roku 2005.

Prostřednictvím souhrnného zemědělského účtu lze hodnotit finanční bilanci zemědělské produkce do roku 2018. Podle semidefinitivních údajů z roku 2018 dosáhla zemědělská produkce v Olomouckém kraji hodnoty 8,7 mld. Kč (v běžných cenách). Meziročně klesla o 4,8 % na nejnižší hodnotu od roku 2013. V detailnějším pohledu došlo k meziročnímu snížení rostlinné produkce o 5,9 % na 5,5 mld. Kč. Živočišná produkce klesla o 3,1 % na 2,8 mld. Kč. V přepočtu na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy činil objem zemědělské produkce v kraji 35,4 tis. Kč (7. nejvyšší v ČR). Na celkové zemědělské produkci České republiky se Olomoucký kraj podílel z 6,4 %. Ve stálých cenách z roku 2000 (očištěných od cenových vlivů) dosáhla zemědělská produkce v kraji hodnoty 6,8 mld. Kč.

V roce 2019 se v kraji hospodařilo na 175 362 ha orné půdy (7,1 % z orné půdy v ČR).

V Olomouckém kraji bylo v roce 2019 obhospodařováno 244 468 ha zemědělské půdy, což bylo o 594 ha (tj. o 0,2 %) méně než v roce předchozím. Z celkové výměry obhospodařované zemědělské půdy připadalo 71,7 % na půdu ornou (6. nejvyšší podíl v ČR) a 27,3 % na trvalé travní porosty (9. nejvyšší podíl v ČR). V dlouhodobém pohledu je patrný celkový úbytek orné půdy, a to jak v kraji, tak v celé České republice. Zatímco na konci roku 2001 bylo v kraji 211 097 ha orné půdy, o 18 let později její výměra klesla na 204 041 ha. Relativní pokles o 3,3 % byl po kraji Jihomoravském a Středočeském třetí nejnižší v mezikrajském srovnání. V České republice klesl mezi uvedenými roky podíl orné půdy o 4,4 % na 2,94 mil. ha.

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2018

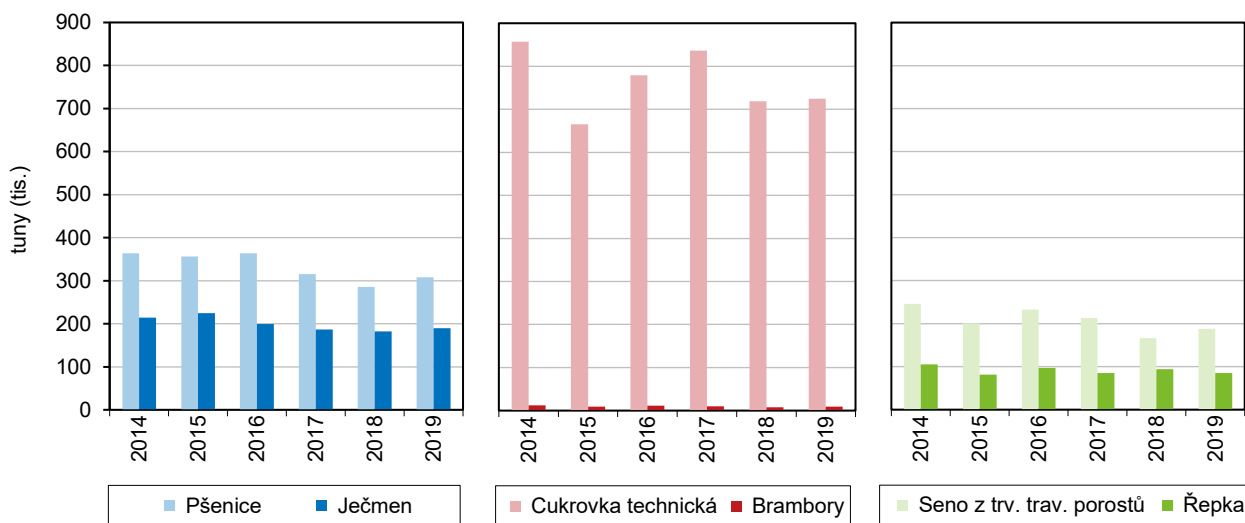

Sklizeň obilovin v kraji byla i přes meziroční zvýšení druhá nejnižší od roku 2014.

V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji sklizeno 565,4 tis. tun obilovin, což představovalo 7,4 % republikové sklizně. I přes meziroční nárůst o 8,6 % byla celková sklizeň obilovin druhá nejnižší za uplynulých 6 let. Teplotně nadprůměrný a srážkově mírně nadprůměrný rok 2019 přispěl k meziročnímu zvýšení hektarového výnosu z 5,34 t/ha na 5,77 t/ha. Ačkoliv byla jeho hodnota druhá nejnižší za posledních 6 let, v mezikrajském pohledu byla po Praze, kde je ovšem sklizeň obilovin výrazně nejnižší, a Zlínském kraji třetí nejvyšší v České republice.

Graf 3. 13 Sklizeň vybraných plodin v Olomouckém kraji

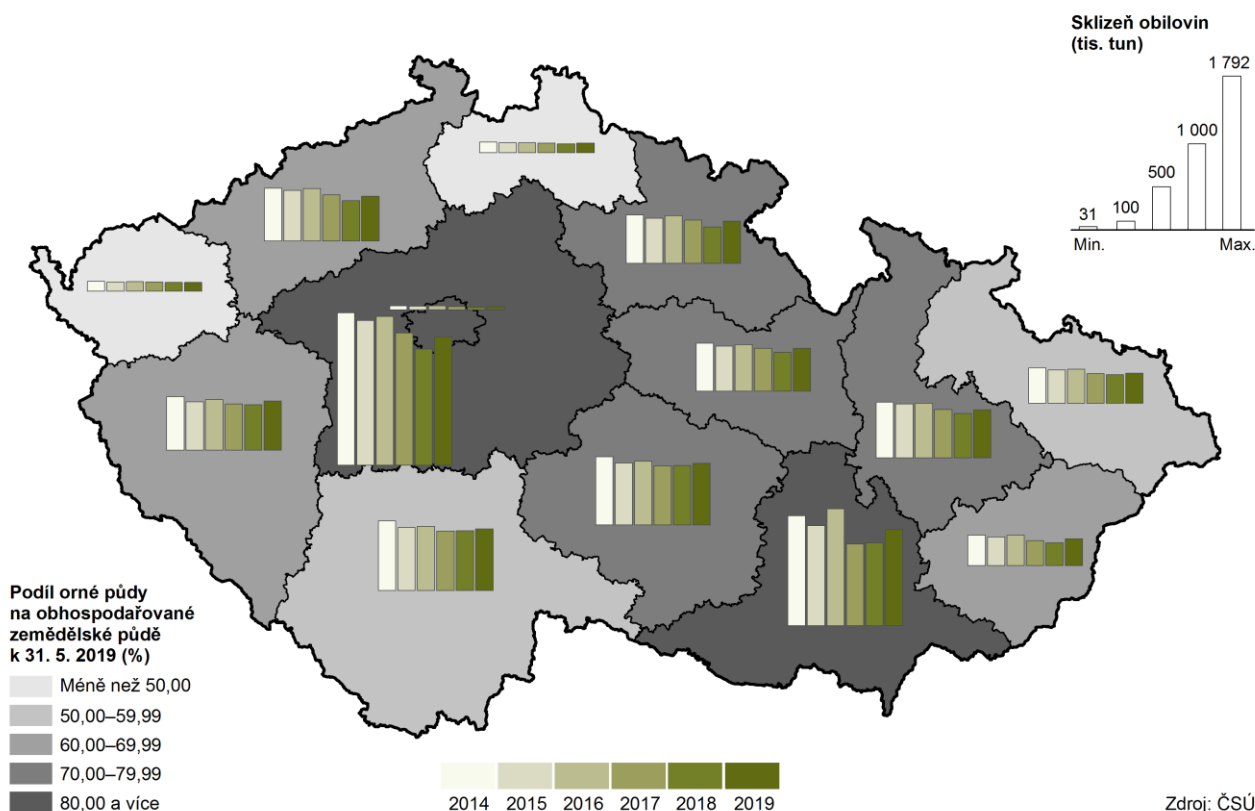
Zdroj: ČSÚ

V roce 2019 se sklídilo 307,6 tis. tun pšenice (6,4 % z ČR) a 189,3 tis. tun ječmene (11,0 % z ČR).

Nejrozšířenějšími obilovinami v kraji jsou pšenice ozimá a ječmen jarní. Pšenice ozimé bylo vloni sklizeno 302,1 tis. tun při hektarovém výnosu 5,96 t/ha (po Praze 2. nejvyšší v ČR). Loňské výrazné teplotní i srážkové výkyvy se negativně podepsaly také na výsledcích sklizně ječmene jarního, kterého bylo v roce 2019 sklizeno 171,9 tis. tun. I přes hektarový výnos 5,22 t/ha, který odpovídal druhotnému šestiletému minimu, byla sklizeň po kraji Středočeském druhá nejvyšší v ČR. Sklizeň kukuřice na zrno dosáhla úrovně 49,7 tis. tun a byla stejně jako její hektarový výnos 8,74 t/ha nejvyšší za poslední tři roky.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2014 až 2019

V kraji se vloni sklídilo 19,8 % z celkové sklizně cukrovky technické v ČR.

Republikově významnou zemědělskou plodinou Olomouckého kraje, která se s dlouholetou tradicí pěstuje především v úrodné oblasti Hané, je cukrovka technická. V roce 2019 byla v kraji sklizena z plochy 11,6 tis. ha, což odpovídalo 19,5 % celkové sklizňové plochy v ČR. Při hektarovém výnosu 62,69 t/ha, který byl sice 4. nejnižší za posledních 9 let, ale současně vyšší než v letech 2001 až 2010, činila sklizeň cukrovky technické 725,0 tis. tun (2. nejvyšší sklizeň v ČR).

Sklizeň řepky byla nejnižší od roku 2013, sklizeň jablek nejnižší od roku 2012 a sklizeň chmele druhá nejvyšší od roku 2011.

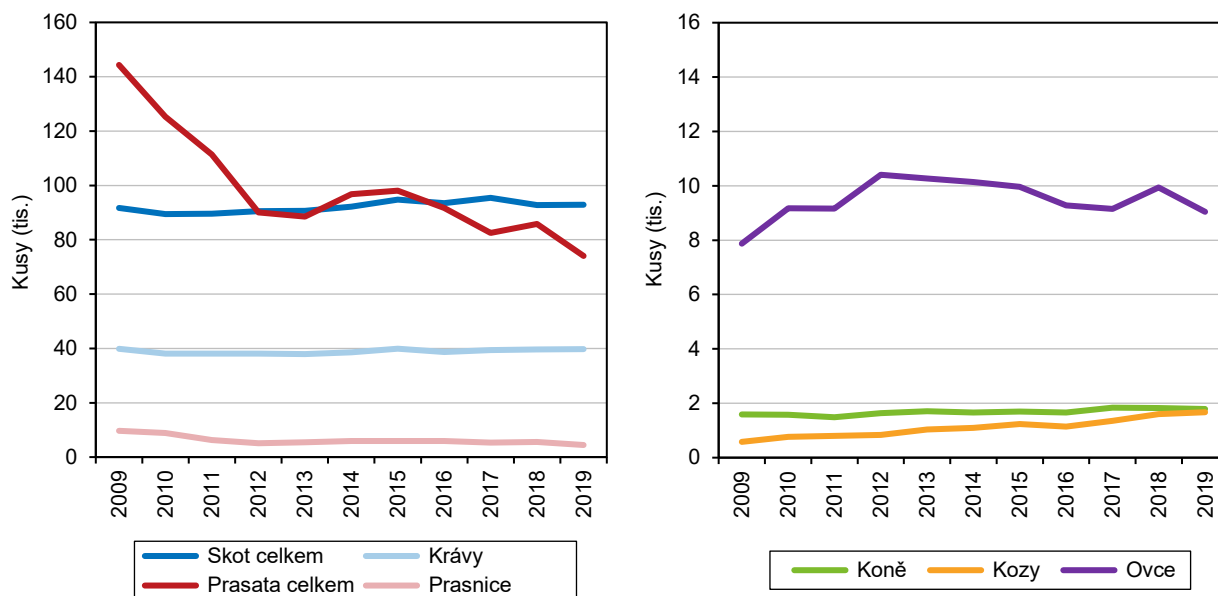
Z významnějších plodin pěstovaných v Olomouckém kraji se vloni nedařilo řepce. Její sklizeň klesla meziročně o 17,5 % na 77,8 tis. tun. Příčinou byl úbytek sklizňových ploch o 8,5 % a nižší hektarový výnos 3,10 t/ha, který byl druhý nejnižší od roku 2013. Slabší úroda postihla také sklizeň jablek. Ačkoliv se počet jabloní meziročně o 0,9 % zvýšil, sklizeň jablek se propadla o 31,8 % na 12,7 tis. tun. Produkce jablek v kraji tvořila 12,7 % celkové úrody v ČR. Loňské počasí naopak přálo chmelu, který se kromě Olomouckého kraje pěstuje již pouze v kraji Ústeckém, Středočeském a okrajově také v Libereckém. V roce 2019 se v kraji sklídilo 935 tun chmele, tj. o 59,4 % více než v roce předchozím. Na celkové sklizni chmele v ČR se Olomoucký kraj podílel z 13,1 %.

Hektarový výnos píce na orné půdě v seně zůstal nejvyšší v ČR.

V roce 2019 vzrostla v meziročním vyjádření sklizeň pícnin na orné půdě v seně, kukuřice na zeleno a siláž i trvalých travních porostů. Pícnin na orné půdě v seně se sklídilo 324,1 tis. tun, což odpovídalo meziročnímu zvýšení o 19,7 %. Vedle větších sklizňových ploch o 1,4 % napomohl vyšší sklizni hektarový výnos 11,15 t/ha, který byl opět nejvyšší v ČR. Obdobná situace nastala také v případě sklizně kukuřice na zeleno a siláž. Její loňská úroda vzrostla o 22,4 % na 591,7 tis. tun a byla nejvyšší za poslední tři sledované roky. Zjištěný hektarový výnos 38,88 t/ha byl bez započtení Prahy nejvyšší v zemi. Sklizeň trvalých travních porostů dosáhla při hektarovém výnosu 2,90 t/ha úrovně 188,0 tis. tun. Ačkoliv meziročně došlo ke zvýšení o 12,9 %, celková sklizeň byla druhá nejnižší od roku 2008.

Graf 3. 14 Hospodářská zvířata v Olomouckém kraji (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

Mezi roky 2001 a 2019 se v Olomouckém kraji snížil stav skotu o 14,2 % a stav krav o 3,1 %.

Dle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2019 se v Olomouckém kraji meziročně zvýšil stav skotu o 0,1 % na 92 860 kusů. Podíl kraje na republikovém chovu skotu činil 6,5 %. Počet krav se meziročně zvýšil o 0,2 % na 39 702 kusů, což odpovídalo druhé nejvyšší hodnotě za posledních 10 let. Na chovu krav v ČR se Olomoucký kraj podílel z 6,7 %.

V porovnání let 2001 a 2019 se v kraji snížil stav prasat o 71,3 % a stav drůbeže o 65,5 %.

Podle stavu k 1. 4. 2019 se v kraji meziročně snížil stav prasat o 13,7 % na 74 043 kusů. V Olomouckém kraji se chovalo 4,8 % z celkového počtu prasat v ČR. Ještě výraznější meziroční pokles charakterizoval stav prasnic. Jejich počet se meziročně snížil o 20,4 % na 4 448 kusů, což představovalo 4,9 % z chovu v ČR. Stav prasat a prasnic byly nejnižší v historii Olomouckého kraje. Stav drůbeže klesl v meziročním vyjádření o 28,1 % na 438,4 tis. kusů a stav slepic o 12,0 % na 129,1 tis. kusů. Počty drůbeže i slepic klesly na svá sedmiletá minima. Podíl kraje na republikovém chovu drůbeže činil 1,9 %.

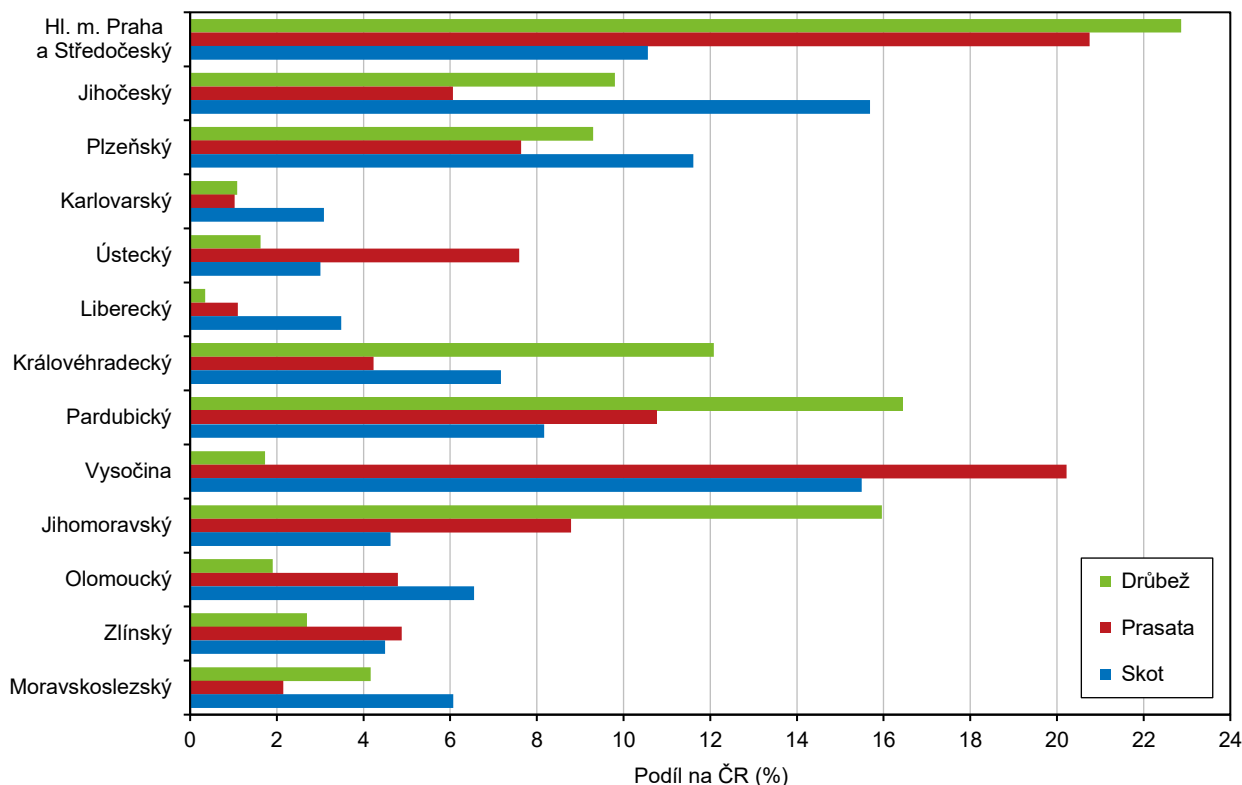
Z produkce ČR v roce 2019 bylo v kraji vyrobeno 6,4 % jatečného skotu, 4,5 % jatečných prasat a 1,6 % jatečné drůbeže.

V Olomouckém kraji bylo v roce 2019 vyrobeno 10,8 tis. tun živé hmotnosti jatečného skotu. Meziročně se jeho výroba snížila o 5,8 % na osmileté minimum. Jatečných prasat bylo vloni vyrobeno 12,8 tis. tun živé hmotnosti, což při meziročním poklesu o 13,7 % odpovídalo nejnižší hodnotě v historii kraje. Opačnou tendenci vykázala výroba jatečné drůbeže. Ačkoliv meziročně vzrostla o 7,7 % na 4,1 tis. tun živé hmotnosti, patřila mezi nejnižší v zemi. Mezi 13 sledovanými kraji zaznamenal nižší výrobu jatečné drůbeže pouze kraj Liberecký a Karlovarský.

Graf 3. 15 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže k 1. 4. 2019

Zdroj: ČSÚ

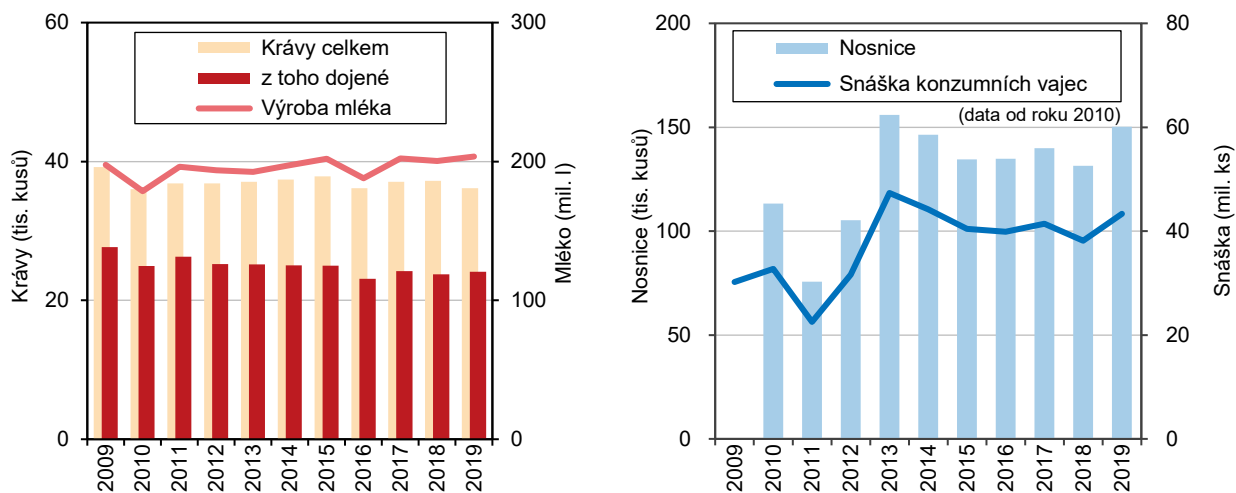

Vloni bylo v kraji vyrobeno 203,5 mil. litrů mléka a sneseno 43,3 mil. vajec.

Výroba mléka se v Olomouckém kraji v roce 2019 meziročně zvýšila o 3,1 mil. litrů na 203,5 mil. litrů. Jednalo se o nejvyšší hodnotu od roku 2001, které v krajském pohledu odpovídala také rekordní průměrná roční dojivost krávy 8 440,6 litrů. Z dlouhodobého pohledu má dojivost krav rostoucí tendenci. Průměrná snáška vajec na jednu nosnici klesla na 288,4 vajec, tj. na desetileté minimum. Nosnice v kraji snesly v uplynulém roce 43,3 mil. vajec. Na celkové snášce 1 608,9 mil. vajec v ČR se Olomoucký kraj podílel 2,7 %. Téměř polovinu všech konzumních vajec snesly nosnice v kraji Středočeském (vč. Prahy) a Pardubickém.

Graf 3. 16 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy nosnic a snáška konzumních vajec v zemědělském sektoru Olomouckého kraje

Zdroj: ČSÚ

Lesnictví

V roce 2019 tvořily lesní pozemky 35,3 % rozlohy kraje. Jejich nejvyšší podíl v ČR byl v okrese Jeseník.

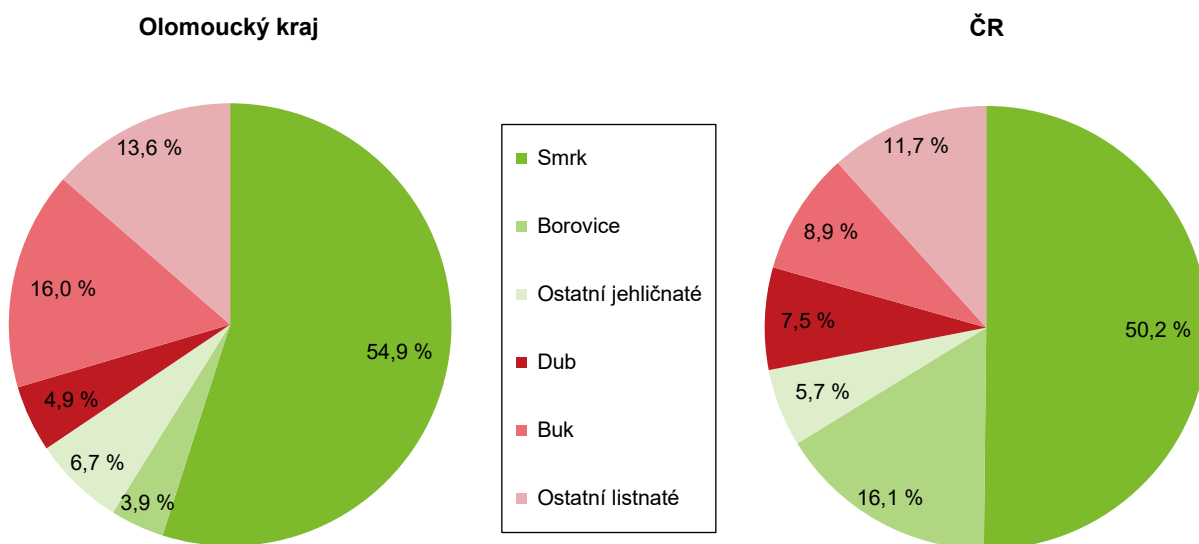
Na konci roku 2019 se lesní pozemky v Olomouckém kraji rozkládaly na ploše 186 280 ha a tvořily 35,3 % rozlohy kraje. V mezikrajském srovnání zaujímaly nejvyšší podíl lesní pozemky v kraji Libereckém (44,6 %) a Karlovarském (43,7 %). Na opačném pólu pořadí se umístilo hlavní město Praha (10,6 %) a kraj Středočeský (27,5 %). Mezi všemi 77 okresy v České republice byl nejnižší podíl lesních pozemků zjištěn v Praze (10,6 %) a nejvyšší podíl v okrese Jeseník (59,7 %).

V krajské skladbě dřevin převažovaly jehličnany s podílem 65,6 %. Jejich podíl rok od roku klesá.

Porostní plocha dřevin činila v uplynulém roce 178 485 ha a tvořila 95,8 % celkové výměry lesních pozemků v Olomouckém kraji. Podle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů převažovaly v kraji jehličnany nad listnáči. Z důvodu dlouhodobého upřednostňování listnatých dřevin, které se vyznačují vyšší odolností vůči povětrnostním vlivům, suchu a hmyzím škůdcům, se porostní plocha jehličnatých dřevin každým rokem mírně snižuje. Zatímco v roce 2000 činila 72,9 %, o 19 let později klesla na 65,6 %. Nejvyšší dominance jehličnatých dřevin charakterizovaly v roce 2019 lesní porosty v Kraji Vysočina (86,7 %). Naopak v sousedním kraji Jihomoravském (46,7 %) a v hl. m. Praze (30,9 %) byly jehličnany v menšině.

Graf 3. 17 Druhová skladba lesních dřevin v Olomouckém kraji a ČR k 31. 12. 2019

Pramen: ÚHÚL

Nejrozšířenějšími lesními dřevinami jsou smrk a buk.

Podle stavu k 31. 12. 2019 náleželo 74,4 % lesů v Olomouckém kraji do kategorie hospodářských lesů se zásobou 38 174,6 tis. m³ b. k. Mezi lesy zvláštního určení se řadilo 22,8 % lesů se zásobou 11 808,6 tis. m³ b. k. a zbývajících 2,8 % tvořilo lesy ochranné se zásobou 941,4 tis. m³ b. k. Nejrozšířenější lesní dřevinou zůstal smrk ztepilý s podílem 54,9 % mezi všemi lesními dřevinami v kraji. Dalším nejvíce zastoupeným jehličnanem byl modřín (5,2 %), borovice (3,9 %) a jedle bělokorá (1,2 %). Nejrozšířenější listnatou dřevinou zůstal buk s podílem 16,0 %. V dalším pořadí následoval dub (4,8 %), javor (2,9 %), jasan (2,4 %), lípa (2,2 %) a bříza (2,1 %). Výše vyjmenované jehličnany a listnáče představovaly 95,6 % druhové skladby lesních dřevin v kraji.

V letech 2000 až 2019 bylo v kraji zalesněno 36 548 ha, tj. 9,0 % z plochy v ČR.

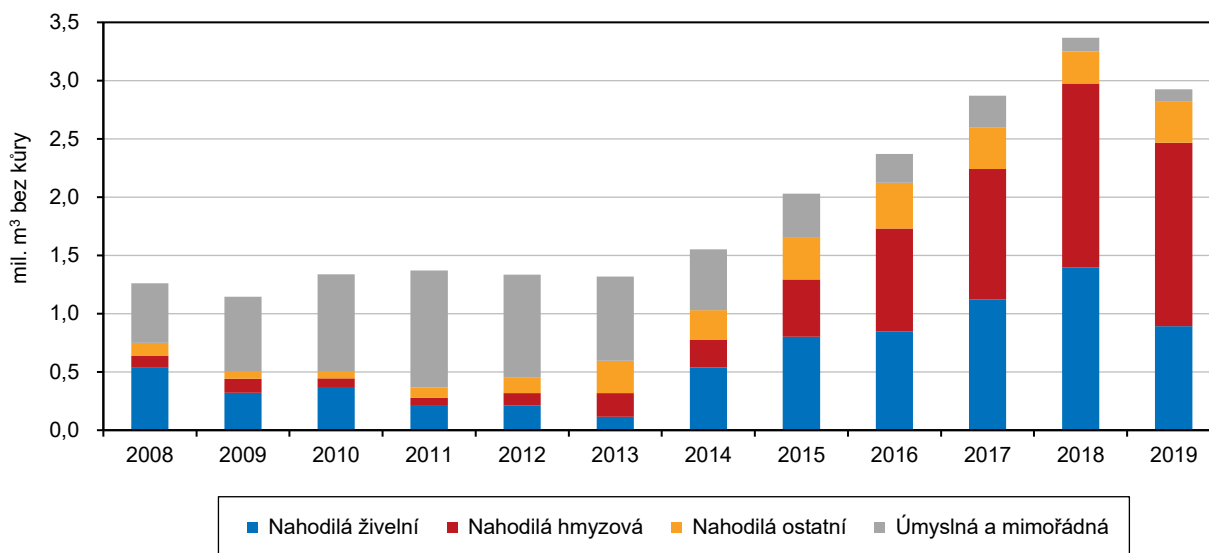
Strukturu lesních dřevin dlouhodobě ovlivňuje těžba a následné zalesňování. Za posledních 20 let bylo v Olomouckém kraji vytěženo 29 138,8 tis. m³ b. k. jehličnanů a 3 828,3 tis. m³ b. k. listnáčů. Výrazně vzrostla těžba jehličnatých dřevin v posledních třech letech, během kterých bylo vytěženo 8 473,3 tis. m³ b. k. Hlavní

příčinou byl nárůst nahodilé těžby, a to jak hmyzové, tak živelní. V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji vytěženo 2 674,0 tis. m³ b. k. jehličnanů a 252,0 tis. m³ b. k. listnáčů. Z celkového objemu vytěženého dřeva připadalo 96,3 % na nahodilou těžbu (2 818,5 tis. m³ b. k.). V roce 2019 bylo v kraji zalesněno 4 879 ha, tj. 17,0 % z celkové plochy v České republice. Již třetím rokem v řadě bylo v kraji zalesněno nejvíce hektarů v zemi.

Graf 3. 18 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Průmysl a energetika

Ve 148 největších průmyslových podnicích se sídlem v kraji bylo vloni zaměstnáno 45 892 osob s průměrnou hrubou měsíční mzdou 32 933 Kč.

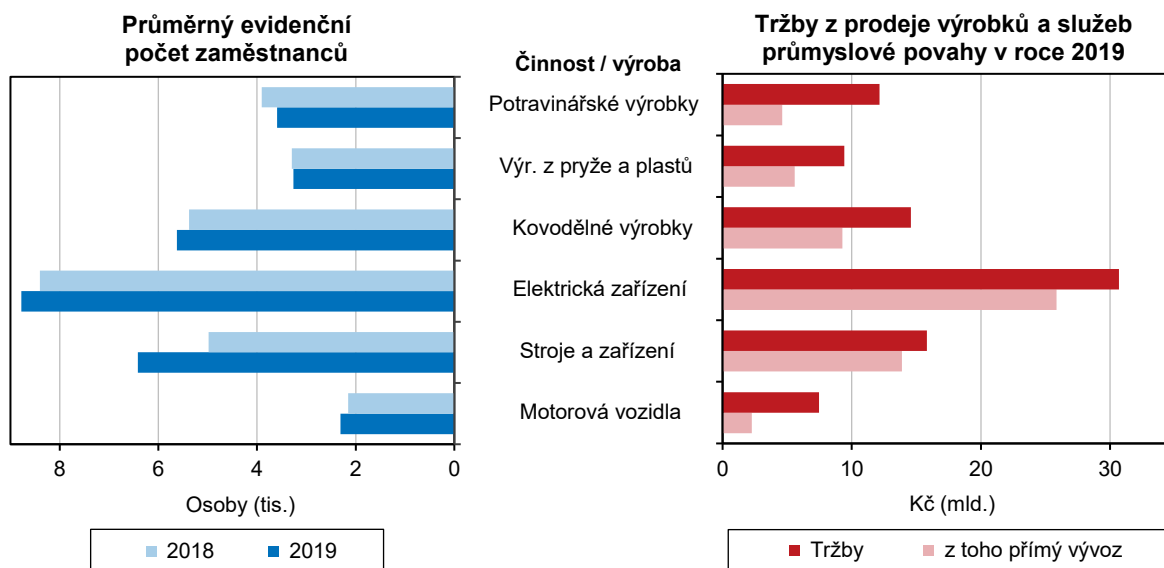
V roce 2019 sídlilo v Olomouckém kraji 148 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (tj. 6,3 % z republikového počtu). Oproti předchozímu roku 2018 došlo k poklesu o 8 podniků (tj. o 4,8 %), což se promítlo i do meziročního vývoje zaměstnanosti. V porovnání let 2018 a 2019 se průměrný evidenční počet zaměstnanců snížil o 4,2 % na 45 892 osob. Nižší počet zaměstnanců byl od vzniku kraje v roce 2000 sledován pouze v letech 2009 až 2015, které byly úzce spojené s ekonomickou krizí. Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v největších průmyslových podnicích sídlících v kraji (na fyzické osoby) se meziročně zvýšila o 6,1 % na 32 933 Kč. Po kraji Karlovarském (32 515 Kč) se jednalo o druhou nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání, která odpovídala 89,9 % republikového průměru (36 625 Kč). Mzdový průměr ČR překonala pouze trojice krajů Středočeský (44 834 Kč), hl. m. Praha (42 998 Kč) a Ústecký (37 911 Kč).

Produktivita práce vzrostla na nejvyšší hodnotu v historii kraje.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (v běžných cenách, bez DPH) dosáhly v roce 2019 v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Olomouckém kraji 140,3 mld. Kč a tvořily 3,7 % republikových tržeb. Ačkoliv se meziročně snížily o 0,8 %, byly druhé nejvyšší v historii Olomouckého kraje. Produktivita práce si zachovala dlouhodobě převažující rostoucí trend. Zatímco v roce 2000 připadaly na 1 zaměstnance tržby 1,14 mil. Kč, o 19 let později vzrostly na 3,06 mil. Kč. Tržby z přímého vývozu výrobků a služeb průmyslové povahy (v běžných cenách, bez DPH) dosáhly 92,9 mld. Kč a na celkových tržbách v kraji se podílely 66,2 % (4. nejvyšší podíl v ČR). Nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu charakterizoval kraj Středočeský (74,4 %). Na opačném pólu pořadí se umístila Praha (42,0 %).

Graf 3. 19 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující výroby zpracovatelského průmyslu v Olomouckém kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v Olomouckém kraji)

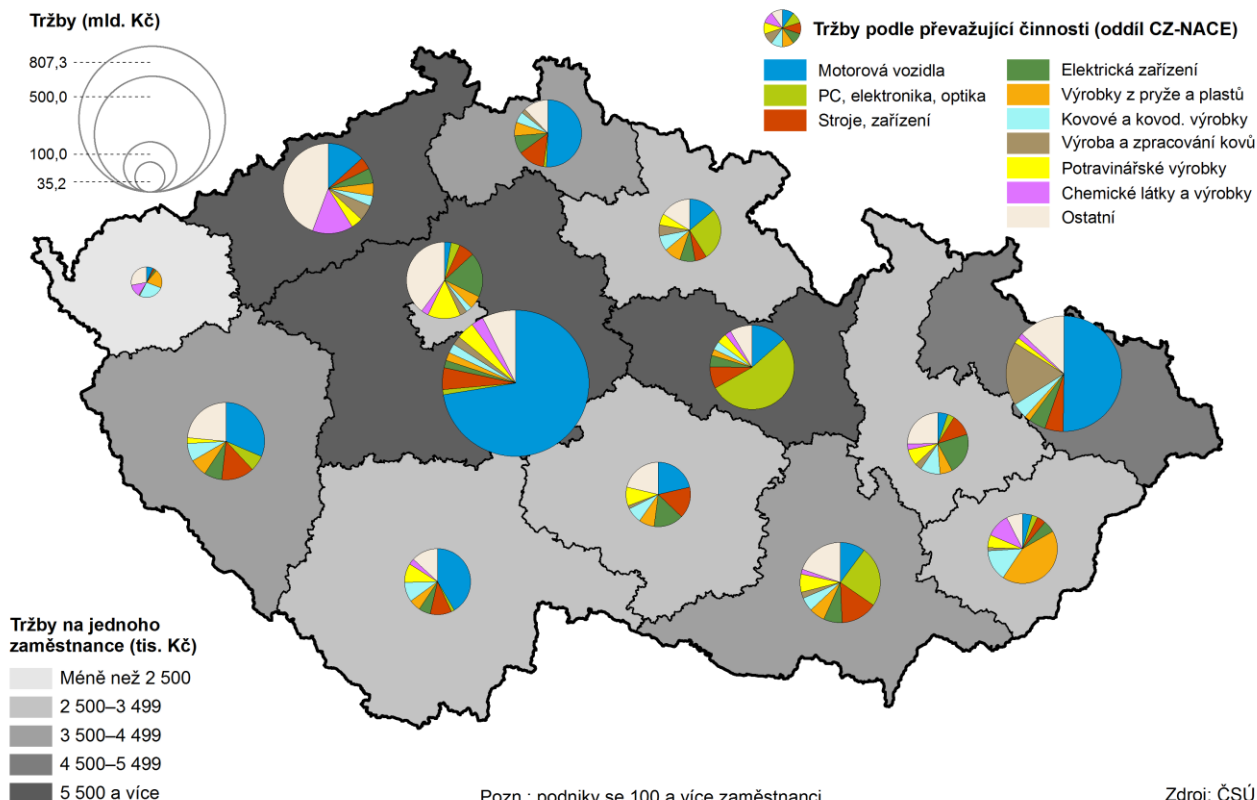
Zdroj: ČSÚ

Výroba elektrických zařízení v kraji vykázala vloni tržby 30,7 mld. Kč, tj. 12,7 % z úhrnu tohoto odvětví v ČR.

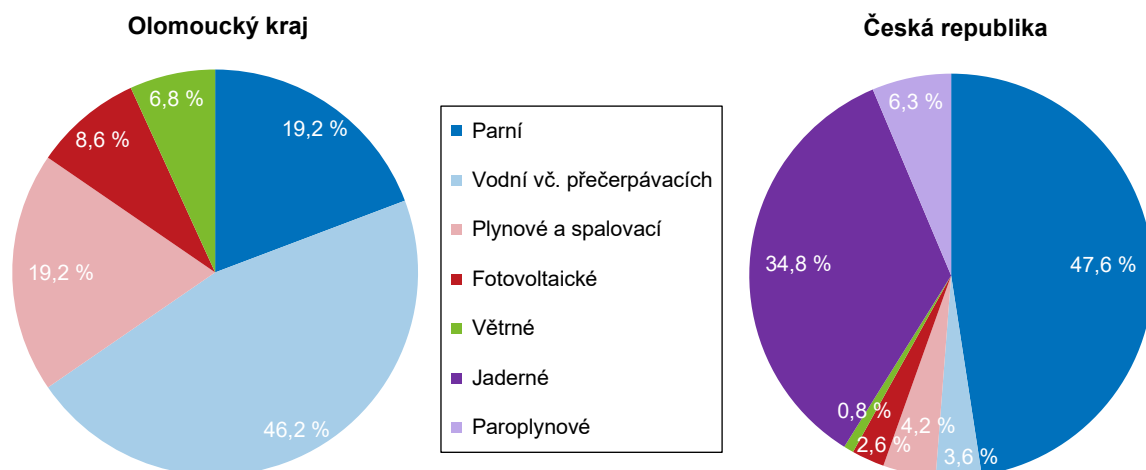
Na celkových tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy se z 21,9 % podílela výroba elektrických zařízení. Mezi další dvě významná odvětví z hlediska výše tržeb patřila výroba strojů a zařízení neuvedených v jiných odvětvích (11,3 % z celkových tržeb) a výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků (10,4 % z celkových tržeb). Zatímco u prvních dvou odvětví se tržby meziročně snížily (o 6,6 %, resp. o 12,9 %), tržby ve výrobě kovových konstrukcí a kovodělných výrobků se meziročně zvýšily (o 3,0 %).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2019

Graf 3. 20 Výroba elektřiny brutto^{*)} podle technologie elektráren v roce 2019

Pramen: ERÚ

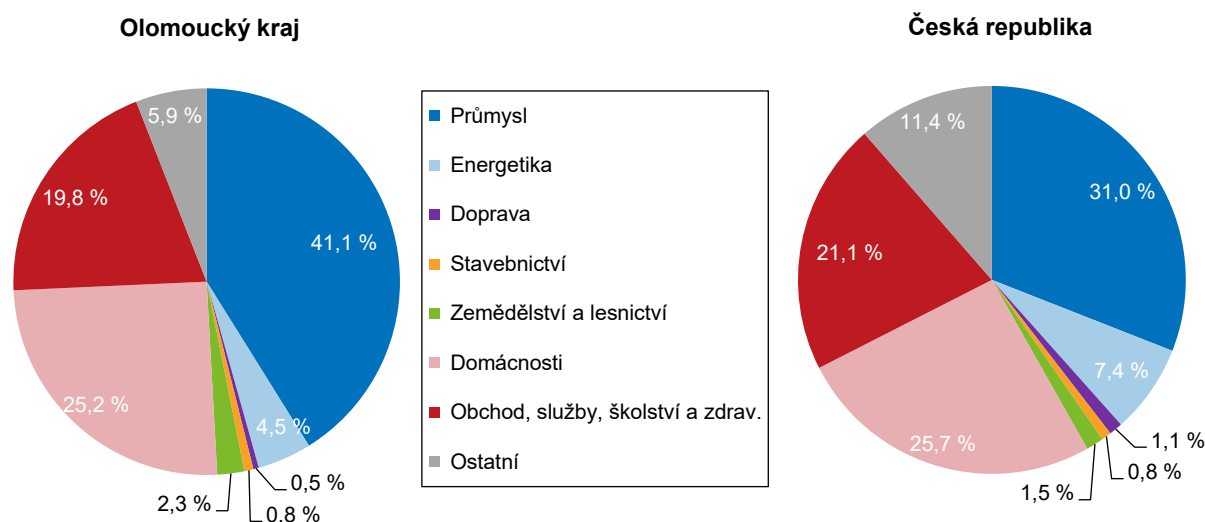
^{*)} Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

Přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé stráně vyrobila v roce 2019 celkem 636,9 GWh elektřiny.

Instalovaný výkon elektrizační soustavy v Olomouckém kraji činil v roce 2019 celkem 1 040,4 MW. Na instalovaném výkonu ČR se podílel 4,7 %. Podle Energetického regulačního úřadu (ERÚ) bylo v elektrárnách na území kraje vyrobeno 1 455,3 GWh elektřiny (brutto), tj. pouze 1,7 % republikové produkce. Díky poloze jaderných a parních elektráren v ČR byly dvě třetiny veškeré elektřiny vyrobeny v kraji Ústeckém (29,4 %), Jihočeském (19,6 %) a Kraji Vysočina (18,0 %). Hlavním zdrojem vyrobené elektřiny v Olomouckém kraji je přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé stráně, která se pyšní největší reverzní vodní turbínou v Evropě (325 MW), největším spádem v ČR (510,7 m) a největším instalovaným výkonem ve vodní elektrárně v ČR (2x 325 MW). V roce 2019 vyrobila 636,9 GWh elektřiny. Z 1 455,3 GWh vyrobené elektřiny v kraji pocházelo 671,8 GWh z vodních elektráren (vč. přečerpávacích), 280,1 GWh z parních elektráren a 278,9 GWh z plynových a spalovacích elektráren.

Graf 3. 21 Spotřeba elektřiny netto^{*)} podle odvětví spotřeby v roce 2019

Pramen: ERÚ

^{*)} Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu.

Spotřeba elektřiny v kraji dosáhla 3 192,8 GWh, nejvyšší byla v průmyslu, domácnostech a službách.

V roce 2019 činila spotřeba elektřiny v Olomouckém kraji 3 192,8 GWh (netto), tj. 5,4 % republikové spotřeby. V rámci kraje nejvyšší podíly spotřeby elektřiny náležely průmyslu (41,1 %), domácnostem (25,2 %) a službám (19,8 %). V domácnostech připadala na 1 obyvatele spotřeba 1 270,8 kWh elektřiny, což bylo o 0,2 % více než v předchozím roce 2018. Přepočtená spotřeba na 1 obyvatele byla v Olomouckém kraji na úrovni 88,9 % republikového průměru. Zcela nejvyšší byla zjištěna v kraji Středočeském (1 990,7 kWh na 1 obyv.), naopak nejnižší v kraji Jihomoravském (1 098,4 kWh na 1 obyv.).

Spotřeba zemního plynu v kraji činila 457,5 mil. m³.

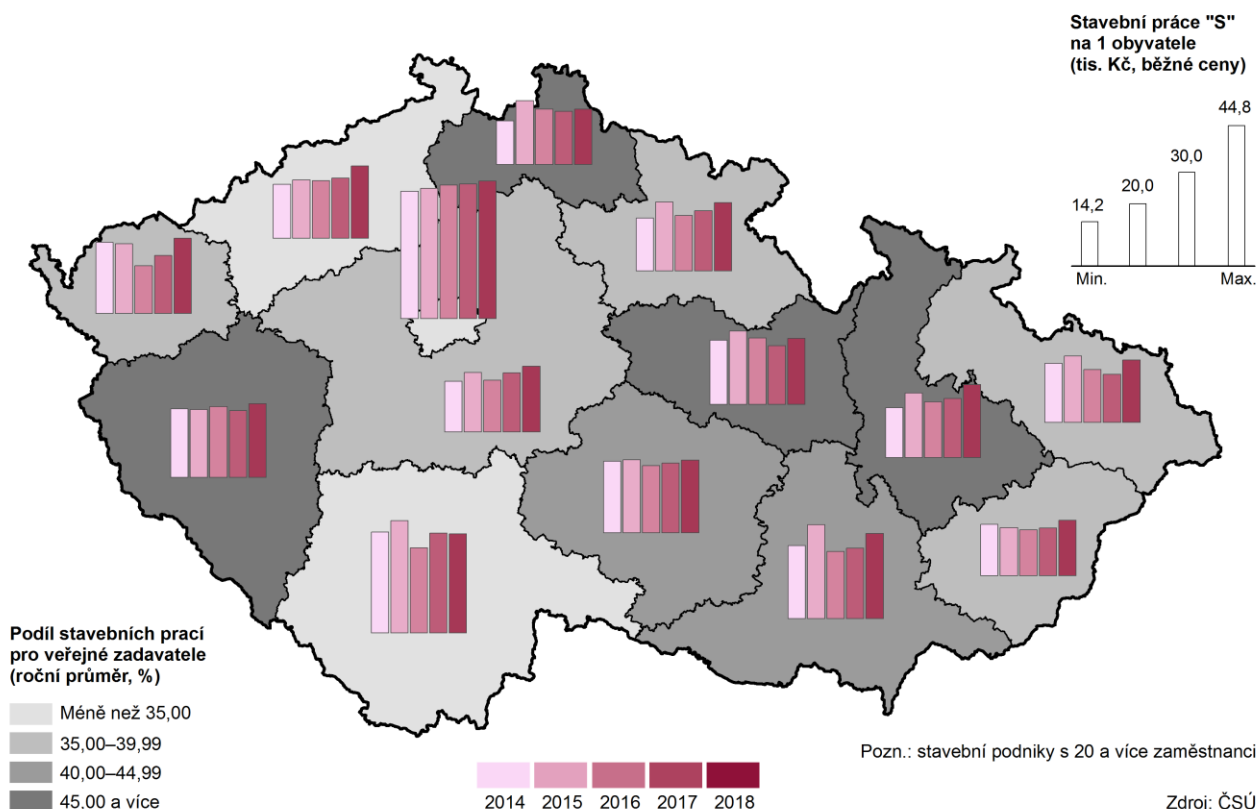
Spotřeba zemního plynu v roce 2019 dosáhla v Olomouckém kraji 457,5 mil. m³. To představovalo 5,4 % republikové spotřeby. Necelá třetina krajské hodnoty byla spotřebována domácnostmi (145,0 mil. m³), u kterých spotřeba zemního plynu klesla na čtyřleté minimum. Na 1 odběratele připadala v domácnostech spotřeba zemního plynu ve výši 8 885,1 kWh, což odpovídalo republikovému průměru (8 855,8 kWh). Mezní hodnoty vykázaly kraje Středočeský (11 406,1 kWh na 1 odběratele) a Karlovarský (6 295,5 kWh na 1 odběratele).

Stavebnictví, stavební povolení

Na celkovém objemu prací základní stavební výroby se podniky z kraje podílely 4,1 %.

Počet stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci a se sídlem na území kraje se navýšil na 22 firem. V těchto podnicích bylo v průměru v roce 2019 evidováno 2 881 zaměstnanců s průměrnou měsíční mzdou ve výši 33 284 Kč. Hodnota základní stavební výroby ve stavebních podnicích v roce 2019 dosáhla 7,2 mld. Kč (v běžných cenách). Po přepočtu na 1 zaměstnance se zvýšila oproti předchozímu roku o 6,6 % na 2 496 tis. Kč, což byla 3. nejvyšší hodnota mezi 14 kraji.

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2014 až 2018

Objem stavebních prací na území kraje zaujímal 5,5 % z celkové hodnoty stavebních prací v republice.

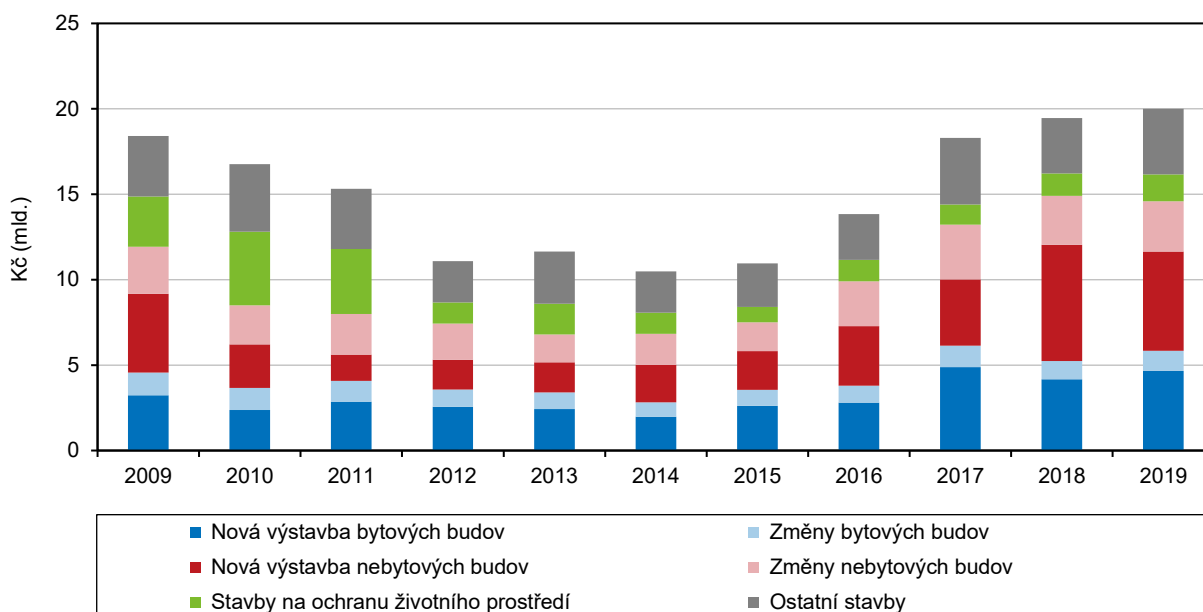
Hodnota stavebních prací „S“ provedených na území kraje se poslední tři roky zvyšuje. Podle šetření stavební podniky s 20 a více zaměstnanci provedly v kraji v roce 2018 stavební práce „S“ za 15,0 mld. Kč (v běžných cenách) s meziročním navýšením 22,8 %. Pro veřejného zadavatele byly realizovány stavební práce v hodnotě 7,3 mld. Kč (tj. 48,7 % z celku). V relativním přepočtu byly v Olomouckém kraji uskutečněny stavební práce v hodnotě 23,7 tis. Kč na 1 obyvatele, což byla hodnota nižší než činil republikový průměr (25,8 tis. Kč).

Celkový počet vydaných stavebních povolení v Olomouckém kraji vzrostl na nejvyšší hodnotu za uplynulých 7 let a tvořil 5,1 % všech vydaných stavebních povolení v České republice.

V průběhu roku 2019 bylo v Olomouckém kraji vydáno 4 429 stavebních ohlášení a povolení, tj. o 6,1 % více než v roce 2018. V podrobnějším členění připadalo 1 583 povolení na budovy bytové a 886 povolení na budovy nebytové. Počet vydaných povolení na nebytové budovy byl nejnižší v historii kraje. Mimo budov bylo vydáno 522 povolení na stavby na ochranu životního prostředí (meziroční nárůst o 10,6 % na osmileté maximum) a 1 438 povolení na ostatní stavby (meziroční nárůst o 18,0 % na devítileté maximum). Z územního pohledu bylo nejvíce stavebních povolení vydáno tradičně v okrese Olomouc (35,0 %) s nejvyšší orientační hodnotou staveb (46,8 %).

Graf 3. 22 Orientační hodnota povolených staveb podle druhu stavby v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Orientační hodnota povolených staveb byla nejvyšší v historii kraje.

Všechny stavby v kraji, na které bylo v roce 2019 vydáno stavební povolení, měly orientační hodnotu 20,0 mld. Kč (meziročně o 2,7 % více). Průměrná orientační hodnota jednoho stavebního povolení činila 4,5 mil. Kč a byla po hlavním městě Praze druhá nejvyšší mezi všemi kraji.

Bytová výstavba

Počet zahájených bytů v kraji byl druhý největší za posledních 11 let po rekordním počtu v roce 2017.

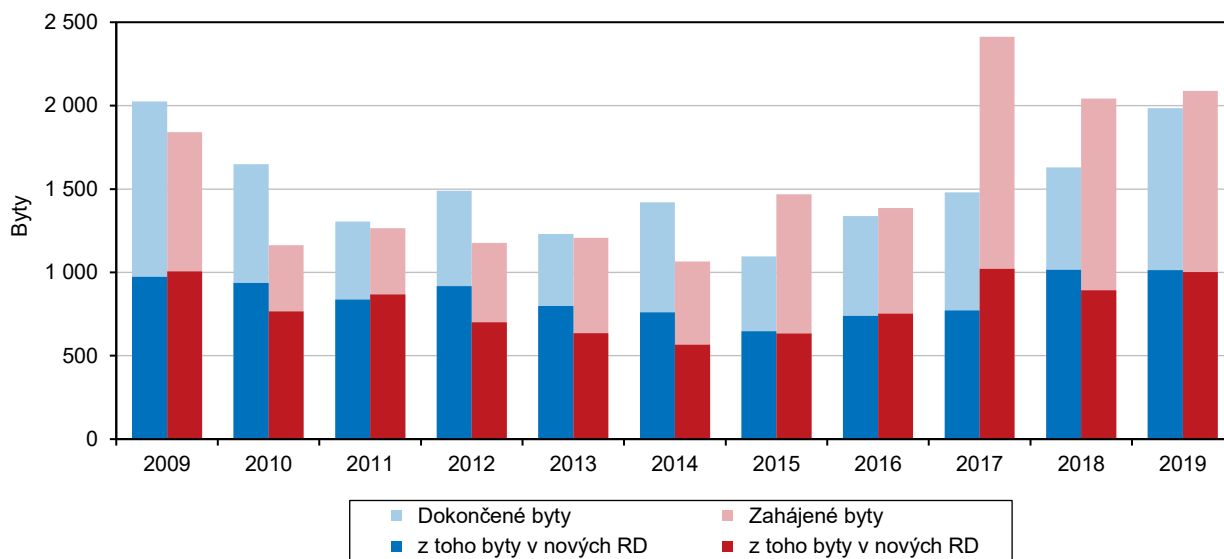
V roce 2019 bylo na území Olomouckého kraje zahájeno 2 089 bytů, tj. o 2,3 % více než v roce 2018. V nové výstavbě, která reprezentuje klíčovou skupinu bytové výstavby, bylo zahájeno 1 673 bytů (meziročně o 6,5 % méně). Zbývajících 416 bytů bylo zahájeno v rámci změn již dokončených staveb (meziročně o 63,8 % více).

Z celkového počtu 2 089 zahájených bytů bylo 53,2 % z nich situováno v okrese Olomouc (1 111 bytů), 17,7 % v okrese Prostějov (369 bytů), 13,5 % v okrese Šumperk (281 bytů), 11,9 % v okrese Přerov (248 bytů) a 3,8 % v okrese Jeseník

(80 bytů). Nejvyšší počet zahájených bytů v kraji připadal na novostavby rodinných domů. V nich bylo zahájeno 1 002 bytů, tj. 48,0 % z celku.

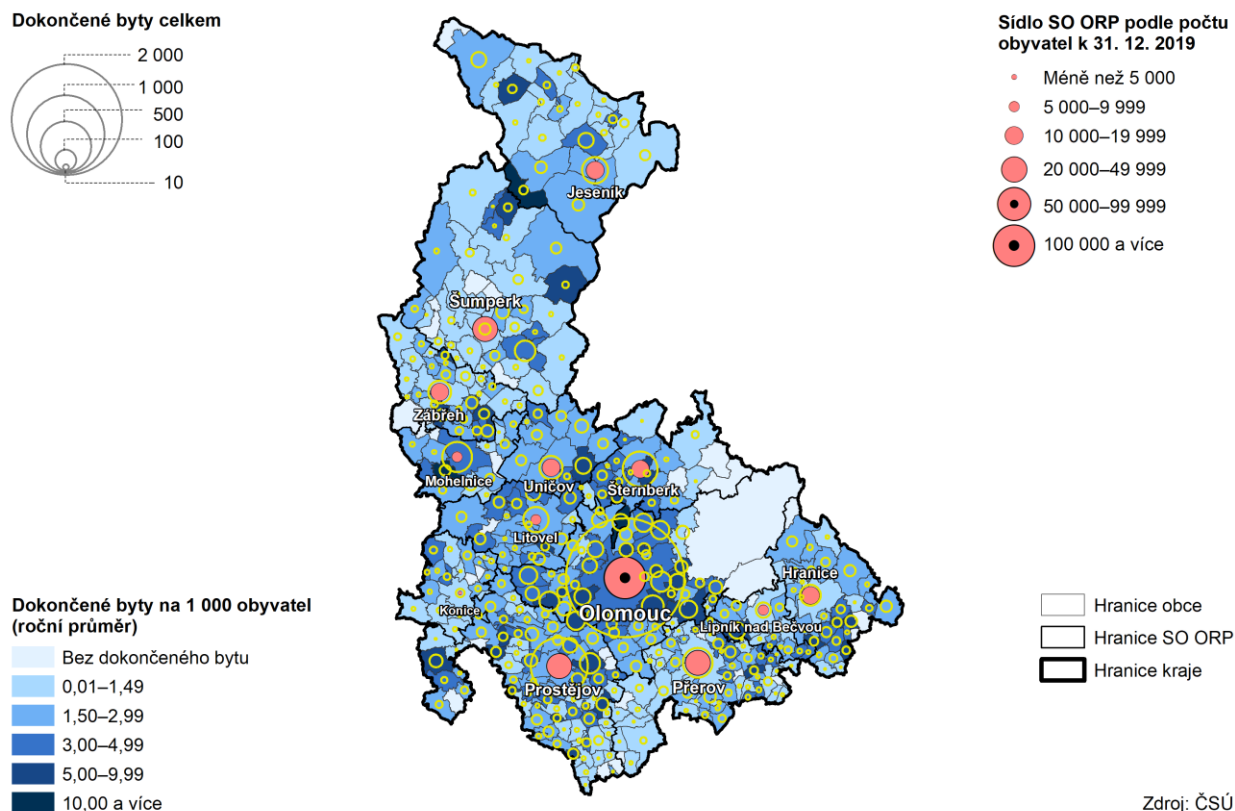
Graf 3. 23 Bytová výstavba v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji zahájeno 3,3 bytů. V mezikrajském pohledu se jednalo o sedmou nejvyšší hodnotu, která se nacházela pod republikovým průměrem (3,6 bytů na 1 000 obyvatel).

Bytová výstavba v obcích Olomouckého kraje v letech 2014 až 2019

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v kraji dokončeno 3,1 bytů. V mezikrajském pohledu se jednalo o sedmou nejvyšší hodnotu, která se nacházela pod republikovým průměrem (3,4 bytů na 1 000 obyvatel).

V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 1 984 bytů. V porovnání s rokem 2018 došlo k nárůstu o 21,7 % na nejvyšší hodnotu za uplynulých 10 let a druhou nejvyšší hodnotu od roku 1992. Více než pětina roční růst byl současně třetí nejvyšší v České republice, a to za krajem Karlovarským a Jihočeským. Počet a struktura dokončených bytů koresponduje s počtem a strukturou bytů zahájených v předchozích letech.

Zcela nejvíce bytů je v rámci kraje dlouhodobě dokončováno v okrese Olomouc (v roce 2019 zde bylo dokončeno 1 135 bytů, tj. 57,2 % všech dokončených bytů v kraji). Po okrese Olomouc se nejvíce bytů v kraji dokončilo na Prostějovsku (271 bytů, tj. 13,7 %), Šumpersku a Přerovsku (shodně 246 bytů, tj. 12,4 %). Nejnížší hodnoty náležely okresu Jeseník (86 bytů, tj. 4,3 %).

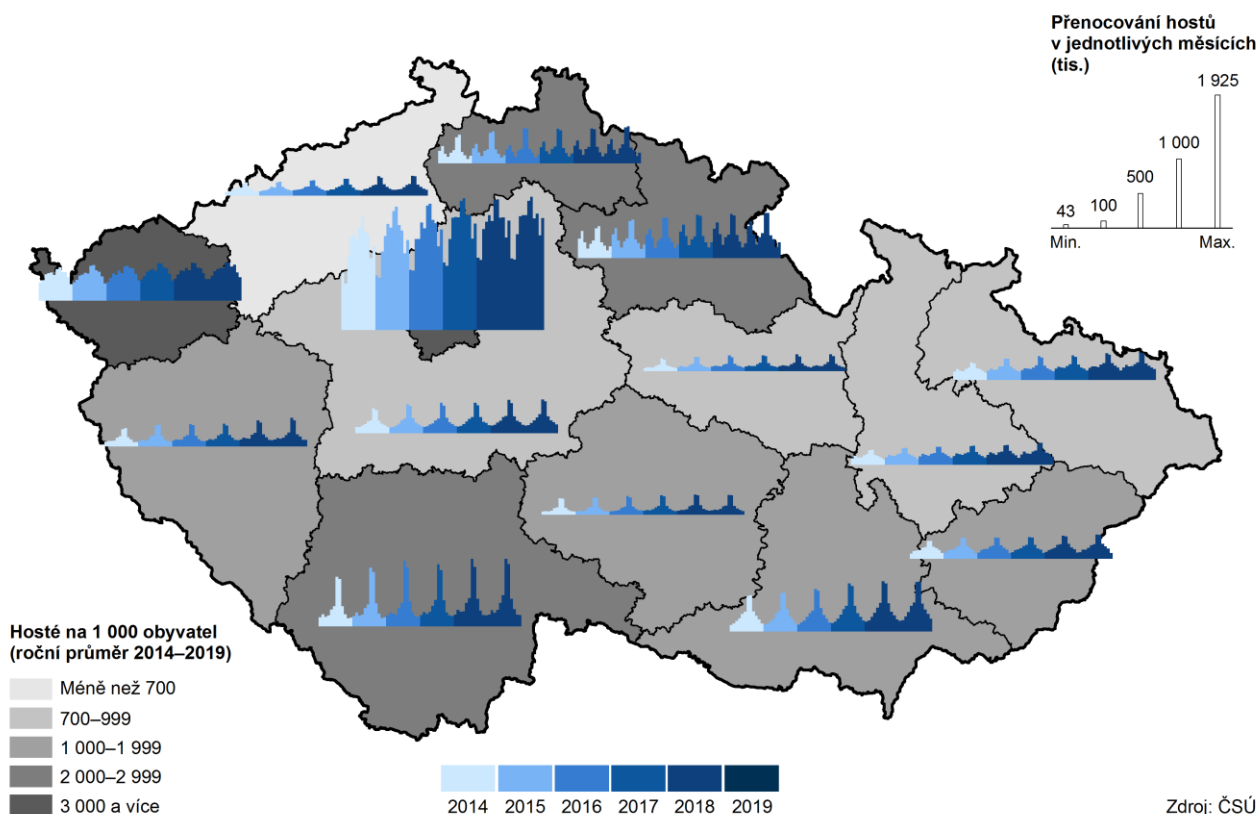
Nejvyšší počet dokončených bytů v Olomouckém kraji připadal na novostavby rodinných domů. V nich bylo dokončeno 1 013 bytů, tj. 51,0 % z celku. Druhý nejvyšší počet nově dokončených bytů v kraji byl v nových bytových domech. V těchto stavbách bylo zkompletováno 717 bytů (meziročně o 77,0 % více), tj. 36,1 % z celku.

Cestovní ruch

Hromadná ubytovací zařízení v Olomouckém kraji tvořila 5,1 % z jejich celkového počtu v ČR.

V roce 2019 bylo na území kraje evidováno celkem 480 hromadných ubytovacích zařízení (HUZ), tj. zařízení sloužící cestovnímu ruchu s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky. Jejich kapacita činila 9,6 tis. pokojů s 24,5 tis. lůžek. Téměř dvě třetiny HUZ se nachází v oblasti Jeseníků.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2014 až 2019

V krajských HUZ se ubytovalo 3,5 % hostů z celkového počtu hostů ČR.

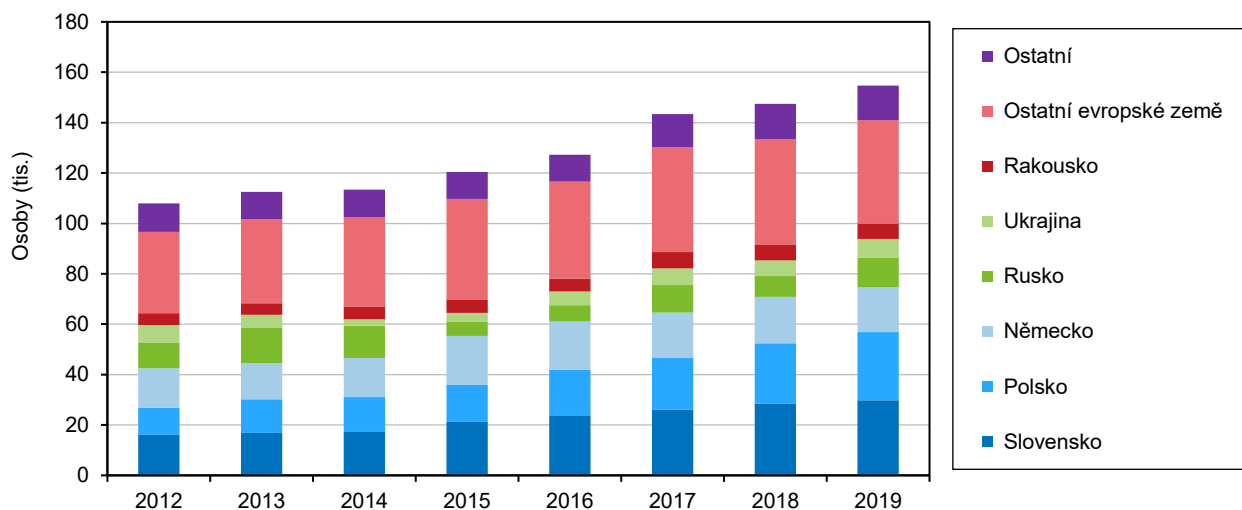
V hromadných ubytovacích zařízeních se na území Olomouckého kraje v roce 2019 ubytovalo 761,6 tis. hostů. Ti zde strávili 2,3 mil. nocí. Od revize statistiky cestovního ruchu v roce 2012 nezaznamenala návštěvnost kraje lepších výsledků. Počet hostů se meziročně zvýšil o 8,8 % a počet přenocování o 7,0 %. V obou případech se jednalo o nejvyšší relativní přírůstky v mezikrajském srovnání.

Mezi všemi ubytovanými bylo 612,9 tis. hostů domácích (tzv. rezidentů) a 148,8 tis. hostů ze zahraničí (tzv. nerezidentů). Ačkoliv počet zahraničních hostů vzrostl na nejvyšší hodnotu od roku 2012, jejich podíl klesl na hodnotu nejnižší. Podíl nerezidentů mezi všemi ubytovanými hosty v kraji klesl na 19,5 % a zůstal výrazně za republikovým průměrem (49,5 %). Z celkového počtu přenocování připadalo 2 020,4 tis. nocí na rezidenty a 292,5 tis. nocí na nerezidenty.

Mezi nerezidenty byli nejvíce zastoupeni hosté ze Slovenska (29,8 tis.), Polska (27,0 tis.), Německa (17,7 tis.) a Ruska (11,8 tis.). Podíl hostů ze sousedních zemí mezi všemi nerezidenty činil 54,2 %. Nejvyššího počtu přenocování hostů mezi nerezidenty zaznamenali hosté ze Slovenska (59,3 tis. nocí), Polska (55,3 tis. nocí) a Německa (42,8 tis. nocí).

Graf 3. 24 Zahraniční hosté podle země původu v hromadných ubytovacích zařízeních Olomouckého kraje

Zdroj: ČSÚ

V lázeňských ubytovacích zařízeních na území Olomouckého kraje bylo v roce 2019 ubytováno 59,2 tis. hostů, kteří zde strávili 708,5 tis. nocí. Ačkoliv se počet hostů meziročně snížil o 2,1 %, počet přenocování se o 2,2 % zvýšil. V důsledku tohoto vývoje došlo k prodloužení průměrné délky přenocování z 11,5 noci v roce 2018 na 12,0 noci v roce 2019.

4. Životní prostředí

Vybrané ukazatele charakterizující vývoj v oblasti životního prostředí v kraji ukazují zlepšování situace.

Hodnotit vývoj v oblasti životního prostředí můžeme z několika úhlů. V krajském pohledu můžeme využít řadu ukazatelů z různých odvětví, které nám poskytují obraz o péči o životní prostředí. K dispozici jsou údaje o produkovaných emisích v kraji, odpadním hospodářství, napojení obyvatelstva do vodovodní a kanalizační sítě, o investicích na ochranu životního prostředí a mnohé další.

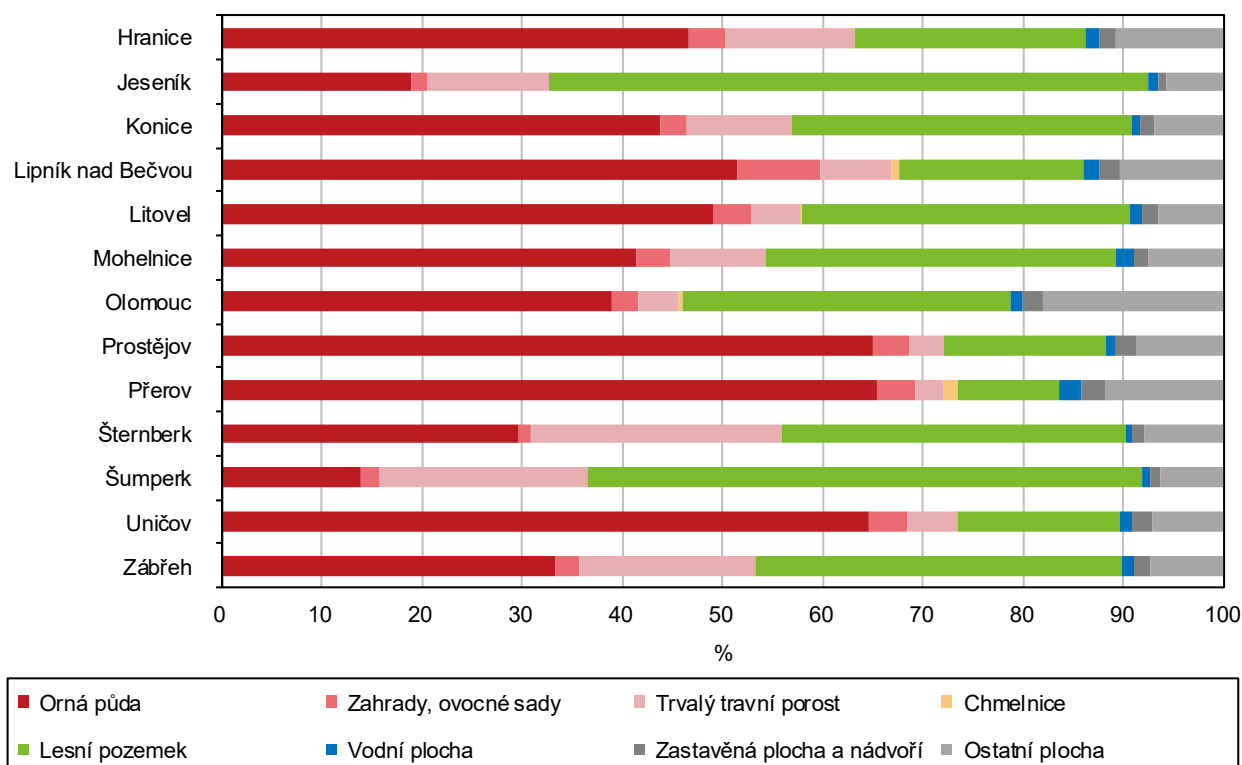
Půdní fond

Olomoucký kraj je podle rozlohy osmým největším ze 14 krajů ČR.

Rozloha Olomouckého kraje na konci roku 2019 dosáhla 5 271,5 km². Na celkové rozloze České republiky se podílí 6,7 %. Vzhledem k přírodním podmínkám kraje je struktura půdního fondu v jednotlivých částech kraje rozdílná. Podle Českého úřadu zeměměřického a katastrálního měl kraj k 31. 12. 2019 větší rozlohu zemědělské půdy (52,6 %) než nezemědělské (47,4 %). Největší rozlohu zaujímal orná půda (2 040,4 km², tj. 38,7 % z celkové rozlohy kraje k 31. 12. 2019), každoročně však dochází k jejímu úbytku. Během roku 2019 se výměra orné půdy v kraji zmenšila o 485 ha. Naproti tomu v posledních letech mírný nárůst zaznamenává výměra lesních pozemků, která je druhou největší ve skladbě krajského půdního fondu (1 862,8 km², tj. 35,3 %). Úbytek orné půdy je částečně kompenzován nárůstem trvalých travních porostů (571,8 ha, tj. 10,8 %) a také zvyšováním nezemědělsky využívaných ostatních ploch (492,5 ha, tj. 9,3 % z celkové rozlohy kraje), které zahrnují pozemky, které nelze zemědělsky obdělávat, skladištní a dílenské prostory, pozemky určené k dopravě, rekreaci, manipulační prostory atd.

Graf 4. 1 Struktura půdy ve správních obvodech ORP Olomouckého kraje k 31. 12. 2019

Pramen: ČÚZK

Struktura půdního fondu v jednotlivých správních obvodech ORP odpovídá přírodním podmínkám.

V jižní části kraje převažují zemědělsky obdělávané pozemky s vysokým podílem orné půdy a minimální rozlohou lesů. To je charakteristické zejména pro správní obvody ORP Přerov a Prostějov (65,3 %, resp. 65,0 % orné půdy a 10,2 % resp.

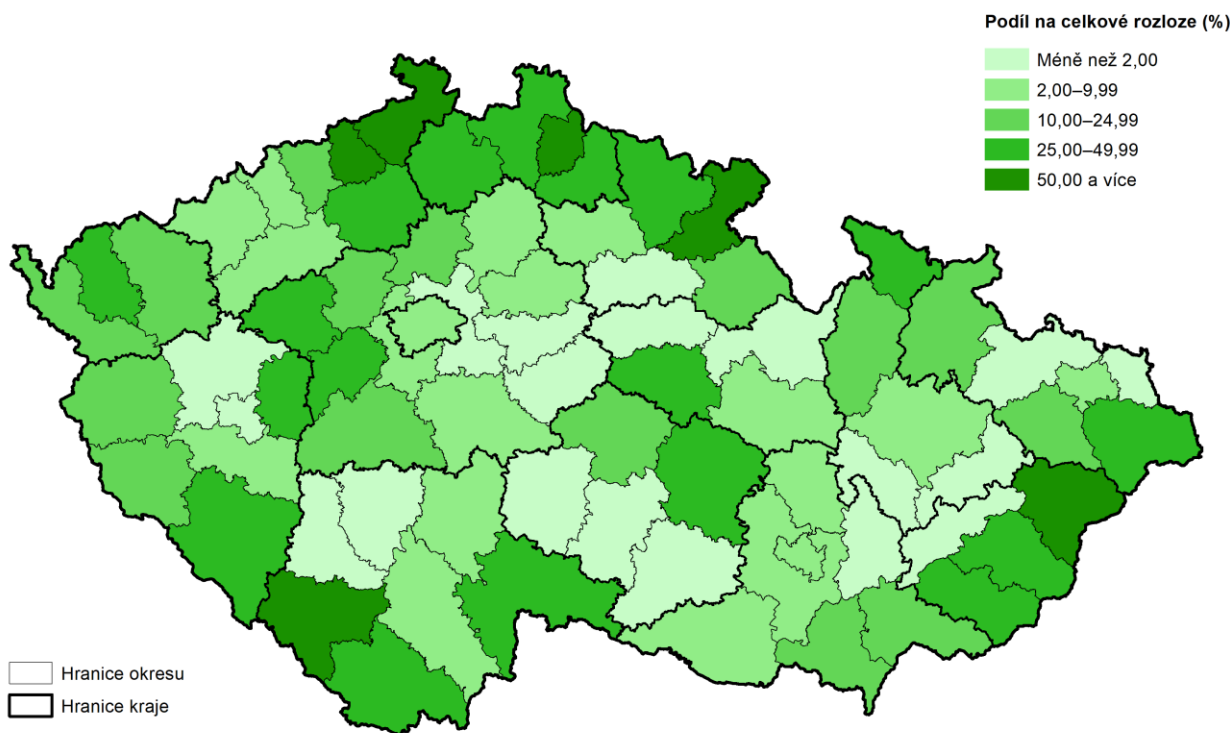
16,1 % lesních pozemků z celkové výměry). Naopak nejvíce lesních pozemků má hornatý sever kraje. Nejvíce lesů mají správní obvody ORP Jeseník (59,7 %) a Šumperk (55,3 %), v němž je i nejnižší zastoupení orné půdy (13,8 % z výměry SO ORP Šumperk). Nejvyšší podíl ostatních ploch nepřekvapí ve SO ORP Olomouc (18,1 %). Největší zastoupení trvalých travnatých porostů bychom našli ve SO ORP Šternberk (25,0 % z celkové výměry).

Chráněná území

Rozloha krajských zvláště chráněných území se podílela 4,5 % na jejich celkové rozloze v ČR.

Ochrana přírody a krajiny je zabezpečena příslušným zákonem, který definuje formu ochrany přírody a mimo jiné stanovuje zvláště chráněná území a péči o ně. Podle dat Agentury ochrany přírody a krajiny ČR činila ke konci roku 2019 rozloha zvláště chráněných území v Olomouckém kraji 59 007 ha. Tato území zaujímala 12,0 % z celkové rozlohy kraje. Situace v okresech kraje byla různá, zatímco v okrese Jeseník tvořila zvláště chráněná území třetinu jeho rozlohy (34,5 %) a v okrese Šumperk pětinu (20,5 %), v okrese Olomouc nezaujímala ani desetinu rozlohy (6,3 %) a v okresech Prostějov (0,6 %) a Přerov (1,2 %) byla jejich rozloha minimální.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2019

Pozn.: zahrnuty národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

V Olomouckém kraji se nachází 2 chráněné krajinné oblasti - Jeseníky a Litovelské Pomoraví s celkovou rozlohou 55 781 ha. Dále bylo vymezeno 11 národních přírodních rezervací a 13 národních přírodních památek, a také 47 přírodních rezervací a 96 přírodních památek.

Všechny státy Evropské unie mají podle jednotných principů vytvořenou soustavu chráněných území pod názvem Natura 2000. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým

výskytem jen na určitou oblast (endemické). Zahrnují ptačí oblasti pro ochranu vybraných ptačích druhů a evropsky významné lokality pro vybrané evropsky významné druhy a typy přírodních stanovišť. Na území kraje byly vymezeny 4 ptačí oblasti s rozlohou 89 275 ha (Jeseníky, Kralický Sněžník, Libavá a Litovelské Pomoraví) a 72 evropsky významné lokality zaujímající rozlohu 44 696 ha.

Ekologické zemědělství

Podíl krajské rozlohy půdy v ekologickém zemědělství se podílí 7,6 % na výměře v ČR.

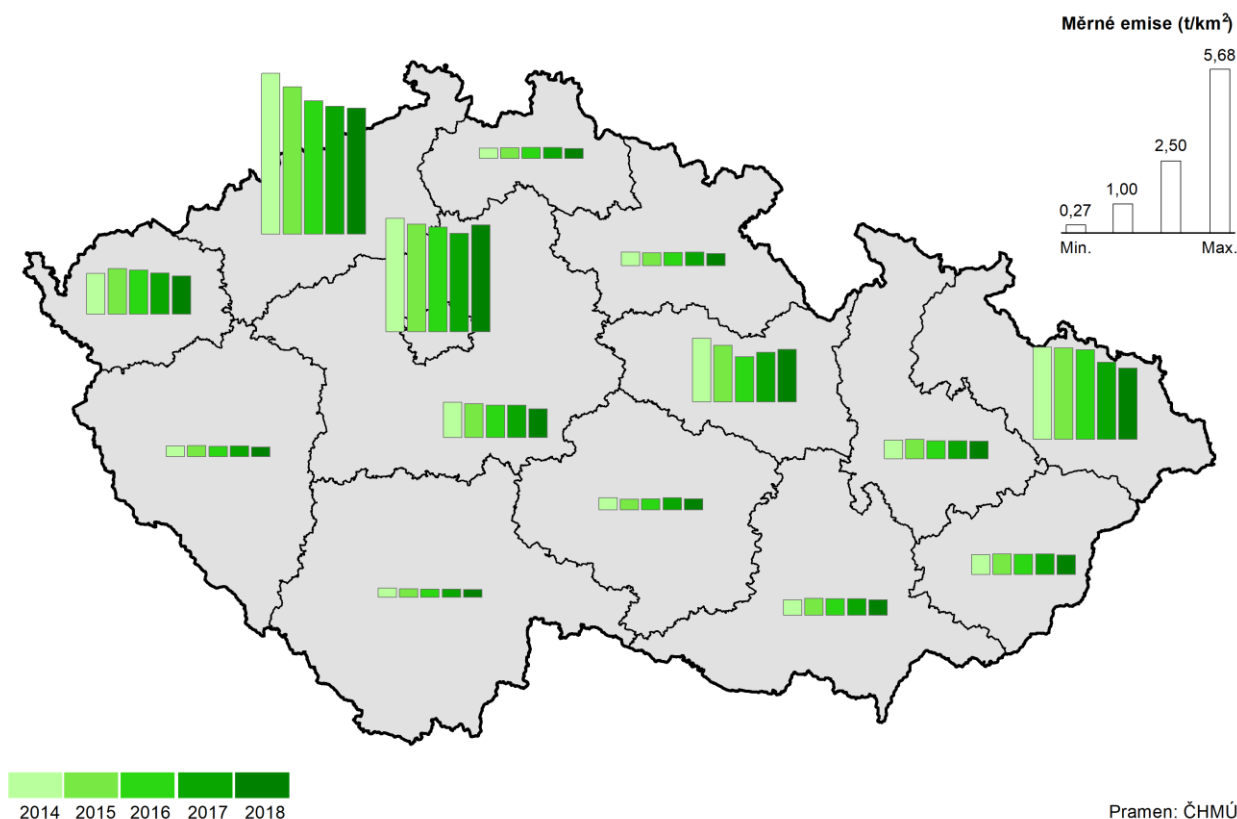
Šetrným hospodařením na zemědělské půdě i lesní půdě se zabývá ekologické zemědělství. Výměry půdy provozované na ekologických principech eviduje Ministerstvo zemědělství ČR. V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji ekologicky ošetřováno 38 965 ha půdy a dalších 2 067 ha půdy se nacházelo ve fázi přechodného období. Celková výměra ekologicky obhospodařované půdy každoročně narůstá, oproti předchozímu roku vzrostla o 3,0 %.

Emise

Měrné emise znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší v kraji byly nižší než republikový průměr.

Podle dat Českého hydrometeorologického ústavu evidovaných v Registru emisí a stacionárních zdrojů (REZZO) bylo množství hlavních znečišťujících látek vypouštěných do ovzduší v kraji menší než průměrné hodnoty zjištěné za celou republiku.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2014 až 2018

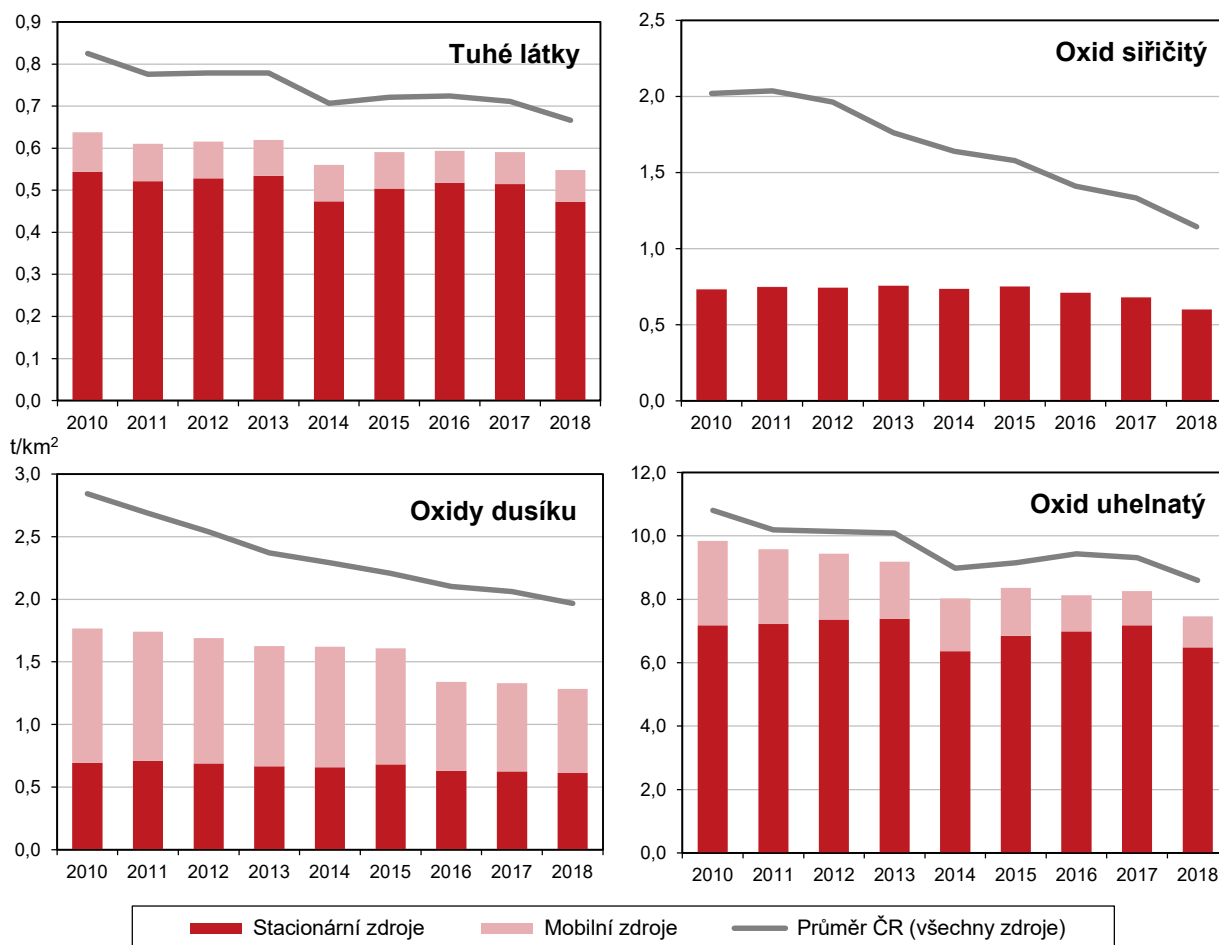

Poslední aktuální data za rok 2018 ukazují pokračující tendenci v poklesu všech sledovaných znečišťujících látek, které se uvolňují do ovzduší jak ze stacionárních

zdrojů, tak i u mobilních zdrojů znečišťování, zahrnujících silniční motorová vozidla, železniční kolejová vozidla, letadla apod.

Graf 4. 2 Měrné emise základních znečišťujících látek podle zdroje znečištění v Olomouckém kraji

Pramen: ČHMÚ

Emise tuhých znečišťujících látek se v kraji podařilo snížit na 2 889 tun v roce 2018, tj. na 0,55 t/km². Také emise oxidu siřičitého (SO₂) se snížily na 3 177 tun, tj. na 0,60 t/km². Pokles souvisel s opatřeními zavedenými při výrobě elektrické energie a k výši těchto emisí přispívají hlavně energetická odvětví a lokální vytápění. Oxidy dusíku (NO_x) také klesly na hodnotu 6 763 tun v roce 2018, tj. 1,28 t/km². Jejich další snižování závisí především na poklesu emisí v energetickém sektoru a u mobilních prostředků, které se podílejí na polovině emisí oxidu dusíku. Podařilo se snížit i emise oxidu uhelnatého (CO) v kraji na 39 347 tun v roce 2018, tj. 7,46 t/km². Hlavní prostor pro další snižování emisí oxidu uhelnatého je v oblasti lokálního vytápění.

Vodovody a kanalizace

Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů se zvýšil na 93,4 %.

V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji zásobováno pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu 590,3 tis. obyvatel. Celkem bylo v krajských vodohospodářských zařízeních vyrobeno 28,7 mil. m³ pitné vody, z 91,6 % se jednalo o podzemní vodu. V mezikrajském srovnání byl podíl vody z podzemních zdrojů v Olomouckém kraji nejvyšší. Z tohoto množství vody představovaly ztráty v trubní síti 12,6 %.

Průměrná cena pitné vody se každoročně zvyšuje,

Spotřeba vody 84,3 l/os./den v kraji byla pod republikovým průměrem (90,6 l/os./den). Meziročně se průměrná spotřeba vody v krajských domácnostech zvýšila

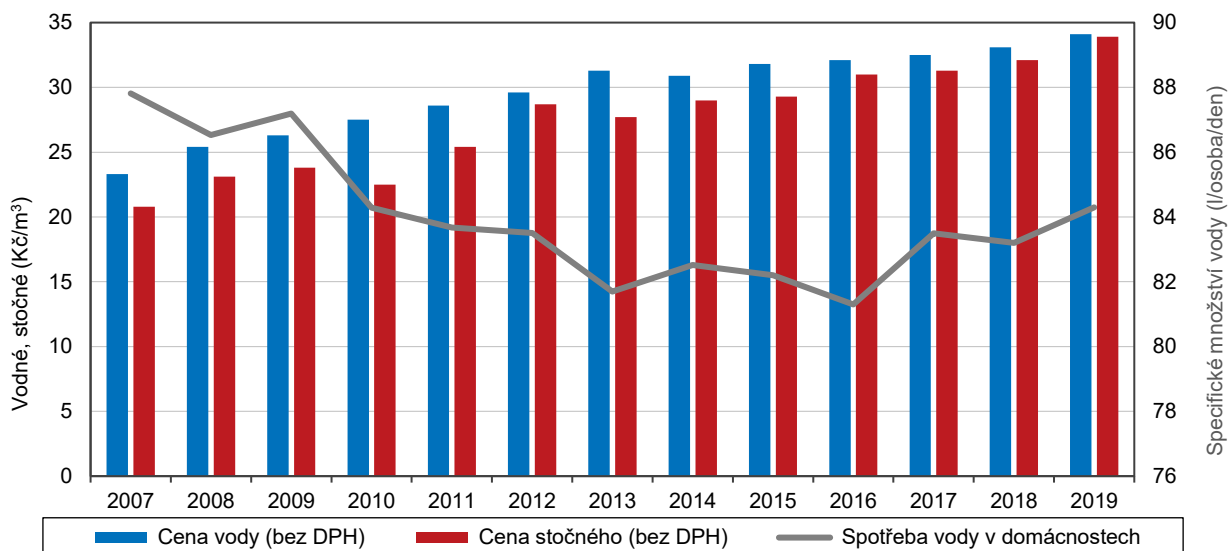

v roce 2019 dosáhla hodnoty 34,1 Kč/m³.

o 1,1 l/os./den. Nicméně ve srovnání se spotřebou vody v roce 2000 to bylo o 10,0 l/os./den méně. Oproti předchozímu roku se průměrná cena pitné vody zvýšila o 1 Kč/m³ na 34,1 Kč/m³ v roce 2019. V mezikrajském srovnání se jednalo o nejnižší cenu vodného. Republikový průměr činil 39,3 Kč/m³.

Graf 4. 3 Průměrná cena za 1 m³ fakturované vody, průměrná cena za 1 m³ odváděných odpadních vod a specifické množství vody fakturované domácnostem v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

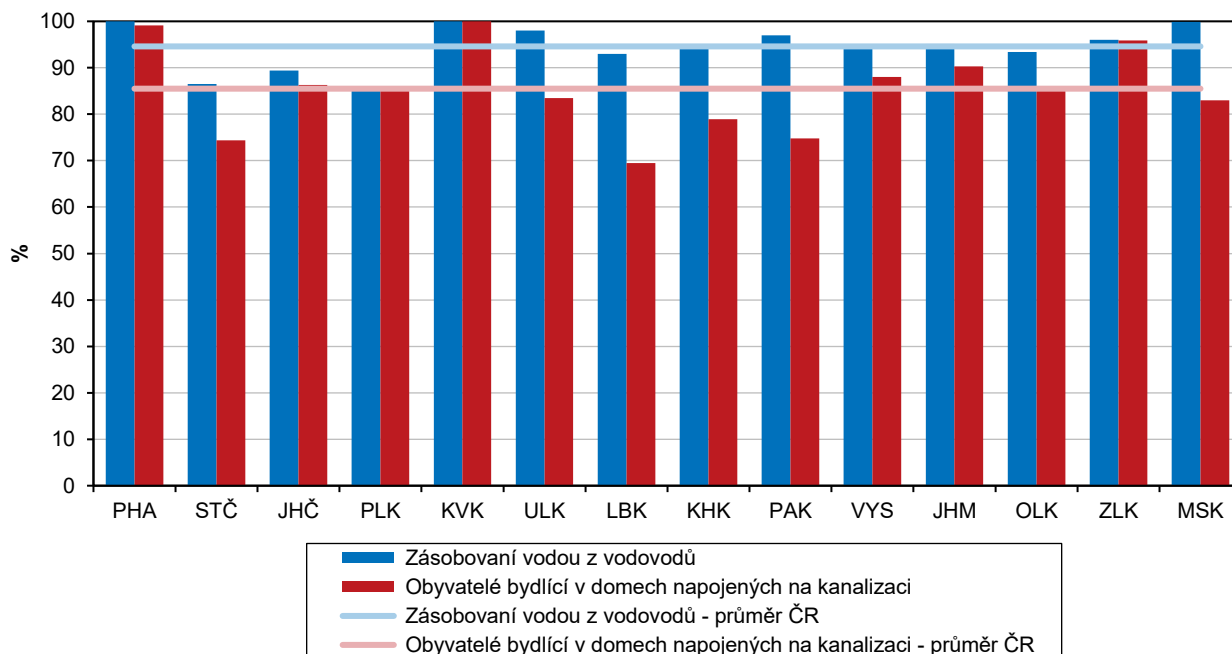

Z celkového počtu obyvatel kraje bylo 85,6 % obyvatel napojeno na kanalizaci pro veřejnou potřebu.

V domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu bydlelo v roce 2019 v kraji 541,1 tis. obyvatel, z tohoto počtu žilo 523,7 tis. osob v domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod. Délka kanalizační sítě v kraji činila 3 136 km s 113,9 tis. kanalizačních přípojek.

Graf 4. 4 Podíl obyvatel zásobovaných vodou a napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu podle krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

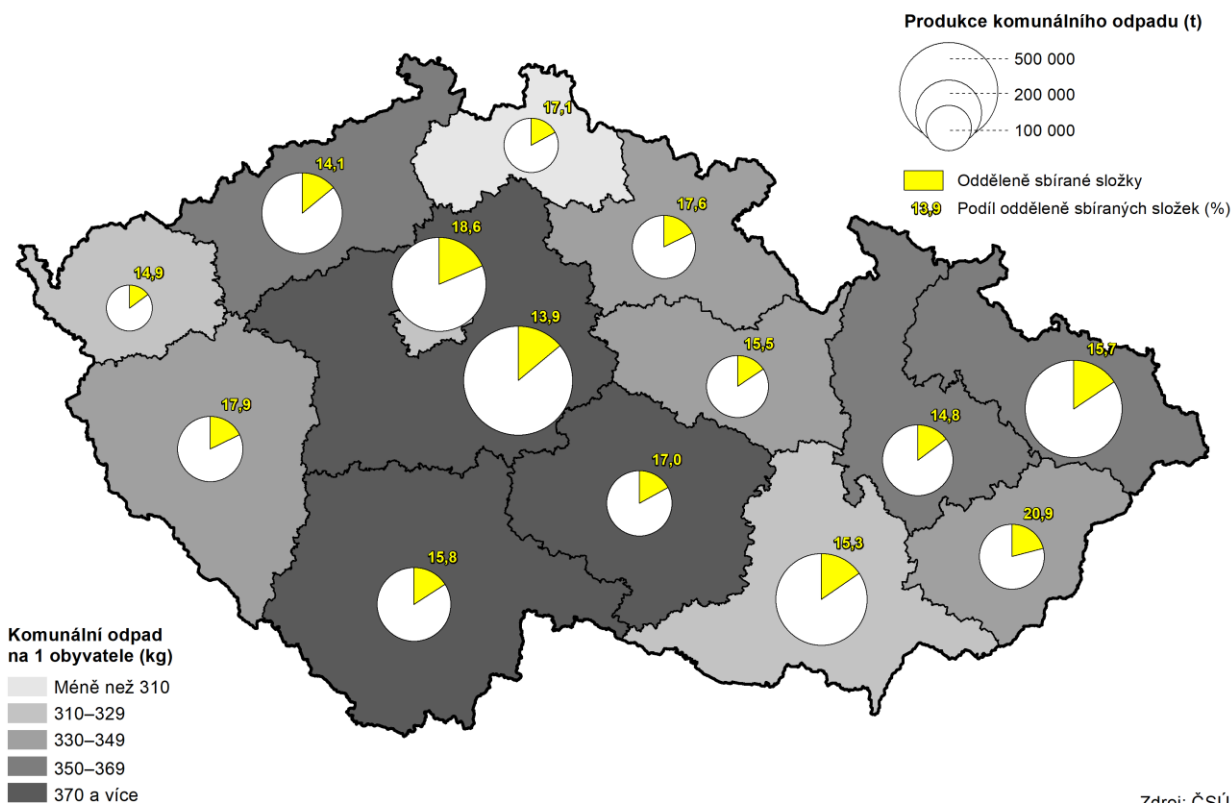
Cena stočného (bez DPH) činila v kraji 33,9 Kč/m³ a pohybovala se pod republikovým průměrem (34,7 Kč/m³). Ve srovnání s rokem 2018 vzrostla o 1,8 Kč/m³. V kraji bylo v provozu 177 čistíren odpadních vod. Podíl čištěných splaškových a průmyslových odpadních vod představoval 98,1 %.

Odpady

V roce 2018 bylo v kraji vyprodukováno 500 tis. tun stavebního odpadu.

Podle výsledků statistického šetření o produkci a nakládání s odpady v roce 2018 podniky se sídlem v kraji vyprodukovaly 857,9 tis. tun podnikových odpadů. Oproti předchozímu roku došlo k 41,9% nárůstu. Ten byl způsoben především více než 100% zvýšením vyprodukovaných odpadů v odvětví stavebnictví. Odpady ze stavebnictví tvořily více než polovinu podnikových odpadů (58,3 % z celkového množství podnikových odpadů), další čtvrtinu pak představovaly odpady z průmyslových odvětví (27,1 %). Přestože produkce podnikového odpadu zaznamenala meziročně vysoký nárůst, po přepočtu na 1 obyvatele kraje byla krajská hodnota (1 356 kg/obyvatele) pátou nejnižší v mezikrajském srovnání a byla pod republikovým průměrem (2 276 kg podnikového odpadu/obyvatele).

Komunální odpad v krajích v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

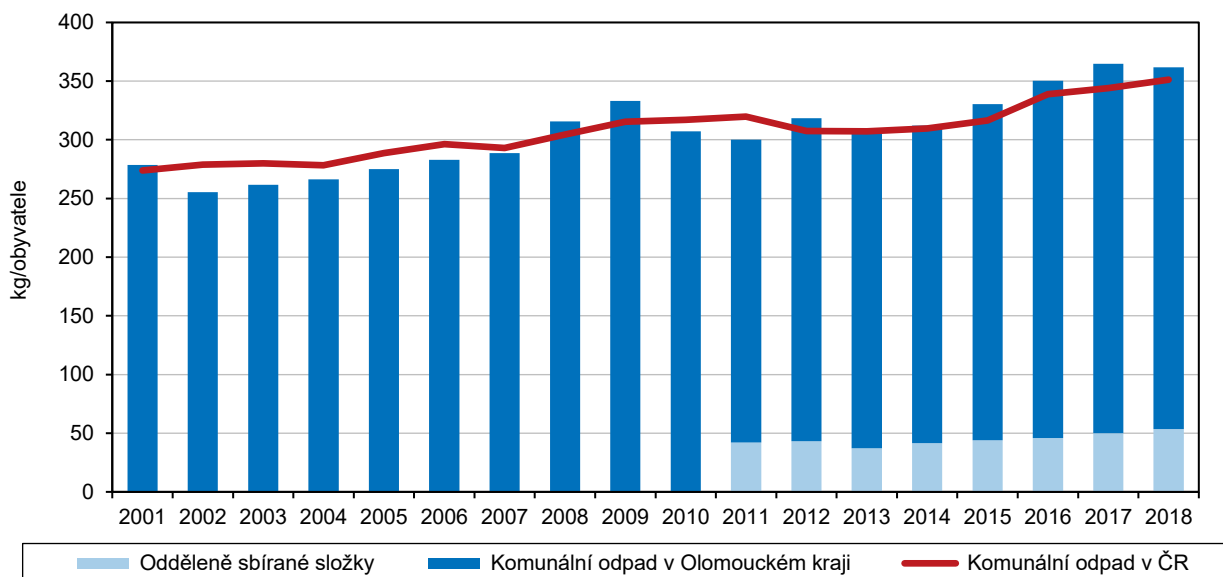
V průměru každý obyvateľ kraje vytřídil 53,6 kg recyklovatelných složek z komunálního odpadu.

Naopak pátý nejvyšší podíl mezi kraji zajistila Olomouckému kraji produkce komunálního odpadu. Přepočet na 1 obyvatele kraje v roce 2018 dosáhl 362 kg komunálního odpadu, zatímco republikový průměr činil 351 kg/obyvatele. Komunálního odpadu bylo v roce 2018 vyprodukováno 228,9 tis. t s meziročním poklesem o 0,9 %. Více než polovina komunálního odpadu byla získána běžným svozem (54,4 %). Rezervy má kraj v třídění odpadu. I když se každoročně zvyšuje množství odděleně sbíraných složek odpadu (33,9 tis. t), v celkové produkci komunálního odpadu představovalo 14,8 %, což byl třetí nejnižší podíl mezi kraji.

Graf 4. 5 Produkce komunálního odpadu v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

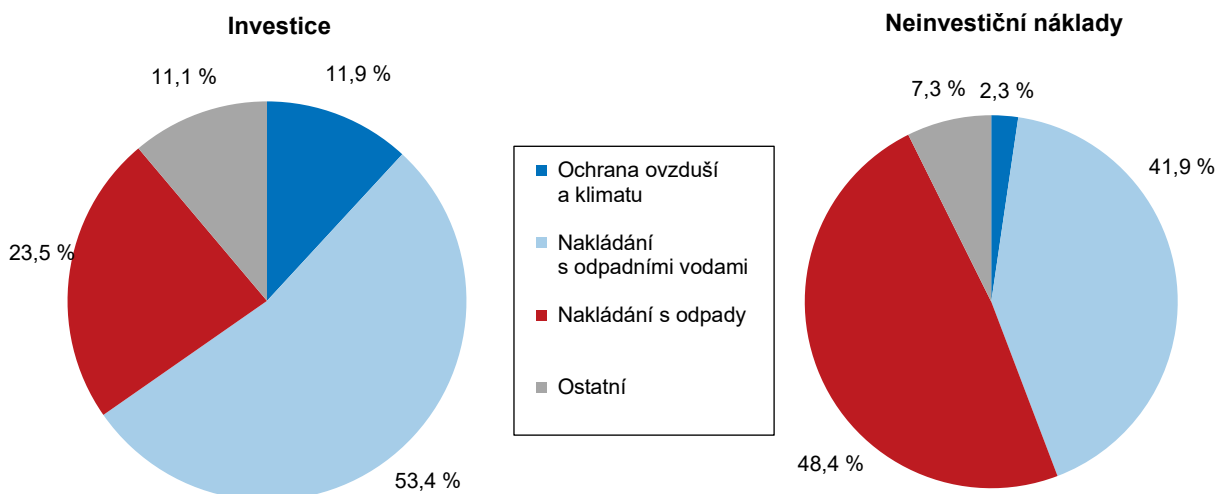
Výdaje na ochranu životního prostředí

Na ochranu životního prostředí vynaložili v letech 2014 až 2018 investoři z kraje 6,6 mld. Kč na investice a dalších 13,4 mld. Kč představovaly neinvestiční náklady.

Investoři z Olomouckého kraje vynaložili v roce 2018 na činnosti k ochraně životního prostředí 4 172 mil. Kč. Investice na pořízení dlouhodobého hmotného majetku na ochranu životního prostředí tvořili čtvrtinu z uvedené částky (28,0 %), většinu pak představovaly neinvestiční náklady zahrnující mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiály a platby za služby spojené s ochranou životního prostředí.

Graf 4. 6 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a podle účelu v Olomouckém kraji (průměr let 2014–2018)

Zdroj: ČSÚ

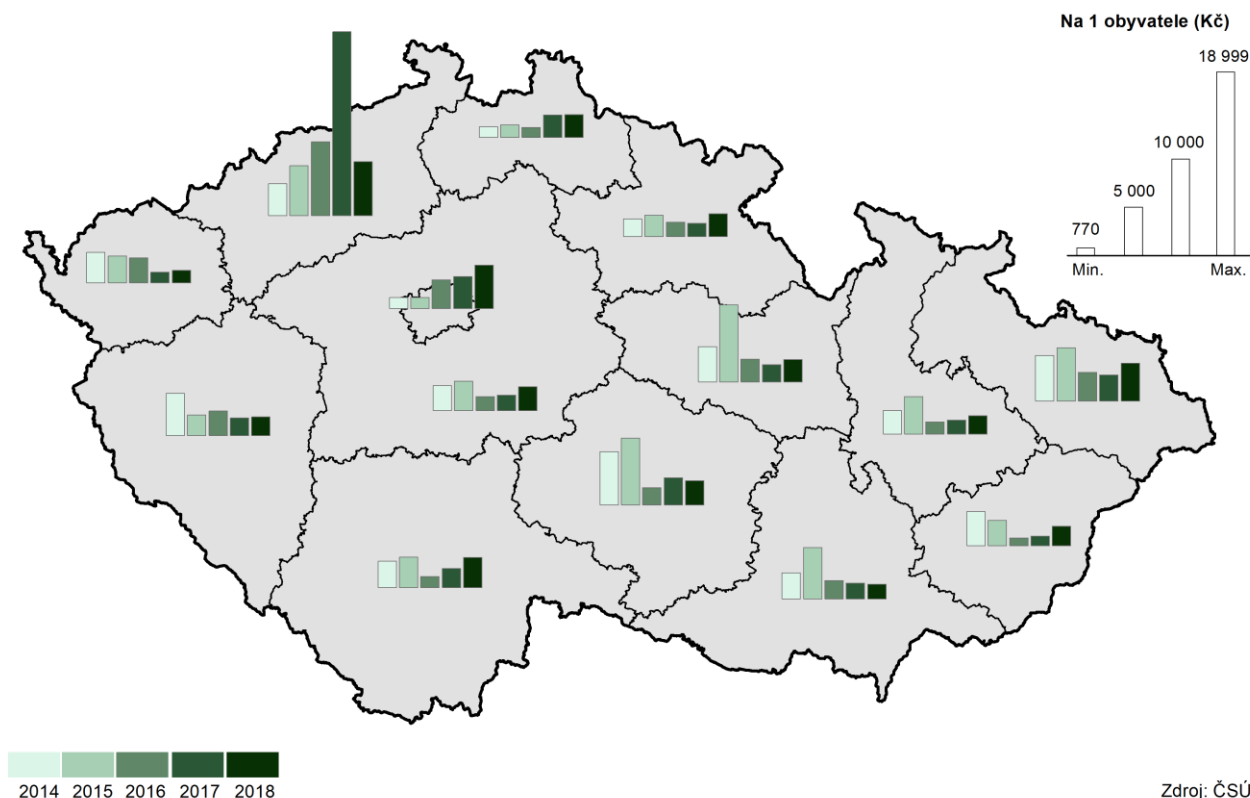
Z celkové částky investic na ochranu životního prostředí (1 170 mil. Kč v roce 2018) největší část každoročně směřovala do oblasti nakládání s odpadními vodami (466 mil. Kč v roce 2018). Z neinvestičních nákladů (3 002 mil. Kč v roce 2018) zase byla

největší částka vynakládána do hospodaření s odpady (1 493 mil. Kč v roce 2018) následována výdaji na nakládání s odpadními vodami (1 137 mil. Kč v roce 2018).

V Olomouckém kraji bylo na ochranu životního prostředí za posledních 5 let investováno 11 mld. Kč.

Přímo na území Olomouckého kraje bylo podle posledních dostupných dat z roku 2018 investováno 1 201 mil. Kč na ochranu životního prostředí. I přes vysoké meziroční zvýšení investic na ochranu životního prostředí realizovaných v kraji (30,6 %) činil podíl těchto prostředků z celkové částky investované v České republice jen 3,9 %. Po přepočtu na 1 obyvatele dosáhla hodnota pořízených investic částky 1 899 Kč, což byla třetí nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2014 až 2018

5. Mezikrajské srovnání

Z pohledu demografického vývoje byly v roce 2019 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace. Základní migrační proudy se nemění a převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy. Naděje dožití mužů i žen roste ve všech krajích. Ekonomice se i v roce 2019 dařilo, i když tempo růstu hrubého domácího produktu České republiky (podle revize zveřejněné v červnu 2020) se po roce 2017, kdy dosáhlo 5,2 %, zvolna snižovalo. V roce 2018 HDP Česka vzrostl o 3,2 %, v roce 2019 podle předběžných výsledků o 2,3 %. V regionálním pohledu jsou informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2018 (revidované regionální účty a výsledky za rok 2019 budou zveřejněny v lednu 2021). Plochy ekologického zemědělství se rozšiřují ve všech krajích. V posledních letech dochází k postupnému snižování měrných emisí znečišťujících látek, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají.

Demografický vývoj

Nejrozlehlejší a nejlidnatější je kraj Středočeský, který jako jediný má přes milion hektarů i přes milion obyvatel.

Česká republika se od 1. ledna 2000 člení na 14 vyšších územních samosprávních celků, tzv. krajů. Jubilejní dvacáté výročí je vhodnou příležitostí k ohlédnutí a nejen statistické rekapitulaci. Vzhledem k pouze drobným územním změnám se pořadí krajů podle rozlohy od vzniku novodobého krajského uspořádání nezměnilo. Výměrou největšími jsou v České republice kraje Středočeský a Jihočeský. Nejmenší rozloha náleží Praze. Vývoj počtu obyvatel byl v uplynulých dvou dekádách výrazně dynamičtější. Do roku 2008 byl nejlidnatějším kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 je jím již 10. rok v řadě kraj Středočeský. Zejména díky výrazně kladnému přírůstku stěhování se populace Středočeského kraje v letech 2001 až 2019 rozšířila o 263,6 tis. na 1 385,1 tis. obyvatel.

Ve čtyřech nejlidnatějších krajích žije téměř polovina obyvatel České republiky.

Druhý nejvyšší populační přírůstek (176,9 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji, kterým je hlavní město Praha (1 324,3 tis. obyvatel). Aktuálně třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský (1 200,5 tis. obyvatel) charakterizoval trend opačný. Od roku 2001 v něm ubylo 56,2 tis. osob, tj. nejvíce obyvatel ze všech krajů. Zatímco v roce 2001 činil rozdíl mezi Moravskoslezským a Jihomoravským krajem 95,7 tis. osob, o 18 let později se díky protichůdné tendenci obou krajů ztenčil na 8,6 tis. osob. Převažující populační úbytek byl v letech 2001 až 2019 zaznamenán v pěti ze čtrnácti krajů. K nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Vedle Moravskoslezského kraje se týkal krajů Zlínského a Olomouckého. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, a to především vlivem populačních úbytků od roku 2009.

Od roku 2001 zestárla populace ve všech krajích, nejrychleji v Karlovarském kraji.

Z pohledu demografického vývoje roku byly v roce 2019 v řadě ukazatelů zachovány trendy předchozích let. Dlouhodobě trvalým procesem zůstává stárnutí populace, které se ve všech krajích projevilo rostoucím průměrným věkem obyvatel. Mezi lety 2001 a 2019 vzrostl průměrný věk v krajích o 0,6 až 5,1 roku. Nejvyšší tempo stárnutí bylo charakteristické pro oblasti s výraznou převahou vystěhovalých, tj. v kraji Karlovarském a Moravskoslezském. Nejpomaleji stárla populace hl. m. Prahy a kraje Středočeského, pro které je dlouhodobě typická vysoká převaha přistěhovalých. V Praze se zvyšování průměrného věku obyvatel dokonce zastavilo, resp. po kulminaci v roce 2013 se v posledních letech spíše velmi mírně snižuje.

Od roku 2015 žije ve všech krajích více seniorů než dětí.

Výrazně se v posledních dvou desetiletích změnila věková skladba obyvatel, tj. počty a podíly dětí a seniorů. Tyto změny se promítly do indexů stáří a ekonomického zatížení. Index stáří, tj. počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let, ve všech krajích kromě Prahy i v roce 2019 nadále rostl. V Praze se již poosmé v řadě snížil. Do roku 2013 však byl index stáří v Praze vůbec nejvyšší v České republice. Od roku 2014 přísluší nejvyšší index stáří kraji Královéhradeckému (138,8 v roce 2019). Naopak nejnižší je v posledních devět let

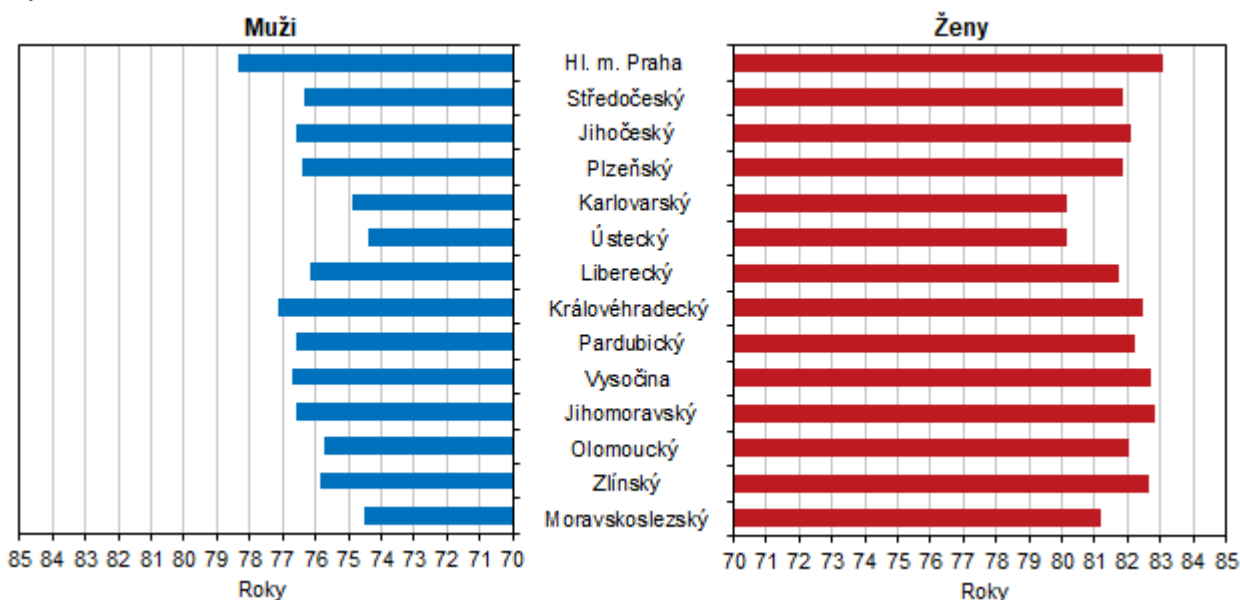
v kraji Středočeském (103,9 v roce 2019). Počet seniorů zde převýšil nad počtem dětí jako v posledním z krajů až v roce 2015. Neměnná tendence charakterizovala vloni také index ekonomického zatížení, který vyjadřuje počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let. Index vzrostl ve všech krajích s tím, že růstový trend trvá již 12 let. V posledních dvou letech se nezměnila ani pozice krajů s mezními hodnotami. Nejvyšší index ekonomického zatížení náležel kraji Královéhradeckému (59,3 v roce 2019) a nejnižší hl. m. Praze (53,6 v roce 2019).

Základní migrační proudy se nezměnily; převažuje stěhování do Středočeského kraje a hl. m. Prahy.

Převahu živě narozených nad zemřelými vykazala v dlouhodobém pohledu od roku 2001 šestice krajů: Středočeský, hl. m. Praha, Jihomoravský, Liberecký, Kraj Vysočina a Pardubický. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, pro které je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v letech 2001 až 2019 kraj Středočeský následovaný hl. m. Prahou. Nejvyšší migrační úbytek charakterizoval kraj Moravskoslezský. Déletrvající převaha vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro kraj Olomoucký, Zlínský, Karlovarský a Kraj Vysočina.

Graf 5. 1 Naděje dožití při narození podle pohlaví podle krajů v letech 2018–2019

Zdroj: ČSÚ

Naděje dožití mužů i žen vzrostla za poslední dvě desetiletí ve všech krajích.

Příznivě se za poslední dvě desetiletí vyvinula předpokládaná naděje dožití mužů i žen při narození. Z porovnání mezních let sledovaného období vyplývá, že naděje dožití mužů rostla rychlejším tempem než naděje dožití žen. Ačkoliv se vzájemný rozdíl mezi oběma pohlavími ve všech krajích mírně snížil, naděje dožití žen zůstala napříč všemi kraji vyšší. Podle průměru let 2018 až 2019 náležel nejvyšší genderový rozdíl kraji Zlínskému (o 6,8 let), nejnižší rozdíl mezi oběma pohlavími vykazala Praha (o 4,7 let). V hlavním městě byl současně registrován nejvyšší nárůst naděje dožití mužů (o 4,7 let) i žen (o 3,8 let) oproti průměru let 2001 až 2002 a zcela nejvyšší naděje dožití mužů (78,4 let) i žen (83,0 let) v mezikrajském srovnání. Pod 75letou hranicí byla v letech 2018 až 2019 naděje dožití mužů při narození v kraji Ústeckém (74,4 let), Moravskoslezském (74,5 let) a Karlovarském (74,9 let). Nejnižší naděje dožití žen charakterizovala stejnou trojici krajů, ale v odlišném pořadí. Zcela nejnižší byla v krajích Karlovarském (80,2 let) a Ústeckém (80,2 let), třetí nejnižší hodnota příslušela kraji Moravskoslezskému (81,2 let).

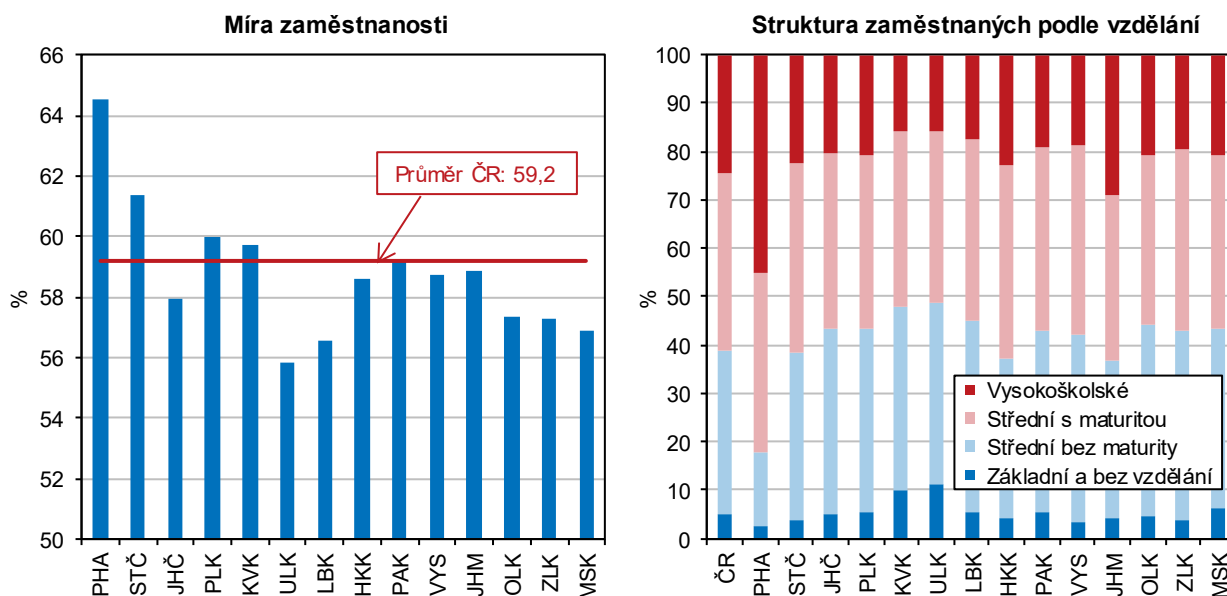
Sociální vývoj

Zaměstnanost roste od roku 2011, v roce 2019 ale začíná tempo růstu lehce zpomalovat.

Růst ekonomiky příznivě ovlivňoval vývoj na trhu práce. Míra zaměstnanosti v posledních letech rostla; v roce 2016 a 2017 bylo tempo růstu nejrychlejší od roku 2011, v roce 2019 však tempo začíná lehce zpomalovat. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2019 byla nejvyšší zaměstnanost tradičně v hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší v Ústeckém a v posledních třech letech i v Libereckém kraji. Zaměstnanost vzrostla proti roku 2018 meziročně v polovině krajů, nejrychleji v Královéhradeckém kraji (o 0,6 procentního bodu); v ostatních krajích došlo k meziročnímu poklesu (nejvíce Olomoucký kraj – pokles o 0,9 p. b.).

Graf 5. 2 Míra zaměstnanosti a struktura zaměstnaných osob podle vzdělání a krajů v roce 2019

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Struktura zaměstnaných podle vzdělání se zlepšuje ve prospěch středoškolského vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání.

Existuje pozitivní závislost mezi stupněm vzdělání a intenzitou ekonomického zapojení, takže také vzdělanostní úroveň populace má vliv na míru zaměstnanosti. Porovnáním skupin zaměstnaných v národním hospodářství v letech 2001 a 2019 dle vzdělanostní struktury vidíme, že podíl zaměstnaných se základním vzděláním a středním bez maturity se snižuje ve prospěch zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni se podíl zaměstnaných se středním vzděláním bez maturity snížil od roku 2001 o 10 procentních bodů a naopak vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci posílili o 12 p. b. Nejvyšší podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2019 evidován v hlavním městě Praze (45 %) a Jihomoravském kraji (29 %), nejvyšší podíl zaměstnaných se základním vzděláním vykázal Ústecký (10 %) a Karlovarský kraj (9 %).

Zaměstnanost v sektoru služeb se dlouhodobě zvyšuje.

V současnosti je nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti sektor služeb (terciér). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste, a stejně tak se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích liší. Zatímco v hlavním městě Praze je ve službách zaměstnaných více než 80 % osob, ve Zlínském kraji a v Kraji Vysočina je to méně než polovina z celkového počtu zaměstnaných osob v kraji.

Počet pracovních míst v evidenci úřadů práce se zvyšoval ve všech krajích.

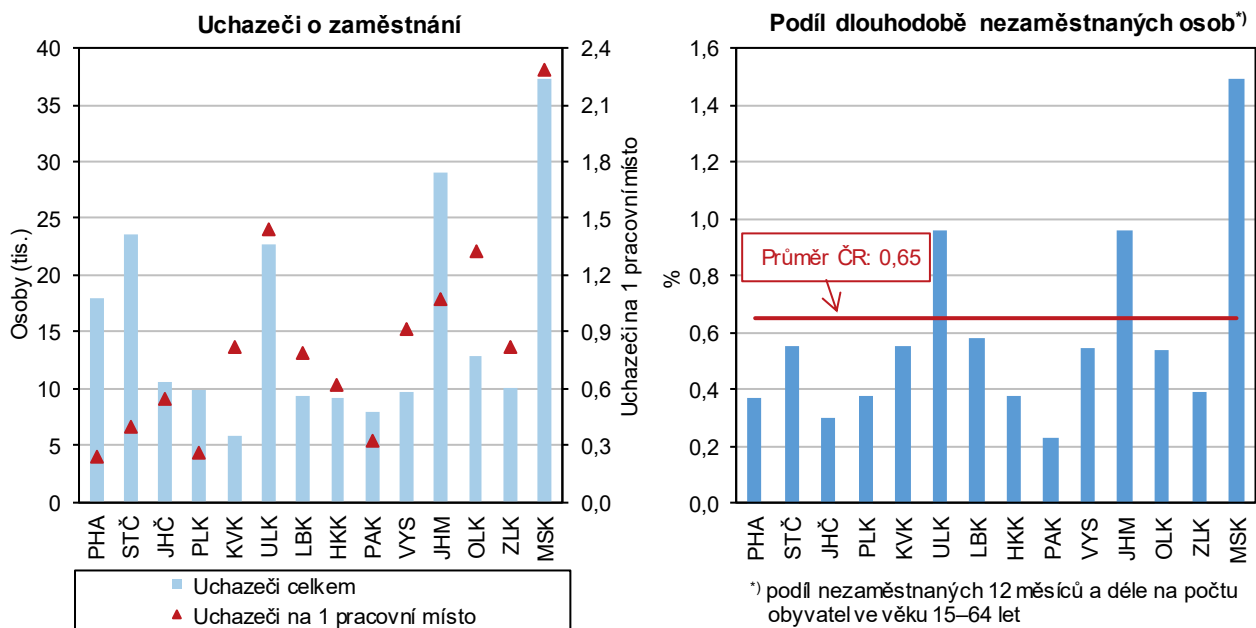
Zatímco na sklonku roku 2018 nabízely úřady práce ve své evidenci 324 tis. pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 341 tis. volných pozic, přičemž od roku 2014 se počet volných pracovních míst zvýšil téměř šestkrát. Nejvyšší meziroční nárůst počtu pracovních míst v evidenci úřadu práce byl zaznamenán ve Středočeském kraji (o 23 %), Královéhradeckém (o 14 %) a Jihomoravském kraji (o 13 %); pokles pak zaznamenaly kraje Pardubický (o 31 %), Karlovarský (o 13 %), Olomoucký (o 11 %) a Moravskoslezský (o 5 %).

Podíl nezaměstnaných osob dosáhl v roce 2019 nejnižších hodnot v desetileté řadě.

Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2007 rostl a kulminoval v roce 2013, kdy se jeho hodnota v ČR vyšplhala k 8,2 % (podíl nezaměstnaných osob v ČR v roce 2007 tvořil 4,5 %). I v mezikrajském srovnání dosáhl podíl nezaměstnaných osob v posledních deseti letech maximálních hodnot v roce 2013 (kromě krajů Plzeňského, Pardubického a Kraje Vysočina, které dosáhly maxima již v roce 2010). Po roce 2013 se podíl nezaměstnaných osob ve všech krajích snižoval na minimum v roce 2019 (kromě Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje, kde byla nejnižší hodnota v roce 2018, a hlavního města Prahy, kde byla minimální hodnota dosažena v roce 2007). Dobrým signálem je úbytek uchazečů, kteří hledají své místo na trhu práce déle než 1 rok. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2014 do roku 2019 stále snižoval, meziročně klesal ve všech krajích, nejvíce v kraji Olomouckém a Ústeckém.

Graf 5. 3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost v krajích k 31. 12. 2019

Pramen: MPSV

Čistý disponibilní důchod domácností v letech 2014–2018 rychle rostl.

Čistý disponibilní důchod domácností, tedy částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu, meziročně vzrostla podle posledního dostupného údaje (rok 2018) v průměru o 7 %; ve srovnání s rokem 2014 činil průměrný nárůst 21 %. Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele zaznamenal meziročně nejvyšší nárůst v kraji Vysočina (o 8,6 %, tj. o 19 tis. Kč), nejnižší nárůst byl evidován v Plzeňském kraji (o 4,3 %, tj. o 10 tis. Kč). Nejvyšší hodnoty dosáhl v hl. městě Praze a naopak nejnižší čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele měly domácnosti v kraji Ústeckém.

<p>Tempo růstu mezd v roce 2019 lehce zpomalilo.</p>	<p>Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti mezd. Od roku 2013 rostou průměrné hrubé měsíční mzdy každoročně. Tempo růstu mezd však v roce 2019 začalo lehce zpomalovat.</p>
<p>Průměrné hrubé mzdy i medián mezd jsou dlouhodobě nejvyšší v hlavním městě Praze.</p>	<p>Podle výsledků strukturálního šetření mezd za rok 2019, které publikuje Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí, vzrostly proti roku 2018 hrubé měsíční mzdy ve všech krajích ČR, nejrychleji pak v Královéhradeckém a Olomouckém kraji (o 9,5, resp. 8,6 %), nejpomaleji v Plzeňském a Jihočeském kraji (o 6,6, resp. 6,8 %). Diference mzdové úrovně zůstávají mezi kraji zachovány, i když náskok hl. města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší hrubé měsíční mzdy v roce 2019 byly vyplaceny v hl. městě Praze (45 928 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (31 651 Kč) byly o 14 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd, avšak rozdíl mezi nimi byl nižší (necelých 9 tisíc korun).</p>
<p>Počet příjemců starobních důchodů překročil 2,4 mil. a od roku 2010 vzrostl o 7,2 %.</p>	<p>Počet osob ve starobním důchodu se v České republice každoročně zvyšuje. Ve srovnání s rokem 2010 činil nárůst počtu příjemců starobních důchodů včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem na republikové úrovni 7,2 %, celkový počet starobních důchodců v roce 2019 tedy již překročil 2,4 mil. osob. V rámci regionů se v období let 2010 až 2019 nejméně zvýšil počet starobních důchodců v hlavním městě Praze (o 0,5 %), za kterým následoval Ústecký kraj (o 5,7 %) a maximální nárůst byl evidován ve Středočeském (o 13,0 %) a Jihočeském kraji (o 11,0 %).</p>
<p>Příjemci předčasných důchodů tvoří čtvrtinu ze všech starobních důchodců.</p>	<p>Více než čtvrtinu osob ve starobním důchodu tvořili v roce 2019 příjemci předčasných starobních důchodů, jejichž počet se mezi roky 2010 a 2019 zvýšil o polovinu. V mezikrajském srovnání podílu příjemců předčasných starobních důchodů na příjemcích starobních důchodů drží kraje dlouhodobě svoje pozice. Již od roku 2010 se na nejvyšší příčku řadí Kraj Vysočina (33,8 % z příjemců starobních důchodů) následovaný Pardubickým krajem (31,8 %). Pod republikovým průměrem podílu příjemců předčasného starobního důchodu, který v roce 2019 činil 26,7 %, se umístily čtyři kraje, s nejnižším podílem hlavní město Praha (13,8 %) a s odstupem Středočeský (23,0 %), Jihomoravský (25,2 %) a Liberecký kraj (25,9 %).</p>
<p>Průměrný starobní důchod ve vztahu ke mzdovému mediánu zaznamenal po letech poklesu nárůst.</p>	<p>V roce 2019 tvořil průměrný starobní důchod v ČR 42,9 % mediánu hrubého výdělků. Nejvyšší poměr starobního důchodu ke mzdovému mediánu vykázal kraj Zlínský (45,5 %) a nejnižšího poměru dosahuje dlouhodobě hlavní město Praha (38,3 %). V období let 2014 až 2018 hodnota poměru starobního důchodu ke mzdovému mediánu meziročně klesala ve všech krajích republiky s výjimkou roku 2015 v Olomouckém kraji. V roce 2019 byl ve všech krajích, kromě hlavního města Prahy a Královéhradeckého kraje, zaznamenán meziroční nárůst.</p>

Ekonomický vývoj

HDP v celém Česku i v jednotlivých regionech od roku 2014 rostl, v roce 2018 růst většinou zpomalil a v Karlovarském kraji HDP reálně poklesl.

Od roku 2014 procházela ekonomika obdobím konjunktury a HDP reálně rostl. Po zrychlení růstu v roce 2015 v souvislosti s dočerpáváním eurofondů a následném zpomalení, pak v roce 2017 růst zrychlil a v roce 2018 znovu zvolnil. Podobným vývojem procházel také regionální HDP jednotlivých krajů, ale vzhledem k odlišné ekonomické skladbě jsou mezi nimi rozdíly. V roce 2017 měly nejrychleji expandující ekonomiku Královéhradecký a Středočeský kraj s přírůstkem HDP v s. c. o 10,2 %, resp. 7,7 %, v roce 2018 se však růst v těchto krajích téměř zastavil (+0,5 %, resp. +1,6 %). Zbrzdění ekonomického vývoje v roce 2018 ale nepostihlo všechny kraje. V Jihočeském a Jihomoravském kraji růst zrychlil na 4,9 %, resp.

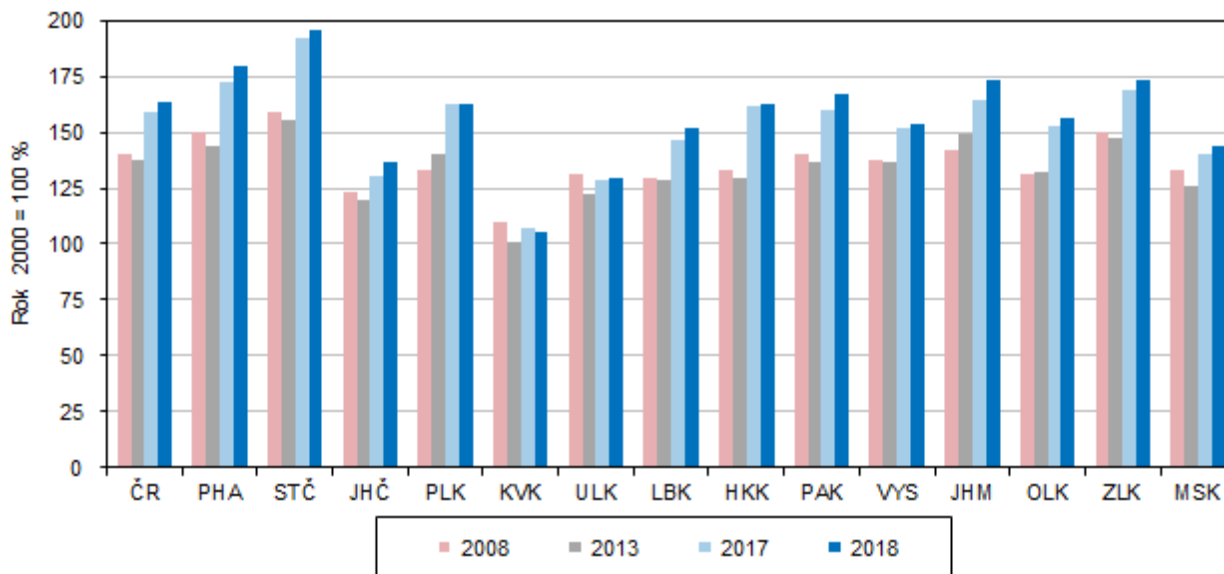
5,3 %, což byly nejvyšší přírůstky HDP v daném roce. Problematický byl vývoj v Karlovarském kraji, kde došlo reálně k poklesu HDP o 1,2 %.

Většina krajů již v roce 2014 překonala předkrizovou úroveň, jen Karlovarský a Ústecký kraj na ni nedosáhly ani v roce 2018.

Ze srovnání vývoje HDP v roce 2018 s předkrizovým rokem 2008 je zřejmé, že ekonomika expandovala nejvíc ve Středočeském, Plzeňském, Královéhradeckém a Jihomoravském kraji. V roce 2018 jejich HDP ve srovnání s rokem 2008 reálně vzrostl o 22 % až 23 %. Protipólem jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které podle předběžných výsledků ještě ani v roce 2018 nedosáhly předkrizové úrovně.

Graf 5. 4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Nejvyšší ekonomickou výkonnost má hlavní město Praha s vysokým podílem služeb na HPH.

Krajem s nejvyšším podílem na tvorbě HDP Česka je dlouhodobě hlavní město Praha (25,8 % v roce 2018), jehož HDP v přepočtu na 1 obyvatele překračuje od roku 2001 dvojnásobek průměru ČR a značně převyšuje i unijní průměr HDP EU vyjádřený ve standardu parity kupní síly (PPS) na 1 obyvatele (v roce 2018 o 90,9 %). Ostatní kraje unijního ani republikového průměru nedosahují. Republikovému průměru se v roce 2018 nejvíce přiblížil Jihomoravský kraj (z 96,9 %), který unijního průměru v PPS dosáhl z 87,7 %. Hranici 75 % průměru EU překročily dále kraje Středočeský, Plzeňský, Královéhradecký, Zlínský a Moravskoslezský kraj. Za unijním a republikovým průměrem nejvíce zaostávají Karlovarský a Ústecký kraj. Srovnáním HDP na 1 zaměstnaného, kde je zohledněn počet osob, které produkt vytváří (zahrnuje i dojíždějící z jiných krajů), se výrazný odstup hlavního města od ostatních krajů zmenšil. Praha republikový průměr překročila o 46,3 % a druhý Středočeský kraj o 1,7 %. Ostatní kraje průměru nedosáhly.

K vysoké ekonomické výkonnosti hlavního města napomáhá odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty (HPH), ve které již po několik let tvoří více než 84 % služby.

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty klesal podíl primárního sektoru a stavebnictví a rostl podíl služeb.

Změny ve struktuře HPH v době konjunktury odpovídají dlouhodobým trendům, i když mají regionální specifika. Ve většině krajů je patrný klesající podíl primárního sektoru a rostoucí podíl terciárního sektoru. Podíl sekundárního sektoru v některých krajích kolísá, v hl. městě Praze dlouhodobě ztrácí na významu a kupříkladu ve Středočeském a Královéhradeckém až do roku 2017 spíše rostl, a v roce 2018 se snížil. Přitom ve všech krajích klesala váha stavebnictví a do roku

2017 rostl (s výjimkou Prahy) podíl zpracovatelského průmyslu; nejvíce v již zmiňované dvojici krajů Středočeském a Královéhradeckém.

Zemědělská produkce v roce 2018 ve většině krajů meziročně vzrostla.

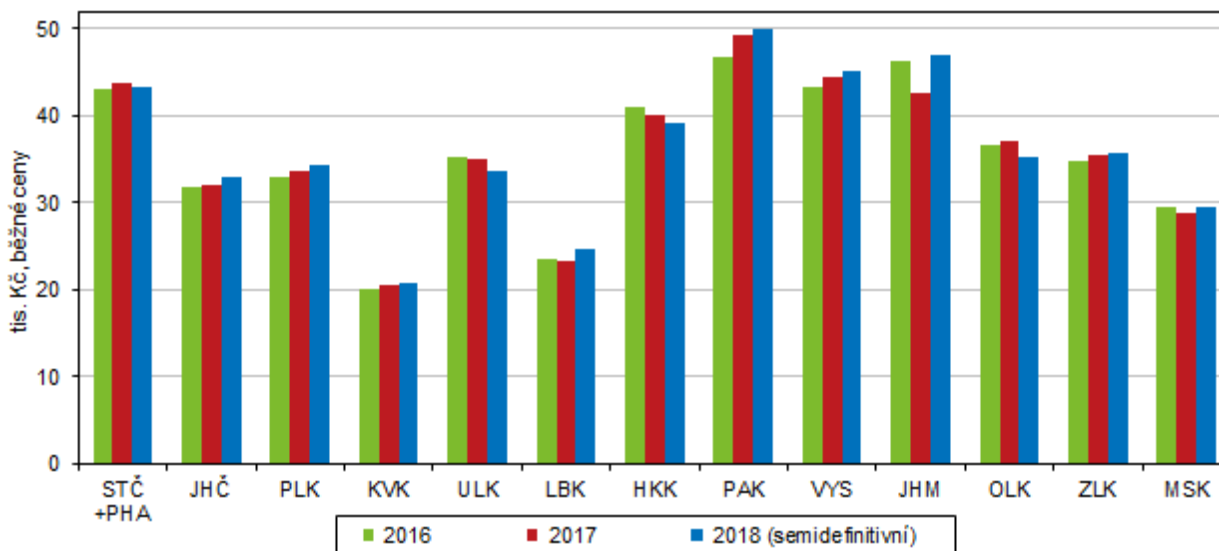
Produkce zemědělského odvětví ve finančním vyjádření byla v roce 2018 podle semidefinitivních výsledků v běžných cenách (poslední dostupný údaj) meziročně vyšší v devíti regionech především vlivem přírůstku rostlinné produkce. Ten byl dosažen vlivem rostoucích cen při nižším objemu sklizně ve srovnání s rokem 2017. Také živočišná produkce vzrostla v devíti krajích a to zásluhou lepších výsledků živočišné výroby. V pěti krajích byla v roce 2018 produkce zemědělského odvětví historicky nejvyšší a ve dvou krajích druhá nejvyšší.

Největší produkci zemědělského odvětví na 1 hektar půdy vytváří pardubičtí zemědělci.

Více než polovinu celorepublikové produkce zemědělského odvětví vytvářely regiony s největší výměrou obhospodařované zemědělské a orné půdy, kraje Středočeský, Jihomoravský, Kraj Vysočina a Jihočeský. Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se v čele žebříčku krajů od roku 2012 díky drůbežářství držel Pardubický kraj a na jeho konci byl dlouhodobě Karlovarský kraj, jehož produkce nedosahovala ani z poloviny hodnot Pardubického kraje.

Graf 5. 5 Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy podle krajů

Zdroj: ČSÚ

V roce 2019 se meziročně zvýšila produkce obilovin, vajec a drůbeže, menší však byla úroda řepky a poklesla také výroba jatečného skotu a prasat.

V roce 2019 bylo oproti roku 2018 díky lepším výnosům sklizeno ve všech krajích více obilovin, píce na orné půdě a sena z trvalých travních porostů, ve většině krajů se urodilo i více brambor. Slabší a podprůměrná byla ve všech krajích sklizeň řepky a v polovině krajů, které ji pěstují, se sklídilo méně cukrovky. V živočišné výrobě se v roce 2019 zvýšila meziročně ve většině krajů výroba vajec a jatečné drůbeže, výroba mléka však byla spíše nižší a zemědělci téměř ve všech krajích vykázali pokles výroby jatečných zvířat (skotu a prasat).

Téměř ve všech krajích byla dosažena historicky nejvyšší těžba dřeva...

Těžba dřeva v letech 2018 a 2019 dramaticky rostla, zejména v souvislosti s likvidací následků postupující kůrovcové kalamity, a téměř ve všech krajích dosáhla rekordního objemu. Pouze v Jihočeském, Plzeňském a Karlovarském kraji zůstal nepřekonan objem těžby z roku 2007 spojený s odstraňováním polomů po orkánu Kyrill. Z hlediska regionálního srovnání se v letech 2018 a 2019 nejvíce dřeva vytěžilo v Kraji Vysočina a v Jihočeském kraji.

...spojená s likvidací následků kůrovcové kalamity a polomů.

Nahodilá těžba dřeva, při které se zpracovávaly zejména kůrovcem napadené stromy a polomy, se na celkové těžbě dřeva v roce 2018 podílela od 76,2 % v Plzeňském kraji po 97,5 % v Kraji Vysočina a tento podíl se v roce 2019 ještě zvýšil. Nejnižší byl ve Zlínském kraji (85,2 %) a nejvyšší v Kraji Vysočina (99,4 %). V celé České republice dosáhl v roce 2019 podíl nahodilé těžby dřeva 95,0 %.

Průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci dosáhly téměř stejného objemu tržeb jako v roce 2018

Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci a sídlem v kraji mohou být v meziročním srovnání ovlivněny tím, že na základě neměnných kritérií pro zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů, se může tento soubor rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

Závislost na exportu se regionálně liší, nejsilnější je ve Středočeském kraji. Ve většině krajů mírně klesla.

V celé ČR realizovaly v roce 2019 průmyslové podniky se 100 a více zaměstnanci, jejichž počet se meziročně snížil o necelé 1 %, téměř shodný objem tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy jako v roce 2018 (nárůst +0,2 %). Totéž lze konstatovat i pro podniky zpracovatelského průmyslu Česka (nárůst +0,1 %) a celý průmysl většiny krajů. Z průmyslových tržeb v roce 2019 bylo celorepublikově 61,3 % dosaženo za zboží vyvezené přímo do zahraničí. Z regionů byl v roce 2019 na export nejvíce orientován průmysl Středočeského kraje (74,4 %) a naopak nejméně průmysl hlavního města Prahy (42,0 %). Oproti roku 2018 se exportní závislost průmyslu ve většině krajů snížila.

Počet zaměstnanců velkých průmyslových firem se v roce 2019 ve většině krajů snížil.

Ve vývoji počtu zaměstnanců velkých průmyslových firem nastal v roce 2019 zlom. V letech 2014 až 2018 se zaměstnanost v průmyslu ČR a zpravidla i v regionech zvyšovala, v roce 2019 se však většinou snížila (v ČR -1,5 %). Pouze ve Středočeském a Jihočeském kraji vzrostla a v Moravskoslezském stagnovala. Díky tomu se Středočeský kraj stal největším průmyslovým zaměstnavatelem mezi regiony, když v roce 2018 předstihl do té doby vedoucí Moravskoslezský kraj.

Ve stavebnictví došlo v roce 2016 k útlumu, ale v letech 2017 a 2018 již objem prací na stavbách v tuzemsku rostl.

Stavebnictví zaznamenalo v letech 2014 a zejména 2015 oživení v souvislosti s dočerpáváním fondů z EU, rok na to však stavební aktivita propadla a stavební práce „S“, které provedly stavební firmy s 20 a více zaměstnanci na stavbách v tuzemsku, poklesly o 12,1 %. K útlumu stavebních prací tehdy nedošlo pouze na stavbách v hlavním městě Praze a Plzeňském kraji. V roce 2017 stavební práce „S“ již opět narostly ve většině krajů s výjimkou čtyř a v roce 2018, za který jsou poslední známé údaje, vzrostl objem „S“ na stavbách ve všech krajích vyjma Jihočeského, kde stagnoval. Celorepublikově vzrostl o 12,6 %.

Objem prací pro veřejného zadavatele se v roce 2018 ve všech krajích zvýšil.

Dočerpávání eurofondů v roce 2015 se odrazilo i ve vývoji stavebních prací pro veřejného zadavatele. V roce 2015 celorepublikově tvořily 41 % celkového objemu „S“ a dosáhly 111 mld. Kč. V roce 2016 se jejich objem meziročně propadl o 30,7 %, v roce 2017 jen mírně vzrostl, ale v roce 2018 se již zvýšil o 46,2 % na 116 mld. Kč. Podíl veřejných zakázek na tuzemském objemu „S“ v roce 2018 představoval 42 %, v krajích se pohyboval od 30 % v hlavním městě Praze po více než 50 % v Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji.

V přepočtu na 1 obyvatele byl největší objem prací na stavbách v Praze a na jihu Čech.

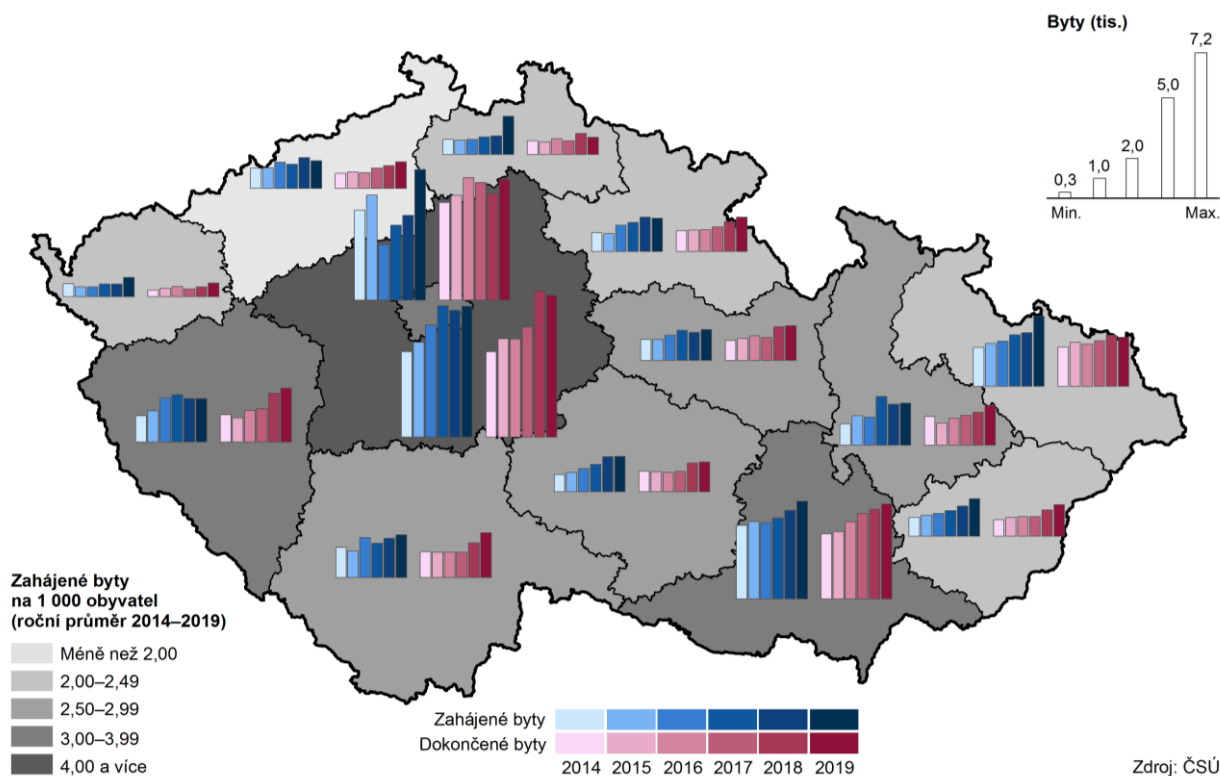
V intenzitě výstavby hodnocené podle objemu stavebních prací „S“ provedených na stavbách v kraji v přepočtu na 1 obyvatele bylo zcela bezkonkurenčně v čele žebříčku krajů hlavní město Praha, které v průměru let 2014–2018 převyšovalo republikový průměr o 80 %, za ním se na druhém místě umístil Jihočeský kraj (nad průměrem o 35 %) a těsně nadprůměrný byl Jihomoravský kraj (o 6 %). Intenzita výstavby v ostatních krajích byla podprůměrná; nejnižší ve Zlínském kraji (-32 %).

Od roku 2014 rostl nepřetržitě počet zahájených bytů. V Libereckém kraji jich bylo v roce 2019 zahájeno nejvíce od roku 2000.

Hospodářský růst provázelo oživení bytové výstavby. Počet zahájených bytů se celostátně zvyšoval od roku 2014 a počet dokončených bytů od roku 2015. Z regionů nepřetržitý růst počtu zahájených bytů zaznamenal od roku 2014 Zlínský kraj a od roku 2015 také Moravskoslezský kraj a Kraj Vysočina. V roce 2019 bylo v Česku při meziročním zvýšení o 16,8 % zahájeno nejvíce bytů od roku 2009. V krajském pohledu byl nejstrmější meziroční nárůst počtu zahájených bytů v roce 2019 registrován v Libereckém kraji (o více než 100 % díky rozsáhlé výstavbě bytových domů), kde bezmála 1,9 tis. zahájených bytů znamenalo pro kraj historicky nejvyšší počet zahájených bytů od roku 2000.

Bytová výstavba v krajích v letech 2014 až 2019

Od roku 2015 se zvyšoval počet dokončených bytů.

Dokončených bytů přibývalo od roku 2014 každým rokem ve Zlínském kraji a od roku 2015 v kraji Královéhradeckém a Jihomoravském. V roce 2019 při meziročním nárůstu o 7,6 % bylo v Česku dokončeno nejvíce bytů od roku 2011 (36,4 tis.). Z regionů vzrostl v roce 2019 počet kolaudací meziročně nejvíce v Karlovarském kraji (+40 %). Historicky největší počet bytů od roku 2000 byl v roce 2019 dokončen v Plzeňském a Ústeckém kraji.

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Středočeský kraj a Praha, nejnižší Ústecký kraj.

V letech 2014 až 2019 se nejvíce bytů stavělo ve Středočeském kraji, hlavním městem Praze a Jihomoravském kraji; do celorepublikového počtu dokončených bytů přispěly 52 % a do počtu zahájených bytů 47 %. Protože jde o kraje s vysokým počtem obyvatel, není to nikterak překvapivé. Tato trojice si však umístění na špičce udržela i po přepočtu na 1 000 obyvatel. Na prvním místě v intenzitě dokončování bytů bylo hl. m. Praha před Středočeským krajem, v intenzitě zahajování si kraje umístění prohodily. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích již pátým rokem rostl počet hostů ubytovaných v HUZ i počet jejich přenocování.

Prosperující ekonomika spojená s vysokou zaměstnaností a rostoucími příjmy osob vedla k rozmachu cestování. Prakticky všechny kraje zaznamenávaly již pátým rokem (tedy v letech 2015–2019) zvýšený počet hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) i rostoucí počet přenocování. Ve všech krajích v těchto letech

stoupal zájem ze strany tuzemské klientely; rostl počet hostů i počet přenocování. Počet příjezdů zahraničních hostů i jejich přenocování se každoročně zvyšoval od roku 2015, a to jak celorepublikově, tak ve čtyřech krajích. Případný pokles zájmu cizinců v ostatních regionech nebyl nikdy hluboký a vždy šlo jen o meziroční výkyv. Dva roky po sobě klesal počet ubytovaných cizinců pouze v Pardubickém kraji (v letech 2018 a 2019). Mezi roky 2012 a 2019 se relativně nejvíce zvýšil zájem tuzemských hostů o Olomoucký kraj (+65 %) a cizinců o Jihočeský kraj (+89 %).

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, pro tuzemské hosty je nejpřitažlivější Jihomoravský kraj.

Dominantní postavení v cestovním ruchu má hlavní město Praha, které láká k návštěvě zejména cizince. V roce 2019 se na celorepublikové návštěvnosti cizinců podílelo z 62 %, na počtu tuzemských hostů z 11 %. Celkem se v roce 2019 v HUZ Prahy ubytovalo 8,0 mil. návštěvníků na 18,5 mil. nocí, přitom více než 90 % z nich bydlelo v hotelech. Na druhém místě s 2,1 mil. ubytovanými hosty byl Jihomoravský kraj, který se na celorepublikovém počtu cizinců podílel 7 % a na počtu tuzemských hostů 12 %.

Statistiku počtu noclehů v přepočtu na obyvatele vede Karlovarský kraj.

V přepočtu na 1 tis. obyvatel bylo v HUZ Prahy realizováno 14,0 tis. noclehů za rok. Tato hodnota však v regionálním srovnání nepředstavuje maximum. Nejvíce přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel měl Karlovarský kraj (18,3 tis.), kde hosté díky lázeňství trávili nejdelší pobyty (5,5 dne, průměr na Česko 3,6 dne). Na třetím až pátém místě podle počtu přenocování na 1 tis. obyvatel se umístily kraje, které lákají možnostmi rekreačního vyžití – Královéhradecký (8,1 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský (7,2 a 7,0 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Životní prostředí

Nadále ubývá orná půda ve prospěch trvalých travních porostů, lesní půdy i zastavěných ploch.

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orné půdy (v porovnání let 2019 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 12,5 %). Druhou příčku obsadil kraj Karlovarský (pokles o 10,1 %), třetí příčka pak patřila hlavnímu městu Praze (snížení o 9,8 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán v Jihomoravském a Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2019 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,9 % a Kraj Vysočina (10,7 %). Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádvoří, nejvíce v kraji Jihočeském, Středočeském a také v hlavním městě Praze (o více jak 6 % proti roku 2000).

Rozšiřují se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích.

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2019 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15,5 %; naopak nejmenší podíl měl kraj Pardubický (necelá 3 %).

Zvyšuje se podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů.

Dlouhodobě se v České republice zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykazují od roku 2013 hlavní město Praha a od roku 2012 Karlovarský kraj. Nejmenší podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů měl kraj Plzeňský a Středočeský (86 % a 87 %). Ve srovnání let 2014 a 2019 vzrostl podíl obyvatel zásobovaných vodou v sedmi krajích, kdy největší nárůst byl v Olomouckém kraji (o 2,9 procentních bodů). Pokles podílu obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu zaznamenaly v tomto období čtyři

kraje, přičemž nejvyšší pokles byl evidován v Jihomoravském kraji (o 1,9 procentního bodu). Podíl obyvatel Moravskoslezského kraje zásobovaných vodou v posledních šesti letech stagnuje na 99 %.

Nejnižší spotřebu vody na obyvatele mají dlouhodobě domácnosti ve Zlínském kraji.

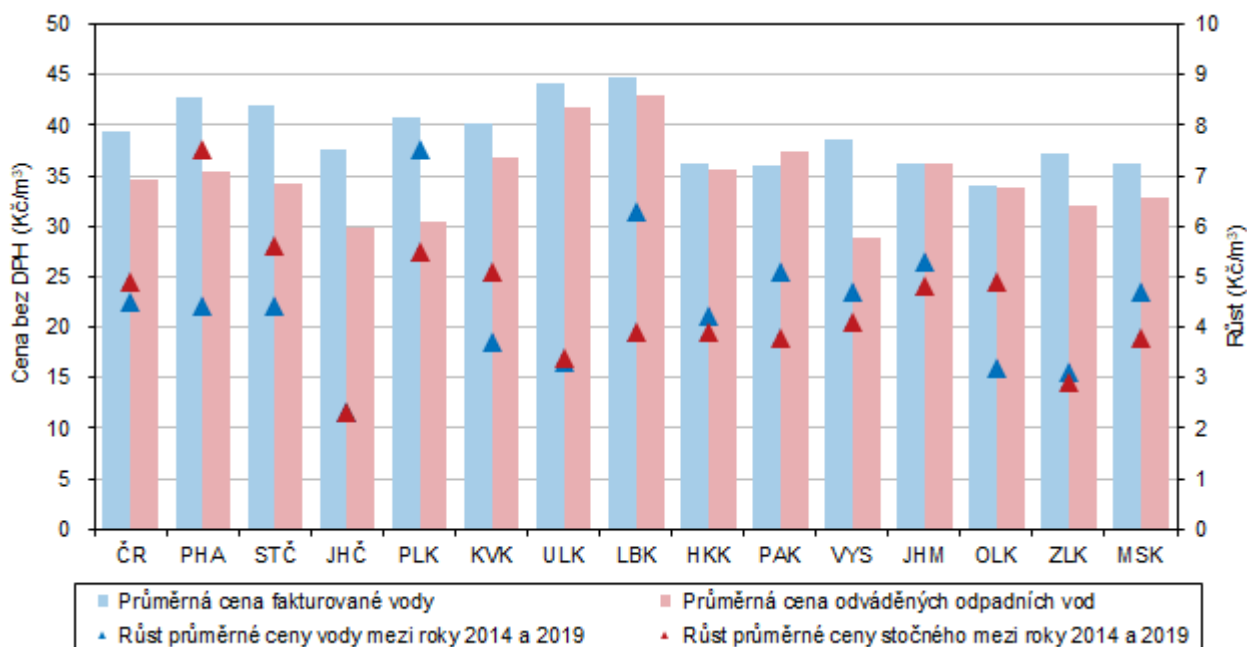
V roce 2019 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v hl. m. Praze (113 litrů na osobu a den), naproti tomu nejnižší spotřebu – méně než 80 litrů na osobu a den – vykázaly domácnosti ve Zlínském kraji. Oproti roku 2014 pokleslo specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele pouze v Jihočeském a Plzeňském kraji, naopak k jeho nejvyššímu růstu (o 9 %) došlo v Královéhradeckém kraji.

Dlouhodobě nejdražší voda je v Libereckém a Ústeckém kraji.

Jevem, který je patrný ve většině krajů, je růst ceny vody; nejdražší voda teče v současné době z kohoutků v Libereckém a Ústeckém kraji. V roce 2019 tak zaplatili obyvatelé těchto krajů v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 44,80, resp. 44,20 Kč, zatímco v celé České republice 39,30 Kč. V posledních pěti letech se nejméně za vodu platí v Olomouckém kraji (v loňském roce 34,10 Kč za 1 m³).

Graf 5. 6 Průměrná cena fakturované vody a odváděných odpadních vod v krajích v roce 2019

Zdroj: ČSÚ

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi krají vřak zůstávají.

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných emisí znečiřujících látek, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska vřak i nadále zůstávají nejvíce postižena území, která jsou nejbliže stacionárním zdrojům znečištění. V rámci České republiky jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře v hlavním městě Praze a v krajích Moravskoslezském a Ústeckém. A i když dochází ke snižování vlivu mobilních zdrojů, při jejich zohlednění patří již zmíněné oblasti také k těm nejhörším.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele vzrostla téměř ve všech krajích.

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2014 a 2018 vzrostla ve všech krajích České republiky, nejvíce pak v Plzeňském kraji, a to o 86 kg. Nejméně se produkce komunálního odpadu v porovnávaném období zvýšila v hlavním městě Praze – o 10 kg na jednoho obyvatele. V meziročním srovnání let 2017 a 2018 se produkce odpadu na obyvatele zvýšila s různou intenzitou téměř ve všech krajích, nejvíce pak v Libereckém

a Jihočeském kraji, a to o 25, resp. o 22 kg. Produkce komunálního odpadu na obyvatele stagnovala v Karlovarském kraji, ke snížení došlo v krajích Pardubickém (o 4 kg), Olomouckém (o 3 kg) a v hlavním městě Praze (o 1 kg).

V Libereckém kraji je produkce komunálního odpadu na obyvatele o čtvrtinu nižší než v kraji Středočeském.

V České republice bylo v roce 2018 vyprodukováno celkem 3 732,2 tis. tun komunálního odpadu. V přepočtu na jednoho obyvatele činila v roce 2018 produkce komunálního odpadu 351 kg, což bylo o 7 kg více proti předchozímu roku. V jednotlivých krajích se produkce odpadu na jednoho obyvatele značně lišila. Rozdíl mezi krajem Středočeským (402 kg), kde byl objem komunálního odpadu na obyvatele nejvyšší, a krajem Libereckým (308 kg), kde byla produkce na obyvatele nejnižší, činil 94 kg.

V roce 2018 poklesl objem investic na ochranu životního prostředí.

Investice na ochranu životního prostředí v České republice se v roce 2018 snížily, přičemž k meziročnímu snížení investic došlo pouze na území tří krajů republiky – Ústeckého, Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje, pokles v Ústeckém kraji byl nejvýraznější. Nejvíce v rámci celé ČR bylo na ochranu životního prostředí v roce 2018 investováno v hlavním městě Praze, a to 5,9 mld. Kč, což představovalo 18,9 % z celkového objemu investic v ČR. Naproti tomu nejméně prostředků na ochranu životního prostředí bylo vynaloženo v Karlovarském kraji (384,5 mil. Kč; tj. 1,2 % z částky za ČR).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly v jedenácti krajích.

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2014 a 2018 téměř ve všech krajích, s výjimkou Libereckého, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje. Na 1 obyvatele bylo v roce 2018 nejvíce neinvestičních výdajů (podle kraje sídla investora) vynaloženo v hlavním městě Praze (13,2 tis. Kč), téměř pětkrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel (‰)															
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
2016	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3	-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9
2017	0,3	2,4	1,5	0,2	-0,3	-2,2	-0,9	0,1	-0,1	-0,0	0,3	1,0	-0,6	-0,5	-1,2
2018	0,1	2,3	0,8	0,1	-0,3	-2,5	-1,5	0,0	-0,6	-0,0	0,3	0,9	-0,4	-0,4	-1,0
2019	-0,0	2,1	1,0	-0,3	-0,6	-2,0	-1,4	0,1	-0,7	0,2	-0,3	1,0	-0,9	-0,9	-1,4
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
2016	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0	-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9
2017	2,7	8,5	8,7	2,0	4,1	-1,4	0,5	1,4	0,7	2,4	-0,4	2,7	-0,6	-0,6	-2,1
2018	3,6	8,5	11,4	2,9	7,0	-0,2	1,2	2,3	0,5	3,8	0,4	2,9	-0,7	0,2	-1,1
2019	4,1	9,8	10,5	3,4	9,5	1,2	1,6	2,9	1,9	4,3	1,3	2,7	0,1	0,3	-0,9
Živě narození mimo manželství (%)															
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
2016	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2	50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8
2017	49,0	41,3	47,8	50,6	50,8	60,1	64,5	55,4	50,4	48,8	44,4	43,6	50,2	43,0	52,7
2018	48,5	40,7	47,0	50,3	51,6	61,7	63,4	54,2	49,8	48,9	43,4	43,8	49,8	42,3	51,9
2019	48,2	40,3	46,8	49,3	48,3	59,6	63,5	52,7	51,4	47,2	45,7	42,7	49,4	43,4	52,2
Index stáří k 31. 12. (%)¹⁾															
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
2016	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4	132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5
2017	122,1	120,9	102,5	125,0	128,3	129,6	117,5	120,8	134,4	124,9	128,7	123,5	128,1	133,0	126,9
2018	123,2	119,6	103,0	127,0	129,7	132,4	120,1	122,6	136,3	126,5	130,4	123,6	130,2	134,8	128,9
2019	124,6	119,1	103,9	129,3	130,5	134,5	122,7	124,3	138,8	127,8	131,6	124,5	132,5	137,2	131,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) – dvouleté období															
2014	75,4	77,4	75,6	75,6	76,1	74,2	73,4	75,2	76,2	75,9	76,2	75,9	74,8	75,0	73,9
2015	75,7	77,5	76,0	75,6	76,1	74,4	73,8	75,4	76,5	76,2	76,5	76,3	75,1	75,4	74,1
2016	75,8	77,7	76,1	76,0	76,0	74,6	73,8	75,7	76,8	76,3	77,0	76,4	75,2	75,4	74,2
2017	76,0	78,1	76,3	76,4	76,2	74,4	74,1	75,7	77,2	76,6	77,0	76,5	75,5	75,5	74,5
2018	76,0	78,3	76,1	76,3	76,2	74,5	74,2	75,4	77,2	76,5	76,9	76,3	75,6	75,8	74,5
2019	76,2	78,4	76,3	76,6	76,4	74,9	74,4	76,1	77,2	76,6	76,7	76,6	75,7	75,9	74,5
Naděje dožití žen při narození (roky) – dvouleté období															
2014	81,4	82,3	81,5	81,4	81,4	80,2	79,4	81,5	81,9	81,6	82,5	82,3	81,8	81,5	80,5
2015	81,6	82,4	81,5	81,5	81,4	80,2	79,7	81,4	82,2	82,1	82,6	82,4	81,7	81,8	80,8
2016	81,6	82,5	81,5	81,6	81,4	80,5	79,7	81,5	82,0	82,1	82,4	82,4	81,5	82,2	81,0
2017	81,8	82,7	81,6	82,1	81,7	80,5	79,8	81,7	82,4	82,2	82,7	82,7	81,8	82,3	81,1
2018	81,9	83,0	81,6	82,0	81,6	79,9	80,0	81,7	82,6	82,3	83,0	82,7	81,9	82,4	81,1
2019	82,0	83,0	81,9	82,1	81,9	80,2	80,2	81,7	82,5	82,2	82,7	82,8	82,1	82,6	81,2
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0
2016	4,7	14,4	4,8	2,8	5,1	6,5	4,1	4,2	2,6	2,6	1,7	3,7	1,7	1,5	2,1
2017	4,9	15,1	5,1	3,0	5,4	6,7	4,3	4,5	2,8	2,9	1,8	3,9	1,8	1,6	2,2
2018	5,3	15,7	5,6	3,3	6,1	7,0	4,5	4,8	3,0	3,4	2,1	4,2	1,9	1,8	2,3
2019	5,5	15,9	5,9	3,6	6,7	7,2	4,7	5,1	3,2	3,7	2,3	4,4	2,1	1,9	2,4

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
2016	57,6	61,4	59,2	57,5	58,6	57,8	55,2	56,4	56,5	58,2	56,2	58,0	55,8	55,9	55,2
2017	58,5	63,1	60,2	58,4	59,4	59,3	55,8	56,0	58,4	58,3	57,5	58,0	56,8	56,7	56,6
2018	59,2	64,4	60,9	58,5	59,6	60,4	55,8	56,8	58,0	59,1	58,5	58,5	58,2	57,8	57,6
2019	59,2	64,5	61,4	57,9	60,0	59,7	55,8	56,6	58,6	59,2	58,7	58,9	57,4	57,3	56,9
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2014	7,46	5,03	6,36	6,20	5,70	8,21	10,67	7,72	6,36	6,22	7,35	8,25	8,82	7,36	9,80
2015	6,24	4,20	5,41	5,07	4,62	7,06	8,91	6,36	4,96	5,14	6,22	7,01	7,01	5,98	8,56
2016	5,19	3,35	4,31	4,28	3,56	5,45	7,79	5,17	3,76	4,04	5,17	6,11	5,94	4,92	7,45
2017	3,77	2,34	3,17	3,09	2,55	3,47	5,39	3,76	2,72	2,83	3,80	4,60	4,35	3,43	5,77
2018	3,07	1,93	2,64	2,38	2,12	2,93	4,50	3,18	2,31	2,19	3,02	3,86	3,37	2,61	4,65
2019	2,87	1,90	2,44	2,31	2,33	2,74	3,90	2,95	2,38	2,20	2,70	3,48	2,94	2,43	4,44
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2014	3,36	1,96	2,74	2,20	2,24	4,06	5,64	3,45	2,53	2,43	3,06	3,74	4,15	3,01	5,13
2015	2,68	1,68	2,17	1,57	1,73	3,40	4,59	2,67	1,78	1,71	2,43	3,04	3,09	2,28	4,37
2016	2,08	1,28	1,56	1,18	1,25	2,52	3,72	1,95	1,24	1,12	1,81	2,51	2,34	1,67	3,69
2017	1,37	0,77	1,05	0,75	0,71	1,42	2,40	1,31	0,75	0,64	1,13	1,74	1,57	1,08	2,67
2018	0,88	0,48	0,74	0,43	0,44	0,76	1,49	0,79	0,48	0,26	0,79	1,25	0,88	0,59	1,84
2019	0,65	0,37	0,55	0,30	0,38	0,55	0,96	0,58	0,38	0,23	0,54	0,96	0,54	0,39	1,49
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2014	205,0	267,5	220,3	194,4	206,4	183,7	175,8	190,4	200,3	195,8	196,6	205,5	184,8	191,5	185,6
2015	213,6	277,3	225,4	200,7	219,4	194,0	183,9	198,0	209,0	202,5	206,6	216,4	192,8	202,7	192,3
2016	221,4	291,9	244,7	206,5	219,2	202,3	191,4	209,0	212,9	208,1	212,7	219,2	197,9	203,0	197,1
2017	230,2	307,3	239,1	216,1	231,2	218,1	199,8	214,8	225,7	217,6	223,3	228,7	207,1	212,6	207,2
2018	246,4	324,9	258,5	231,9	241,2	228,4	216,0	227,4	242,5	233,8	242,6	242,6	223,4	228,5	223,2
2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medián mezd (Kč) (MPSV, MF)															
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
2016	24 982	29 906	25 490	24 018	25 388	22 735	24 004	24 764	23 914	23 543	23 953	24 675	23 205	23 242	24 071
2017	26 843	31 878	27 709	25 457	27 879	24 832	25 639	26 752	25 865	25 507	25 783	26 559	24 956	24 814	25 534
2018	29 184	34 338	30 048	27 909	30 055	26 774	27 901	28 882	28 348	27 851	28 211	28 728	27 253	27 398	27 653
2019	31 434	37 602	32 570	29 460	31 985	28 793	30 165	30 936	30 872	29 761	30 262	30 951	29 613	29 164	29 881
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)³⁾ (MPSV)															
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
2016	11 475	12 286	11 616	11 375	11 424	11 156	11 341	11 381	11 337	11 241	11 199	11 328	11 119	11 245	11 537
2017	11 866	12 691	12 019	11 765	11 811	11 519	11 718	11 750	11 719	11 629	11 594	11 719	11 504	11 638	11 936
2018	12 435	13 299	12 605	12 325	12 380	12 054	12 272	12 301	12 282	12 190	12 164	12 279	12 063	12 207	12 503
2019	13 487	14 384	13 669	13 380	13 423	13 066	13 299	13 349	13 334	13 238	13 231	13 331	13 108	13 261	13 553
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9
2016	25,3	13,5	21,9	26,7	28,3	27,6	27,9	24,4	26,2	30,2	31,8	23,9	28,4	26,7	29,5
2017	25,8	13,6	22,4	27,4	28,7	28,2	28,3	25,0	26,9	30,8	32,5	24,4	29,2	27,3	30,2
2018	26,3	13,7	22,7	28,0	29,0	28,6	28,6	25,5	27,4	31,2	33,1	24,8	29,8	27,7	30,8
2019	26,7	13,8	23,0	28,7	29,3	29,0	28,9	25,9	27,9	31,8	33,8	25,2	30,4	28,2	31,3

1) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

2) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, ve jmenovateli data ČSÚ k 31. 12.

3) bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

4) včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2014	409,9	834,6	376,8	344,5	388,4	282,1	309,9	317,7	359,2	333,1	341,3	404,5	318,6	365,3	344,3
2015	435,9	917,2	392,9	359,0	405,2	292,2	333,9	337,1	378,0	354,4	356,1	427,9	334,7	374,8	362,0
2016	451,3	943,3	418,4	371,7	421,8	296,4	330,1	349,2	401,1	367,7	370,9	435,4	351,1	388,0	374,6
2017	476,6	997,6	445,7	387,0	440,6	315,7	345,2	364,7	442,0	388,0	392,1	450,1	373,7	408,0	392,8
2018	501,0	1 056,8	453,5	413,9	449,8	323,7	359,0	386,8	450,8	410,6	405,5	485,7	392,9	424,9	418,3
2019
Vývoj HDP – předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2014	102,7	102,3	104,1	100,7	104,3	101,2	100,4	101,6	103,9	103,5	101,1	102,6	103,5	106,5	102,4
2015	105,3	109,8	103,8	103,1	103,4	101,7	105,3	105,1	104,1	105,4	103,5	105,1	104,0	101,1	103,2
2016	102,5	102,1	106,2	102,1	103,0	100,3	98,3	102,4	104,6	102,7	102,3	100,6	103,4	102,3	102,5
2017	104,4	104,7	107,7	103,0	104,0	102,8	101,2	104,1	110,2	104,5	104,1	101,8	104,5	104,0	102,8
2018	102,8	103,9	101,6	104,9	100,4	98,8	100,6	104,0	100,5	104,1	100,8	105,3	102,1	102,4	102,8
2019
Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2014	39,1	44,2	32,7	36,8	22,1	33,8	25,0	43,3	49,3	43,7	41,1	38,8	38,6	35,1	
2015	36,8	41,7	29,9	33,8	20,2	35,0	23,0	41,3	45,4	39,1	42,0	36,2	35,8	31,9	
2016	37,9	43,0	31,7	33,0	20,0	35,2	23,4	41,1	46,7	43,2	46,2	36,6	34,8	29,4	
2017	38,0	43,7	32,0	33,6	20,5	34,9	23,2	40,0	49,3	44,5	42,7	37,0	35,5	28,8	
2018 ¹⁾	38,5	43,2	33,0	34,4	20,7	33,7	24,7	39,1	50,0	45,2	47,0	35,4	35,7	29,5	
2019	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
2016	831,5	76,7	100,0	49,0	61,1	19,3	56,2	44,0	47,5	47,9	49,9	70,5	46,5	53,0	109,8
2017	849,9	80,3	105,9	50,5	61,6	18,8	59,3	45,0	49,7	48,3	50,6	70,7	47,2	53,8	108,1
2018	863,5	81,3	108,8	50,4	61,5	18,4	63,1	47,8	49,0	49,6	50,5	72,1	47,9	55,1	108,0
2019	850,6	80,9	110,7	51,4	59,5	18,0	63,0	47,4	43,9	49,1	49,5	69,0	45,9	54,2	108,1
Stavební práce "S" podle místa stavby na 1 obyvatele³⁾ (tis. Kč)															
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
2016	22,3	43,5	16,8	27,6	23,0	15,6	18,7	18,0	18,0	21,6	21,9	21,9	18,2	15,0	17,2
2017	23,0	43,8	19,1	32,4	21,7	18,9	19,5	17,3	19,5	19,1	22,7	23,0	19,3	15,6	15,6
2018	25,8	44,8	21,4	32,3	24,0	24,5	23,4	18,0	22,2	21,5	23,7	27,7	23,7	18,1	20,3
2019
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
2016	2,6	4,8	3,6	1,9	2,7	1,7	0,9	1,8	1,9	2,4	1,9	3,3	2,1	1,7	1,7
2017	2,7	4,5	4,0	2,0	2,8	1,3	1,2	1,5	2,2	2,2	2,0	3,6	2,3	1,7	1,9
2018	3,2	4,1	5,3	2,7	4,2	1,7	1,4	2,4	2,7	3,2	2,8	3,8	2,6	2,2	2,1
2019 ⁴⁾	3,4	4,6	5,1	3,5	4,6	2,3	1,6	1,9	3,1	3,3	2,9	4,0	3,1	2,7	2,0
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 1 000 obyvatel															
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835
2016	4 704	13 197	1 724	6 208	2 999	16 301	1 752	6 092	6 823	2 438	2 528	2 800	3 043	3 521	1 940
2017	5 026	14 034	1 802	6 287	3 194	17 429	1 902	6 520	7 448	2 565	2 711	3 200	3 207	3 609	2 113
2018	5 224	14 026	1 942	6 788	3 493	17 774	2 057	6 744	7 818	2 554	2 877	3 449	3 416	3 821	2 285
2019	5 345	14 050	1 960	6 959	3 628	18 318	2 125	7 156	8 121	2 560	2 854	3 554	3 659	3 899	2 370

1) semidefinitivní údaje

2) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převládající činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

3) podniky s 20 a více zaměstnanci s převládající stavební činností

4) předběžné údaje

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

	Česká republika														
	HI. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský	
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2014	1,64	0,58	1,81	0,65	0,86	2,86	7,25	0,37	0,86	2,59	0,27	0,23	0,74	1,08	3,54
2015	1,58	0,60	1,79	0,61	0,85	2,91	6,51	0,41	0,91	2,57	0,29	0,26	0,75	1,09	3,36
2016	1,41	0,47	1,58	0,36	0,59	3,06	6,34	0,40	0,92	1,56	0,29	0,21	0,71	1,03	3,23
2017	1,33	0,50	1,70	0,40	0,55	2,32	5,43	0,39	0,88	1,55	0,30	0,20	0,68	1,18	3,18
2018	1,14	0,52	1,39	0,32	0,51	1,97	4,80	0,32	0,72	1,30	0,25	0,18	0,60	0,80	2,90
2019
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²) (ČHMÚ)															
2014	2,29	17,29	2,58	0,91	1,07	2,01	6,57	1,11	1,36	3,09	1,31	1,79	1,62	1,58	4,46
2015	2,21	16,50	2,49	0,87	1,07	2,16	6,07	1,10	1,30	2,82	1,22	1,80	1,61	1,57	4,38
2016	2,10	15,99	2,53	0,87	0,91	2,11	5,74	1,12	1,08	2,52	1,24	1,81	1,34	1,27	4,27
2017	2,06	15,70	2,52	0,88	0,92	2,01	5,54	1,11	1,09	2,68	1,27	1,80	1,33	1,27	3,82
2018	1,97	15,42	2,34	0,83	0,86	1,88	5,43	1,04	1,01	2,74	1,18	1,71	1,28	1,21	3,57
2019
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015	2 205	4 909	1 420	2 420	2 012	629	1 757	1 014	1 071	1 402	1 341	3 098	1 559	1 701	2 285
2016	2 064	4 675	1 364	2 426	3 086	592	1 775	975	899	1 546	946	2 388	945	1 453	2 148
2017	1 972	4 250	1 326	2 190	2 008	523	2 010	1 014	1 000	1 239	1 040	2 450	955	1 511	2 251
2018	2 276	6 182	1 390	1 690	1 597	708	1 706	1 252	1 166	1 555	1 140	2 962	1 356	1 630	2 267
2019
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015	317	301	374	346	283	297	321	266	295	315	335	297	330	299	313
2016	339	309	397	372	330	339	348	302	304	332	367	309	350	314	341
2017	344	312	399	370	324	328	361	283	323	348	379	317	365	315	350
2018	351	311	402	392	337	328	364	308	332	343	387	326	362	331	360
2019
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015	14,5	16,8	12,0	14,3	17,1	13,8	13,2	12,4	15,7	15,1	16,0	12,6	13,3	18,7	15,5
2016	14,5	17,3	12,3	14,4	16,0	12,8	12,3	12,5	16,1	14,8	15,2	13,7	13,1	19,9	14,5
2017	15,3	17,9	12,9	15,5	18,1	14,0	12,5	13,0	16,8	16,1	16,4	14,6	13,7	21,0	15,2
2018	16,1	18,6	13,9	15,8	17,9	14,9	14,1	17,1	17,6	15,5	17,0	15,3	14,8	20,9	15,7
2019
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (litr/den)															
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
2016	88,3	107,9	86,1	84,7	87,4	84,5	90,2	86,6	79,2	77,3	78,6	92,9	81,3	74,9	89,8
2017	88,7	109,3	85,3	84,6	88,6	85,5	89,6	86,8	80,2	78,0	79,1	92,9	83,5	75,9	89,1
2018	89,2	107,5	88,2	84,1	88,4	86,7	91,6	87,5	80,5	79,7	81,2	92,9	83,2	75,7	89,9
2019	90,6	113,1	89,7	82,3	86,9	86,5	93,0	89,2	84,6	80,2	81,4	92,9	84,3	78,7	89,6
Investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015	3 804	1 160	3 038	3 176	2 106	2 784	5 168	1 258	2 230	7 983	6 887	5 286	3 879	2 591	5 526
2016	2 411	2 981	1 445	1 170	2 545	2 608	7 610	1 002	1 506	2 391	1 757	1 896	1 270	770	2 986
2017	3 345	3 298	1 605	1 991	1 797	1 109	18 999	2 292	1 378	1 819	2 785	1 612	1 452	958	2 710
2018	2 920	4 498	2 463	3 135	1 943	1 302	5 579	2 327	2 383	2 337	2 484	1 515	1 899	1 994	3 939
2019

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Olomouckého kraje v letech 2001–2019

	Měřicí jednotka	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	642 790	639 425	639 166	639 899	641 794	642 140	642 044	641 684
v tom ve věku: 0–14 let		104 144	96 528	94 256	92 378	91 434	90 741	90 938	91 795
15–64 let		451 119	453 473	453 974	454 823	455 757	454 241	451 615	448 608 ¹
65 a více let		87 527	89 424	90 936	92 698	94 603	97 158	99 491	101 281 ¹
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	38,6	39,5	39,8	40,1	40,3	40,5	40,7	40,9
Sňatky		3 042	2 950	3 063	3 206	3 325	3 098	2 827	2 675
Rozvody		1 774	1 981	1 926	2 003	1 853	1 884	1 741	1 823
Živě narození	osoby	5 756	5 951	6 183	6 428	6 931	7 118	7 134	6 922
Zemřelí	osoby	6 662	6 393	6 479	6 298	6 458	6 433	6 705	6 748
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-906	-442	-296	130	473	685	429	174
Přistěhovalí	osoby	3 545	4 273	4 474	5 201	6 981	4 554	3 822	4 000
Vystěhovalí	osoby	3 921	5 089	4 437	4 598	5 559	4 893	4 347	4 534
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-376	-816	37	603	1 422	-339	-525	-534
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-1 282	-1 258	-259	733	1 895	346	-96	-360
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	121,3	138,7	142,0	154,8	164,8	175,9	178,4	174,2
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	312,0	312,6	314,2	318,3	316,0	314,5	316,6	306,2
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	222,5	226,1	227,0	227,6	233,3	237,5	235,1	244,0
Míra ekonomické aktivity	%	58,4	58,0	58,1	58,3	57,5	57,0	57,4	55,7
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	osoby	37 215	39 591	36 180	31 187	23 495	23 470	41 092	42 117
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)	%	.	.	7,54	6,44	4,81	4,89	8,86	9,08
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 643	7 081	7 543	7 969	8 500	9 377	9 766	9 837
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	3,7	4,0	4,0	4,1	4,2	4,2	4,3	4,4
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby								
mateřských škol		18 914	18 965	18 637	18 720	19 036	19 594	20 296	21 037
základních škol		68 443	60 553	57 831	55 091	52 722	50 699	49 215	48 610
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	34 882	35 010	35 091	34 639	34 201	33 801	32 423
Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)	osoby	12 317	15 132	16 037	17 968	19 537	20 627	21 854	22 494
Registrované trestné činy na 1 000 obyv.		25,4	24,2	23,2	22,0	24,6	23,2	22,2	21,4
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	125 246	149 418	152 800	160 865	175 136	183 772	179 666	183 705
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	101,4	106,7	103,2	104,1	104,5	102,8	95,7	104,1
Výdaje na výzkum a vývoj	mil. Kč	.	.	1 347	1 314	1 512	1 430	1 619	1 613
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		115 328	129 075	129 331	130 427	132 139	135 028	133 275	136 229
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	.	8 939	7 687	7 409	8 627	8 300	6 654	7 077
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	49 277	51 589	52 595	52 921	53 964	53 375	44 323	40 604
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁵⁾	mil. Kč	15 842	12 394	13 520	16 078	19 120	15 564	13 557	12 784
Dokončené byty		1 753	1 462	1 118	1 307	1 766	1 839	2 026	1 648
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	tis. osob	392,8	417,7	414,9	430,8	435,0	426,6	377,2	377,7
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	283 507	282 393	281 992	281 589	281 089	280 813	280 517	280 129
z toho orná půda		213 434	210 635	210 171	209 644	209 174	208 740	208 421	207 878
Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	241 386	244 295	244 685	245 088	245 597	245 852	246 140	246 535
z toho: lesní pozemky		180 514	182 877	183 008	183 089	183 217	183 300	183 423	183 497
zastavěné plochy a nádvoří		8 371	8 251	8 245	8 254	8 269	8 281	8 295	8 310
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	83,6	92,4	89,9	87,7	87,8	86,5	87,2	84,3
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	279	266	275	283	289	316	333	307
Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 224	3 030	1 494	1 180	1 526	1 102	1 002	1 371

¹⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starob. důchodu; data za prosinec

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji

⁴⁾ průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatiz. vzduchu

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ									
6 ⁵⁾ 638 640	637 612	636 358	635 713	634 720	633 925	633 178	632 492	632 015	Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)
6 ⁶⁾ 92 972	93 440	94 054	94 898	95 884	96 735	97 707	98 361	98 806	v tom ve věku: 0–14 let
6 ⁶⁾ 440 749	435 302	429 864	424 948	420 020	414 933	410 336	406 113	402 274	15–64 let
6 ⁶⁾ 104 919	108 870	112 440	115 867	118 816	122 257	125 135	128 018	130 935	65 a více let
6 ⁶⁾ 41,2	41,5	41,7	42,0	42,2	42,4	42,6	42,8	43,0	Průměrný věk (stav k 31. 12.)
2 605	2 669	2 632	2 737	2 864	2 925	3 039	3 204	3 213	Sňatky
1 733	1 526	1 713	1 521	1 515	1 432	1 430	1 417	1 377	Rozvody
6 311	6 303	6 322	6 400	6 498	6 697	6 679	6 699	6 359	Živě narození
6 559	6 701	6 830	6 461	7 000	6 731	7 033	6 952	6 914	Zemřelí
-248	-398	-508	-61	-502	-34	-354	-253	-555	Přirozený přírůstek/úbytek
3 857	3 787	3 786	4 150	4 328	4 464	4 700	4 867	5 410	Přistěhovalí
4 003	4 417	4 532	4 734	4 819	5 225	5 093	5 300	5 332	Vystěhovalí
-146	-630	-746	-584	-491	-761	-393	-433	78	Přírůstek/úbytek stěhováním
-394	-1 028	-1 254	-645	-993	-795	-747	-686	-477	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
177,7	180,2	177,5	184,8	192,8	197,9	207,1	223,4	.	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
305,5	312,2	306,3	305,9	307,8	312,1	314,5	319,8	314,0	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
240,6	232,5	236,6	235,3	231,9	226,3	222,0	215,2	219,9	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
55,9	57,3	56,4	56,5	57,0	58,0	58,6	59,8	58,8	Míra ekonomické aktivity
38 119	40 342	43 364	38 990	31 058	26 495	19 519	14 801	12 818	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)
8,34	8,93	9,79	8,82	7,01	5,94	4,35	3,37	2,94	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾ (stav k 31. 12.)
10 253	10 465	10 644	10 744	11 009	11 119	11 504	12 063	13 108	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
4,5	4,6	4,6	4,8	4,8	4,8	4,8	5,1	.	Lékaři na 1 000 obyvatel
22 028	22 878	23 340	23 298	22 980	22 628	22 350	22 667	22 931	Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.) mateřských škol
48 677	49 257	50 243	51 504	52 899	54 226	55 049	55 292	55 684	základních škol
30 505	28 957	27 863	27 147	26 420	26 217	26 067	26 100	26 182	středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
22 689	21 758	21 222	20 822	20 358	19 534	18 861	18 417	18 831	Studenti vysokých škol ³⁾ (stav k 31. 12.)
22,5	22,5	23,2	22,1	19,9	18,3	16,2	14,8	15,6	Registrované trestné činy na 1 000 obyv.
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
189 721	191 847	191 738	202 678	212 588	222 612	236 619	248 499	.	Hrubý domácí produkt
102,8	99,4	98,3	103,5	104,0	103,4	104,5	102,1	.	předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)
2 133	3 558	3 061	3 377	2 983	2 833	3 367	4 156	.	Výdaje na výzkum a vývoj
138 970	135 201 ⁷⁾	137 119	138 347	139 097	140 735	142 182	143 972	143 478	Registrované subjekty (stav k 31. 12.)
8 245	8 344	8 734	9 445	8 774	8 942	9 091 ⁸⁾	8 654	.	Produkce zemědělského odvětví
41 222	40 015	39 102	40 873	44 247	46 531	47 245	47 923	45 892	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
10 743	12 760	11 920	10 362	13 361	11 545	12 218	15 010	.	Stavební práce "S" provedené v krajích ⁵⁾
1 305	1 490	1 231	1 420	1 095	1 337	1 479	1 630 ⁹⁾	1 984	Dokončené byty
397,3 ¹⁰⁾	474,9	512,4	487,6	547,5	600,1	658,1	700,1	761,6	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
279 763	279 361	279 086	278 562	278 209 ¹¹⁾	277 850	277 525	277 319	277 074	Zemědělská půda (stav k 31. 12.)
207 375	207 036	206 555	205 986	205 594 ¹²⁾	205 329	204 951	204 526	204 041	z toho orná půda
246 893	247 296	247 583	248 115	248 481 ¹³⁾	249 296	249 630	249 833	250 080	Nezemědělská půda (stav k 31. 12.)
183 596	183 855	184 000	185 168	185 220 ¹⁴⁾	185 851	186 153	186 217	186 280	z toho: lesní pozemky
8 369	8 378	8 389	8 392	8 389 ¹¹⁾	8 393	8 392	8 389	8 403	zastavěné plochy a nádvoří
83,7	83,5	81,7	82,5	82,2	81,3	83,5	83,2	84,3	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
300	318	308	312	330	350	365	362	.	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
1 423	2 425	1 902	2 418	3 879	1 270	1 452	1 899	.	Investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

5) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

6) údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

7) od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

8) semidefinitivní údaje

9) předběžné údaje

10) od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

11) promítnutí územních změn hranic vojenských újezdů Libavá a Březina

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	osoby	635 713	634 720	633 925	633 178	632 492	632 015
v tom: muži		310 720	310 288	309 999	309 888	309 620	309 603
ženy		324 993	324 432	323 926	323 290	322 872	322 412
z toho cizinci (bez azylantů)		10 110	10 413	10 889	11 425	12 302	12 970
Sňatky		2 737	2 864	2 925	3 039	3 204	3 213
Průměrný věk při prvním sňatku: ženichové		31,8	31,8	32,0	32,1	32,2	32,5
nevěsty		28,9	29,1	29,4	29,4	29,4	29,8
Rozvody		1 521	1 515	1 432	1 430	1 417	1 377
Živě narození	osoby	6 400	6 498	6 697	6 679	6 699	6 359
z toho mimo manželství	%	47,8	48,2	50,3	50,2	49,8	49,4
Průměrný věk matky při narození dítěte		30,4	30,4	30,4	30,5	30,7	30,6
prvního dítěte		28,4	28,4	28,6	28,6	28,9	28,8
Úhrnná plodnost ¹⁾		1,504	1,562	1,647	1,681	1,725	1,680
Potraty		2 146	1 979	2 151	2 018	1 896	1 872
z toho umělá přerušeni těhotenství		1 279	1 137	1 137	1 015	983	999
Potraty na 100 narozených	%	33,4	30,3	32,0	30,1	28,2	29,3
Zemřelí	osoby	6 461	7 000	6 731	7 033	6 952	6 914
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-61	-502	-34	-354	-253	-555
Přistěhovalí	osoby	4 150	4 328	4 464	4 700	4 867	5 410
z toho z ciziny		688	802	905	1 048	1 309	1 606
Vystěhovalí	osoby	4 734	4 819	5 225	5 093	5 300	5 332
z toho do ciziny		523	467	620	518	597	721
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-584	-491	-761	-393	-433	78
z toho s cizinou		165	335	285	530	712	885
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-645	-993	-795	-747	-686	-477
Na 1 000 obyvatel							
živě narození	‰	10,1	10,2	10,6	10,5	10,6	10,1
zemřelí	‰	10,2	11,0	10,6	11,1	11,0	10,9
přirozený přírůstek/úbytek	‰	-0,1	-0,8	-0,1	-0,6	-0,4	-0,9
přistěhovalí	‰	6,5	6,8	7,0	7,4	7,7	8,6
vystěhovalí	‰	7,4	7,6	8,2	8,0	8,4	8,4
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-0,9	-0,8	-1,2	-0,6	-0,7	0,1
celkový přírůstek/úbytek	‰	-1,0	-1,6	-1,3	-1,2	-1,1	-0,8
Kojenecká úmrtnost ²⁾	‰	2,2	2,2	2,8	2,8	3,6	2,4
Novorozenecká úmrtnost ³⁾	‰	1,1	1,2	1,9	2,2	2,5	1,4
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.) ve věku:							
0–14 let	osoby	94 898	95 884	96 735	97 707	98 361	98 806
%	%	14,9	15,1	15,3	15,4	15,6	15,6
15–64 let	osoby	424 948	420 020	414 933	410 336	406 113	402 274
%	%	66,8	66,2	65,5	64,8	64,2	63,6
65 a více let	osoby	115 867	118 816	122 257	125 135	128 018	130 935
%	%	18,2	18,7	19,3	19,8	20,2	20,7
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	roky	42,0	42,2	42,4	42,6	42,8	43,0
mužů		40,4	40,6	40,8	41,0	41,2	41,4
žen		43,5	43,7	43,9	44,1	44,3	44,5
Index stáří (stav k 31. 12.) ⁴⁾	%	122,1	123,9	126,4	128,1	130,2	132,5
mužů		97,2	99,2	101,6	103,5	105,5	107,7
žen		148,1	149,7	152,4	153,8	155,9	158,5
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ⁵⁾	%	49,6	51,1	52,8	54,3	55,7	57,1
Naděje dožití (dvouleté období)	roky						
mužů při narození		74,8	75,1	75,2	75,5	75,6	75,7
žen při narození		81,8	81,7	81,5	81,8	81,9	82,1
mužů ve věku 65 let		15,6	15,6	15,8	16,0	16,1	16,3
žen ve věku 65 let		19,8	19,8	19,6	19,7	19,9	20,1

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

³⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁴⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

⁵⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
VYBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	541,2	539,7	538,4	536,5	535,0	533,9
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	15,1	14,5	14,5	14,6	14,4	15,7
střední bez maturity	%	38,1	38,1	37,4	35,0	35,8	36,6
střední s maturitou	%	32,4	31,6	32,9	34,7	35,0	31,9
vysokoškolské vč. vyššího odborného	%	14,3	15,8	15,1	15,6	14,6	15,8
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	305,9	307,8	312,1	314,5	319,8	314,0
v tom: zaměstnaní		282,3	289,6	300,5	304,7	311,6	306,3
z toho ženy		121,9	124,1	129,8	134,8	140,0	134,2
nezaměstnaní		23,5	18,2	11,5	9,8	8,2	7,7
z toho ženy		12,4	10,1	5,5	4,6	4,0	3,9
Ekonomicky neaktivní ve věku 15 a více let	tis. osob	235,3	231,9	226,3	222,0	215,2	219,9
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	86,1	85,6	83,9	82,8	83,3	83,1
zaměstnavatelé	%	3,2	3,2	3,7	3,7	3,3	3,3
pracující na vlastní účet	%	10,0	9,9	11,3	12,7	12,1	12,7
Zaměstnaní pracující v kraji	tis. osob	283,0	288,9	299,9	298,8	311,1	.
v tom podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	4,6	4,6	4,4	4,3	4,2	.
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	39,6	40,8	41,0	40,4	40,4	.
terciární (služby)	%	55,8	54,7	54,6	55,3	55,4	.
Míra ekonomické aktivity	%	56,5	57,0	58,0	58,6	59,8	58,8
v tom: muži		65,4	66,3	67,7	67,3	67,6	67,8
ženy		48,2	48,3	48,8	50,5	52,4	50,3
Míra zaměstnanosti	%	52,2	53,7	55,8	56,8	58,2	57,4
v tom: muži		61,1	63,2	65,4	65,3	66,0	66,4
ženy		43,7	44,7	46,8	48,8	50,9	48,9
Obecná míra nezaměstnanosti	%	7,7	5,9	3,7	3,1	2,6	2,4
v tom: muži		6,5	4,7	3,4	3,0	2,4	2,1
ženy		9,3	7,6	4,1	3,3	2,8	2,8
NEZAMĚSTNANOST (stav k 31. 12.; MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce	osoby	38 990	31 058	26 495	19 519	14 801	12 818
z toho: ženy		18 822	15 021	12 793	9 488	7 213	6 359
absolventi škol a mladiství		2 104	1 507	1 129	783	644	622
osoby se zdravotním postižením		3 857	3 829	3 655	3 243	2 466	2 107
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		8 108	7 650	7 337	6 051	5 546	5 320
dosažitelní		37 494	29 478	24 721	17 878	13 729	11 859
v tom podle věku:							
do 19 let		1 123	875	754	559	462	478
20–24 let		4 374	3 027	2 320	1 431	1 096	994
25–34 let		8 128	6 113	5 050	3 502	2 792	2 357
35–44 let		9 463	7 453	6 283	4 382	3 240	2 729
45–54 let		8 773	7 182	6 171	4 638	3 385	3 054
55 a více let		7 129	6 408	5 917	5 007	3 826	3 206
průměrný věk	roky	41,0	41,9	42,6	43,7	43,5	43,3
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		10 090	8 343	7 343	5 526	4 299	3 636
střední bez maturity		17 442	13 563	11 382	8 361	6 140	5 304
střední s maturitou		8 915	6 925	5 824	4 204	3 165	2 831
vyšší odborné vč. nástavbového		306	254	200	155	131	123
vysokoškolské		2 237	1 973	1 746	1 273	1 066	924
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby	15 997	13 236	11 314	8 049	6 196	5 519
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		4 031	3 391	2 937	2 211	1 713	1 502
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		11 966	9 845	8 377	5 838	4 483	4 017
manuální pracovníci	osoby	20 606	16 780	14 685	10 852	8 389	7 154
kvalifikovaní (třídy 6–8)		10 201	7 858	6 486	4 490	3 306	2 869
nekvalifikovaní (třída 9)		10 405	8 922	8 199	6 362	5 083	4 285

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měsíční jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
v tom podle délky evidence:	osoby						
do 3 měsíců		9 832	9 603	8 662	7 429	6 913	6 428
3–6 měsíců		5 493	4 447	4 036	2 876	2 477	2 499
6–12 měsíců		6 030	4 024	4 086	2 761	1 839	1 712
od 1 roku do 2 let		6 585	3 735	2 825	1 988	1 152	915
více než 2 roky		11 050	9 249	6 886	4 465	2 420	1 264
Průměrný měsíční nárok na podporu v nezaměstnanosti	Kč	5 732	5 916	6 176	6 481	7 106	7 627
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	8,82	7,01	5,94	4,35	3,37	2,94
v tom: muži		9,04	7,17	6,09	4,45	3,42	2,95
ženy		8,59	6,84	5,78	4,25	3,32	2,94
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných ⁴⁾	%	4,15	3,09	2,34	1,57	0,88	0,54
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	místa	2 814	5 912	6 282	8 696	10 896	9 652
Uchazeči na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce	osoby	13,9	5,3	4,2	2,2	1,4	1,3
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	117 577	122 435	125 456	131 117	141 335	.
na 1 obyvatele	tis. Kč	184,8	192,8	197,9	207,1	223	.
průměr ČR = 100	%	90,2	90,3	89,3	89,9	90,7	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 081	24 584	25 643	27 486	30 073	32 668
v tom: muži		26 157	26 971	27 832	29 692	32 421	35 226
ženy		21 294	21 648	22 808	24 723	27 120	29 613
Medián mezd	Kč	21 651	21 918	23 205	24 956	27 253	29 613
v tom: muži		23 076	23 789	24 856	26 639	29 106	31 644
ženy		19 404	19 640	20 935	22 652	24 794	26 852
VZDĚLÁVÁNÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		23 298	22 980	22 628	22 350	22 667	22 931
základních škol		51 504	52 899	54 226	55 049	55 292	55 684
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		27 147	26 420	26 217	26 067	26 100	26 182
vyšších odborných škol (denní studium)		1 057	933	886	818	731	731
Studenti vysokých škol (občané ČR, stav k 31. 12.)	osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		19 576	18 067	17 043	16 206	15 455	15 370
s místem výuky v kraji		20 822	20 358	19 534	18 861	18 417	18 831
z toho v prezenčním studiu	%	75,3	75,1	75,5	75,2	75,2	75,0
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	osoby	4 962	4 550	4 197	4 257	4 197	3 876
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	přep. os.	3 031	3 018	3 073	3 062	3 211	.
na 1 000 obyvatel		4,8	4,8	4,8	4,8	5	.
Nemocnice		9	9	9	9	9	.
lůžka		3 033	3 034 ¹²⁾	3 151	3 432	3 458	.
případy hospitalizace ⁶⁾	tis. případů	132,6	132,4	143,5	144,2	142,9	.
průměrná ošetrovací doba	dny	5,85	5,80	5,45	5,73	5,83	.
využití lůžek	dny	256,0	253,0	248,5	240,9	240,9	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,869	4,283	4,507	4,543	4,697	4,995
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	54,1	47,8	48,6	47,2	45,7	46,1
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	tis. dávek	759,5	737,4	699,6	643,2	560,6	521,6
z toho přidavek na dítě		383,7	361,2	330,7	283,0	215,7	188,6
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	2 238	2 219	2 211	2 173	2 249	2 173
z toho přidavek na dítě		232	218	200	171	170	152
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 519	3 494	3 487	3 433	3 556	3 437

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měsíční jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory		2 544	2 600	2 674	2 698	2 700	2 632
na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let		22,0	21,9	21,9	21,6	21,1	20,1
Lůžka v domovech se zvláštním režimem		608	710	810	883	1 013	1 073
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením		1 124	1 073	1 057	1 041	998	993
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci; ČSSZ)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	osoby	146 210	147 343	148 420	148 870	149 421	149 866
z toho ženy		91 417	91 855	92 040	91 730	91 629	91 437
Příjemci starobního důchodu sólo ⁸⁾	osoby	107 613	108 789	109 961	110 624	111 360	112 034
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7,9)}	osoby	39 377	40 891	42 181	43 415	44 508	45 616
z toho ženy		22 147	22 982	23 752	24 382	24 977	25 548
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	26,9	27,8	28,4	29,2	29,8	30,4
v tom: muži		31,4	32,3	32,7	33,3	33,8	34,3
ženy		24,2	25,0	25,8	26,6	27,3	27,9
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁸⁾	Kč	10 744	11 009	11 119	11 504	12 063	13 108
v tom: muži		11 839	12 121	12 233	12 644	13 244	14 339
ženy		9 818	10 063	10 161	10 512	11 022	12 012
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁸⁾ na mzdovém mediánu	%	49,6	50,2	47,9	46,1	44,3	44,3
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 041 694	1 153 568	1 306 300	1 398 460	1 684 258	1 955 493
v tom dávky:							
nemocenské		727 580	808 492	925 020	991 085	1 224 597	1 463 891
ošetřovné		39 795	51 346	58 815	71 660	82 089	88 487
peněžitá pomoc v mateřství		274 130	293 324	322 292	335 482	365 445	384 942
vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství		189	406	173	234	407	339
otcovská poporodní péče ¹⁰⁾		10 293	12 164
dlouhodobé ošetřovné ¹⁰⁾		1 427	5 670
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Registrované trestné činy		14 066	12 609	11 600	10 246	9 332	9 838
na 1 000 obyvatel		22,1	19,9	18,3	16,2	14,8	15,6
Objasněné trestné činy		7 520	6 812	6 483	6 011	5 631	5 738
Hlášené dopravní nehody		4 450	4 738	4 979	5 161	5 251	5 508
na 1 000 obyvatel		7,0	7,5	7,9	8,2	8,3	8,7
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	osoby	28	51	40	24	35	34
Podíl bodovaných řidičů ¹¹⁾ z registrovaných řidičů celkem	%	8,0	7,0	6,8	6,6	6,8	6,2
Požáry		964	918	824	889	992	980
na 1 000 obyvatel		1,5	1,4	1,3	1,4	1,6	1,6
přímá škoda	mil. Kč	102	95	174	97	198	186

¹⁾ údaje podle kraje obvyklého bydliště (kromě struktury zaměstnaných podle sektorů)

²⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) v evidenci úřadu práce na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, jmenovatel data ČSÚ

⁵⁾ pramen: MPSV (Informační systém o průměrném výděлку) a MF (Informační systém o platu a služebním příjmu)

⁶⁾ do roku 2015 počet hospitalizovaných pacientů

⁷⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁸⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁹⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

¹⁰⁾ dávka otcovské poporodní péče byla zavedena od února 2018, dlouhodobé ošetřovné od června 2018

¹¹⁾ bodovaný řidič se dopustil přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče

¹²⁾ některé LDN se staly součástí nemocnic

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	202 678	212 588	222 612	236 619	248 499	.
předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny)	%	103,5	104,0	103,4	104,5	102,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	tis. Kč	318,6	334,7	351,1	373,7	392,9	.
průměr ČR = 100	%	77,7	76,8	77,8	78,4	78,4	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	tis. Kč	716,2	735,9	742,4	791,8	798,7	.
průměr ČR = 100	%	84,8	83,0	82,0	83,9	81,3	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	183 259	191 300	200 101	212 329	223 547	.
v tom sektory: primární	%	4,2	4,0	3,6	3,6	3,3	.
sekundární	%	41,5	42,1	42,2	41,4	40,4	.
terciární	%	54,4	53,9	54,2	55,0	56,3	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	49 043	53 772	52 993	51 869	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	tis. Kč	77,1	84,7	83,6	81,9	.	.
průměr ČR = 100	%	74,9	73,4	74,3	69,4	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) pracující v kraji	osoby	282 977	288 895	299 860	298 835	311 141	.
z toho zaměstnanci		252 354	256 818	261 389	256 369	269 294	.
NÁKLADY PRÁCE¹⁾							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	31 060	31 920	33 522	35 538	38 834	.
z toho: přímé náklady (mzdy a náhrady mzdy)		22 571	23 180	24 403	25 813	28 251	.
sociální náklady a výdaje		8 040	8 277	8 656	9 213	10 059	.
MÍSTNÍ ROZPOČTY²⁾ (Ministerstvo financí)							
Příjmy celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	23 895	26 228	25 053	27 017	31 574	34 231
Výdaje celkem (po konsolidaci)	mil. Kč	23 153	25 673	22 631	26 172	31 395	33 472
z toho: běžné výdaje		17 026	18 019	18 930	20 889	23 473	25 973
kapitálové výdaje		6 127	7 653	3 702	5 284	7 922	7 499
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	3 377	2 983	2 833	3 367	4 156	.
z toho: mzdové		1 631	1 442	1 502	1 827	2 210	.
financované z veřejných zdrojů ČR		1 246	1 225	1 336	1 383	1 435	.
Zaměstnanci ve výzkumu a vývoji	přep. os.	3 129	3 402	3 419	3 127	3 341	.
z toho výzkumní pracovníci		1 905	1 999	2 019	1 684	1 835	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE³⁾							
Podíl domácností vybavených počítačem	%	64,1	65,6	67,3	70,7	72,6	.
Podíl domácností s připojením k internetu	%	62,2	65,2	67,3	72,1	74,4	.
ORGANIZAČNÍ STATISTIKA							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)		138 347	139 097	140 735	142 182	143 972	143 478
z toho živnostníci		98 111	98 793	99 759	102 114	103 254	104 723
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		70 866	70 182	69 048	70 899	72 121	73 339
z toho živnostníci		47 382	47 334	47 008	48 225	48 753	49 219
Vzniklé subjekty		4 099	4 270	4 452	4 504	4 624	4 455
z toho živnostníci		3 110	3 058	2 756	2 789	3 050	2 994
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Produkce zemědělského odvětví	mil. Kč	9 445	8 774	8 942	9 091	7) 8 654	.
z toho: rostlinná produkce		5 954	5 717	6 076	5 824	7) 5 482	.
živočišná produkce		3 070	2 747	2 538	2 909	7) 2 820	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	245 530	241 338	242 855	246 049	245 062	244 468
z toho orná		175 324	173 032	175 641	176 367	176 012	175 362
Sklizeň: obilovin	t	652 958	632 845	639 686	568 920	520 738	565 426
brambor	t	12 192	9 453	11 434	10 097	8 028	8 989
Hospodářská zvířata (stav k 1. 4.)							
skot	kusy	92 132	94 735	93 526	95 425	92 806	92 860
prasata	kusy	96 821	98 020	91 728	82 566	85 838	74 043
drůbež	tis. ks	471	616	559	544	609	438
Výroba jatečného skotu	t ž. hm.	11 743	12 058	12 168	10 889	11 489	10 817
Výroba jatečných prasat	t ž. hm.	18 940	19 363	17 886	15 311	14 867	12 837
Výroba jatečné drůbeže	t ž. hm.	3 397	4 214	4 398	5 031	3 844	4 139
Výroba mléka	tis. l	197 255	201 992	187 823	202 272	200 429	203 541
Snáška konzumních vajec	tis. ks	44 209	40 428	39 857	41 440	38 134	43 341

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měříci jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 307	1 761	2 375	3 250	3 890	4 879
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 553 344	2 029 178	2 370 123	2 870 350	3 368 966	2 925 942
z toho nahodilá hmyzová		234 799	492 118	885 362	1 121 230	1 580 212	1 573 843
PRŮMYSL⁴⁾							
Průměrný počet podniků		146	149	151	157	156	148
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmysl. povahy na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	111 104 2 718	122 510 2 769	128 715 2 766	136 599 2 891	141 403 2 951	140 285 3 057
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	40 873	44 247	46 531	47 245	47 923	45 892
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	25 167	25 798	26 753	28 648	31 032	32 933
ENERGETIKA (Energetický regulační úřad)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 403	1 583	1 562	1 481	1 373	1 455
podíl na ČR	%	1,6	1,9	1,9	1,7	1,6	1,7
Spotřeba elektřiny netto	GWh	2 916	3 005	3 079	3 148	3 214	3 193
podíl na ČR	%	5,2	5,3	5,3	5,3	5,4	5,4
v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 180,5	1 212,0	1 247,4	1 276,6	1 268,0	1 270,8
Spotřeba zemního plynu	tis. m ³	406 332	424 936	458 877	479 900	457 594	457 466
podíl na ČR	%	5,7	5,7	5,6	5,7	5,7	5,4
v domácnostech na 1 odběratele	m ³	760,5	817,6	913,6	933,4	870,8	832,2
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁵⁾		21	20	18	16	19	22
Základní stavební výroba ⁵⁾ na 1 zaměstnanec	mil. Kč tis. Kč	4 492 1 797	4 080 1 633	3 556 1 483	3 322 1 418	6 025 2 341	7 191 2 496
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁵⁾	fyz. os.	2 500	2 498	2 398	2 343	2 574	2 881
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁵⁾	Kč	25 179	27 058	27 996	30 363	31 728	33 284
Stavební práce "S" provedené v kraji ⁶⁾ z toho pro veřejné zadavatele	mil. Kč	10 362 5 070	13 361 6 712	11 545 4 304	12 218 4 869	15 010 7 307	. .
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb z toho: budov (bytových a nebytových) na ochranu životního prostředí	mil. Kč	10 482 6 828 1 238	10 956 7 502 906	13 842 9 906 1 261	18 298 13 230 1 171	19 469 14 912 1 306	19 995 14 588 1 574
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	2 545	2 883	3 568	4 297	4 665	4 515
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty z toho v nových rodinných domech		1 065 566	1 468 634	1 386 753	2 413 1 021	2 043 893	2 089 1 002
Dokončené byty z toho v nových rodinných domech		1 420 760	1 095 647	1 337 738	1 479 772	1 630 ⁸⁾ 1 016 ⁸⁾	1 984 1 013
Investiční náklady na výstavbu 1 m ² obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	34 643	34 889	35 754	35 576	37 675 ⁸⁾	37 767
v novém bytovém domě	Kč	26 725	34 259	40 378	39 366	42 045 ⁸⁾	35 863
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily vč. dodávkových (stav k 31. 12.)		253 893	267 857	277 167	288 152	298 059	307 248
CESTOVNÍ RUCH							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ)		461	465	473	455	483	480
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních		22 621	22 834	23 482	23 463	24 864	24 519
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních z toho ze zahraničí	tis. osob	488 108	548 115	600 122	658 137	700 141	762 149
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ z toho hostů ze zahraničí	dny	4,3 3,1	4,2 3,1	4,2 3,0	4,1 3,0	4,1 3,0	4,0 3,0

1) podniky se sídlem v kraji

2) souhrn za kraj, obce a dobrovolné svazky obcí

3) tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2016 je vypočten z dat roku 2015, 2016 a 2017)

4) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující činností v sekci (dle CZ-NACE) B – Těžba a dobývání, C – Zpracovatelský průmysl nebo D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

5) podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji s převažující stavební činností

6) podniky s 20 a více zaměstnanci s převažující stavební činností

7) semidefinitivní údaje

8) předběžné údaje

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Olomoucký kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotka	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda (stav k 31. 12.)	ha	278 562	278 209	277 850	277 525	277 319	277 074
z toho: orná půda		205 986	205 594	205 329	204 951	204 526	204 041
zahrady a ovocné sady		14 862	14 866	14 865	14 733	14 824	14 845
trvalé travní porosty		56 672	56 707	56 645	56 830	56 969	57 184
Nezemědělská půda (stav 31. 12.)	ha	248 115	248 481	249 296	249 630	249 833	250 080
z toho: lesní pozemky		185 168	185 220	185 851	186 153	186 217	186 280
zastavěné plochy a nádvoří		8 392	8 389	8 393	8 392	8 389	8 403
VODOVODY A KANALIZACE							
Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů	%	90,5	91,4	91,8	93,3	92,8	93,4
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	82,5	82,2	81,3	83,5	83,2	84,3
Cena vody (bez DPH)	Kč/m ³	30,9	31,8	32,1	32,5	33,1	34,1
Cena stočného (bez DPH)	Kč/m ³	29,0	29,3	31,0	31,3	32,1	33,9
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%						
na kanalizaci s koncovou ČOV		80,5	82,4	82,9	84,0	85,3	85,6
na kanalizaci s koncovou ČOV		76,0	79,0	79,9	81,5	81,8	82,8
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	94,3	94,3	95,0	95,6	97,7	98,1
Čistírný odpadních vod (ČOV)		149	159	162	169	172	177
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	230 225	226 468	235 576	236 392	238 575	239 175
Produkce kalů v ČOV	t sušiny	10 940	10 330	9 994	8 885	10 175	9 746
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)¹⁾							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	0,56	0,59	0,59	0,59	0,55	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,47	0,50	0,52	0,51	0,47	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	0,74	0,75	0,71	0,68	0,60	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,74	0,75	0,71	0,68	0,60	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	1,62	1,61	1,34	1,33	1,28	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		0,66	0,68	0,63	0,63	0,61	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,96	0,93	0,71	0,70	0,67	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4)	t/km ²	8,02	8,36	8,12	8,25	7,46	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1–3)		6,36	6,84	6,99	7,18	6,49	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,66	1,51	1,13	1,07	0,98	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ²⁾	t	647 551	990 369	599 504	604 586	857 873	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	189 478	262 928	190 404	219 084	232 887	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	86 932	93 100	108 861	98 843	74 607	.
stavebnictví	t	335 882	601 999	250 403	244 729	500 267	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 018	1 559	945	955	1 356	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	312	330	350	365	362	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	13,3	13,3	13,1	13,7	14,8	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	41,4	43,9	46,0	50,0	53,6	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Investice na ochranu životního prostředí (OŽP) podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	2 418	3 879	1 270	1 452	1 899	.
Investice na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	1 454	2 313	753	899	1 170	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	14,4	5,3	9,1	13,9	22,0	.
nakládání s odpadními vodami	%	51,8	57,8	58,5	58,3	39,8	.
nakládání s odpady	%	18,0	32,5	18,6	15,3	22,2	.
Neinvestiční náklady na OŽP podle sídla investora	mil. Kč	2 559	2 598	2 654	2 637	3 002	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,1	2,2	2,0	2,2	3,0	.
nakládání s odpadními vodami	%	41,2	46,8	42,7	41,5	37,9	.
nakládání s odpady	%	49,7	45,4	46,3	50,9	49,7	.

¹⁾ emise v celé časové řadě nově vypočteny podle mezinárodní metodiky (především zpřesněny odhady emisí z dopravy a emisí ze spalování v domácnostech)

²⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Olomouckého kraje v roce 2014 a 2019

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ							
Obyvatelstvo (stav k 31. 12.)	2014	635 713	39 584	233 083	109 039	131 755	122 252
	2019	632 015	37 968	235 472	108 646	129 512	120 417
z toho cizinci (bez azylantů)	2014	10 110	816	4 778	1 373	1 925	1 218
	2019	12 970	858	6 069	1 983	2 497	1 563
v tom ve věku (%):							
0–14 let	2014	14,9	14,1	15,4	15,1	14,4	14,8
	2019	15,6	14,1	16,4	15,6	14,9	15,4
15–64 let	2014	66,8	67,9	66,9	66,2	67,0	66,9
	2019	63,6	63,8	63,6	63,6	64,1	63,3
65 a více let	2014	18,2	18,0	17,7	18,7	18,6	18,4
	2019	20,7	22,1	20,0	20,7	21,0	21,4
Průměrný věk (stav k 31. 12.)	2014	42,0	42,3	41,6	42,1	42,3	42,1
	2019	43,0	44,0	42,4	43,0	43,5	43,2
Index stáří (stav k 31. 12.) ¹⁾	2014	122,1	128,1	115,3	123,5	129,7	124,5
	2019	132,5	157,2	121,6	132,4	141,3	139,2
Index ekonomického zatížení (stav k 31. 12.) ²⁾	2014	49,6	47,3	49,5	51,0	49,3	49,6
	2019	57,1	56,7	57,2	57,2	56,1	58,1
Přirozený přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2014	-0,1	-2,8	1,7	-1,1	-1,2	-0,6
	2019	-0,9	-3,1	0,5	-1,4	-1,9	-1,2
Přírůstek/úbytek stěhováním na 1 000 obyvatel	2014	-0,9	-5,4	1,4	-0,6	-1,7	-3,3
	2019	0,1	-6,4	1,8	1,9	-1,3	-1,2
Celkový přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel	2014	-1,0	-8,2	3,1	-1,7	-2,8	-3,9
	2019	-0,8	-9,5	2,3	0,5	-3,2	-2,4
Naděje dožití při narození (v období 2015–2019)							
mužů		.	74,4	76,1	74,7	75,4	75,6
žen		.	80,2	82,4	81,4	81,4	81,9
SOCIÁLNÍ VÝVOJ							
Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)	2014	38 990	3 046	13 631	5 508	9 248	7 557
	2019	12 818	1 318	4 192	1 499	3 017	2 792
z toho (%):							
ženy	2014	48,3	45,6	47,7	53,5	48,0	47,0
	2019	49,6	45,8	46,8	57,4	53,3	47,5
absolventi škol a mladiství	2014	5,4	4,2	5,7	5,5	5,7	4,9
	2019	4,9	3,5	5,1	4,5	4,9	5,3
osoby se zdravotním postižením	2014	9,9	8,0	9,2	12,3	8,0	12,4
	2019	16,4	12,1	16,9	18,9	15,6	17,3
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2014	20,8	28,1	20,4	19,6	19,6	21,0
	2019	41,5	49,2	46,0	33,1	34,4	43,3
dosažitelní	2014	96,2	94,6	97,3	90,0	97,4	97,8
	2019	92,5	92,0	93,5	90,1	92,3	92,8
ve věku do 24 let	2014	14,1	12,4	14,3	13,0	14,9	14,2
	2019	11,5	9,6	11,9	10,7	12,0	11,5
ve věku 55 a více let	2014	18,3	19,8	17,9	19,1	17,3	18,9
	2019	25,0	28,8	24,0	24,6	25,7	24,2
evidovaní 12 a více měsíců	2014	45,2	35,7	44,1	42,9	49,7	47,3
	2019	17,0	13,4	11,4	19,2	24,8	17,6

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Olomouckého kraje v roce 2014 a 2019

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Podíl nezaměstnaných osob (stav k 31. 12.; %) ³⁾	2014	8,82	10,69	8,51	6,86	10,21	9,02
	2019	2,94	4,95	2,62	1,96	3,34	3,39
v tom: muži	2014	9,04	11,30	8,88	6,39	10,48	9,39
	2019	2,95	5,26	2,79	1,65	3,09	3,51
ženy	2014	8,59	10,05	8,15	7,34	9,93	8,63
	2019	2,94	4,61	2,45	2,27	3,62	3,26
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných (stav k 31. 12.; %) ⁴⁾	2014	4,15	4,04	3,85	3,28	5,22	4,37
	2019	0,54	0,73	0,32	0,42	0,90	0,64
Lékaři na 1 000 obyvatel	2014	4,8	3,4	6,9	4,0	3,5	3,2
	2018	5,1	3,8	7,3	4,2	3,9	3,2
Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti	2014	3,869 ⁷⁾	1,715	3,540	4,562	4,134	5,166
	2019	4,995 ⁷⁾	2,452	4,661	5,680	5,537	6,443
Průměrná doba trvání 1 případu dočasně pracovní neschopnosti	2014	54,1 ⁷⁾	48,9	52,3	56,3	49,8	62,3
	2019	46,1 ⁷⁾	46,8	44,5	46,9	43,6	52,4
Lůžka v domovech pro seniory na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let	2014	22,0	37,0	15,6	33,7	23,5	16,6
	2018	20,1	37,4	17,0	31,0	22,0	13,7
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč) ⁵⁾	2014	10 744	10 440	10 929	10 728	10 681	10 593
	2019	13 108	12 703	13 316	13 050	13 084	12 943
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (včetně souběhu; %) ⁶⁾	2014	26,9	35,5	22,0	24,5	28,6	33,3
	2019	30,4	38,9	25,6	28,7	31,8	36,3
v tom: muži	2014	31,4	38,4	27,1	27,9	33,6	37,5
	2019	34,3	41,2	30,6	31,7	35,8	39,4
ženy	2014	24,2	33,7	18,9	22,4	25,6	30,7
	2019	27,9	37,4	22,4	26,8	29,4	34,3
Registrované trestné činy na 1 000 obyvatel	2014	22,1	26,7	26,0	19,8	18,7	18,9
	2019	15,6	17,0	17,5	14,5	13,4	14,5
z toho násilné a mravnostní	2014	1,9	3,4	1,4	1,9	2,1	2,1
	2019	1,6	2,3	1,4	1,3	1,7	1,9
Hlášené dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2014	7,0	10,2	8,1	5,2	6,3	6,2
	2019	8,7	11,8	10,1	6,7	7,7	7,9
EKONOMICKÝ VÝVOJ							
Soukromí podnikatelé (živnostníci) na 1 000 obyvatel (stav k 31. 12.)	2014	153,9	40,3	613,7	179,4	269,1	343,9
	2019	162,6	42,0	668,1	191,7	269,9	365,8
z toho:							
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2014	74,3	18,5	307,0	88,1	125,1	161,5
	2019	76,4	18,7	321,0	89,2	127,0	168,9
subjekty vzniklé v roce	2014	4,5	5,6	4,8	4,0	4,1	4,5
	2019	4,7	6,3	4,8	4,5	4,0	5,1
Zahájené byty na 1 000 obyvatel	2014	1,7	1,9	2,2	2,2	0,8	1,1
	2019	3,3	2,1	4,7	3,4	1,9	2,3
Dokončené byty na 1 000 obyvatel	2014	2,2	1,8	3,8	1,5	1,2	1,1
	2019 ⁸⁾	3,1	2,3	4,8	2,5	1,9	2,0

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Olomouckého kraje v roce 2014 a 2019

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy				
			Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk
Hromadná ubytovací zařízení	2014	461	143	86	40	42	150
	2019	480	141	103	35	39	162
lůžka	2014	22 621	6 174	4 593	1 838	2 691	7 325
	2019	24 519	6 587	5 265	1 694	2 549	8 424
lůžka na 1 000 obyvatel	2014	35,6	155,3	19,7	16,8	20,4	59,8
	2019	38,8	172,5	22,4	15,6	19,7	69,9
hosté (tis. osob)	2014	487,6	107,0	166,5	35,0	61,1	118,0
	2019	761,6	164,8	269,7	37,2	75,8 ⁹⁾	214,1
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ							
Podíl na celkové výměře (stav k 31. 12.; %):							
orná půda	2014	39,1	19,7	41,7	61,2	57,1	22,0
	2019	38,7	18,9	41,9	60,1	56,1	21,7
lesní pozemky	2014	35,2	59,6	30,8	19,5	16,1	48,6
	2019	35,3	59,7	30,9	20,2	16,4	48,7
zastavěné plochy a nádvoří	2014	1,6	0,9	1,8	2,0	2,1	1,2
	2019	1,6	0,9	1,8	2,0	2,0	1,2

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

²⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁶⁾ starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

⁷⁾ od roku 2013 jsou ukazatele nemocnosti ovlivněny zřízením centrální mzdové účtárny pro všechny pěstouny v ČR na kontaktním pracovišti Úřadu práce ČR v Jeseníku

⁸⁾ předběžné údaje

⁹⁾ méně spolehlivý údaj

ZKRATKY KRAJŮ A OKRESŮ

Kraje, okresy	Zkratka	Kód	Kraje, okresy	Zkratka	Kód
Hlavní město Praha	PHA	CZ010	Královéhradecký kraj	HKK	CZ052
			Hradec Králové	HK	CZ0521
Středočeský kraj	STČ	CZ020	Jičín	JC	CZ0522
Benešov	BN	CZ0201	Náchod	NA	CZ0523
Beroun	BE	CZ0202	Rychnov nad Kněžnou	RK	CZ0524
Kladno	KD	CZ0203	Trutnov	TU	CZ0525
Kolín	KO	CZ0204			
Kutná Hora	KH	CZ0205	Pardubický kraj	PAK	CZ053
Mělník	ME	CZ0206	Chrudim	CR	CZ0531
Mladá Boleslav	MB	CZ0207	Pardubice	PU	CZ0532
Nymburk	NB	CZ0208	Svitavy	SY	CZ0533
Praha-východ	PY	CZ0209	Ústí nad Orlicí	UO	CZ0534
Praha-západ	PZ	CZ020A			
Příbram	PB	CZ020B	Kraj Vysočina	VYS	CZ063
Rakovník	RA	CZ020C	Havlíčkův Brod	HB	CZ0631
			Jihlava	JI	CZ0632
			Pelhřimov	PE	CZ0633
			Třebíč	TR	CZ0634
			Žďár nad Sázavou	ZR	CZ0635
Jihočeský kraj	JHČ	CZ031			
České Budějovice	CB	CZ0311	Jihomoravský kraj	JHM	CZ064
Český Krumlov	CK	CZ0312	Blansko	BK	CZ0641
Jindřichův Hradec	JH	CZ0313	Brno-město	BM	CZ0642
Písek	PI	CZ0314	Brno-venkov	BI	CZ0643
Prachatice	PT	CZ0315	Břeclav	BV	CZ0644
Strakonice	ST	CZ0316	Hodonín	HO	CZ0645
Tábor	TA	CZ0317	Vyškov	VY	CZ0646
			Znojmo	ZN	CZ0647
Plzeňský kraj	PLK	CZ032			
Domažlice	DO	CZ0321	Olomoucký kraj	OLK	CZ071
Klatovy	KT	CZ0322	Jeseník	JE	CZ0711
Plzeň-město	PM	CZ0323	Olomouc	OC	CZ0712
Plzeň-jih	PJ	CZ0324	Prostějov	PV	CZ0713
Plzeň-sever	PS	CZ0325	Přerov	PR	CZ0714
Rokycany	RO	CZ0326	Šumperk	SU	CZ0715
Tachov	TC	CZ0327			
Karlovarský kraj	KVK	CZ041	Zlínský kraj	ZLK	CZ072
Cheb	CH	CZ0411	Kroměříž	KM	CZ0721
Karlovy Vary	KV	CZ0412	Uherské Hradiště	UH	CZ0722
Sokolov	SO	CZ0413	Vsetín	VS	CZ0723
			Zlín	ZL	CZ0724
Ústecký kraj	ULK	CZ042			
Děčín	DC	CZ0421	Moravskoslezský kraj	MSK	CZ080
Chomutov	CV	CZ0422	Bruntál	BR	CZ0801
Litoměřice	LT	CZ0423	Frýdek-Místek	FM	CZ0802
Louny	LN	CZ0424	Karviná	KI	CZ0803
Most	MO	CZ0425	Nový Jičín	NJ	CZ0804
Teplice	TP	CZ0426	Opava	OP	CZ0805
Ústí nad Labem	UL	CZ0427	Ostrava-město	OV	CZ0806
Liberecký kraj	LBK	CZ051			
Česká Lípa	CL	CZ0511			
Jablonec nad Nisou	JN	CZ0512			
Liberec	LI	CZ0513			
Semily	SM	CZ0514			

